

Çeviren: Ülkü İlhan Coşkunoğlu

KIZIL DAMGA

NATHANIEL HAWTHORNE

YAYIN NO: 156

KIZIL DAMGA
Nathaniel Hawthorne

Özgün Adı: *The Scarlet Letter*

© Bilge Sanat Yapım Yay. Tant. Kağ. Turz. San. Tic. Ltd. Şti.

1. Basım Nisan 2005
ISBN 975 – 6313 – 55-1

Yayın Yönetmeni : *Ahmet Nuri Yüksel*
Çeviren : *Utku İlban Coşkunoğlu*
Dizgi : *Mira Ajans*
Baskı: *Özener Matbaacılık*
Kapak Baskı: *Trichrome Matbaacılık*
Cilt : *Yedigün Mücellithanesi*

BİLGE KÜLTÜR SANAT
Yerebatan Cad. Salkım Söğüt Sok. No: 20/4 Cağaloğlu / ISTANBUL
Tel: (0212) 520 72 53 - 513 85 04 Fax:(0212) 511 47 74
bilge@bilgeyayincilik.com.tr www.bilgeyayincilik.com.tr

KIZIL DAMGA

Nathaniel Hawthorne

Çeviren
Utku İlban Coşkunoğlu

BİLGE
KÜLTÜR
SANAT

TARAMA MEDES
DÜZENLEME CROWDREAM

Yazar Hakkında

Nathaniel Hawthorne (1804-1864) ABD'nin New England (Yeni İngiltere) denilen kuzey doğu bölgesinde tutucu bir çevrede doğup yetişti. Oldukça varlıklı olan ailesi babasının ölümünden sonra parasal sıkıntı çekmiş olsa da bu onun iyi

bir eğitim almasını engellemedi. Yüksek öğrenimini tamamladıktan sonra her zaman ilgi duyduğu yazarlık mesleğini benimsedi. Uzunca bir uğraş verirken arada umutsuzluğa düştüğü de oluyordu. Devletin çeşitli kademelerinde görev aldı. Konsolos olarak atandığı İngiltere'deki görev süresi içinde Avrupa'yı ve özellikle İtalya'yı tanıma fırsatı buldu. Püriten bir aileye mensup olmaktan her zaman gurur duyan yazar romanlarında olsun öykülerinde olsun hep ahlakçıydı. Yaptıkları yanlışın farkında olan insanların kafasında ve yüreğinde neler olduğuyla çok ilgilenirdi. İmgelemi, geniş bir araştırmacı olduğu kadar felsefeye de yatkın olması ve aldığı din eğitimi yetişme biçimiyle birleşince 'insan yüreğinin içinde olanları' incelemeye meraklı bir anatomi uzmanı olarak karşımıza çıkar.

Kızıl Damga (*The Scarlet Letter*), İki Kez Anlatılan Öyküler'den (*Twice Told Tales*) sonra yayınladığı ikinci eserdir. Önceleri onu da başka öykülerle bir araya getirerek yayınlamayı planlamışken, anlatının fazla uzaması üzerine bundan vazgeçmiş, ancak roman olarak da kısa kalacağını düşündüğü için Gümrük Dairesi (The Custom House) adlıtanıtıcı bölümü eklemeye karar vermiştir. Anlatılan öyküyle doğrudan bağlantısı pek az olan makale biçimindeki bu bölüm kitabın hemen tüm basımlarında yer almış ve dönemi tanıttığı için ilgi çekmiştir. Yazarın kendisi bile kitabın ikinci baskısına yazdığı bu girişte gümrük memuru olarak çalıştığı günleri anlattığı bölümün böylesine ilgi görmesinden duyduğu şaşkınlığı ve mutluluğu belirtir.

Hawthorne'un en güzel eseri olarak kabul edilen bu kitabın onun doğum yeri olan Salem'de geçen bir olayı anlatırken çevrenin ve dönemin ve de kendisinin püriten

(tutucu) yaklaşımlarını net bir biçimde yansıttığını da belirtelim.

U. İlban COŞKUNOĞLU

Bandırma'da doğdu. Babasının mesleği nedeniyle Anadolu'nun bir çok kent ve kasabasında bulundu fakat, eğitimine Ankara'da başlayıp orada tamamladı. TED Ankara Koleji'ni bitirdikten sonra

Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyat Bölümü'nden mezun oldu. Altı yıl ABD ve bir yıl kadar İngiltere'de kaldı. Çeşitli okullarda İngilizce öğretmenliği yaptıktan sonra İstanbul Üniversitesi'ne öğretim görevlisi olarak atandı: Yabancı Diller Okulu, Yabancı Diller Yüksek Okulu, Edebiyat Fakültesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü ile Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi'nde çeviri ve İngiliz-Amerikan Edebiyatı dersleri verdi. 2001 yılında kendi isteğiyle emekli olduktan sonra çevirmenliğe başladı.

Çevirdiği eserler:

Einstein'in Beyni (*Driving Mr. Albert*);

Mistik Irmak (*Mystic River*);

Hukuk ve Kadın (*The Lady and the Law*);

Aytaşı (*Moonstone*);

Muhteşem Gatsby (*The Great Gatsby*).

Gümrük Dairesi

(ÖYKÜYE GİRİŞ)

Ocağın başına oturup dostlarına kendinden söz etmekten pek hoşlanan biri olmadığım halde okurlarımla sohbet ederken iki kez kendimi tutamayıp bu kuralı bozmuş olmam gerçekten dikkate değer. Birincisi üç dört yıl önce olmuş, eski bir papaz evinde geçirdiğim sakin günleri anlatmıştım. Bunu yapmamın hiç gereği yoktu aslında. Zaten nazik okurlanm da, bu işe girişen bendeniz de bunun nedenini pek anlayamamıştık sanırım. Hoş hak etmemiş olsam da bir iki kişinin ilgi göstermesi beni oldukça mutlu etmişti. Şimdi de sizlerin yakasına yapışıp Gümrük Dairesinde geçirdiğim üç yıldan söz edeceğim. Şu ünlü 'P.P. Bölge Kâtibi' örneğini kimse benim kadar dikkatle izlememiştir. Aslına bakarsanız bir yazar doldurmuş olduğu sayfaları havaya fırlatıp rüzgârın önüne kattığında onları bir kenara atacak ya da hiç eline almayacak olan çoğunluğu değil; kendisini okul arkadaşlarından ya da dostlanndan bile daha iyi anlayacak azınlığa hitap etmektedir. Hatta bazı yazarlar daha da ileri giderek tek bir anlayışlı yüreğe içini döküyormuşçasına en derin sırlarını anlatırken sanki kendilerinin bir ikizi varmış da yazdıkları onun eline geçince bütünleşeceklermiş gibi davranmaktan hoşlanırlar. Ancak ben, fazla kişisel olduğu belli edilmese bile, her şeyi olduğu gibi anlatmanın pek doğru olmadığını düşünüyorum. Gene de yazar okuyucusuyla gerçek bir ilişki kuramazsa düşünceleri donup kalacağından ve söyleyecekleri kısırlaşacağından en yakın arkadaşı olmasa bile, akıllı ve anlayışlı birinin onu dinlediğini hayal etmesi pek yanlış sayılmaz. Bu bilinçle, içinde saklı kalmış çekingenliği yenerek çevresinde olup biten her şeyi anlatabilir. Gene de doğal olarak en gizli sırlarını bir perdenin arkasında

tutması gerekecektir. Böyle bir durumda, yani belli sınırları aşmayıp okuyucusunun ve kendisinin haklarını zedelemezse yazdıklarının otobiyografik olmasında bir sakınca yoktur.

Bundan dolayı, Gümrük Dairesi bölümünün sonraki bölümlerde anlattıklarımı nasıl elde ettiğimi açıklaması ve olayların gerçek boyutlarının anlaşılması bakımından yukarıda sözünü ettiğim edebiyat kurallarına uygun olduğunu düşünüyorum. Tüm çalışmalarım içinde en ayrıntılı, dolayısıyla en yorucu olan bu öyküyü kurgulamış biri olarak halkın karşısına çıkma nedenim budur. Amacıma ulaşmaya çalışırken ufak eklerle bu yerlerdeki yaşam biçimini ve onun içinde yer alan karakterleri -yazar da dahil- az çok yansıtmamın uygun olacağını düşündüm.

Doğduğum yer olan Salem kasabasının okyanusa uzanan kısmında yarım yüzyıl önce epey işlek olan bir iskele bulunur. Gerçi şimdilerde üzerinde çürümeye yüz tutmuş birkaç tahta kulübeden başka bir şey göremezsiniz. Arada sırada uzun rıhtımına yanaşmış birkaç küçük şilebin odun indirdiğine rastlansa da artık ekonomiye olan katkısı yok denecek kadar azalmıştır. Gel-git olayı sırasında sık sık sular basan alanda bulunan binaların duvarlarının alt kısmı ya yosun tutmuştur ya da otlar bürümüştür. İskelenin ucunda arka pencereleri bu hazin manzaraya, ön taraftakiler ise körfeze bakan tuğladan büyük bir yapı vardır. Binanın çatısında her sabah üç buçuk saat süreyle cumhuriyetimizin simgesi olan bayrağımız dalgalanır. Yalnız üzerindeki on üç çizgi yatay değil dikeydir; bu, binada Sam Amca'nın askerlikle bağlantısı olmayan resmi bir dairesinin bulunduğunu gösterir. Binanın ön cephesinde yarım düzine tahta sütunun desteklediği bir balkon, onun altında da caddeye kadar inen, granit taşından yapılmış geniş bir merdiven göze çarpar. Giriş kapısının üzerinde göğsünde bir zırh bulunan, kanatlarını açmış -doğru anımsıyorsam- her bir pençesinde yıldırım ve oklar tutan kocaman bir kartal heykeli durur. Görkemli yaratık, türünün

bilinen yırtıcılığına uygun kıvrık gagası ve sert bakışlı gözleriyle kanatlarının altına aldığı toplumu korurken o insanlara zarar verecek olanları tehdit eder gibidir. Ürkütücü görüntüsüne karşın pek çok kişi onun göğsüne başını koyup korunmayı beklerse de en keyifli olduğu zamanlarda bile kartalın pek şefkatli olduğu söylenemez; çoğu zaman pençelerini batırarak, gagalayarak ya da oklarıyla yaralayarak kendine sığınanlan fırlatıp atar.

Tanımlamaya çalıştığım binanın -ona bir an önce Gümrük Dairesi demeye başlasam iyi olacak- önündeki kaldırım da biten çimenlerin gümrahlığı son zamanlarda buralarda pek iş yapılmadığının kanıtıdır. Ama belli aylarda bazı sabahlar bir canlanma olduğu fark edilir. Bu hareketlilik yaşlı hemşehrilerimizin birkaçına İngilizler ile olan savaş öncesini anımsatabilir; çünkü Salem o zamanlar oldukça işlek ve önemli bir liman kentiydi. Ancak bu, günümüz tüccarlarının ve gemi sahiplerinin buraları hor görüp nedeni anlaşılamayan gereksiz bir girişimle tüm liman etkinliklerini New York ya da Boston'a çevirerek tesislerin harap olmalarına izin vermelerinden önceydi. Eskiden Afrika veya Güney Amerika'dan gelen dört beş gemi aynı saatte limana girer ya da çıkarken granit taşından merdivenlerin basamaklarında aşağı yukarı koşuşup duran insanların ayak sesleri yankılanıp dururdu. Binanın içindeyse gemisi iskeleye yanaşmış, sefer yorgunu kaptana -karısı bile görmeden önce- elinde seyir defteri ve öteki evrakların bulunduğu paslı teneke kutusuyla dolaşırken rastlardınız. Tabii geminin sahibi de gelir, gemisinin altına çevrilerek büyük gelir sağlayacak bir yükle mi yoksa kimse ilgilenmeyeceği için elinde kalacak malla mı dönmüş olduğuna bağlı olarak, neşeli ya da asık bir suratla nazik ya da kaba davranışlar sergilerdi. Onlardan başka, kır sakallı, buruşuk suratlı yorgun tüccarın genç ve uyanık kâtibi de hazır bulunurdu. Bu sonuncu gruptakiler havuz başında kâğıttan yapılmış kayıklarla oynayacak yaşta olmalarına karşın,

genç kurtların kan kokusunu aldığı gibi neyin gelip gittiğinin, neyin para edeceğinin kokusunu çabucak alırlardı. Aynı sahnede boy gösteren başka bir karakter de ya denize açılıp uzaklara gidecek gemilerde kendine iş bulmaya çalışan bir tayfa ya da uzaklardan yeni döndüğü solgun ve hasta halinden belli olan, hastaneye gitmek için uğraşan bir diğeriydi. İngilizlere ait bölgelerden odun getiren eski püskü küçük şileplerin kaptanlarını da unutmayalım: Bunlar Amerikalılar kadar hünerli olmayan kaba saba gemicilerdi ama, gene de yozlaşmakta olan ticari etkinliklerimize bir canlılık kattıkları yadsınamazdı.

Tüm bu karakterleri bir araya getirin -bazen öyle olurdu zaten- çeşitlilik için araya birkaç adet de başka mesleklerden birilerini serpiştirin, o günlerde gümrük binasının ne kadar hareketli olduğunu anlarsınız. Merdivenlerden indiğinizde ise mevsim yazsa kapının önünde, kışsa ya da hava bozuksa kendi odalarında geriye doğru kaykılıp iki arka ayağının üzerinde durdurdukları eski model koltuklarına yayılmış bir dizi saygın görünüşlü adama rastlardınız. Genellikle uyku halinde oldukları halde arada bir horlamayla konuşma arası sesler çıkartarak bezgin bir tavırla birbirleriyle konuşurlardı. Kendi çabalarından çok başkalarından görecekleri yardım ve hizmetle yaşamayı yeğleyen bakım evi sakinlerine benzeyen bu adamlar -yani gümrük memurları- güya göreve çağrılmayı beklerlerdi, fakat bunun pek gerçekleşmeyeceğinin de bilincindeydiler.

Ön kapıdan girince solda hayli geniş, yüksek tavanlı bir salon vardır; kemerli iki penceresi harap iskeleye, üçüncüsü de Derby Caddesine çıkan dar bir sokağa bakar. Hepsinden de bakkal dükkânları, tuğlacılar, ucuz lokantalar ve çeşitli gemi eşyaları satan barakalar görünür. Bu dükkânların kapılarının önünde her limanda sıkça rastlanan yaşlı gemiciler ve tayfa eskileri birikir, gülüp eğlenerek dedikodu yaparlar. Salon duvarlarının boyaları döküktür, sağdan soldan örümcek ağları sarkar, yerler artık hiçbir

yapıda kullanılmayan gri kumlu taşla döşenmiştir. Odaya bakar bakmaz sihirli süpürge ve fırçalarıyla kadınların buraya pek uğramadıklarını anlarsınız. İçerde mobilya olarak büyük bir soba, çam tahtasından bir çalışma masası, yanında üç ayaklı bir tabure, iki üç adet harap durumda tahta iskemle vardır. Kitaplığı da unutmayalım: Tozlu rafların bazılarında birkaç cilt halinde meclisten çıkan kanunlar ve tek kalın bir cilt halinde maliye kanunları durur. Tavandan aşağıya doğru sarkıtılmış ince bir boru binanın öteki bölümleriyle sesli iletişim kurulmasını sağlar. İşte burada değerli okurlarım, altı ay öncesine kadar, hani sizleri şu eski papaz evinin batıya bakan pencerelerinden görünen söğüt dallarının arasından süzülüp geçen güneş ışınlarıyla aydınlanan küçük, sevimli çalışma odasında kabul etmiş olan kişiyi, odanın bir ucundan ötekine gidip gelirken ya da uzun bacaklı tabureye oturup dirseklerini yazı masasına dayamış sabah gazetesinin sütunlarına göz gezdirirken görebilirdiniz. Fakat şimdi giderseniz orada olmadığını göreceksiniz. Çünkü yapılan değişiklik sonucu yerinden olmuştur; saygın mevkiini şu anda işgal eden kişi doğal olarak maaşını da cebine indirmektedir.

Evet, doğduğum yer olan bu eski kentin, hem gençlik hem de olgunluk dönemim oradan hayli uzakta geçmiş olmasına rağmen, kalbimde çok özel bir yeri vardır. Daha doğrusu varmış ama ben pek farkında değilmişim. Kentin görünüşüne bakınca duygusal olarak pek de bağlanacak bir yanı yoktur aslında. Üstündeki taşlar darmadağınık duran dama tahtası sizi ne kadar duygulandırırsa benim Salem'im de dümdüz bir alana yayılmış, hiçbir mimari özelliği olmayan tahta evleri -ne güzel ne de çirkin oldukları söylenebilir, sadece düzenlidirler- Gallows Hill ve New Guinea den başlayıp düşkünler yurdunda biten uzun ve yıpranmış ana caddesiyle pek de çekici sayılmaz. Fakat başka yerlerde mutlu günler geçirmiş olsam da içimde her zaman Salem için derin duygular beslemişimdir. Buna uygun bir ad bulmakta zorlandığım

için sevgi diyeceğim. Nedeni de ailemin bu topraklardaki eski ve derin kökleridir. Adımı taşıyan ilk Britanya'lı göçmenin buraya ayak basmasının üzerinden neredeyse iki yüzyıl geçmiş bulunuyor. O zaman burası ormanın içine sıkışıp kalmış yabanıl bir yerleşim birimiymiş, sonradan kent kimliğini almış. O ilk göçmenin soyundan gelenler burada doğup büyümüş ve ölmüş; bir anlamda toprağa karışarak onunla bütünleşmişlerdir. Ve ben Salem sokaklarında yürürken ölümlü bedenim aynı toprağın üzerinde dolaştığı için sözünü ettiğim sevgi ve bağlılık aslında 'küllerin küllere kanşmasından'* başka bir şey değildir. Hemşehrilerimden bunu bilenlerin sayısı pek azdır. Hoş arada bir ailelere başka kanların karışması pek fena sayılmayacağından, belki bilmeleri de gerekmez.

Gene de bu tür duyguların insanın moralini yükselttiği yadsınmamalı. Ailemin geleneğe bağlılığı sayesinde büyük bir özenle bizlere kadar taşıdığı ilk göçmenin görüntüsü kendimi bildim bileli benimledir ve hâlâ beni etkileyip geçmişimden kopmamamı sağlar. Kentin bugünkü durumuyla pek uyum sağlayamasam da onun mezarının burada olması beni Salem'e bağlamaktadır. Ciddi yüzlü, sakallı, siyah pelerinli, geniş alınlı atamız elinde İncili ve kılıcıyla, adeta hem savaş hem de barışın simgesi olarak o eski günlerde buraya gelmiş, heybetli ve görkemli bir tavırla ayak basılmamış bu topraklarda salınıp gezinmişti. Benimse pek tanınmış biri olduğum söylenemez; adımı ve yüzümü bilenlerin sayısı oldukça azdır O bir asker, kanun adamı, hakim ve kilise yöneticisiydi; Püritenler'in hem iyi hem de kötü özelliklerini taşıyordu. Hatta iyi bir savcıydı da denebilir; insanlar geçmişten söz

**Hıristiyan dininde cenaze törenleri sırasında kullanılan bir deyim. (Ç.N.)*

ederken bir kadını nasıl yargılayıp en sert biçimde cezalandırdığını hâlâ anlatırlar; yaptığı bir sürü iyilik

unutulmuştur ama o konuda göstermiş olduğu sertliği hâlâ hatırlayıp dururlar. Oğlu da bu acımasızlığı sürdürmüş olmalı: Cadılarla mücadelede o kadar ön saflarda yer almıştı ki dökülen kanların lekelerini üzerinde taşıdığı söylenir. Charter Caddesindeki mezarlıkta yatan kemikleri toz haline gelmemişse hâlâ üzerlerinde kan lekeleri bulunacağından eminim. Atalarımın yaptıklarından pişman olup Tanrıdan af edilmelerini isteyip istemediklerini ya da öteki dünyada vicdan azabı çekerek acılar içinde kıvranıp kıvranmadıklarını bilmiyorum; fakat ne olursa olsun onların temsilcisi olarak ben, yani bu satırları yazan kişi, yaptıklarının utancını üstlenmeyi kabul ediyorum. Ve ailemize getirmiş oldukları lânetin -böyle olduğu söylenir durur: soyumuzdan kimsenin bir türlü zengin olamaması da bundan olmalı sanırım- kalkması için dua etmekteyim.

Bu katı kalpli, çatık kaşlı Püritenler'in yıllar sonra, üzerinde saygı değer pek çok akrabamızın adını taşıyan aile ağacının en üst dalının benim gibi avarenin birine devir olmasını kendilerine verilmiş bir cezaymış gibi algıladıklarından eminim. Onlar benim ulaşmaya çalıştığım hiçbir hedefi beğenmezdi, her başarımı -hoş aile ilişkilerim dışında pek de başarılı olduğum söylenemez ya- en azından değersiz bulur, hatta utanç verici olduğunu düşünürlerdi. Şu anda soluk gölgelere dönüşmüş en eski atalarımdan birinin ötekine, "O da kim oluyor!?" dediğini duyar gibiyim, "Öykü yazan mı? Bu ne biçim bir işmiş böyle! Yaşadığı zaman süreci içerisinde Tanrıya ya da insanlığa nasıl bir hizmette bulunmuş olacak? Daha neler, şaşkın herif kemancı olsaydı bari!" Evet, atalarımdan bana zaman tüneli içinden geçerek gelecek sözler bunlar olacaktır. Gene de beni ne kadar hor görürlerse görsünler kendilerinden bana birtakım özellikler geçtiği yadsınamaz.

Kentimizin bebeklik ve çocukluk dönemlerinde burada yaşayıp kök salan enerji dolu bu iki insan tarafından kurulup gelişen ailemizin saygınlığına, bildiğim kadarıyla, sonradan yetişen hiçbir

birey tarafından leke sürülmemiştir! Fakat o ilk iki kuşaktan sonra çevre halkının ilgisini çekecek kadar unutulmaz işler yapan biri de olmamış, yavaş yavaş, sokaklara serpiştirilmiş eski boş evler gibi, üzerlerini toz toprak örtmüşçesine göz önünden uzaklaşmış, yüz yıldan fazla bir süre babadan oğula geçen bir geleneğe uyarak denizlerde dolanıp durmuşlardır. Her kuşakta ak saçlı bir süvari, kaptan köprüsünden inip yuvasına dönerken on dört yaşındaki genç delikanlı dümendeki geleneksel yerini almış, dedesini ve babasını ıslatmış olan tuzlu sulara ve fırtınalara göğüs germeye başlamıştır. Sonra o da zamanı geldiğinde dümenden kaptan kabinine geçmiş, erkeklik dönemini tamamladıktan sonra, dünyadan elini eteğini çekerek ihtiyarlayıp ölmek için geriye dönüp toprağına karışacağı günü beklemeye başlamıştır. Bir ailenin hem doğum hem ölüm sırasında kullandığı belli bir yerle olan bu tür sıkı bağlantısı insanla mekân arasında bir yakınlık oluşmasını sağlar; bunun çevredeki manzarayla ya da çevrede egemen olan ahlâk kurallarıyla bir ilgisi yoktur. Çünkü bu sevgi değil içgüdüdür. Sonradan gelip yerleşenlerin -yani kendisi ya da babası yahut büyükbabası başka ülkelerden gelmiş olanların- kendilerine Salem'li demeye hakkı yoktur. Çünkü onlar, bu topraklarda üç yüzüncü yılını doldurmaya hazırlanan eski göçmenlerin soyunun sopunun yattığı yerlere neden midyeler gibi yapışıp kaldığını anlayamazlar. Eskiler için ise çevrenin neşesiz ve sıkıcı olmasının, eski ve yıpranmış ahşap evlerden bıkmanın, yazın tozlu, kışın çamurlu sokakların ölüm sessizliğinin, doğudan esen buz gibi rüzgârın, ahalinin o rüzgârdan da soğuk davranışlarının; kısacası bunların tümünü ve daha başka bir sürü kusuru görüp bulmanın hiç önemi yoktur. Doğup büyüdükleri bu kasaba cennetmişçesine büyüyü hiçbir şey bozamaz. Aynı durum benim için de geçerlidir. Salem'i kendime mekân seçmek kaderimin bir parçasıydı. Burada yaşayanların içlerinin de dışgörünüşlerinin de kalıpları hep aynıdır: Biri tükenip mezara

girince öteki bayrağı teslim alıp ana caddeden yoluna devam eder. Eski kasabamızın her yerinde bugün bile bunları görür görmez tanıyabilirsiniz. Ancak ben bu tür sağlıksız duygu ve düşüncelerden silkinip kurtulmak gerektiğinin farkındayım. Sürekli aynı toprağa ekilip biçilen insanın doğası ancak bir patates kadar gelişebilir; çünkü toprak zamanla fakirleşmiştir. Benim çocuklanmın hepsi farklı yerlerde doğdular ve ben elimden geldiğince, tabii sözümü dinlerlerse, onların tanıyıp bilmedikleri yerlerde kök salmalarına çalışacağım.

Eski papaz evinden ayrıldıktan sonra doğduğum yere karşı duyduğum şu karşı konulmaz, tuhaf ve sevimsiz bağlılık beni Sam Amca'nın bu tuğla yığınına doğru çekti. Başka bir yere gitmem belki daha iyi olacaktı; ama bu benim kaderimdi sanırım. Zaten bu davranışım ne birinci ne de ikinciydi: Buralardan bir daha dönmemek kararıyla ayrılmış fakat bozuk basılmış bir metal para ya da Salem evrenin merkeziymiş gibi geri dönmüştüm. Bu kez de öyle oldu ve ben, güneşli bir sabah Başkanın görevlendirme emri cebimde, taş basamaklardan tırmanıp Gümrük Dairesinin yeni müdürü olarak yüklendiğim önemli sorumlulukta bana yardımcı olacak bir memur grubu tarafından karşılandım.

Asker olsun sivil olsun hangi yüksek rütbeli devlet memurunun emrinde buradaki kadar çok sayıda yaşını başını almış deneyimli memur bulunur bilemiyorum diyecektim ama, hayır biliyorum, onun için sözümü hiçbirinde diye bağlayacağım. Onlara bakarken en eski göçmenin yerinin neresi olduğunu hemen anlamıştım. Yirmi yılı aşkın bir süre önce Kolektör'lüğün bağımsız bir makam olarak kabul edilmesi Salem Gümrük Dairesini politik kavgaların girdabından kurtarmıştı; aksi olsaydı durumum biraz tehlikeli olabilirdi. New England yöresinin en ünlü generali, yıllarca buranın yönetiminin en yüksek basamağında hizmet vermiş, daha önce işgal ettiği çeşitli

makamların verdiği güvenle tehlikeli bir durum oluştuğunda alt kademede çalışanları koruması altına almıştı. General Miller radikal -konservatif- biriydi denebilir. Kendisi oldukça yumuşak kalpliydi; yönetim biçiminde duyguları ve alışkanlıkları önemli rol oynardı: Tanıdıklarına yürekten bağlıydı, değişiklikten pek hoşlanmaz, sonucun iyi olacağını bilse bile kabul etmek istemezdi. O nedenle yeni görevime başlarken emrimde çalışacak olanların sayısının az, yaşının çok olması kaçınılmazdı. Çoğu eski gemi kaptanlarıydı; her denizde her türlü tehlikeye göğüs germiş, hayatın sillelerine direnmiş, yıkılmamış, sonunda bu sakin limana demir atmışlardı. Birkaç yılda bir yapılan başkan seçimlerinin estirdiği terör dışında, hepsinin rahatı yerindeydi. Bu yaşam biçimini benimsemişlerdi. Yaşlılık ve güçsüzlük herkes kadar onları da tehdit ediyordu elbette, ama sanki ölmelerini engelleyen bir tılsımları varmış gibiydi. Bana iletildiğine göre ikisi ya da üçü gut veya romatizmalı olduklarından yılın büyük bölümünü yataklarında geçiriyor ve daireye gelmeyi düşünmüyorlardı. Berbat geçen kışın bitiminde mayıs ya da haziran ayında güneşin tatlı ılıklığına dayanamayıp sürüklenerek evlerinden çıkıyor, kendi deyişleriyle, ağır aksak görevlerini yapıyor ve canları istediğinde yeniden yataklarına çekiliyorlardı. Cumhuriyet hükümetinin bu saygın memurlarının birden fazlasının işine son verdiğimi belirterek suçumu kabulleniyorum. Bu zor görevlerinden kendilerini affettiğimi bildirdikten kısa bir süre sonra, sanki onları hayata bağlayan sadece ülkelerine hizmet etmekmişçesine -belki de gerçekten öyleydi- daha iyi bir yere, öbür dünyaya göç ettiler. Ben de, her gümrük memurunun şu ya da bu biçimde mutlaka başına gelen kötülük ve sahtekarlıktan arınmak için onlara zaman tanımış olduğumu düşünerek kendimi teselli ettim. Bir gümrük dairesinin ne ön ne de arka kapısı cennete giden yola çıkar zaten.

Emrimde çalışanların çoğu Muhafazakar partiyi tutuyordu ve yeni yöneticilerinin politikacı olmaması onların lehineydi. Aslında kendisi içten içe prensiplerine bağlı bir Demokrattı ama göreve seçilişinde bunun bir etkisi olmadığı gibi işi yürütürken de bunu hiç ön plana çıkarmamıştı. Tersi bir durum olsa, yani bu önemli görevi bir politikacı üstlenmiş olsaydı, hastalığı nedeniyle işini doğru dürüst yapamayan gümrükçünün kellesini uçurması işten bile olmaz; bir ölüm meleği gibi, gümrük binasının merdivenlerini tırmandıktan bir ay sonra bu eski takımdan hiç kimsenin dairenin havasını solumasına izin vermezdi. Bu gibi durumlarda uygulanan kurallara uygun olarak başa geçen politikacı saçı başı ağarmış kafaları giyotinin altına yatırmakla yükümlüydü. Bizim ihtiyarların benim de böyle bir hainlik yapacağımdan korktukları açıktı. Binaya gelişimin getirdiği dehşet; yarım yüzyıl boyunca rüzgâr yiyerek hırpalanıp kararmış yüzlerin benim gibi zararsız birine bakıp da sararması, konuşurken seslerinin titremesi -o sesler ki geçmiş günlerde megafondan çıkarken şeytanı bile korkutmuştur sanırım; bütün bunları görmek beni hem üzdü hem de güldürdü. İyi kalpli bu ihtiyarlar yerlerini politikaya daha alışkın, Sam Amcamıza hizmette kusur etmeyecek gençlere bırakmaları gerektiğimi biliyorlardı tabii. Ben de biliyordum ama kuralları öne sürerek onları kırmaya gönlüm, razı olmuyordu. O nedenle iş anlayışıma ve vicdanıma uymasa da acemilik dönemimde rıhtımlarda dolanıp dairenin merdivenlerinden inip çıkmaya devam ettiler. Aynı zamanda iskemlelerinin illa arka ayağı üzerinde geriye doğru kaykılıp duvara dayayarak alıştıkları köşelerde uyumayı da sürdürdüler tabii. Arada, bir veya iki kez uyanıp denizlerdeki serüvenlerini bininci kez anlatarak ve bayat şakalar yaparak birbirlerinin canını sıkmayı da unutmadılar; bunların tümü kendi aralarında oluşturdukları vazgeçilmez oyun ve kuralların bir parçasıydı.

Yeni müdür beyin pek de kötü niyetli olmadığı çabuk anlaşıldı sanırım. İçleri rahatlayan ve ülke için olmasa bile kendileri için yararlı bir iş yaptıklarına inanan ihtiyarcıklar, yerine getirilmesi gereken bazı formalitelere el attılar. Gözlüklerinin ardından bilgece bakarak navlunları incelediler. Küçük şeyler üzerinde büyük tartışmalar yapıp bir bardak suda fırtınalar koparırken asıl önemli olanları göz ardı etmeleri harikaydı doğrusu. Böyle durumlarla karşılaştıklarında yani, örneğin, son derece değerli mallar öğle vakti burunlarının dibinden geçerek kaçak yolla ülkeye sokulduktan sonra, onları getirmiş olan geminin her kapısına kilit üzerine kilit vurup mühürleyip zincirlemek konusunda gösterdikleri titizlik ve hüner akla durgunluk verecek derecedeydi. Tedbirsizliklerinden dolayı cezalandırılmak yerine aldıkları önlemler için övgü beklerler, olan olmuş, giden gitmiş hiç umursamazlardı.

Karşımdaki kişiler aşırı derecede geçimsiz değillerse benim herkese karşı iyi davranmak gibi bir huyum vardır. Her zaman yanımdaki insanın iyi yönlerini, tabii var ise, görür onu öyle bilir, öyle tanırım. Dairedeki yaşlı memurların çoğu iyi insanlardı; ben de onları koruyucu kanatlarının altına almış bir baba gibi davranmaktaydım. Böylece aramızda dostluk bağı oluştu ve hepsini çok sevdim. İnsanı halsiz bırakan sıcak yaz günlerinde onların uyuşmuş bedenleri ısınıp canlanınca binanın arka kapısının önünde iskemleleri geriye kaykılmış oturarak yaptıkları gevezelikleri dinlemek hoşuma giderdi. O dakikalarda atalarından kendilerine miras kalan katı alaycılık erir, yerini sıcacık kahkahalar alırdı. Dışarıdan bakılınca yaşlı adamların neşesi çocuklarınkine benzer; zekâ ve espri yeteneğinin pek önemi yoktur; her iki grubun üzerine aynı türden, yüzeysel, gelip geçici bir ışık düşer ve körpecik yeşil filizler de yaşlı kalın gövdeler de aynı biçimde aydınlanır. Ancak küçükleri etkileyen gerçek gün

ışığı iken, ileri yaşta olanlarınki çürümekte olan ağaçtan çıkan fosforlu bir pırıltıdır.

Okuyucularıma bu güzel dostların tümünü bir bunaklar grubu olarak tanıtmamın haksızlık olacağını düşünüyorum. Bir kere mesai arkadaşlarımın tamamı yaşlı değildi; aralarında aklı ve yetenekleri gelişmiş enerji dolu olanlar da vardı. Kaderin kendilerine lâyık gördüğü bu sıkıcı hayata hiç de uygun olmayan insanlardı bunlar. Ayrıca ağarmış saçlar her zaman bunaklığın değil, tersine deneyim ve kazanımların da göstergesi olabiliyordu. Gene de çoğunluk olarak ele alındığında şöyle bir tanım yapmam doğru kabul edilmelidir: Emrimde çalışanlar, geçmişte yaşadıklarından kayda değer pek bir şey kazanamamış, yorgun ve yaşlı bir topluluktu. Yaşadıklarını biriktirip bilgeliğe ulaşacaklarına, kafalarını saçma sapan şeylerle doldurmuşlardı. Sabahleyin ya da bir gün önce kahvaltıda yediklerinden veya ertesi günkü akşam yemeğinden, kırk elli yıl önce geçirdikleri gemi kazasına ve gençliklerinde görüp tanıdıkları yeryüzü harikalarına kıyasla çok daha büyük bir coşkuyla söz ederlerdi.

Gümrük Dairesinin en başında, yalnız buradaki az sayıda personelin değil, abartmıyorum* aynı zamanda Birleşik Devletlerdeki tüm deniz bekçilerinin koruyucusu ve babası sayılan bir müfettiş bulunurdu. Bu kişinin vergi sisteminin bir parçası olduğunu söylemek hiç de yanlış olmaz. Şu anda en yaşlı olanımızın bile hatırlayamadığı bir tarihte ülkemizin Bağımsızlık Savaşına katılmış olan saygıdeğer bir albay limana girip çıkan gemilerden vergi toplarken bir yandan da bu müfettişlik makamını kurup geliştirerek oraya oğlunu yerleştirmiş. Benim tanıdığımda müfettiş seksenli yaşlarda, hayatınız boyunca görüp göreceğiniz en ilginç genç-yaşlılardan biriydi. Pürüzsüz bir teni, parlak düğmeli mavi üniformasının sardığı ince bedeni vardı; çevik yürüyüşü ve canlı hareketleriyle genç diyemeyeceğim ama tabiat ananın özenle yaratıp insan kalıbına soktuğu yaşlılık ve

güçsüzlüğün asla etkileyemeyeceği yepyeni bir tür görünümündeydi. Binanın içinde arada sırada yankılanan konuşması ve kahkahası hiç de yaşlı bir adamın titrek sesine benzemezdi. Sesler boğazından bir borudan çıkarcasına ya da bir horozun ötüşü kadar canlı ve gür çıkardı. Onu doğanın bir eseri olan herhangi bir hayvan gibi incelerseniz -zaten genelde öyle olurdu- çok başarılı bir çalışma olduğunu görüp anlardınız. Tartışılmaz beden sağlığı ve o yaşta çevresinde görüp algıladığı her şeyden -hemen hemen her şeyden- zevk alması bunun bir kanıtıydı. Arada ender de olsa belki başka bir yere atanıp gönderilmek korkusu yaşamış olsa bile, bu görevde geçirmiş olduğu rahat ve endişesiz çalışma yılları ve karşılığında eline geçen düzenli ücret zamanın onu yıpratmadan akıp gitmesinin nedenlerinden biriydi kuşkusuz. Ama asıl önemli neden yaradılıştan doğasında bulunan hayvansal özelliklerdi. Yaşlı dostumuzu dört ayak üzerinde yürümekten alıkoyan şeyler orta derecedeki zekâsı ve özünde az miktarda bulunan ahlâkî ve ruhî değerlerdi. Kendilerinde derin bir düşünme yetisi, derin duygular, duyarlılık gibi şeyler yoktu. Herkeste bulunan birtakım içgüdüler, sağlıklı olmanın getirdiği neşe ve sakinlikle birleşince iyi kalpli biri olarak toplumda yer edinmesini sağlamıştı. Üç kez evlenmiş, eşlerini uzun yıllar önce kaybetmişti, toplam yirmi çocuğu olmuş onların da çoğu çocuk ya da yetişkin olarak vefat etmişti. Siz en kalender yüreğin bile buna dayanamayıp kederle dolacağını düşünebilirsiniz ama bizim yaşlı müfettiş için hiç de öyle olmamıştı! Derin bir iç çekmesi tüm o kötü hatıraların izini silmeye yetiyordu. Bir saniye sonra yeni yürümeye başlamış bir bebek kadar oyuna hazır olurdu; öyle ki tahsildarın yanında çalışan on dokuz yaşındaki kâtiple kıyaslandığında delikanlının daha pinti kaldığını fark ederdiniz.

Bu görkemli babacan yaratığı dairede tanıdığım herkesten daha büyük bir ilgiyle izlerdim. Gerçekten de olağanüstüydü: Bir

yandan gerçekten kusursuzmuş görünürken öte yandan son derece sığ, kaypak, güvenilmez ve bomboş biri olduğunu anlardınız. Sonunda adamın ruhu, kalbi, aklı, kısacası hiçbir şeyi olmadığına karar verdim; daha önce de belirttiğim gibi yalnız içgüdüleri vardı. Fakat karakterinde bulunan az sayıda özellikler öyle zekice bir araya getirilmişti ki insanı rahatsız eden kusurları pek fark edilmiyordu. Kişisel olarak ben, onda bulduğum özelliklerle yetinmekten memnundum. Bundan sonra ne yapıp nasıl yaşayacağına karar vermek zor olabilir -daha doğrusu zor- ama ne kadar canlı ve hareketli de olsa son nefesini verdiğinde yok olup gidecek olan varlığı otlaktaki öküzden daha yüksek ahlâk değerlerine sahip değilse de ondan daha eğlenceli bir hayat sürmüş olduğu ve yaşlılıkla gelen sıkıntı ve ağırlığa karşı direnci yadsınamaz.

Dört ayaklı hemcinslerinden farklı bir yönü de hayatı boyunca gövdesine indirdiği güzel yemekleri hiç unutmamaktı. Gurme olmaktan pek hoşlanırdı; onu fırında kızarmış bir et yemeğini anlatırken dinlemek turşu ya da midye yemek kadar iştah açardı. Başka alanlarda yaratıcı özellikleri olmadığından, enerji ve zekâsını soyut şeylere yönelterek insanları aydınlatacak şeyler yapmayı beceremediğinden; balık, tavuk, kasaptan aldığı etler ve onları yemek için uygulanan hazırlama yöntemlerinden söz etmesi hoşuma giderdi. Gerçek ziyafet hangi tarihte olursa olsun o anlatırken kızarmış domuz veya hindinin kokusunu duyar gibi olurdunuz. Tabağındaki yiyeceklerin tadı, altmış yetmiş yıl öncesinden gelirdi ama o tat o sabah kahvaltıda yediği kuzu pirzolası kadar taze olarak damağında kalmış olurdu. Kendisi dışında tüm davetlilerin ölüp kurtlara yem olduğu şölenleri anlatırken ağzını şapırdatmasına çok kez şahit olmuşumdur: Geçmişten kopup gelen o hayaletlerin öfkeden bağırıp çağırmadan, tersine onları anıp takdir ettiği için memnun ve mutlu bir halde onun gözünde canlanmalarını izlemek, damak

tadının dorukta olduğu o günleri kendisiyle birlikte yaşamak harika bir olaydı. Eski Başkan Adams döneminde yediği yumuşacık biftekler, kuzu ve domuz pirzolaları, körpe bir piliç ya da ender lezzette bir hindi en ince ayrıntılarına kadar anımsanır; fakat halkımızın özgürlük için verdiği mücadele ve kendi mesleğiyle ilgili iyi ya da kötü her şey hafif bir esinti gibi hiçbir iz bırakmadan geçip giderdi. Anladığım kadarıyla ihtiyarın başından geçen en trajik olay yirmi veya kırk yıl önce yaşayıp ölmüş bir kazla ilgiliydi. Evet, sözü edilen kazın nefis bir görüntüsü varmış, fakat pişip masaya konduğunda eti öyle sertmiş ki en keskin bıçakla bile kesilemediğinden balta ve testere kullanarak parçalamak zorunda kalmışlar.

Artık bu karakteri bir kenara koymanın zamanı geldi sanıyorum, ama şunu da belirteyim aslında üzerinde daha da fazla durabilirim; çünkü tanıdıklarım arasında gümrük memuru olmaya en lâyık kişi oydu. İnsanların çoğu burada uzun uzun yazmaya yerim olmayan nedenlerden dolayı gümrükteki garip yaşam biçiminden ruhsal olarak kötü etkilenmişlerdi; bizim ihtiyarın o taraklarda bezi olmadığından kıyamete kadar o işi yapsa etkilenmez, iştahı falan kaçmadan oturup akşam yemeğini yerdi.

Gümrük dairemizdeki portrelerin tamamlanması için çizmem gereken son bir tip var. Kendisini incelemeye pek fırsatım olmadığından sadece ana hatlarını belirtmekle yetineceğim: Kolektör unvanını taşıyan bu kişi kahraman generallerimizdendir. Vahşi Batıda üstlenmiş olduğu görevi parlak bir biçimde tamamladıktan sonra yirmi yıl kadar önce hareketli ve şerefli hayatının son günlerini geçirmek üzere buraya gelmişti. Yetmişini aşmış bu kahraman asker, yeryüzünden geçişini tamamlamaya çalışırken hâlâ unutamadığı askerlik anılarının bile iyileştiremediği hastalık ve güçsüzlüğü yenmeye çalışıyordu. Eski günlerde askerinin önünde yürürken yeri göğü titreten adımlarını artık sarsak sarsak atıyor, binanın merdivenlerini bir hizmetlinin

yardımıyla çıkarken demir parmaklıkları sımsıkı tutması gerekiyordu. Yukarı çıkınca da salonda güçlükle ilerleyip şöminenin yanındaki koltuğuna çöker, orada öylece oturup içeriye girip çıkarılanları izler, evrakların çıkardığı hışırtıyı, adamların birbirine ettikleri küfürleri, işle ilgili tartışmaları, çalışanların kendi aralarındaki konuşmalarını pek anlamasa da vakur bir tavırla dinlerdi. Ancak duyup gördüklerinin üzerinde herhangi bir etki bırakacak kadar derine inmediğinden eminim. Yüzü her zaman sakin ve huzurluydu. Fikri sorulduğunda nazik bir tavırla dinler, gözleri ilgiyle parlardı. Bu da onun birtakım şeyleri hâlâ fark ettiğinin, içindeki ışığın sönmediğinin ancak görüntünün biraz bulandığının kanıtıydı. Kafasının içindekilere yaklaşabilirseniz sağlam fikirleri olduğunu anlardınız. Konuşması ya da dinlemesi gerekmediği zamanlar ise -ki bunları yapabilmek için çok büyük çaba sarf ederdi- yüzü tekrar eski sakin ifadesini alırdı. Böyle olduğu zaman bile ona bakmak sizi pek üzmezdi; çünkü bakışları biraz dalgın olsa da onda yaşlılığın getirdiği bunaklığı görmezdiniz. Yaradılıştan güçlü ve sağlam olan yapısı hâlâ pek harap olmamıştı.

Gene de saydığım olumsuz koşullar altında karakterini anlayıp size iletmek Ticonderoga Kalesinin kalıntılarını bulduktan sonra onu yeniden oluşturmaya çalışmak kadar güç. Çünkü şurada burada sağlam kalmış bir iki duvar olsa da genelde yıkılıp çökmüş ve yıllar boyu el değmeden kaldığı için üzerini ot bürümüş bir taş yığınıyla karşılaşabilirsiniz.

Her neyse, ihtiyar gaziye sempati beslediğim için ana hatlarıyla portresini çizebiliyorum. Aramızda pek sıkı bir ilişki olmasa da ona karşı duygularım iki ayaklı olsun, dört ayaklı olsun onu tanıyan herkes kadar olumluydu. Böyle ünlü ve saygın biri olmasının rastlantı sonucu olmadığı, gerçekten cesur ve asil bir insan olduğu yadsınamazdı. Yani saygıyı hak ediyordu. Anladığım kadarıyla pek enerjik biri sayılmazdı; hayatının her

döneminde harekete geçmesi için biraz iteklenmek gerekmişti. Fakat bir kez işe girişince ve varılacak hedefin gösterilen çabaya değeceğine karar verirse engelleri aşar, asla vazgeçmez ve başarıya ulaşırdı. Gençliğinde içinde yanan ve hâlâ sönmemiş olan ateş, rüzgârın önünde titreşip sönen parlak bir alevden çok, fırına atılan bir demir çubuğun derinden derine ışıldamasına benzerdi. Onu tanımış olduğum yaşlılık döneminde bile karşınızda dururken kişiliğinin ağırlığını, karakterinin sağlamlığını ve gücünü hissederdiniz. Evet, şu günlerde kendisini coşturabilecek kadar derinlere inebilecek bir dürtü olsa -örneğin bir borazan sesi- uyuklayan tüm duygularının ayaklanıp canlanacağından eminim. Tüm yorgunluğunu ve ufak tefek rahatsızlıklarını bir gecelik entarisiymişçesine üzerinden atıp kılıcına sarılarak çarpışmaya başlardı sanırım. O yoğun anlarda bile hep serinkanlı kalacağından da eminim. Böyle bir durumun sadece hayal edilebileceğini, olmasının beklenmediğini ve istenmediğini de söylemeden geçmek istemem. Onda gördüğüm özellikleri daha önce de sözünü ettiğim tarihi Ticonderoga kalesinin kalıntılarına benzetebilirim: Yani görkemli ve dirençli bir dayanıklılık, gençlik yıllarında belki karşı konulmaz bir inatçılık, ödün vermeyen bir dürüstlük, bir tonluk demir yığını kadar işlenmesi ve şekillendirmesi zor bir kişilik ve tüm diğer özellikleri kadar ağırlığını hissettiren hayırseverlik. Chippewa ya da Erie kalelerindeki çarpışmalarda en ön saflarda saldırıya geçerken bile dönemin füantropistlerinin yaptığı laf kalabalığından çok daha etkileyici insanlık örneği verdiğinden kuşkum yok. Evet, elleriyle adam öldürmüş ve kılıcıyla insanları biçip geçmiş olabilir; fakat o anda sadece görevini yapıyordu ve eminim içinde bir kelebeğin kanadına dokunup zedeleyecek kadar bile hainlik yoktu. Onun kadar yüreği iyilik dolu birini daha tanımadığıma yemin edebilirim.

Kendisini size tanıtmamda yardımcı olacak pek çok özellikleri ben generali tanımadan önce yok olmuş ya da biçim değiştirmiş olabilir. Doğa, Ticonderoga kalesinin yıkıntılarının arasında yetişip beslenen otlar ve sarmaşıklarla yaptığı gibi geçkin insanları yeni güzelliklerle donatmaz. Ayrıca yıllar akarken en çabuk uçup giden insanın en güzel, en zarif özellikleridir. Fakat gene de onda güzellik ve zarafetten birtakım kalıntılar vardı. Yüzünü kaplayan donuk ifadenin arasından arada bir neşeli bir ışıltı süzülüp geçerek karşısındakine ulaşırdı. Erkeklerde çocukluk ve ergenlik yıllarından sonra pek görülmeyen bir inceliği daha vardı: Bu çiçek sevgisiydi; onların görüntüleri ve kokuları kendisini bayağı etkilerdi. Eski bir askerin değer verdiği tek bitkinin alnına konacak kanlı bir defne dalı olduğu sanılır ama bu askerin çiçeklere olan ilgisi genç bir kızınki kadar büyüktü…

Evet, orada, bizim kahraman general şöminenin yanında otururken Surveyor -ender de olsa onunla konuşmaktan kaçamadığı zamanlar- biraz uzağında dikilip kendisinin uyku-daymış gibi sakin duran yüzünü incelemeyi severdi. General bu durumda hep bizlerden çok uzaklardaymış gibi davranırdı. Halbuki biz çok yakınındaydık, koltuğunun yanından geçerken elimizi uzatıp onunkine değebilirdik. Fakat o hep mesafeli ve ulaşılmazdı. Belki de kafasının içindeki düşünceler Kolektör'ün ofisinde olup bitenlerden çok daha gerçekti: Geçit törenleri, çarpışma sesleri ve otuz yıl öncesinin kahramanlık şarkıları: Bu görüntü ve seslerin tümünün onun için hâlâ capcanlı olduğu belliydi. Bu arada tüccarlar, gemi sahipleri, iki dirhem bir çekirdek genç kâtipler ve kaba saba denizciler gidip gelebilir; gümrük ve ticaretin telâşlı yaşantısının uğultusu onun çevresini sarabilirdi ama, general ne adamlara ne de olup bitene en ufak bir ilgi göstermezdi, Kolektör yardımcısının masasının üzerinde duran mürekkep hokkalan, dosyalar, tahta cetvellerin yanında eski bir kılıç gibi dururken, bulunduğu yere hiç yakışmıyordu -

zamanında cephede pırıl pırıl parlayan bu kılıç şimdi biraz paslı da olsa bir kenarında ufak bir ışıltı vardı.

Niagara cephesinin bu dürüst ve çakı gibi askerini yeniden canlandırmama yardım edecek bir şey var: Sık sık söylediği şu unutulmaz sözcükler, "Yapmaya çalışacağım efendim!" Bunları son derece zor bir işe girişirken söylemesi New England'lıların güçlükler karşısında yılmayan mücadeleci ruhunu çok iyi yansıtıyor, tüm tehlikeleri görüp onlarla savaşmaya hazır olduğunu gösteriyordu. Eğer ülkemizde cesaret, bir aile amblemi olarak kullanılabilseydi söylenmesi oldukça kolay ve yaygın olmasına rağmen bu derece önemli görevler karşısında yalnız onun ağzından çıkan bu sözler general için düzenlenecek bir aile armasına en uygun düşen slogan olurdu.

İnsanın kendisine pek benzemeyen karakter ve düzeydeki kişilerle beraber olması, onun yaptıklarını umursamayan bu kişilerin özelliklerini ve niteliklerini anlamak için uğraşıp didinmesinin gerekli olması, ruh ve sinir sağlığı için çok yararlıdır. Yaşamımdaki birtakım rastlantılar bana bu avantajı sağlamıştır; en çok da Gümrük Dairesinde çalıştığım süre içerisinde. Özellikle biri vardı ki onu incelemek bana insanın yetenekleri hakkında yepyeni fikirler vermiştir. Genel olarak o kişide bir iş adamına yakışacak özellikler vardı: Dakikti, keskin bir zekâya sahipti ve her hareketi kesindi. Gözünden hiçbir şey kaçmazdı, sihirli bir değneği varmışçasına her şeyi çabucak düzene sokmakta ustaydı. Çocukluğundan beri Gümrük Dairesinde çalıştığından burası onun hareket alanıydı, yeni gelen birine aşılması güç gelen birçok güçlük onun için düzenin bir parçasıydı. Bana göre kendi sınıfının ideal bir örneğiydi. Hatta ona dairenin ta kendisi bile denilebilirdi; sürekli dönen çarkın bir parçasıydı çünkü. Yapacakların işe uygun olup olmadıkları göz ardı edilen çalışanların rahatlık ve çıkarlarının düşünülerek görevlendirildiği böyle bir iş yerinde doğal olarak herkes kendi

beceriksizliğini örtecek birini ya da birilerini bulmaya çalışır. Bundan dolayı bizim 'iş adamı' herkesin karşısına dikilen güçlükleri bir mıknatıs gibi kendisine çeker, hepimizin beceriksizliğini hoş görür -sanırım ona bu tür salaklıklar suç öğesi olarak görünüyordu- yardım elini uzatırken hiç gocunmaz, parmağının bir dokunuşuyla bizim anlayamadığımız her şeyi çözüp aydınlatıverirdi. İş yaptığımız tüccarlar da ona en az bizim kadar değer verirlerdi, onu özel dostları olarak benimsemişlerdi. Son derece dürüsttü -bu onun karar verip seçtiği bir erdem değildi, öyle yaratılmıştı- sorunları çözerken derin ve gelişmiş zekâsı sayesinde son derece düzenli ve doğru hareket ederdi. Mesleğiyle ilgili konularda vicdanım rahatsız eden en ufak bir şey o karakterde olan birini hesap defterindeki bir yanlış ya da kayıt defterinin tertemiz sayfasındaki mürekkep lekesi kadar, hatta belki daha da fazla rahatsız ederdi. Kısacası, yaşamım boyunca pek az rastladığım bir şey olmuş, bulunduğu yere tam anlamıyla uyum sağlayan biriyle karşılaşmıştım.

İşte birlikte çalışacağım insanlardan birkaçı bunlardı. Hepsini kaderimin bir parçası olduğunu düşünüp severek kabullendim; geçmişteki çalışmalarıma hiç benzemeyen bu işi benimseyerek ondan elimden geldiğince yararlanmaya çalıştım. Brook Farm'daki hayalperest dostlarımla birlikte yaptığım yararsız bir takım uğraşlardan, Emerson gibi büyük bir filozofun zekâsının etkisinde kalarak geçen üç yıldan, Assabeth'de Ellery Channing'le birlikte oturup topladığımız dalları yakarak hayaller kurduğumuz çılgın ve özgür günlerden, Walden'de çekildiği kulübesinde Thoreau ile çam ağaçları ve Kızılderili uygarlığından söz ettikten, Hillard'ın klâsik kültürünü tanıyıp titizlendikten, Longfellow'la ocağın karşısında şiirsel duygusallıkla dolup taştıktan sonra, evet bütün bunlardan sonra, artık kendimdeki öteki özellikleri bulup keşfetmemin ve eskiden pek iştah açıcı bulmadığım başka yiyeceklerin tadına bakmamın zamanı gelmişti. Benim gibi

Alcott'u tanımış olan biri için yaşlı müfettiş bile yepyeni bir çeşniydi. Bunun bir bakıma, dengeli bir sistemin bir parçası olduğunu düşünüyorum. Yukarda sözünü ettiğim unutulmaz meslektaşlarımdan sonra, tümüyle farklı türden insanlarla haşır neşir olup homurdanmak da bu güzel sistemin bir parçası oluyor.

Konuları ve çalışmalarıyla edebiyat şu sıralar benim için pek önem taşımıyor. Bu aşamada kitaplarla pek ilgilenmiyor, onları kendime uzak buluyorum. İnsan doğası dışında kalan doğa, gökyüzü ya da toprak bir anlamda gözüme görünmüyor; ayrıca imgelemin yarattığı zevkler de aklımdan çıkıp gitmiş gibi geliyor -çıkıp gitmediyse bile içimde bir yerlerde uyuyup kalmışlar sanki. Geçmişimdeki değerleri anımsayıp canlı tutmanın kendi elimde olduğunun bilincinde olmasaydım bunlara çok üzülürdüm. Çünkü hayatımın gereksiz yere uzayıp gittiğini düşünmeme ya da beni tümüyle değiştirip değer vermediğim, istemediğim bir kalıba girmeme neden olurdu. Fakat ben bu işi bir geçiş dönemi olarak kabullendim. İçimden bir ses hep, kısa bir süre sonra, zamanı geldiğinde, hayatımda gereken değişikliğin olacağını ve daha iyiye gideceğini fısıldayıp duruyordu.

Bu arada Surveyor olarak işime devam ediyor; bunu o zamana kadar üstlenmiş olan herkes kadar ben de görevi yürütüyordum. Sağlam düşünen, imgelemi geniş ve duyarlı bir adam, bir Surveyorda aranan özelliklerin on kat fazlasına da sahip olsa, kendini zorladığında iyi bir yönetici olabilir. Birlikte çalıştığım memurlar ve görevim nedeniyle ilişki kurduğum tüccar ve kaptanlar beni iyi bir yönetici olarak görüyor, öyle tanıyorlardı. Sanırım hiçbiri yazılarımın tek bir sayfasını bile görmemişti; zaten okusalar da pek fark etmezdi, sayfaları dolduran, kendi ülkelerinde benim gibi gümrük memuru olarak çalışmış olan Burns ya da Chaucer'ın* kalemleri de olsa onlar için bir önem taşımazdı. Genellikle zor olmakla birlikte, edebiyat alanında ünlü olmaya çabalayan ve bu yolla dünya büyüklerinin yanında yer

edinmek isteyen birinin kendi küçük dünyasının dışına çıkıp ürettiği eserlerin o çevre dışında ne kadar önemsenmediğini öğrenmesi iyi, bir ders oluyor. Bir uyarı ya da eleştiri olarak böyle bir derse ihtiyacım olduğundan hiç haberim yoktu ama, şimdi gayet iyi öğrenmiş bulunuyorum. Bu gerçeğin beni yıkmadığını ama bir kenara fırlatıp atmaya da kalkışmadığını fark etmek hoşuma gitmişti doğrusu. Şunu da belirteyim; benimle aynı saatte daireye gelen ve benden biraz daha geç çıkan, Napoleon ve Shakespeare konularında konuşmayı pek seven bir deniz subayıyla edebiyat konularını sık sık tartışırdık. Ayrıca kolektörün genç kâtibi de ki bu delikanlının Sam Amca'nın resmî kâğıtlarının birkaç tabakasına bazen şiire benzeyen bir şeyler karaladığı söylenirdi, arada bir bana kitaplardan söz ederken bu gibi konularla ilgim olduğunu düşündüğünü belli ederdi. Evet, yaptığım tüm edebî sohbet bu kadardı, fakat bana yetiyordu.

Adımın her yerde baş sayfada yer alması artık umrumda olmadığından artık bu yolda çaba göstermeme gerek yoktu; şimdi çok farklı yerlerde olduğunu gördükçe gülümsemekten kendimi alamıyordum. Evet, gümrük dairesinde mühür olarak kullanılıyor, iri siyah harflerle biber torbalarının, anatto sepetlerinin, puro kutularının, kısacası gümrüğe tabi her türlü metaın üzerinde gümrük vergisinin ödenip gerekli işlemlerin yapıldığını belirtmek üzere basılıyordu. Var olduğumu kanıtlayan adım, böyle tuhaf yollarla görüp bilmediğim, bilmek de istemediğim yerlere ulaşıyordu.

Aslında geçmişim yok olup gitmemiş, ölmemişti; sessizce bir kenara ittiğim önemli ve etkileyici birtakım fikirler arada sırada canlanıveriyordu, Bunların en önemlilerinden biri eski günlerin alışkanlığına kendimi kaptırıp edebiyat denilebilecek bir şeylere benzeterek çiziktirdiğim şu öyküdür:

Gümrük Dairesinin ikinci katında tuğla duvarları ve beton sütunları, kirişleri sıvanıp boyanmadan bırakılmış büyük bir oda

vardı. Limanın eski işlek günlerine göre ileride ticaretin daha gelişeceği düşünülerek tasarlanmıştı -bunun tersi olduğunu artık biliyoruz. Şimdilerde kimse bu koca mekânı ne yapacağına bir türlü karar veremiyordu. Kolektörün dairesinin üzerinde bulunan bu geniş ve ferah salona bugüne kadar el sürülmemişti: Tozdan kararmış çıplak duvarlarının köşelerini ve kalın sütunlarını süsleyen örümcek ağlarıyla sıvacıyı, marangozu ve badanacıyı bekliyordu. Bir köşesindeki girintide birbirinin üzerine yığılmış fıçıların içi zamanı geçmiş eski evrakla doluydu, dosyaların bir bölümü de yerlerde sürünüyordu. Bu sararmış kâğıtlarda kaç günün, haftanın, ayın ve yılın emeği olduğunu hesaplamaya çalışırken insan bayağı hüzünleniyordu. Hepsi de artık hiçbir işlevi olmayan bir çöp yığını haline gelerek hiç kimsenin bakıp görmeyeceği bu tozun içinde unutulup gitmişlerdi. Fakat sıkıcı birtakım formalitelerle dolu resmî evrak gibi yaratıcı beyinlerin ve duyarlı yüreklerin derin fikirleriyle dolup taşan nice değerli sayfalar da aynı sonla karşılaşmıyor muydu? Hem de ilk kaleme alındıklarında bile pek bir amaca hizmet edemeden. Resmi evrak için hiç olmazsa böyle bir şey söz konusu olamazdı. En üzücü olan da gümrük dairesindeki memurlar şimdi bir kenara atılmış duran o kâğıtlar üzerinde kalem oynatarak hiç olmazsa ekmek parası kazanmışlarken, zavallı yazarların eserlerinden hiçbir kazanç elde edememiş olmalarıdır. Şunu da belirtmek gerekiyor; o tozlu kâğıtlar bölgenin tarihine biraz da olsa ışık tuttuğundan pek de değersiz sayılmazlar. İncelenseler belki de Salem'in eski ticarî etkinliğini gösteren istatistik bilgiler; King Derby, ihtiyar Billy Gray, ihtiyar Simon Forrester gibi zamanın pek çok görkemli ticaret adamı hakkında bir şeyler öğrenilebilirdi -hoş bunların beyaz peruklu, pudralı kafaları mezara girer girmez dağ gibi servetleri erimeye başlamıştı bile. Ayrıca Salem'in şu anki aristokrat sınıfını oluşturan ailelerin ataları hakkında da bilgiye ulaşılabildi. Son derece güç koşullar altında ta buralara kadar

gelerek yerleştikleri günlerden Bağımsızlık Savaşı sonlarına kadar ki şimdi çocukları ve torunları bunun bir sosyal ayrıcalık olduğunu düşünüyorlar, izleri sürülebilirdi.

Bağımsızlığının ilânından önceki döneme ait belgelerde eksiklikler olduğu kesindi. Kralın atadığı tüm resmî görevlilerin, İngiliz ordusu Boston'dan çekilirken askerlerle birlikte Halifax'a kaçınca, gümrüğümüze ait eski belge ve dosyaları da götürmüş olduklarını sanıyorum. Bu duruma hep üzülmüşümdür; çünkü belki de sömürge olduğumuz ilk yıllara kadar giden unutulmuş ya da unutulmamış bir sürü insandan söz eden, eski örf ve adetleri anlatan o belgeleri görüp okumak bana büyük zevk verecekti; tıpkı Old Manse'ın çevresinde topraklardan topladığım Kızılderili oklarının uçları gibi.

Fazla işim olmadığı yağmurlu bir gün orada oyalanırken oldukça ilginç bir keşifte bulundum. Salonun kuytu köşesinde yığılı duran kâğıtları karıştırıp katlı duranları açıp çoktan okyanusa gömülmüş ya da kıyıda çürümeye bırakılmış gemilerin ve adları artık sadece yosun tutmuş mezar taşlarında görülebilen tüccarların isimlerini okuyup imgelemimi çalıştırmaya çabalarken -o sıralar az kullandığım için biraz zorlanıyordum- hüzünlü, yorgun ve hatta isteksizdim. Gene de bu solgun yazıları okumaktan ve kasabamızın eski parlak günlerine dönmek için uğraşmaktan vazgeçmedim: Hani Hindistan'ın yepyeni bir pazar olduğu ve yolunu sadece Salem'li denizcilerin bildiği zamanları kastediyorum. Bu sırada elim, sararmış ve yıpranmış bir parşömen kâğıdına sarılmış bir pakete değdi. Çok eski günlerden kaldığı belliydi, çünkü üzerindeki o zaman memurlarının kullandığı sert hatlı, resmî yazı stiline bugünkülere kıyasla daha fazla önem taşıyan zarflarda rastlamıştım. Paketin görünüşünden insanın merakını çeken bir şey vardı. Üzerine geçirilmiş solmuş kırmızı bandı çözerken gizli bir hazinenin gün ışığına çıkacağını umuyormuş gibi heyecanlanmıştım. Parşömenin sertleşmiş

kıvrımlarını açtığım zaman Vali Shirley'in imzasını taşıyan bir atama emriyle karşılaştım. Jonathan Pue adlı birinin Massachutes koyundaki Salem limanına Majeste Kralın gümrük Surveyoru olarak atandığı yazıyordu. Aklıma Felt'in Annals adlı derlemesinde Surveyor Bay Pue'nun altmış yıl önce vefat ettiğini okumuş olduğum geldi. Yakın zamanda okuduğum bir gazete havadisinde de St. Peter Kilisesindeki onarım çalışmaları sırasında binanın bahçesindeki küçük mezarlıkta bulunan mezarının açıldığı gözüme çarpmıştı. Yanlış hatırlamıyorsam saygıdeğer halefimden çürümüş bir iskelet, birkaç kumaş parçası ve görkemli bir peruktan başka bir şey kalmamıştı. En çok tuhafıma giden de, kafatası, bayağı harap durumdayken peruğun sapasağlam kalmış olmasıydı. Fakat paketten çıkan kâğıtları okuduğumda öğrendiklerim, Bay Pue'nun kafasının içindekilerin bukleli peruğundan çok daha kalıcı ve yararlı olduğunu anlamama yetti.

Bulduğum belgeler özel şeylerdi, resmî bir değerleri yoktu. Kendi el yazısıyla kendi ağzından aktarılmıştı. Dairedeki yığının içinde bulunmalarının nedeni Bay Pue'nun ani ölümü olmalıydı. Çalışma masasının çekmecesinde tuttuğu bu kâğıtlardan mirasçılarının ya hiç haberi olmamıştı ya da daireye ait yazışmalar sanıp ilgilenmemişlerdi. Arşivdeki dosyalar Halifax'a gönderilirken de resmî hiçbir değeri olmadığı anlaşıldığından paket olduğu gibi burada bırakılmıştı.

Bu yaşlı Surveyor, eski günlerde payına düşen işlerin azlığından olacak boş zamanlarının çoğunu, geçmişe meraklı bir insan olarak birtakım araştırmalara ayırıyor, böylece beyninin paslanmasını önlüyordu sanırım. Şunu da belirteyim, onun toplamış olduğu bu ufak tefek bilgiler Ana Cadde (Main Street) adlı yazımı hazırlarken bana hayli yardımcı olmuştur. Diğer öğrendiklerim de ileride aynı derecede değerli başka amaçlara hizmet edebilir diye düşünüyorum. Örneğin, doğduğum

topraklara duyduğum sevgi beni Salem'in tarihini yazmaya yöneltirse orada yararlı olacaklarından eminim. Aynı zamanda hepsinin beni pek maddî yarar sağlamayan bu işten kurtarmak isteyen her beyefendiye açık olduğunu belirtmemde de yarar var. Son olarak da bu belgeleri Essex Tarih Kurumuna bağışlamayı düşündüğümü de söylemek istiyorum.

Bu gizemli paketten çıkarılanlar arasında en çok ilgimi çeken iyi cins ipekten eski ve solmuş kırmızı bir kumaş parçası oldu. Üzerinde altın sırmayla işlenmiş bir şeyler olduğu fark ediliyordu; fakat işlemenin rengi atmış ve bazı yerleri kopup yok olmuştu. Gene de son derece usta bir elden çıkmış olduğu ve böyle şeylerden anlayan hanımlardan öğrendiğime göre günümüzde yapılmayan bir nakış türü olduğu belliydi. İyice incelense bile taklit etmek olanaksız gibi görünüyordu. Kırmızı kumaş parçası zamanla ve işgüzar güvelerin yardımıyla paçavraya dönüşmüştü ama dikkatle bakıldığında işlenmiş olan şeyin büyük bir 'A' harfi olduğu anlaşılıyordu. Dikkatle ölçülüp biçilse her üç çizginin de aynı uzunlukta olduğu kolayca anlaşılacaktı, -üç ve dörtte bir inç. Bir elbisenin üzerine süs olarak işlendiğinden emindim fakat ne zaman nerelerde giyildiği, neyi simgelediği, kimin veya kimlerin giydiğini çözmeme olanak yoktu. Bu gibi konularda modanın ne kadar değişken olduğunu bilirim. Tuhaftır, çok ilgimi çekmişti, gözlerimi bu yıpranmış kırmızı 'A' ya dikmiş öylece kalakalmıştım. Derin bir anlamı ve yoruma açık olduğundan nedense pek emindim. Bu gizemli simge duygularımla iletişim kuruyordu ama beynimin sırrını çözmesine izin vermiyor, bundan kaçıyordu sanki.

Düşüncelere dalıp giderken bir sürü varsayım üretmekten de geri kalmıyordum: Örneğin bu harf belki de beyaz adamların Kızılderililerin dikkatini çekip gözünü boyamak için kullandıkları bir süs olabilirdi. Düşünürken farkına varmadan onu göğsüme bastırmışım. Birden sanki -evet sayın okurum alay edip

gülebilirsiniz ama inanmalısınız- değdiği yerde tenim yanıyormuş gibi oldu, elimde tuttuğum şey sanki kırmızı bir kumaş parçası değil de kızgın bir demirdi. Titredim, elimden düşüverdi.

Kırmızı harfi incelemeye kendimi öyle kaptırmıştım ki, kumaşın üzerine sarılmış rulo biçimindeki sararmış kâğıt parçasına hiç bakmamışım. Hemen açıp okumaya başlayınca yaşlı Surveyorun tüm olayı kendi eliyle kaleme almış olduğunu gördüm. Hester Prynne adının gelişi güzel kaydedilmiş olduğu birkaç sayfada okuduklarım bu kişinin atalarımız arasında oldukça saygı gören biri olduğunu anlamamı sağladı. Massachutes eyaletinin ilk kurulduğu günlerle, on yedinci yüzyılın sonları arasındaki dönemde hayli ün kazanmıştı. Bay Pue zamanında hayatta olan yaşlıların anlattığına göre onlar ilk gençlik yıllarını yaşarken kadın çok yaşlıymış ama dimdik, saygın görünüşlü, hayat dolu bir ihtiyarmış. Kimsenin anımsayamadığı kadar eski tarihlerden beri gönüllü hemşire olarak çevredeki evleri dolaşır, hastaları elinden geldiğince iyileştirmeye çalışırmış; ayrıca hemen her konuda, özellikle de gönül işlerinde insanlara öğüt verip yol gösterirmiş. Doğal olarak böyle özellikleri olan herkese olacağı gibi bazı insanlar kendisine gökten inmiş bir melek gibi davranıyormuş. Ancak kendisini her şeye burnunu sokan ukalânın biri olarak görenler de varmış sanırım. Bay Pue'nun yazdıklarını okudukça bu kadının yapmış olduğu başka şeyleri ve başına gelenleri de öğrendim. Tüm bunları, okurlar Kızıl Damga (The Scarlet Letter) adını verdiğim öyküde görebilirler. Unutmamak gerekiyor ki anlattıklarım ana hatlarıyla Bay Pue'nun yazdıklanna dayanmaktadır. Onun el yazısıyla doldurmuş olduğu kâğıtların ve o ilginç kırmızı harfin hâlâ bende olduğunu da belirteyim; ilgi duyup da görmek isteyene hemen takdim edebilirim. Gene de öyküyü hazırlayıp geliştirirken ve içinde yer alan karakterlerin etkisi altında kaldıkları duygu ve tutkuların nedenlerini açıklamaya çalışırken ihtiyar Pue'nun yarım

düzine kâğıdın üzerine karaladıklarının dışına çıkmadığımı düşünmenizi istemem tabii. Tam tersine o yorumlarda anlattığım her şey doğrudan kendi imgelemimden çıkmışçasına özgür davrandım. Belirtmeye çalıştığım, yazdığım öykünün ana hatlarıyla gerçeklere dayandığıdır.

Yaptığım keşif benim düşüncelerimi eskiden tutmuş olduğum yola yöneltti; çünkü orada ilginç bir öyküyü oluşturacak temel öğelerin bulunduğunu gördüm. Sanki yaşlı surveyor yüzyıl önceki kostümü ve kendisiyle gömüldüğü halde bozulmadan kalan ölümsüz peruğuyla gümrük dairesinin boş bir salonunda karşıma çıkıvermişti. Duruşunda majeste kralın tayin ettiği bir resmî görevli olmanın gururu vardı ve tahtın üzerine düşen görkemli ışıktan kopan bir parça kendisini aydınlatmaktaydı. Cumhuriyet yönetiminin görevlendirdiği memurlarınkinden çok farklı bir görüntüydü bu! Çünkü ne yazık ki, halkın hizmetlileri konumunda olan yeni kuşak görevliler kendilerini hor görüp efendilerinin karşısında pek süklüm püklüm dururlar. Evet, hayalini görür gibi olduğum o görkemli kişi kendi eliyle bana o kızıl renkli sembolü ve kâğıt tomarını sunmuş, derinden gelen sesiyle ona duyduğum saygının ve kendisinden sonra aynı görevi üstlenen selefi olduğum için borçlu olduğum itaatin göstergesi olarak sararmış ve güve yemiş belgeleri gün ışığına çıkarmamı buyurmuştu. O unutulmaz peruğuyla yücelen başım kuvvetle sallarken, "Bunu yap!" diyordu, "Evet, bunu yap! İnan ki kazanan sen olacaksın! Ayrıca o kazandıklarına gereksinimin de var: Senin zamanında memuriyetler artık ömür boyu sürmüyor, akrabalar arasında el değiştirmiyor. Yaşlı Bayan Prynne'nin öyküsünü anlatarak halefine lâyık olduğu değeri verdiğini göster!" Ve ben hayalete, "Yapacağım!" diyerek söz verdim.

Bu nedenle Hester Prynne'nin öyküsü üzerinde uzun boylu düşündüm. Odamda bir aşağı bir yukarı yürüyüp binanın ön kapısıyla yan taraftaki giriş arasındaki uzun koridoru arşınlarken

saatlerce o konu üzerinde durdum. Yaşlı bölüm şefleri, tartıcılar ve ölçücüler herhalde sürekli gidip gelen ayak seslerinden epey rahatsızdılar. Onlar da eski günleri anımsayıp surveyor güvertede dolanıp duruyor diyorlar, böyle yapmaktaki tek amacımın yediklerimi hazmetmek ve bir sonraki öğüne kadar acıkmak olduğunu sanıyorlardı -zaten aklı başında birinin böyle yapması makul karşılanırdı. Aslına bakılırsa koridordan içeriye dolan tatlı meltemin de etkisiyle bu bitmek tükenmek bilmez yürüyüşlerimin en yararlı sonucu bu oluyordu. Bir gümrük dairesi duyguları ve hayal gücünü geliştirmeye hiç de uygun bir yer değildir tabii; o nedenle orada on cumhurbaşkanının seçileceği kadar uzun yıllar da kalsam kızıl damga nın öyküsünü tamamlayıp halkın huzuruna çıkacak duruma asla getiremezdim. Düş gücüm yer yer pas tutmuş bir ayna gibiydi. Elimden geldiği kadar canlandırmaya çalıştığım karakterleri yansıtamıyor, yansıtsa bile görüntüler çok silik oluyordu. İmgelemden yayılan ateşin ısısı demiri ısıtıp şekillendirmeme yetmiyordu. Ne tutkunun ışıltısını ne de duyguların yumuşaklığını üstlenmeyen karakterler ölüp gitmiş cesetlerin sertliğiyle, dudaklarında ürkütücü bir sırıtış, gözlerinde sabit bir bakış bana bakıp adeta meydan okuyorlardı. Sanki, "Bizi ne yapmayı düşünüyorsun bakalım?" der gibiydiler, "Bir zamanlar güzel şeyler yaratmak için kullandığın yetenek uçup gitti! Para kazanmak uğruna onu feda ettiğine göre git de maaşını hak etmeye çalış!" diyorlardı. Yani kısacası kafamın içinde yaratmış olduğum bu cansız varlıklar çevremde aptal aptal dolanıp benimle alay ediyorlardı. Hoş, pek de haksız olduklarını söyleyemeyeceğim.

Bu huzursuzluk yalnız gün içinde, Sam Amca'nın emrinde geçirdiğim üç buçuk saat boyunca peşimde değildi, benimle her yere geliyordu. Kırlarda ya da deniz kıyısında yaptığım yürüyüşler gibi pek canım istemediği halde seyrek de olsa kendimi doğanın çekiciliğine kaptırdığım anlarda da kafamdan

hiç çıkmıyordu. Halbuki eski günlerde papaz evinde yaşarken kapıdan çıktığım anda kafam çalışmaya başlar, hayal gücüm ortaya çıkardı. Zihinsel çabalarımdaki bu uyuşukluk evimde, pek de uygun olmadığı halde çalışma odam olarak kabullendiğim mekânda da peşimi bırakmıyordu. Fakat gece geç vakit şöminedeki ateş ve ay ışığının aydınlattığı oturma odasında tek başıma otururken, anlatmak istediğim pek çok sahne gözümde canlanırdı. Ertesi gün de temiz ve beyaz kâğıtların üzerine geceleyin tasarladığım rengârenk sahneleri serpiştirirdim.

Kişinin imgelemi o saatlerde de çalışmazsa durum umutsuz demektir zaten. Tanıyıp sevdiğiniz bir odaya dolan ayın solgun ışıkları halının üzerine düşüp üzerindeki deseni aydınlattığında tüm ayrıntılar seçilir -ama bunlar sabahleyin ya da öğleden sonra gördüklerinizin aynısı değildir nedense. İşte o zaman ortam romantik öyküler yazan kişinin hayal dünyasından gelen dostlarını ağırlamaya uygun olur. Çok iyi bildiği mekânın tanıdık havası, hepsinin kendine özgü kişiliği olan iskemleler, üzerinde dikiş sepeti, bir iki kitap ve sönmüş bir lâmba duran orta masası, kanepe, kitaplık, duvardaki resim, gözüne çarpan tüm bu ayrıntılar ayın olağanüstü güzellikteki ışığının altında öylesine bir canlılık kazanır ki kendileri olmaktan çıkıp akıllı bireyler oluverirler. En küçük, en önemsiz varlıklar bile değişime uğrar ve kendine özgü bir saygınlık kazanır. Bir çocuk ayakkabısı, minik arabasında uyuyan oyuncak bebek, bir tahta at; kısacası gün boyunca kullanılmış ya da oynanmış her şey o saatte tuhaf bir biçimde sıradanlıktan uzaklaşsa da görüntüleri aslında gün ışığındakinin aynıdır. İşte bu nedenlerden dolayı her zaman içinde oturduğunuz odanın zemini bir tampon bölge haline gelir: Düşler alemiyle gerçek dünyanın arasında bir yerdir artık. Orada somutla soyut bir araya gelebilir ve her biri ötekinin özelliklerinden bir şeyler kapar. Hayaletler buraya girerken bizi korkutmazlar: Çevremize bakarken kaybetmiş olduğumuz sevgili bir varlığı

sihirli ay ışığının aydınlattığı bir köşede sakin ve sessiz otururken görmek bu sahneye pek uygun düşer. Böyle bir durumda acaba o kişi uzaklardan mı geri dönüp geldi, yoksa buradan hiç ayrılmamış mıydı diye düşünmekten insan kendini alamaz.

Şöminedeki küllenmeye yüz tutmuş kömür ateşi anlattığım etkiyi yaratmakta önemli rol oynar, sıcacık ışığı odaya yayılırken duvarlara ve tavana tatlı bir kızıllık verir, eşyaların üzerindeki cilânın parlamasına neden olur ve bu sıcaklık ayın soluk ve soğuk ışınlarıyla kaynaşınca hayalinizde yarattığınız şekillere ruh ve can gelir, iki ışığın birleşmesi onları insanlaştırır, buzdan heykeller olmaktan çıkartıp kadın ve erkek haline getirir. O sırada aynaya bakarsanız onun gizemli derinliklerinde yarı sönmüş antrasitin yok olmakta olan ışıltısını ve ayın zemine yansıyan beyaz ışınlarını görürsünüz. Bu somut gerçeğin bir adım ötesi, düşe daha yakın bir görüntü oluşturur. İşte böyle bir zamanda, karşısında böyle bir sahne oluşmuşken tek başına orada oturmakta olan kişi olağan dışı şeyler düşleyip bunları gerçekmiş gibi gösteremezse romantik bir şeyler yazmayı asla denememelidir.

Bana gelince, gümrükte çalıştığım tüm süre içersinde dolunay da, gün ışığı da, ateşten yayılan sıcaklık ve aydınlık da gözümde hep aynıydı, benim için titrek bir mumun alevi kadar bile önemi yoktu. Eskiden de pek fazla olmayan ama az da olsa var olan, çevremden etkilenip gördüklerimi değerlendirmek özelliğim tümüyle yok olup gitmişti.

Gene de farklı bir alana yönelmiş olsaydım yeteneklerim bu kadar işlevsiz olmazdı diye düşünmekten kendimi alamıyorum. Örneğin, o günlerde bizim dairede çalışan eski bir denizcinin anlattıklarını yazabilirdim; bu adamdan söz etmeseydim nankörlük etmiş olacaktım; çünkü öykü anlatmak konusunda çok yetenekli biriydi; ayrıca hem konuşmasına hem de espri yeteneğine bayılırdım. Onun o canlı anlatış biçimini ve çizdiği karakterlerin renkliliğini yakalayıp okurlarıma iletebilsem sanırım

edebiyatta yepyeni bir çığır açmış olacaktım. Tabii yapacak daha ciddi bir şeyler de bulabilirdim. Günlük hayatın parasal sorunları böylesine üzerime yüklenmişken başka bir zaman boyutuna geçmeye çalışmam ve unutulup gitmiş basit olaylardan ilginç gerçekler bulup çıkarmak için çabalamam aptallıktı. Çünkü oluşturduğum sabun köpüğünden dünya bir anda katı gerçeklerin araya girmesiyle patlayıp yok olabilirdi. Daha akıllıca bir şeyler yapıp düşüncelerimi ve düş gücümü günümüzün donuk somutluğuyla bir araya getirerek bir şeffaflık oluşturmam, gittikçe ağırlaşan yükümü biraz hafifletmek için önemsiz ve sıkıcı olayların ve her zaman birlikte olduğum sıradan karakterlerin arkasına gizlenmiş gerçek ve kalıcı değerleri bulmaya çalışmam gerekirdi. Bunu yapmadığım için kendimi suçlu hissediyorum, önüme açılan hayat sayfası yavan ve sıkıcı görünüyorsa bunun nedeni olayların derinine inmenin önemini kavrayamamış olmamdı. Yazabileceğim çok daha iyi bir kitap vardı orada, uçup giden saatlerin gerçeğiyle yazılmıştı ve beynim onun derinliğine inemediği ve kalemi tutan elim yeterince hünerli olmadığı için yazıldığı kadar çabuk yok oluyordu. Belki gelecekte bir gün sağa sola dağılmış birkaç sözcük ve yarım kalmış bir iki paragraf yakalayıp yazmaya başlar ve beyaz sayfalara yazdığım harflerin altına dönüştüğünü görebilirim.

Bütün bunları çok geç anladım ben. O günlerde bir zamanlar büyük zevk aldığım işin artık umutsuz bir çaba haline gelmiş olduğunu düşünüyorum. Bu durumdan çok fazla yakınacak bir fırsat da elime geçmiş değil. Oldukça kötü hikâyeler ve makaleler yazan biri olmaktan çıkmış, oldukça iyi bir gümrük memuru olmuştum. O kadar! Fakat gene de zekânızın gittikçe durgunlaştığından veya şişede duran eter gibi uçup gittiğinden kuşkulanarak yaşamak, her baktığınızda daha az kalıntı toplandığını görmek pek hoş bir duygu değil tabii. Yalnız şu gerçeği de kabul etmek gerek; kendime ve çevremde çalışan öteki

memurlara baktığımda resmî bir görevli olmanın yazarlık için pek de uygun bir yaşam biçimi olmadığı sonucuna varmış bulunuyorum. Belki bundan sonra farklı yöntemler arayıp kullanarak birtakım şeyler geliştirebilirim. Şimdilik şu kadarını söylemekle yetineyim. Gümrük dairesinde uzun süre çalışan kişi pek öyle saygıya lâyık ya da değerli bir adam değildir bence. Bunun pek çok nedeni var: Biri mevkiinin kendisine getirdiği ayrıcalıklara karşı tutumu, öteki de yaptığı işin özellikleridir, evet onurlu bir iştir ama diğer insanların çabalarına bir katkıda bulunmayı gerektirmez.

Bu işe atanmış her bireyde görülen özellik şudur: Kişi Cumhuriyet yönetiminin güçlü koluna yaslanmaya alışır ve kendi gücünü kaybeder, kendi yaradılışının güçlü ya da zayıf olmasıyla orantılı olarak kendi ayakları üzerinde durma yetisi azalır. Eğer güçlü ve enerjikse ya da çalıştığı yerin uyuşukluk veren etkisine fazla kapılmazsa yitirdiği gücü sonra yeniden eline geçirebilir. Bu nedenle görevden uzaklaştırılan memur aslında şanslı demektir; çünkü hayat mücadelesi veren insanların arasına dönmüş ve kendi benliğini bularak eski haline gelme şansını yakalayacak konuma gelmiştir. Ama bu pek sık olmaz. Genellikle mahvolana kadar görevde kalır ve kasları gevşemiş, gücünü yitirmiş olarak elinden geldiği kadar dış dünyadaki koşullarla savaşmak üzere dışarı atılır. Zayıflığının farkındadır, çelik gibi kaslar erimiş, bedeninin esnekliği kaybolup gitmiştir; geri kalan ömründe kendinden başka birilerinin ona destek vermesi için yalvaran bakışlarıyla çevresine bakınır durur. Yaşadığı tüm düş kırıklıklarını ve karşılaştığı engelleri hafife alır gibi yaparken aslında sadece kendini kandırmaktadır. Yaşadığı sürece bu böyle sürüp gider, hatta belki öldükten sonra bile ona işkence etmeyi sürdürür; tıpkı, koleradan ölen hastaların bedenlerindeki kasılmanın kısa bir süre devam etmesi gibi. Ve hep kısa bir süre sonra mutlu bir rastlantı sonucu eski işine döneceği günü bekler durur. Ancak bu inanç, yapmayı

planladığı her türlü girişimi her şeyden daha çok engeller. Ne diye uğraşıp didinip kendini içinde bulunduğu bataklıktan çıkarmaya çalışsın? Nasıl olsa Sam Amcanın güçlü elleri ona uzanıp yükseltecek ve destek olacak değil mi? Neden burada ekmek parasını kazanmaya çalışsın ya da California'da altın aramaya gitsin? Yakında nasıl olsa ayda bir kez Amcasının cebinden çıkacak paracıklarla mutluluğu bulmayacak mı? Bir zavallının ağzına sürülen bir parmak balla yetindiği bu garip memuriyet hastalığını gerçekten incelemeye değer!

Saygıdeğer yaşlı koruyucumuza saygısızlık etmek istemem ama Sam Amcanın altınlarının bir bakıma şeytanın yolladığı rüşvete benzeyen bir büyüsü var gibi geliyor bana. Kim dokunursa ya o paranın karşılığında iyi bir şeyler yaptığına inanıyor ya da aldığının karşılığını vermek zoruna gidiyor. Bu durum belki şeytana ruhunu satmak kadar kötü değildir ama gene de pek çok güzelliklerden vazgeçmek demektir. Çünkü adamcağız cesaret ve iradesini, gerçekçiliğini, kendine güveni, kısaca bir erkeği karakter sahibi yapan hemen her şeyi bir kenara bırakıyor.

Şimdi benim önüme yürüyüp gidebileceğim güzel bir yol, bir fırsat çıkmıştı. Gerçi müdürüm bu konuda belli bir şey söylemiyor; işime devam edersem mi, işten ayrılırsam mı durumumun kötüye gideceği hakkında tek kelime etmiyordu. Fakat ben kendimi pek rahat hissetmiyordum. Yavaş yavaş huzursuzlanmaya başladığım gibi biraz da melankoliye kapılmıştım. Sürekli kendimi dinliyor, beynimi zorlayıp hangi melekelerimin silinip gittiğini ve kalanların ne kadar zarar görmüş olabileceğini düşünüp duruyordum. Hatta bu dairede ne kadar süre kalırsam normal bir adam olma özelliklerimi yitirmeden çıkabileceğimi bile hesaplıyordum. En büyük korkum burada çakılıp kalarak yaşlanmak ve ihtiyar müfettişimiz gibi hayvanın teki olmaktı. Benim kadar sessiz ve sakin bir elemanın

işten atılması söz konusu olmadığı gibi memurların kendiliklerinden istifa edip ayrılmaları da görülmüş şey değildi. Önümde uzanan memurluk hayatı yaşlı meslektaşlarındaki gibi sürüp gidecek ve ben de günün en önemli bölümünü yemek zamanı olarak benimseyip geri kalanını yaşlı bir köpek gibi, mevsime göre, güneşin altında ya da gölgede uyuyarak mı geçirecektim yani? Tüm duygu ve düşüncelerini kullanarak yaşamanın tam bir mutluluk olacağını kabullenmiş biri için pek karamsar bir tabloydu bu. Fakat böyle bir mantık yürüterek boş yere endişelenip üzülüyormuşum. Kader bana hayallerimin çok üzerinde bir gelecek hazırlıyormuş!

'P.P.' nin üslubuyla söylemek gerekirse buraya atandığımın üçüncü yılında gerçekleşen en önemli olay General Taylor'un başkan seçilmesiydi. Memuriyet hayatının getirdiği avantajların tam olarak değerlendirilebilmesi için benimsediği fikirlere pek uymayan yeni bir yönetimin başa geçmesinin bir memuru nasıl etkilediğine ya da etkileyeceğine bakmak gerekiyor. Doğal olarak son derece rahatsız olacağı kesin; ne yana bakacağını, ne yapacağını bilemeyebilirse de başına gelen en büyük felaket olarak gördüğü durum kendisine büyük bir fırsat da sağlayabilir. Gene de onurlu ve duyarlı biri için kaderinin kendisini sevip anlamayan kişilerin elinde olduğunu bilmek oldukça tuhaf bir durum. İkisinden birini seçmek durumunda kalacağına göre minnet duymaktansa başına geleceklere katlanmayı yeğleyebilir. Ayrıca başkanlık savaşı boyunca tarafsız kalıp etliye sütlüye karışmamış birinin zafer kazanan tarafın çılgınlıklarını izlemek kadar kendisinin de hedeflerden biri olduğunu bilmek tuhafına gider. Çevremde gördüklerime dayanarak söylüyorum insanın doğasındaki en kötü eğilimlerin başında birilerine zarar verecek gücü olduğunu anlar anlamaz zalimleşmesi gelir. Eğer dairemiz, çalışanlara 'giyotin uygulanması' deyimini bir benzetme olarak değil de asıl anlamında kullansaydı eminim zafer kazanan

partinin destekçileri o heyecan içinde bizlerin; kafasını koparır sonra da ellerine böyle bir fırsat geçtiği için şükrederlerdi! Zaferi de yenilgiyi de sakin bir gözlemci olarak izleyen benim için Whig'lerin yani konservatiflerin sergilediği bu kin ve kötülük dolu, vahşi intikam duygusu benim tuttuğum partinin kazandığı zaferler sırasında hiç ortaya çıkmamıştı. Demokratların genel olarak görevleri üstlenme nedeni bunun gerekli olduğu düşüncesinde olmaları ve politikayı yaşamın bir parçası olarak almamalarıdır. Yeni bir sistem bulunmadıkça da bundan şikayet etmek zayıflık ve korkaklık olur. Uzun zamandır zaferden zafere koşmak alışkanlığı aristokratları cömert yapmıştır; sırasında affetmeyi ve hoşgörülü olmayı bilirler. Saldırıya geçtiklerinde ise baltaları keskin olmakla birlikte ağzına zehir sürülmemiştir, kestikleri başları da tekmeler savurarak sağa sola itmezler.

Kısacası, eleştirilerim -en hafif deyişle- hoş olmasa da kazananı değil de kaybeden tarafı tuttuğum için kendimi kutluyorum. Şimdiye kadar pek ateşli bir taraftar olmamıştım ama bu tehlikeli düşmanlık döneminde hangi partiyi tuttuğumu çok iyi anlamış bulunuyorum. Ayrıca biraz pişmanlık biraz da utanç duyarak da olsa akıllıca bazı hesaplamalar sonucu işten atılmama olasılığımın diğer demokrat kardeşlerimden daha fazla olduğuna inanıyorum. Fakat ne yazık ki yanılmışım, ilk giyotine vurulan benim başım oldu. Zaten kim burnunun ucundan ötedeki geleceği görebilir ki?

Bir adamın kafasının koptuğu anın pek ender olarak -hatta hiçbir zaman-.hayatının en güzel anı olduğunu düşünmüyorum. Gene de kişi, başına gelenlere üzülüp durmak yerine ondan iyi bir şeyler elde etmeyi becerirse başa gelen şansızlıkların çoğunda olduğu gibi, böylesine büyük bir felaketin de gelirken yanında tesellisini ve çözümünü de getirebileceğini görebilir. Bunlar benim oldukça yakınımdaydı ve kullanacağım zaman gelmeden çok önce ne yapacağımı düşünmeye başlamıştım zaten.

Memuriyetten sıkıldığım ve pek kesin karar vermemiş olsam da ayrılmayı düşündüğüm göz önüne alınırsa durumum, intihar etmek isteyen ve büyük bir umut ve hevesle birinin gelip kendisini öldürmesini bekleyen birininkine benzetilebilir. Eski papaz evinde olduğu gibi gümrük dairesinde de üç yıl çalışmıştım; bu da yorgun beynimin dinlenmesi ve eski düşünsel alışkanlıklarımdan vazgeçerek yenilerine yer açmak için yeterli bir süreydi; doğal yaşantımdan uzaklaşmak ve hiç kimseye bir yararı olmayan, zevksiz işler yapmak için ise fazla uzun bir süre. En azından içimdeki huzursuzluğu giderecek bir şeyler yapmamı bile engellemişti. Bu arada, benim gibi işinden atılan bizim ihtiyar surveyor, konservatiflerin kendisini düşman gibi görmelerinden pek huzursuz değildi ama politikanın dışında kalmaya çalışması, aynı ailenin bir bireyi gibi aynı yerlerde dolaşmaktansa canı istediğinde sağda solda dolanması demokrat dostlarının kendisinden kuşkulanmasına neden oluyordu. Artık azizlik mertebesine eriştiğine göre -hoş giymesi gereken tacı taşıyacak bir başı da yoktu ya- konu kapanmış sayılabilirdi. Son olarak şunu da söyleyeyim içinde az da olsa bir kahramanlık kırıntısı bulunduğu için tuttuğu partinin iktidardan düşmesiyle birçok değerli elemanın işten çıkarıldığı bu dairede yerinden olmanın, aşağılanıp hor görüldüğü bir yerde çalışmaya devam etmekten çok daha iyi olduğunu düşünüyordu. Ayrıca başka bir yönetimin emrinde dört yıl çalıştıktan sonra eski partisi iktidar olursa hayli utanç verici bir duruma düşecek ve birtakım açıklamalar yapmak zorunda kalacağını da biliyordu.

O günlerde basın benim durumumu ele alarak bir iki hafta boyunca kellemin koparılması olayını manşetlerden indir-memişti. Irving'in 'Kesik Başlı Süvari' öyküsünde olduğu gibi ürkütücü ve berbat bîr durumda politika kurbanı bir ceset olarak gömülmeyi beklemekteydim. Devletin memuru olarak başıma gelenleri bir kenara bırakırsak insan olarak kafam tabii ki

omuzlarımın üzerinde durmaya devam ediyordu. Ben de belki de böyle olması iyi oldu, diye düşünmeye başladığımdan bayağı rahatlamıştım. Mürekkep, kâğıt ve çelik kalemler aldım, uzun zamandır kullanmadığım yazı masamın, başına geçtim ve yeniden yazar olmaya hazırlandım.

Artık geçmişte yaşamış, yaşlı halefim Bay Pue'nun emek verip -topladıklarının sahneye çıkma zamanı gelmişti. Epeydir tembellik ettiğim için hayli paslanmış olsam da zihnimin yeniden harekete geçip iyi ve güzel birtakım şeyler üretebilmesi için öykünün yapacağı ufacık bir teşvik yeterli olacaktı. Düşüncelerim neredeyse tümüyle bu işe yönelmiş olduğu gene de yapacağım şey karanlık ve ürkütücü geliyor, güneşin sıcak ışınları aydınlanıp parlamasına yetmiyor, gerçek yaşamdan, doğa ve bilimin yumuşatıcı etkilerinden uzak durduğu için fazla soğuk kalıyordu. Nedeni öykünün geçtiği dönemde henüz tamamlanmamış olan bağımsızlık hareketleri ve süregelen karmaşa olabilirdi. Bunun yazarın ruhundaki ve kafasındaki durgunluktan ileri geldiğini sanmayın; çünkü kendisi gün ışığına çıkmamış karanlık fantezilerinin peşinden koştuğu eski papaz evini terk ettiğinden beri böylesine mutlu olmamıştı. Çıkacak kitabımda yer alan bazı kısa bölümler memuriyet hayatımın uğraşlarından ve onurundan uzaklaştırıldıktan sonra yazılmıştır, geri kalanını da çok eski tarihli dergi ve yıllıklardan toparladım; öyle eskiydiler ki yeniden yayınlandıklarında yeni sanılacak olduklarından eminim. Şu politik giyotin benzetmesine dönersek öykülerin tümüne şöyle bir ad verilebilir 'Kafası Kopartılan Memurun Evrak-ı Metrukesi'. Artık sonuna yaklaştığım bu tanıtım skecinde kendimden, - yayınlanmayacak kadar çok söz edip öğündüğüm düşünülse de bu, bir beyefendinin ölümün ötesinden gelen sesi olarak kabul edilip hoş görülebilir. Tüm dünyaya barışın egemen olmasını dilerken, dostlarıma sevgimi sunuyor, düşmanlarımı affediyorum! Ben artık huzur ülkesindeyim.

Gümrük dairesindeki yaşamım bir rüya olarak geride kalmış bulunuyor. Bu arada sırası gelmişken üzülerek belirteyim bizim yaşlı müfettiş bir süre önce attan düşüp ölüverdi. O kaza olmasa sonsuza dek yaşayacaktı sanırım. O ve dairenin kapısının önünde onunla birlikte yayılıp oturan tüm öteki saygın memurlar artık sadece birer gölge olarak karşımda bulunuyorlar. Şakalaşıp konuştuğum beyaz saçlı, buruşuk suratlı tüm o insanları bir kenara itip unuttum ben. Pingree, Phillips, Shepard, Upton, Kimball, Bertram, Hunt gibi tüccarlar ve altı ay öncesine kadar kulağıma tanıdık gelen, dünya ticaretinde ağırlıklarını hissettirdiklerine inandığım daha birçok isim, hepsinden uzaklaşmam ne kadar az bir zaman almıştı! Yalnız gözümün önünden değil, zihnimden de kayıp gitmişlerdi! Yukarıda bir kaçının adını saymaya çalışırken bile zorlandığımı hissettim. Yakında doğduğum yer de onlar gibi kafamdan silinecek, onu çepeçevre saran bir sis tabakasının arkasında kalacak; bana, sanki gerçek dünyanın bir parçası değil de bulutlar ülkesindeki ahşap evlerde hayal ürünü insanların yaşayıp eğri büğrü sokakları ve uzun ve sevimsiz ana caddesinde yürüdükleri koskoca bir köymüş gibi gelecekti. Yani artık benim hayatımın bir parçası olmayacak, bambaşka bir ülkenin vatandaşıymışım gibi hemşehrilerim beni pek arayıp sormayacaklar. Çünkü edebiyat dalında kalıcı bir şeyler yapmaya çabalarken, onların gözünde değerli biri olmayı çok istememe ve atalarımın yattığı bu topraklarda iyi bir isim yapmaya uğraşmama karşın orada bir sanatçının yuvasından beklediği içten sıcaklığı bulamamıştım. Değişik yerlerde yaşayan başka insanların yanında çok daha başarılı olacaktım; tabii ki söylememe gerek yok; doğup büyüdüğüm yerdeki dostlarımın da bu pek umurunda olmayacaktı.

Ah, şu umut dolu fikirler! Belki de bugünkü kuşağın torunlarının çocukları kentin tarihi yerlerini meraklılara gösterirken

köşedeki antika çeşmeyle birlikte, geçmiş günlerin bu edebiyat meraklısından da söz ederler.

Hapishanenin Kapısı

1

Aralarında kapüşonlu ve başı açık kadınlar da bulunan koyu renk giysiler ve tepeleri hayli yüksek gri şapkalar giymiş sakallı adamlar, üzerine büyük demir çiviler çakılmış ağır meşe kapılı ahşap bir binanın önünde toplanmışlardı.

Yeni bir koloninin kurucuları Utopia'larının ne kadar erdem ve mutluluk üzerine kurmak isterlerse istesinler geldikleri bakir toprakların bir bölümünü mezarlık, bir bölümünü de hapishane olarak kullanmak üzere ayırmanın gerekli olduğunun bilincindeydiler. Bu kurala uygun olarak, Boston'a ilk gelenler Isaac Johnson'ın gömülü olduğu yerin çevresini mezarlık olarak düzenlerken -sonradan buraya King's Chapel adı verilen bir de kilise yapılmıştı- aynı günlerde Cornhill denen yere de ilk hapishaneyi inşa ettikleri söylenebilir. İnsanlar buraya yerleştikten on beş yirmi yıl sonra bu ahşap hapishanenin iklim koşulları ve başka birtakım nedenlerden dolayı yıpranıp gerçekten son derece iç karartıcı ve hüzünlü bir hal aldığı ise kesindir. Meşeden yapılmış kapısının üzerine çakılmış demirlerin üzerini kaplayan pas Yeni Dünyadaki bu binanın, çevresinde yapılmış olan öteki binalardan daha eski olduğunun kanıtıydı. Suçla ilgili olan her şeyde olduğu gibi burası da sanki hiç genç ve güzel olmamış gibiydi. Bu çirkin yapıyla önünden geçen üzeri tekerlek izleriyle bezenmiş yolun arasında üzerini yabani otlar kaplamış, bakımsız bir yeşil alan uzanıyordu. Buradaki şekilsiz bitkilerin uygar toplumun siyah çiçeği olan hapishanenin toprağını yaşamaya uygun buldukları belliydi. Ağır tahta kapının bir yanında ise neredeyse kökleri eşiğinin içine gömülmüş gibi duran,

bu güneşli haziran gününde mücevher gibi parlayan narin goncalarla donanmış bir yaban gülü göze çarpıyordu. İnsan, mahkûmlar içeri girerken güzel kokusunu ve tatlı renklerini onlara sunduğunu; cezası bitenler dışarı çıkarken de doğanın sevecen kalbinin onlara acıdığını hayal etmekten kendini alamıyordu.

Ne gariptir ki, bu gül fidanı yıllar boyu hep canlılığını korumuştu. Gölgesinde yetişip serpildiği koskoca meşe ve çam ağaçlarının yok olup gitmesinden çok sonra da yaşamayı sürdüren güzel fidan, iç karartıcı yabanî otların arasından kendi kendine mi yetişmişti; yoksa bazı insanların iddia ettiği gibi erdemli Ann Hutchinson hapishaneye girerken ayağını bastığı yerde mi bitmişti; buna karar vermek bize düşmez. Tam öykümüzün girişinde karşımıza çıktığına göre o sevimsiz kapıdan geçerken yapılacak en uygun şey goncalardan birini koparıp okuyucuya sunmak olacak sanıyorum… Umarım yolumuzun üzerinde rastlayacağımız ahlâk çiçeklerinin bir simgesi olur ya da insanın zayıflığını ve onun getirdiği elemi anlatan öykümüzün karanlık sonunu biraz olsun, aydınlatır.

Pazar Yeri
2

Hapishane Yolu diye anılan sokağın üzerindeki bu hapishanenin önündeki yeşil alan iki yüz yıldan fazla bir zaman önce güzel bir yaz sabahı çok sayıda Bostonlunun işgaline uğramıştı. Hepsi gözlerini büyük bir dikkatle demir çivilerle bezeli meşe ağacından yapılmış kapıya dikmişti. Başka bir toplumda ya da New England'ın daha sonraki gelişmiş dönemlerinde bu iyi insanları görenlerin sakallarını diken diken eden sert duruşları kötü bir şeylerin olacağına işaret edebilir; en azından, halkın istekleri doğrultusunda karar vermiş olan

hakimler heyetinin kararının uygulanmasını bekleyen ünlü bir kurbanın idamını bekledikleri düşünülebilirdi. Fakat o günlerin son derece tutucu olan püriten insanının ne kadar ciddi ve asık suratlı olduğunu bilen biri böyle bir sonuca ulaşmazdı. Belki, ağırkanlı, tembel bir köle ya da anne babasının resmî makamlara teslim ettiği isyankâr bir evlât kürsüye çıkartılarak kamçı cezası uygulanacak diye düşünürdü. Ya da ahlâk kurallarına karşı gelen veya farklı bir mezhep olan kuveykırlardan (quaker) birini kentten sürmeye hazırlanıyor olabilirlerdi. Belki de beyaz adamın 'ateş suyunun' çılgına çevirdiği, sokaklarda arbede çıkarmış serseri bir Kızılderili sopalarla ormanın derinliklerine doğru kovalanacaktı. Hatta şöyle de olabilirdi: Eski hakimlerden birinin yaşlı ve huysuz dul karısı Bayan Hibbins cadılıkla suçlanıp darağacında idam edilecekti.

Evet, bu durumların hangisini izlemeye gelirse gelsin kalabalığın yüzünde hep aynı ciddi ifade görülürdü. Dinî törelerin ve kanunların aynı derecede önem taşıyıp hüküm sürdüğü, her ikisinin herkesin birbiriyle iç içe olduğu insanlara yakışan da buydu; en hafif ve en ağır cezalar arasında pek fark görülmezdi; her ikisi de saygıyla izlenir ve korku uyandırırdı. Ağır bir suç işlediğinden dolayı mahkûm olan kişi idam sehpasını çevreleyen izleyicilerden fazla bir sempati bekleyemez, günümüzde alay konusu olacak kadar hafife alınan birtakım cezalar da ölüm cezası kadar ciddiye alınırdı.

Öykümüzün başladığı o yaz sabahında kalabalığın içinde bulunan birkaç kadının ne tür bir cezalandırma izleyecekleri konusuna pek fazla ilgi gösterdiklerini belirtmemde yarar var. Kabarık etekli ve bone giymiş bu kişilerin o dönemde insanların arasına dalıp sağa sola dirsek atarak iri bedenlerine yer açmaları ve idam sehpasının ta dibine kadar gelip dikilmeleri kabalık sayılmıyordu. İngiltere'den göç etmiş o eski kuşak kadınları ve kızları bedensel ve ruhsal olarak burada doğacak altı ya da yedi

kuşak sonrası torunlarından çok daha kabaydılar. Çünkü sonra yetişen anneler kuşaktan kuşağa kızlarına daha fazla güzellik, zarafet, beden ve ruh olarak daha çarpıcı bir incelik vermeye çabalayıp daha az kaba kuvvet kullanmayı öğrettiler. O gün hapishanenin kapısının ölünde bekleyen kadınlar ise erkeksi Kraliçe Elizabeth'in kadınlığın simgesi olarak kabul edildiği yıllardan sadece yıl kadar uzaklaşmışlardı. Onun ülkesinin insanlarıydılar, bedenleri onun yediği yiyecek ve içeceklerle beslenmiş, ruhları da hiç yontulmamıştı. O nedenle, sabah güneşinin göz alan ışınları geniş omuzlarında, gelişmiş iri göğüslerinde; bırakıp geldikleri o uzak adada olgunlaşmış ve New England'ın havasında henüz sararıp çökmemiş, tombul kırmızı yanaklarında parlıyordu. Hepsi de küstah tavırlar takınıp yüksek sesle konuşmayı epey benimsemişlerdi; bizler bugün böyle birileriyle karşı karşıya gelsek bayağı ürkerdik.

"Hanımlar" diyordu keskin yüz hatları olan elli yaşlarında birisi, "Ben şöyle derim, olgun yaşlarda, dindar ve namuslu insanlar olan bizler Hester Prynne gibilerle mücadele etmeyi ele alsak iyi olacak! Ne dersiniz dedikoducular takımı? Şimdi burada omuz omuza durmuş birbirimize destek olan biz beşimiz o şıllığı yargılamış olsaydık hımbıl hakimlerin kendisine uygun gördükleri bu hafif cezayla kurtulabilir miydi? Asla!"

"Saygıdeğer Rahip Dimmesdale'in böyle bir rezaletin kendi kilisesinin cemaatinin başına gelmesinden çok üzgün olduğunu söylüyorlar" diye söze karıştı bir başkası.

"Bizim hakimler Allah korkusu olan kibar insanlardır; ama fazla yufka yürekli oldukları da bir gerçek" diye ekledi son baharını yaşayan bir diğer hatun, "En azından, o kadının alnına sıcak bir demirle damga vurulması gerekirdi. Eminim hanımefendi bunu yaparlarken sarsılırdı. O ahlâksızın giysisinin göğsüne konacak bir damgadan rahatsız olacağını hiç sanmıyorum! Bakarsınız damganın üzerine bir broş ya da benzeri

şeytanca bir süs bulup takar ve sokakları gene o kurumlu yürüyüşüyle arşınlamaya devam eder!"

Çocuğunun elinden tutmuş bir genç anne daha yumuşak bir sesle araya girerek, "Damgayı isterse kapatabilir tabii, ama, onun utancını her zaman kalbinde taşıyacağı kesin" dedi.

"Biz ne diye burada durmuş simgelerden, damgalardan; yok elbisesinin göğsünde mi olsun, alnının ortasına mı vurulsun diye konuşup duruyoruz?" diye bağırdı kendilerini hakim tayin etmiş olan grubun içinde en çirkin ve en acımasız olanı, "Bu kadın hepimiz için bir utanç kaynağıdır; ölmesi gerek! Bunun için bir kanun yok mu? Tabii ki var; hem İncil'de hem hukuk kitaplarında. O zaman bunları göz ardı eden hakimlerin karıları ya da kızları yollarını şaşırırsa başlarının çaresine baksınlar!"

Kalabalığın arasından bir adam, "Sen ne diyorsun hanım?" diye bağırdı, "Yani idam edilmek korkusundan başka hiçbir şey bir kadının erdemli ve iffetli olmasını sağlayamaz mı? Bu şimdiye dek duyduğum en kötü haber! Artık susun bakalım dedikoducular! Kapının kilidini açıyorlar. İşte Bayan Prynne de geliyor. "

Hapishanenin kapısı içeriden açılır açılmaz, karanlık suratlı, sevimsiz gardiyan belinden sallanan kılıcı ve bir elinde taşıdığı görev amblemiyle kara bir gölge gibi gün ışığına çıktı. Bu kişi püriten kanunlarının tüm sertliği ve acımasızlığının simgesi; onlara uymayanlara verilen cezanın uygulanmasındaki en son aşamaydı. Sol elinde taşıdığı amblemi ileri doğru uzatırken sağ eliyle genç bir kadının omzunu tutmuş öne doğru itmekteydi. Tam kapının eşiğine geldiklerinde kadın gururlu ve zarif bir hareket yaparak silkinip adamın elinden kurtuldu, sanki kendi isteğiyle hareket ediyormuşçasına açık havaya çıktı. Kucağında taşıdığı üç aylık kadar görünen bebek güneşin keskin ışıklarından kaçmak için küçük yüzünü buruşturarak öte yana çevirdi. Şimdiye

kadar olan kısacık yaşantısında zindanın loş bölmelerinden başka bir yerde bulunmadığı belliydi.

Bebeğin annesi olan genç kadının toplanan kalabalığın karşısına çıkar çıkmaz ilk yaptığı şey yavrusunu sıkıca göğsüne bastırmak oldu. Bunun nedeni yalnız annelik sevgisi değildi, elbisesinin göğsüne dikilmiş ya da işlenmiş işareti saklamaktı. Fakat anında, yaşadığı utancın bir simgesi olan bebeğin öteki simgeyi saklamaya yetmeyeceği gibi akıllıca bir karar vermiş olmalı ki bebeği tek koluyla tuttu ve yüzü alev alev yanarak meydan okuyan acı bir gülüş ve cesur bakışlarla komşuları olan kent halkına baktı. Elbisesinin göğüs kısmına dikilmiş kaliteli kırmızı bir kumaş parçasının üzerinde altın gibi parlayan simli iplikle işlenmiş son derece süslü ve çarpıcı büyük bir A harfi ortaya çıkmıştı. Nakış o kadar güzel, öylesine göz alıcıydı ki kadının üzerindeki günün modasına uygun dikilmiş gösterişli elbisesinin bir parçası gibi olmuştu; ama bu yeni yerleşim bölgesinin sert yaşam koşullarına ve orada yaşayan öteki bayanların giyim tarzına hiç uymamıştı.

Kadın genç, uzun boylu, oldukça yapılı ve gösterişliydi; vücudunun hatları kusursuzdu. Gür siyah saçları son derece parlaktı, adeta güneşin ışıklarını yansıtıyordu. Son derece düzgün yüz hatları, dupduru bir teni, kalemle çizilmiş gibi biçimli kaşları, derin bakışlı iri siyah gözleri vardı. Yaşadığı dönemin zarafet ölçülerine uygun bir hanımefendi duruşu olduğu hemen görülüyordu, yani günümüzdeki hanımefendilerin nazlı, kırılgan ve zarif olmalarına karşın onun sağlam ve mağrur bir hali vardı. Hester Prynne hiçbir zaman hapishanenin kapısından çıktığı günkü kadar bir hanımefendi görüntüsü sergilememişti -bir kez daha belirteyim; o günkü ölçülere göre konuşuyorum. Onu eskiden beri tanıyıp başının üzerinden geçmiş olan kara bulutların kendisini sarartıp solduracağına inanmış olanlar, güzelliğinin ışıltısının, her yanını saran rezaletin utancını nasıl aşıp da dışarıya

taşarak çevreyi aydınlattığını görünce şaşırıp kaldılar. Ancak daha dikkatli ve duyarlı bir göz o zarafet ve güzelliğin içindeki keder ve acıyı görebilirdi…

Bu özel gün için hapishanede diktiği giysisinin modelini kendisi bulmuştu, göğsünün üzerindeki sıra dışı, gösterişli nakış stilini ise herhalde umutsuz cesaretini yansıtmak için seçmişti. Tüm dikkatleri çeken, sahibini adeta değiştiren, onu oldukça iyi tanıyanları bile ilk kez karşılaşıyorlarmış gibi şaşkınlığa düşüren şey göğsüne işlemiş olduğu görülmemiş güzellikteki kocaman kırmızı 'A' harfiydi. İnsanları büyülemişti, Hester'ın orada bulunan herkesle olan bağlantılarını koparark bambaşka bir mekâna taşıyan bir tılsım gibiydi.

Kendisini izleyen bayanlardan biri, "İğne işlerinde çok hünerli olduğu kesin" demekten kendini alamadı, "fakat bu yüzsüz kaltaktan başka hangi kadın böyle bir şeyi gösteriye dönüştürmüş olabilir? Resmen yüce hakimlerimizle alay ediyor. O değerli beyefendilerin verdikleri cezayla öğünüyor sanki!"

Meydanda toplanmış yaşlı kadınlardan en haşin suratlı olanı da, "Bayan Hester'ın o zarif omuzlarından o süslü elbiseyi çekip alsak çok iyi olacak. Öyle garip nakışlarla bezediği kırmızı 'A'ya gelince, kendi fanilalarımdan birini feda edip doğru dürüst bir damga yapabilirim, "dedi.

En gençleri ise, "Yavaş olun dostlar, yavaş konuşun!" dedi alçak sesle, "Sizi duymasın. Eminim işlediği harfin her ilmeğinde onun yüreği vardır!" diye arkadaşlarını uyardı.

Asık suratlı gardiyan elinde tuttuğu değneği sallayarak, "Yol açın, yol verin yurttaşlar! Kral adına!" diye bağırıyordu, "Yolu açın; size söz veriyorum, Bayan Prynne şu andan başlayarak bir saat süreyle kadın, erkek ve çoluk çocuğun giysisini yakından görebileceği bir yere yerleştirilecektir; size söz veriyorum. Günahların gün ışığına çıkarıldığı, adaletten şaşmayan

Massachusetts Kolonisini Tanrı kutsasın. Gelin Bayan Hester, kızıl damganızı pazar yerinde sergilemeniz gerekiyor!"

Bu sözleri duyan kalabalık iki yana çekilerek bir koridor oluşturdu. Önünde gardiyan, arkasında çatık kaşlı erkekler ve hain suratlı kadınlardan oluşan karmakarışık bir insan güruhuyla Hester Prynne cezasını çekeceği alana doğru yürüdü. Olup bitenin pek farkında olmayan meraklı ve neşeli bir sürü çocuk yarım günlük bir tatile kavuşmanın verdiği mutlulukla kalabalığın önünden koşup duruyor, ikide bir başlarını çevirip kadının yüzüne, gözlerini kırpıştırıp duran kucağındaki bebeğe ve göğsündeki gösterişli simgesel 'A' harfine bakıyorlardı -zamanın kanunlarına uygun olarak 'adultery' zina ve 'adultress' zina yapan kadın, 'adulterer' zina yapan erkek sözcüğünün simgesi olan bu harfi, o günahı işleyen kişilerin taşıması gerekiyordu. O günlerde pazar yeri hapishanenin bulunduğu yerden pek uzak değildi. Ama tabii ki, gözüyle bakınca yol epey uzun sayılırdı. Gerçi kadının yüzünde meydan okuyan bir ifade vardı ama, peşine takılanların ayak seslerini dinledikçe sanki kalbini söküp insanların basıp geçmesi için sokağa atmışlar gibi azap ve korku duyuyor olabilirdi. Tanrıya şükür insanın yaradılışında bulunan ve büyük acılara dayanabilmesini sağlayan direnç öyle güçlüdür ki sonradan o acılar geçip bittiğinde bunu nasıl başardığımıza kendimiz bile şaşarız. O nedenle Hester de cezasının bu bölümünü geçiştirmeyi başararak pazar yerinin batı tarafına, Boston'un en eski kilisesinin saçağının altına kurulmuş olan ve dekorun bir parçasıymış gibi görünen platforma ulaştı.

Bu platform çekmesi gereken cezanın bir parçasıydı. Üç dört kuşaktır bizler için sadece tarihi ve geleneksel bîr özelliği simgeleyen bu kalıntı o günlerde cezalandırma mekanizmasının bir parçasıydı -tıpkı eski günlerde Fransa'daki teröristleri yola getirmek için kullanılan giyotin gibi. İnsanlara iyi vatandaş

olmayı öğretmek amacıyla suçluları teşhir etmek için kol ve bacaklarının geçirildiği aleti taşımak için yapılmıştı. Disiplin ve kanuna saygıyı sağlamaya yaradığı kabul edilen o makine -alet de diyebiliriz- tahta ve demir kullanılarak inşa edilmişti. Suçlunun başını sıkıca kavrayarak dik tutar, böylece kendisini görmeye gelenlerin tam olarak yüzünü görmeleri sağlanırdı. Cezalandırılan kişi ne kadar küstah ve öfkeli olursa olsun izleyenlere hakaretler edip öfkesini sergileyemediği gibi, utanıp yüzünü de saklayamazdı. Zaten cezalandırmanın amacı da buydu, tam bir aşağılanma! Hester Prynne davasında ise daha önce verilen bazı cezalarda uygulanan biraz farklı bir yöntem uygulanacaktı: Kadın, platformda belli bir süre kalacak fakat başına ve boynuna hareket etmesini engelleyen demir kıskaçlar takılmayacaktı. Ne yapması gerektiğini iyi bilen genç kadın tahta basamakları tırmandı, bir erkeğin omuzu yüksekliği kadar yukarda durup çevresini saran kalabalığın karşısında dimdik durdu.

Püriten halkın oluşturduğu kalabalığın arasında Papalığa bağlı bir Katolik bulunsaydı zarif giysisi ve düzgün hatları ve göğsüne bastırdığı yavrusuyla karşılarında duran bu güzel kadının çizmiş olduğu tablonun ona kutsal anneliği anımsatacağı kesindi. Ancak gördüğü şey, ressamların somutlaştırmak için birbiriyle yarıştığı kucağında dünyayı kurtarmak için doğmuş bebeğini tutan saf ve temiz Hazreti Meryem görüntüsünün tam karşıtıydı. Orada, karşılarında gördükleri, insan ilişkilerinin en kutsal olanına karşı işlenmiş büyük bir günahın lekesiydi; bu kadının güzelliği dünyayı karartmıştı ve doğurmuş olduğu çocuk o kararmış dünyada yok olmaya mahkûmdu.

Sahneyi izleyenlerin karışık duygularının içinde korku da vardı elbette. Kendi aralarından birinin böyle bir suçu işlemiş olmasının getirdiği utançtan gelen bu korku son derece doğaldı. Toplum bu gibi şeylerden utanıp tiksinmeyecek kadar çürürse ancak o zaman korku gider ve böyle bir tablo gülümseyerek seyredilebilirdi.

Hester Prynne'in cezalandırılmasına şahit olanlar sade ve basit insanlardı. Ona ölüm cezası verilseydi cezayı çok ağır bulup tartışmaya kalkmayacakları gibi, böyle bir aşağılanma karşısında alay edip gülecek kadar da kalpsiz değildiler. Zaten durumu alaya almaya kalkışsalar bile Vali Beyin ve hakimler, bir general ve din adamlarından oluşan resmî erkânın kilisenin balkonunda oturarak ya da ayakta durmuş platforma baktığını görüp de böyle ciddi bir komisyonun huzurunda buna cesaret edemeyeceklerinden hemen gülüşlerini bastırmaları gerekecekti. Bu kişiler bulundukları, mevkiin saygınlığına ve görkemine gölge düşürmeden böyle bir törene katılabiliyorlarsa yargının vardığı kararın uygulanışının gerçekten etkili olduğu sonucuna varmamızda bir sakınca yok demektir. Eh, tabi izleyenlerin de bu durumda ciddiyetten uzaklaşmayıp saygıda kusur etmemeleri gerekir. Platformdaki şahıs, üzerine önlükle de göğsündeki harfe dikilmiş binlerce nefret dolu gözün ağırlığını elinden geldiği kadar eğilmeden taşımaya çalışıyordu. Ortam dayanılmayacak kadar gergindi. Atak ve dik başlı bir insan olan genç kadın halkın öfkesine, iğneli sözlere ve alaylara dayanmaya kendini hazırlamıştı fakat, bu ağır sessiz ve sert bakışlar öyle ürkütücüydü ki alay edip gülmeleri çok daha iyi olurdu. Kalabalıktan kahkahalar yükselse, kadın erkek ve incecik sesleriyle çocukların tümü onunla alay etse umursamadığını gösteren acı bir gülüşle karşı koyabilirdi. Ama, solumak zorunda olduğu bu kurşun kadar ağırlaşmış hava onun kaderinin bir parçasıydı, orada dikilmiş dururken zaman zaman içinden avazı çıktığı kadar bağırıp kendini platformdan aşağıya atmak geliyor, delirecek gibi oluyordu.

Arada bir kendisinin ilgi odağı olduğu bu sahne gözlerinin önünden siliniyor ya da karşısında duran her şey uzaklarda dolaşan hayaletler gibi şekilsiz gölgelere dönüşüyordu. Beyni, özellikle de belleği olağanüstü hızlı çalışıyor; vahşi batının sınırındaki bu küçük kentin eğri büğrü caddelerinin çok

ötesindeki görüntülen kafasına hücum ediyordu. Şu anda yüksek tepeli siyah şapkalarının altından kendisine bakanlardan farklı suratlardı bunlar. En önemsiz, en ufak ayrıntıları anımsıyor; bebekliği, okul günleri, katıldığı spor etkinlikleri, arkadaş kavgaları, genç kızlığı, tek tek gözünün önünden geçerek geçmişindeki birçok önemli olayla birleşiyordu. Her görüntü bir önceki kadar canlıydı; sanki hepsi aynı derecede önemliymiş ya da hepsi aynı oyunun bir parçasıymış gibi. Belki de içgüdüsel bir çabayla, aklında kalmış tüm görüntüleri geri getirerek içinde bulunduğu katı gerçeği hafifletip rahatlamayı düşünüyordu.

Neden ne olursa olsun, üzerine çıkarıldığı platform Hester Prynne'e mutlu geçen bebeklik ve çocukluk günlerinden başlayarak yürümüş olduğu tüm yolların izini sürdürüyordu. O berbat yerde dikilip dururken İngiltere'de doğduğu köy, ne kadar fakir olduklarının göstergesi olan gri taşlarla yapılmış eski baba evi gözünün önüne geliyordu. Bahçe kapısının üzerine işlenmiş, geçmişteki parlak günleri simgeleyen asalet arması da biraz yıpranmış da olsa oradaydı. Kraliçe Elizabeth döneminin modası olan kabarık dantel yakasının üzerinden aşağıya dökülen parlak uzun beyaz sakalı ve çıplak kafasıyla babası, her zaman sevgi dolu bir endişeyle kendisine bakan gözleriyle annesi -annesi öldükten sonra bile o bakışlar kızının karşısına çıkıp tatlı bir sitemle ona bakmaya devam etmişti. Kendi yüzünü de anımsıyordu Hester: Gençliğin yaktığı ateşle ışıldayan, sık sık önüne geçip baktığı aynanın içini aydınlatan güzel yüzünün arkasında duran ikinci görüntü uzun yıllar yaşamış, ince, solgun, okumuş yazmış, kültürlü birinin yüzüydü. O yüzdeki, lâmbanın titrek ışığında ciltler dolusu kitapları okumaktan bulanmış, kısık gözlerde bazen insanın ruhuna işleyen tuhaf bir bakış belirirdi. Aynada görünmediği için, Hester'ın anımsamayı unuttuğu şey, bu bilim ve din adamının bedensel bir kusuru olduğuydu: sol omuzu sağdakinden biraz daha yüksekti. Anılarından oluşan bu garip

resim galerisinde daha sonra karmakarışık, düzensiz yolları, yüksek gri evleri, büyük kiliseleri, modası geçmiş mimariyle yapılmış eskiden kalma resmî binalarıyla değişik bir dünyada, kendisini bekleyen yeni bir kent belirdi -bu da o sakat bilim adamıyla bağlantılıydı. Yıkık bir duvarın yüzeyini saran yeşil yosun kümesi gibi, zamanın eskittiği şeylerin üzerine kurulmuş yeni bir yaşam. Değişip duran tüm bu görüntülerin peşinden son olarak püritenlerin bu yeni yerleşim alanının düzenden yoksun pazar yeri; kent halkının tümünün toplanıp öfke dolu bakışlarını Hester Prynne'e yani kendisine diktikleri bu alan ve platformda kollarında bebeği, göğsünde altın rengi simle bezenmiş kıpkırmızı bir damgayla, şu kocaman 'A' harfiyle duruşu canlandı.

Bunlar gerçek miydi? Çocuğu öyle sıkarak göğsüne bastırdı ki yavrucak bir çığlık attı. Hester bakışlarını indirip göğsündeki kızıl damgaya baktı ve ona parmaklarıyla dokundu. Sanki hem bebeğin hem de utancın gerçek olup olmadığını anlamak istiyordu. Evet! Bu ikisi gerçekti! Öteki görüntülerin hepsi kafasından silinip gidiverdi!

Karşılaşma
3

Birden, kızıl damganın sahibinin, oradakilerin öfkeli bakışlarının hedefi olduğunun bilincinde olmanın getirdiği rahatsızlıktan kurtulmasına neden olan bir şey oldu; çevresine toplanmış kalabalığın biraz dışında duran yerel giysileri içinde bir Kızılderili gözüne çarpmıştı! Gerçi bu, böyle bir zamanda pek de dikkat çekecek bir şey değildi. Çünkü İngilizlerin gelip yerleştikleri alanlarda yerliler sık sık ortaya çıkmaktaydı. O nedenle bunun Hester'ın aklındaki düşünceleri ve karşısındaki insanları silip götürmesi gerçekten şaşırtıcıydı. Kızılderilinin

yanında onun arkadaşı olduğu hemen belli olan, hem ilkel hem de uygar bir karışım görüntüsü veren bir beyaz adam duruyordu.

Ufak tefek, kırışık yüzlü biriydi, pek yaşlı sayılmazdı. Yüz hatlarından oldukça zeki olduğu anlaşılıyordu; zihnini iyi geliştirdiği ve bedeninin de o gelişmeye uyum sağladığı hareketlerinden belli oluyordu. Üzerindeki bol giysilerin altına saklamaya çalışmış olsa da Hester adamın bir omzunun ötekinden yüksek olduğunu hemen fark etmişti. Kadın, o ince yüzün ve kusurlu bedenin sahibini tanır tanımaz bebeği bir kez daha sımsıkı göğsüne bastırınca canı yanan çocuk bir kez daha haykırdı! Ama annesi bu kez onu duymamışa benziyordu. Kimse kendisini fark etmeden pazar yerine gelmiş olan yabancı Hester Prynne'e bakmaktaydı. Önceleri daha çok kafasının içinden geçenlerle ilgilenip çevresinde olanlar ancak düşündüklerine uyarsa önem verip ilgilenen birinin ilgisiz bakışlarıydı bunlar. Fakat kısa bir süre sonra tavırları değişmiş, dikkat kesilmişti. Yüz hatları sanki üzerinde bir yılan dolaşıyormuş gibi dehşet dolup gerilmişti. Biraz durakladı, içinde esen fırtına ve güçlü duygular yüzünün rengini adeta karartmıştı, sonra müthiş bir irade gücüyle duygularını kontrol altına almayı başardı. Bütün bunlar tek bir saniye içinde olup bitmiş, yüzü yeniden sakin ve durgun bir hal almıştı. Kısa bir süre sonra vücudundaki titremeler de belirsizleşti ve heyecanı ruhunun derinliklerine gömüldü. Hester'la bakışları karşılaştığında, kadının kendisini tanıdığını anlar anlamaz işaret parmağını ağır ağır kaldırıp havada bir işaret çizdikten sonra dudaklarına götürdü.

Sonra yakınında duran adamlardan birinin omzuna dokunarak nazik bir ses ve oldukça resmî bir tavırla, "Bir dakika bakar mısınız bayım!" dedi, "Kimdir bu kadın? Neden bu şekilde teşhir edilip cezalandırılıyor acaba?"

"Sanırım buraların yabancısısın dostum" dedi adam, soruyu soran kişiyi ve beraberindeki yerliyi merakla süzerek, "yoksa

Bayan Hester Prynne ve yaptıklarından kesinlikle haberin olurdu. Kendisi saygıdeğer Rahip Dimmesdale'in kilisesine bağlı olan cemaatin içinde büyük bir skandalın patlamasına neden oldu."

"Doğru bildiniz" dedi soruyu soran, "elimde olmayan nedenlerden dolayı epeydir orada burada dolaştığım için buraların yabancısıyım. Denizde olsun, karada olsun büyük aksilikler hiç peşimi bırakmadı ve güneyde yaşayan birtakım dinsizlerin elinde uzun süre tutsak kaldım. Bu Kızılderili esaretten kurtulmamı sağladı ve beni buraya getirdi. Şimdi bana lütfen Hester Prynne'nin -bilmem adını doğru söylüyor muyum- şu kadının nasıl bir suç işlediğini, neden o platformun üzerinde dikilmek zorunda olduğunu söyler misiniz?"

"Gerçekten de bayım, vahşî diyarlarda çekmiş olduğunuz sıkıntılardan sonra kendinizi günah ve adaletsizliğin halkın ve yöneticilerin önünde yargılanıp cezalandırıldığı böylesine dini bütün bir yerde bulduğunuza sevinmeniz gerekir. Orada duran kadın bayım, uzun yıllardır Amsterdam'da yaşayan ilim irfan sahibi bir İngiliz'in karısıdır. Bir süre önce o kişi, bizim yaptığımız gibi, Atlantik'i aşıp buraya Massachusets'e göç etmeye karar verince; işlerini düzene sokuncaya kadar karısının buraya gelmesini uygun bulmuş. İki yıldır ya da belki daha az bir süredir bu kadın burada, Boston'da yaşamaktaydı. Kocası olan bilge kişiden, yani Bay Prynne'den bu süre içinde hiçbir haber gelmeyince başı boş kalan genç karısı...

"Ah, ne demek istediğinizi anlıyorum" dedi yabancı acı bir gülüşle, "Anlattığınız kadar bilgili biriyse bunu da bilmesi gerekirdi, değil mi? Peki, lütfen söyleyin bayım, o bebeğin babası kim? Bayan Prynne'nin kucağında tuttuğu çocuktan söz ediyorum; üç ya da dört aylık sanırım."

"Doğrusunu istersen dostum, orası hâlâ bir sır ve sırrı çözecek biri de henüz ortalarda yok" diye yanıt verdi adam, "bayan bu konuda tek kelime etmiyor; hakimler de boş yere kafa kafaya

verip uğraşıp durdular. Hatta belki, insanların bilmediğinden emin olan suçlu, Tanrının bildiğini unutup şu anda bu acıklı sahneyi izliyor bile olabilir."

"Şu bilge adamın, gelip bu gizemli olaya el atması gerekiyor sanırım, "dedi yabancı gülerek.

"Eğer sağsa, ona da bu yakışır," diye yanıtladı adam, "Şimdi bayım, bizim hakimler kadının genç ve güzel olduğunu görünce, böyle bir günahı işlemeye itilmiş ya da zorlanmış olduğunu düşünerek, ayrıca kocasının denizin dibini boylamış olabileceğini de hesaba katarak, kanunun emrettiği en büyük cezayı vermeye cesaret edemediler. Çünkü yaptığının cezası ölümdür. Büyük bir anlayış ve hoşgörüyle onu sadece üç saat boyunca şu platformun üzerinde dikilmeye ve sonra da hayatı boyunca günahını ve utancını göz önüne serip, zina yaptığını gösteren 'A' harfini göğsünde taşımaya mahkûm ettiler.

"Çok akıllıca bir ceza" dedi yabancı, başını öne eğerek, "Böylece kadın ölüp, ahlâksızlığını belgeleyen o harf mezar taşına kazılana kadar işlemiş olduğu günahın simgesi olacak! Gene de günahına ortak olan adamın en azından şu anda o platformda yanında bulunmaması bana ters geliyor. Ama eminim bulunacaktır! Bulunacak! Evet, bulunacak!"

Başıyla nazik bir selâm verip konuşkan adamı selamladıktan sonra yanındaki Kızılderiliye bir şeyler fısıldadı; sonra ikisi kalabalığın arasından kendilerine yol açarak ilerlediler.

Bu konuşmalar sırasında platformun üzerinde duran Hester Prynne gözlerini yabancıya dikmiş bakmaya devam ediyordu; öylesine dalmıştı ki çevresindeki her şey yok olmuş, yalnız ikisi kalmıştı. Gerçi öyle olsa durumun şimdikinden de beter olacağı kesindi. Evet, o anda kızgın öğlen güneşi yüzünü kavurup utancını aydınlatırken, göğsünde işlediği günahın kızıl damgası, kollarında o günâhın ürünü minik yavrusuyla öylece durmuş, eğlenceli bir şeyler izliyormuş gibi toplanmış o büyük kalabalık

kendisini incelerken böyle düşünüyordu. Halbuki o güzel yüz mutlu bir yuvanın şöminesinde çıtır çıtır yanan odunlardan çıkan alevlerden yansıyan ışıkta ya da bir kilisede başında örtüsüyle dua ederken incelenmeliydi. Durumu içler acısı olmasına rağmen Hester binlerce kişinin çevresini sarmış olmasından neredeyse memnundu; çünkü bunun kendisini koruma altına aldığının bilincindeydi. O adamla aralarında böyle büyük bir insan kitlesinin durması baş başa ve yüz yüze olmalarından çok daha iyiydi. Kalabalığın içine sığınmış, insanların uzaklaşıp kendisini yalnız bırakacakları anı korku içinde beklemekteydi. Böyle düşüncelere dalıp gittiğinden arkasından gelen sesi duymamıştı. Ta ki ses meydandaki herkesin duyabileceği kadar yükselip bir kez daha ona sesleninceye kadar, "Beni dinle Hester Prynne!" diye bağırıyordu birisi son derece ciddi bir tonla.

Daha önce de belirttiğimiz gibi kadının üstünde durmak zorunda olduğu platformun tam arkasında kiliseye ait geniş bir balkon -buna üstü açık bir galeri de denebilir- vardı. Kentin yöneticileri burada toplanarak aldıkları kararları törenle halka duyurmayı gelenek haline getirmişlerdi. Şimdi de aşağıda olup biteni izlemek üzere iki yanında ellerinde ucu baltalı kargılarıyla dikilmiş şeref kıtasını oluşturan dört muhafızın ortasında Vali Bellingham oturuyordu. Üzerine koyu renk bir tüy dikilmiş bir şapka, omuzlarından aşağıya sarkan, kenarları işlemelerle süslü pelerinin altına siyah kadife bir tunik giymişti; yüzündeki derin çizgiler yaşlı beyefendinin görmüş geçirmiş biri olduğunun kanıtıydı. Bu hali, kuruluşunu ve gelişmesini gençliğin heyecanına değil de orta yaşın ciddi ve oturaklı çalışmalarına ve ileri yaşların deneyim ve zekâsına borçlu olan, fazla hayale kapılmadan, küçük umutlarla büyük başarılar elde etmiş bir topluluğun başı ve temsilcisi olmaya lâyık biri olduğunu belli ediyordu. Yönetimin başının ve çevresindekilerin ağırbaşlı görünmeleri dönemin düşünce biçimine uygundu. O günlerde

otoritenin sağlanabilmesi için dinî kurumlara dayanması gerektiği kabul edilmişti. Bu adamların hepsi hiç kuşkusuz iyi insanlardı; adil ve zekiydiler. Ama gene de yeryüzünde yaşayan o kadar insanın içinde yolunu şaşırmış bir kadını yargılamak ve ona iyiyle kötüyü birbirinden ayırabilmesi için yol göstermek üzere böylesine uygun olmayan bir grup bulmak zordu doğrusu. Hester Prynne yüzünü dönerek gözlerini balkona doğru kaldırınca, bulmak istediği merhamet ve anlayışı bu haşin bakışlı insanlarda değil de etrafını saran kalabalıkta aramanın daha doğru olacağını fark etti; rengi sarardı, titremeye başladı.

Kendisine seslenen sesin sahibi Boston'daki din adamlarının en yaşlısı, ünlü rahip John Wilson'du. O dönemin tüm ruhanî liderleri gibi o da bir bilim adamı ve kişilik olarak da iyi yürekli ve sevecen biriydi. Son saydığım iki özelliği zihinsel gelişmesi gibi çalışarak ve dikkatle oluşmuş olmadığı için bundan pek gurur duymaz, tersine utanırdı. Şimdi balkonda, başındaki takkenin altından görünen ak düşmüş bukleleriyle güneşin altında dururken, çalışma odasının soluk ışığına alışmış olan gözlerini tıpkı Hester'ın kucağındaki bebek gibi kırıştırıp duruyordu. Bu halice ciltlenmiş eski vaazların sayfalarında görülen karanlık suratlı portrelere benziyordu. Böyle ortaya çıkıp insanların işlediği suçlar, yaşadıkları tutkular ve çekecekleri azaplardan söz etmeye de ancak onlar kadar hakkı vardı zaten.

"Hester Prynne!" diye tekrarladı, "Burada yanımda duran genç meslektaşımla konuştum, siz kendisinin kilisede yapmış olduğu konuşmaları dinlemek mutluluğuna sahip olmuş biri olarak" böyle derken elini yanında duran solgun yüzlü genç adamın omzuna koymuştu, "evet, ne diyordum, bu genç dini bütün dostumu burada Tanrının ve namuslu ve dürüst resmî erkânın huzurunda, senin işlediğin korkunç günahın tüm halkımız tarafından konuşulduğu bu yerde seninle ilgilenmeye ikna etmeye çalıştım. Senin huyunu, ahlâkını benden iyi bildiği için, senin

inadını ve katılığını gidermek için neler söyleneceğine; yumuşak bir üslup kullanması mı yoksa sert konuşması mı gerektiğine o karar versin istedim. Böylece seni, böyle bir duruma kimin düşürdüğünü açıklamanı sağlayacağına inanıyorum. Fakat bana karşı çıkıyor. Çünkü yaşının çok üzerinde bir olgunluğa erişmiş olmasına karşın onda hâlâ gençliğin getirdiği bir hoşgörü var. Bir kadının kalbinin derinliklerinde saklı olan sırları gün ışığına çıkarmanın ve böyle büyük bir kitlenin önünde bu itirafı yapmasını istemenin doğa kurallarına uygun olmadığını söylüyor. Halbuki kabul etmek gerekir ki utanılması gereken günahın kendisidir, onu açıklamak değil! Bir kez daha soruyorum Rahip Dimmesdale kardeşim; Bu zavallı günahkâr kadının ruhuyla siz mi ben mi ilgileneceğiz?"

Balkondaki saygıdeğer, dindar adamlar kendi aralarında biraz fısıldaştıktan sonra Vali Bellingham hepsinin sözcüsü olarak, genç rahibe olan saygısını belli eden, fakat gene de sert ve otoriter bir edayla, "Sayın Rahip Dimmesdale" dedi.

"bu kadının ruhundan sorumlu olan kişi sizsiniz. O nedenle pişman olup itirafta bulunmasını sağlamak size düşer."

Bu sözler oradaki kalabalığın hepsinin bakışlarının İngiltere'deki büyük üniversitelerin birinden mezun olduktan sonra buralara gelirken, ormanlarla kaplı bu yabanıl bölgeye zamanın tüm bilgilerini beraberinde getiren bir genç olan saygıdeğer Rahip Dimmesdale'e çevrilmesine yol açtı. Derin bilgisi ve güzel konuşma yeteneği, mesleğinde önem kazanıp ünlenmesini sağlayan genç adamın etkileyici bir görünüşü vardı: Geniş, beyaz bir alın, hüzünlü bakan iri kahverengi gözler, her an titremeye hazırmış gibi duran dudaklar -bunlar onun oldukça hassas ve biraz da sinirli olduğu kadar iradeli biri de olduğunun göstergesiydi. Fakat nedense, doğuştan kendisinde bulunan üstün özelliklere ve almış olduğu eğitime pek yakışmayan bir hali vardı: Biraz ürkek, şaşkın, hatta korkmuş gibiydi. Sanki insanların

arasında olmaktan rahatsızlık duyuyor, tek başına bir yere kapanıp yaşarsa daha rahat edecekmiş gibi davranıyordu. Ondan dolayı görevinin izin verdiği ölçüde kalabalıklardan uzak durmayı ve son derece yalın, adeta çocuksu bir yaşam biçimini seçmişti. Anlatılanlara bakılırsa gerektiğinde ortaya çıktığı zamanlar yepyeni saf düşünceleri temiz, taze kokular yayıyor, kendisini dinleyenlerin üzerinde melekler konuşuyormuş kadar etkili oluyordu.

Rahip Wilson ve Valinin halkın karşısına çıkıp herkesin önünde, kirlenmiş de olsa kutsal sayılması gereken kadın ruhunun gizemini çözsün diye ısrar ettikleri genç adam işte böyle biriydi. İçine itildiği bu güç durum rahibin yüzünün daha da sararmasına ve dudaklarının titremesine neden oluyordu.

"Kadınla konuş kardeşim" diye ısrar ediyordu Rahip Wilson. "Bu onun ruhu için çok önemli. Hem onun için hem de Sayın Valimizin dediği gibi hem de senin ruhun için önemli; çünkü o senin cemaatinden, ondan sen sorumlusun. Doğruyu söylemesi için uğraş, çabala!"

Rahip Dimmnesdale dua ediyormuş gibi başını öne eğdi, sonra biraz öne çıkarak şöyle konuştu, "Hester Prynne" dedi balkondan aşağıya doğru eğilip kadının gözlerinin içine bakarak, "Bu değerli insanın ne dediğini duyuyor ve bana verilen görevi anlıyorsun. Eğer huzur bulacağına inanıyor ve bu dünyada çarptırılmış olduğun cezayla birleşerek öteki dünyada ruhunun kurtulmasını sağlayacağına inanıyorsan suçu ve azabı paylaştığın o insanın adını söylemeni sana emrediyorum! Boş yere ona acıyıp korumaya çalışma; çünkü inan bana Hester yükseklerde bir yerden inip seninle birlikte o utanç kürsüsünde dikilmesi gerekse bile hayatı boyunca yüreğinde o suçla yaşamasından daha iyidir. Senin bu sessizliğin onu, işlediği günaha bir de ikiyüzlülük eklemeye zorlamaktan başka bir şey değil. Tanrı senin böyle açıkça cezalandırılmanı lâyık görmekle içindeki şeytanı ve

dışındaki hüznü yenmene fırsat tanımış bulunuyor. Sana sunulan acı fakat şifalı ilâcı içmek cesaretini kendisinde bulamamış olan o insana ne yaptığını iyi düşün!"

Genç rahibin titreyen sesi yumuşak ve ahenkliydi, fakat arada bir kesiliyordu. Kullandığı sözcüklerden çok sesinin duygu dolu tonları dinleyenlerin kalplerine işledi, hepsinin içi merhametle doldu. Hester'ın kucağındaki zavallı minik bebek bile etkilenmiş olmalı ki boşluğa bakan gözlerini rahibe dikerek yalvarışa benzeyen birtakım tatlı sesler çıkartıp kollarını ona doğru uzatıverdi. Rahibin konuşması dinleyenler üzerinde büyük bir etki yaratmıştı; artık Hester Prynne'nin suçlunun adını hemen söyleyeceğine ya da -üst tabakadan, alt tabakadan her kim ise- susan adamın vicdanının sesine dayanamayıp platforma çıkacağına emindiler.

Hester başını iki yana salladı.

"Tanrının merhametinin sınırlarını zorlama kadın!" diye bağırdı Rahip Wilson öncekinden daha sert bir sesle, "Şu küçücük bebek bile duymuş olduğun öneriye destek verdiğini gösteren sesler çıkarıyor. Adamın adını söyle bize! Böyle yapıp pişmanlık gösterirsen belki göğsündeki o kızıl damgadan kurtulacaksın!"

Hester Prynne, "Asla!" derken Bay Wilson'a değil genç rahibin güzel gözlerine bakıyordu, "Bu damga çok derinlere kazıldı, siz çıkaramazsınız. Ben kendiminkiyle birlikte onun utancını da yüklenip çekeceğim.-

"Konuş kadın!" diye bağırdı platformu saran kalabalığın içinden birisi, sert ve soğuk bir sesle, "Konuş da çocuğuna bir baba vermiş ol!"

"Konuşmayacağım!?" diye yanıt verdi Hester, yüzü bir ölününki kadar sararmıştı; sesin sahibini tanıdığı belliydi, "Çocuğumun gökyüzünde bir babası var, yeryüzünde ise asla olmayacak!"

"Konuşmayacak" dedi Bay Dimmesdale, balkondan aşağıya sarkmış, bir eli kalbinin üzerinde bekliyordu. Derin bir soluk alıp geriye doğru çekilirken, "Kadın kalbinin şaşılacak gücünün ve cömertliğinin bir kanıtı bu. Konuşmayacak!"

Suçlunun fikrini değiştirmeyeceğini anlayan yaşlı rahip hazırlıklı gelmişti, kalabalığa günah ve günahın çeşitleri konusunda bir konferans vermeye başladı; bu arada sürekli olarak utancın simgesi olan kırmızı 'A' harfinden söz etmeyi de unutmuyordu. Hatta üzerinde o kadar çok durdu ki, bir saatten fazla süren ateşli konuşması sırasında sanki cehennem çukurundaki alevlerin kızıllığı üzerine vurmuşçasına kadının göğsündeki damga akıllara birtakım yeni korkular getirdi. Bu konuşma sırasında Hester Prynne utanç kürsüsündeki yerinde, bakışları sabit bir noktaya dikilmiş, ilgisiz, her şeyden ve herkesten uzak durmaya devam etti. Sabahtan beri olanlar dayanma gücünü tüketmişti; ancak acı ve ıstıraptan bayılıp kaçacak tipte bir kadın olmadığı için bedensel işlevleri normal düzeyde sürüp giderken ruhunu duygusuzluğun sert kabuğunun altına saklamaya gayret ediyor, fakat yaşlı rahibin sesi ara vermeden, insafsızca kulaklarında yankılanıp duruyordu, işkencenin sonlarına doğru bebek ağlayıp bağırarak ortalığı çınlatmaya başlamıştı, Hester mekanik hareketlerle onu susturmaya çalışıyordu ama yavrusunun halinden pek etkilenip üzülmüşe benzemiyordu. Hapishaneye geri götürülürken de yüzündeki duygusuz ve sert ifade hiç azalmadı; demir çivilerle donanmış kapıdan girip gözden kaybolduktan sonra peşinden giderek yakınına kadar sokulanlar göğsündeki kızıl damganın karanlık koridorda yürürken önünü aydınlattığını iddia ettiler.

Görüşme
4

Hapishaneye dönen Hester Prynne'nin çok sinirli olduğu gözlemlendi. Kendisine yâ da bir çılgınlık anında zavallı bebeğe zarar vermesinden korkulduğundan sürekli denetim altında tutulması gerekiyordu! Akşama doğru ne tehditle ne de iyilikle asi ve öfkeli kadını sakinleştirmeyi başaramayan gardiyan Brackett hapishanede ikamet etmekte olan hekime başvurmaya karar verdi. Çağıracağı kişinin, tüm hastalıkları dine aykırı olmayan yöntemlerle iyileştirmekte uzman olduğu kadar, dinsiz vahşilerin ormanda yetişen bitkilerden ve köklerden yaptığı ilaçları üretip kullanmakta da son derece hünerli olduğunu iddia ediyordu. Onu Hester'dan çok bebeğin durumu endişelendiriyordu Anne sütüyle beslenen zavallı çocuk, onun benliğini saran tüm acı ve ıstırabı, tüm karmaşayı kendine çekmiş olduğundan şimdi ağrı ve sancılar içinde kıvranıyordu. Kadının ruhunun gün boyunca çektiği azap şimdi onun minik bedenini esir almıştı.

Bulundukları iç karartıcı hücreye gardiyanın peşi sıra gelen kişi, kadın göğsünde kızıl damgasıyla platformda dikilirken kalabalık arasında dikkatini çekmiş olan adamdan başkası değildi. Adamın hapishanede kalmasının nedeni işlediği bir suç falan değildi; yetkililerin, bir Kızılderili kabilesi olan Sagamor'ların onu serbest bırakmak için istedikleri fidye konusunda anlaşabilene kadar kalabileceği en uygun yerin orası olduğuna karar vermiş olmalarıydı. Kendisini hücreye getiren gardiyan, hekimin adının Roger Chillingworth olduğunu söyleyip bir iki dakika bekledi; ortaya çöken derin sessizlik karşısında şaşırıp kalmıştı. Çocuğun iniltileri kesilmemişti ama, Hester Prynne sapsarı kesilerek donup kalmıştı.

"Tamam dostum, beni hastayla yalnız bırak lütfen" dedi adam, "bana güvenebilirsin değerli insan, bu mekânda kısa sürede sükûnet sağlanacağına söz veriyorum. Bayan Prynne sizin bu adil

davranışlarınız karşısında şimdiye kadar olmadığı kadar uysal davranacaktır, bundan eminim."

Bay Brackett, "Ah, saygıdeğer beyefendi, bunu başarabilirseniz sizin ne kadar hünerli olduğunuz kesinleşecektir. Bu kadın gerçekten içinde şeytanı barındırıyormuş gibi davranıyor, onu bu kötülükten arındırmak için elime kamçıyı almamakta zorlanıyorum."

Yabancı, hücrenin eşiğinden içeriye mesleği olduğunu söylediği hekimliğe yakışan bir serinkanlılıkla, sessizce girdi; gardiyan onları yalnız bırakıp gittikten sonra da bu tavrı değişmedi. Halbuki dışarıda, kalabalığın arasında dururken ona dikkatle bakışından birbirlerini çok iyi tanıdıkları hemen anlaşılabilirdi. İlk olarak tekerlekli yatağın üzerinde kıvranıp ağlayan bebeğe yöneldi; yavrucak acılar içinde olduğundan her şeyden önce onu sakinleştirmesi gerekiyordu. İnceden inceye muayene ettikten sonra pelerininin altından çıkardığı deri çantayı açarak içinde bulunan şişelerden birini seçip aldı, içindeki sıvıyı suyla kanştırdı.

"Bir simyacı olarak uzun zamandır yapmış olduğum araştırmalar ve bir yılı aşkın süredir doğada bulunan şifalı maddelerin özelliklerini çok iyi bilen insanlarla birlikte yaşamam beni doktor olduklarını iddia eden birçok kişiden çok daha iyi bir hekim yaptı" dedi, sonra, "Al şunu kadın!" diye buyurdu, "Çocuk senin çocuğun -benim olmadığı kesin- beni babası olarak görmez ve sesimi de tanımaz; onun için ilâcı sen kendi elinle ver."

Adamın yüzüne korkuyla bakan Hester ilâcı geri çevirdi, "Masum bir yavrudan intikam mı alacaksın?" diye sordu alçak sesle.

"Sersem!" dedi hekim yarı öfkeli yarı sakinleştirici bir tavırla, "Yanlış zamanda dünyaya gelmiş zavallı bir bebeğe zarar verecek kadar hasta ruhlu muyum ben? Kendi çocuğum da olsa -evet,

senin olduğu kadar benim de olsa bundan başka bir şey yapmazdım. Bu ilâç ona iyi gelecektir."

Aklı ve duyguları karmakarışık olan kadının hâlâ duraksadığını görünce bebeği ondan alarak ilâcı kendisi içirdi. Gerçekten dediği doğru çıkmış, karışım çabucak etkisini göstermişti. Minik hastanın kıvranması geçti, inlemesi de yavaş yavaş azalıp kesildi. Rahatladıktan sonra da tüm bebeklerin yaptığı gibi derin ve sakin bir uykuya daldı. Hekimlik unvanını gerçekten hak eden adam bu kez anneye yöneldi: Sakin hareketler ve büyük bir dikkatle nabzına baktı, gözlerini inceledi. O böyle yaparken kadının kalbi hızla çarpıyor, her yeri titriyordu; çünkü gözlerinin içine bakan o bildik bakışlar son derece uzak ve soğuktu. Muayeneyi bitiren adam farklı bir karışım hazırlamaya başladı, "Sana acını unutturabilmek için ölüler diyarındaki Lethe nehrinin suyunu ya da mucize yaratacak bir ilâç veremem" diye söze başladı, "ama vahşilerle yaşadığım süre içerisinde doğanın sırlarını öğrendim ben; işte bu da onlardan biri: Bu reçeteyi bana kendisine öğrettiklerime karşılık olarak bir Kızılderili vermişti. İç bakalım! Temiz ve günahsız bir vicdan kadar rahatlatıcı olamaz tabii! Zaten ben bunu sağlayamam. Fakat içinde kabarıp coşan karmaşık duyguların çalkantısını azgın bir denizin dalgaları üzerine yayılan bir yağ tabakası gibi sakinleştirecektir."

Böyle diyerek elindeki kupayı Hester'a uzattı. Kadın ağır ağır bakışlarını kaldırıp dikkatle onun yüzüne baktı, sunduğu ilâcı alırken yüzünde korkudan çok amacının ne olduğunu anlamaya çalıştığını gösteren kuşku dolu bir ifade belirmişti. Dönüp uyuyan yavrusuna baktı, "Biliyor musun ölümü çok düşündüm" dedi, "Hatta ölmeyi istedim. Dualarımın kabul göreceğini bilsem bunun için Tanrıya yalvaracaktım bile. Ama gene de eğer bu kupada zehir varsa, ben içmeden önce bir kez daha düşünmen için yalvarıyorum. İşte bak, dudaklarıma değdiriyorum!"

"İç o zaman" dedi adam aynı soğuk ifadeyle, "Beni bu kadar az mı tanıdın sen Hester Prynne? Ben böyle basitlikler yapacak kadar sığ birimiyim? Öç almayı planlasam seni hayatın tüm kötülük ve acılarından kurtaracak ilâcı vermek yerine bu utancın göğsünü dağlayıp gitmesine izin vererek yaşamanı sağlamak çok daha güzel bir intikam olmaz mı?" Bunları söylerken uzun işaret parmağını nakışlarla bezeli kırmızı 'A' harfinin üzerinde gezdirmeyi de unutmamıştı. Hester kızgın bir demirle dağlanmış gibi sıçrayıp geri çekilince bunu fark eden adam gülümseyerek, "Sen yaşamalısın! Utancını üzerinde taşırken tüm kadın ve erkekler bu damgayı görsün. Kocan olarak sevdiğin o adam da, şurada yatan bebek de! Herkes her zaman görsün! Haydi, yaşamak için bu ilâcı iç şimdi!"

Kadın daha fazla duraklayıp beklemeden kupayı kaldırıp ilâcı son damlasına kadar içti. Sonra hekimin işaret ettiği yere, bebeğin uyumakta olduğu yatağın üzerine oturdu; adam da hücredeki tek iskemleyi çekip onun yanına yerleşti. Bu hazırlıklar sırasında genç kadın kendini tutamıyor, titriyordu; çünkü kendisini fiziksel acılardan kurtaracak olan ilâcı vererek insanlık görevini ya da mesleğinin gereğini yerine getirdikten, daha doğrusu kibarca intikamını aldıktan sonra, adamın artık derinden ve onulmaz bir biçimde yaralanmış bir erkek olarak davranacağından korkuyordu.

"Hester" diyordu adam, "Sana nerede ve nasıl böyle bir çukura düştüğünü, daha doğrusu birkaç saat önce seni üzerinde gördüğüm o ahlâksızlık simgesinin üzerine neden tırmanmış olduğunu sormayacağım. Bunun nedenini uzaklarda aramaya gerek yok: Benim aptallığım ve senin zayıflığın yüzünden olduğu kesin. Kitaplarla dolu büyük kütüphanelerden çıkmayan, ömrünü bilgi edinmeye, öğrenmeye adamış, hayatının en güzel yıllarını bilim uğruna harcamış, benim gibi geçkin bir fikir adamının senin gibi gençlik ve güzellikle dolup taşan bir kadınla ne işi olabilirdi?

Doğuştan şekilsiz olan bedenime karşın zihinsel üstünlüğün genç bir kızı etkileyip beni rüyalarının kahramanı yapacağına kendimi nasıl inandırabildim? İnsanlar zeki ve bilge olduğumu söylüyor a-ma eğer o bilgeliği kendime yönlendirebilseydim tüm bunları önceden tahmin etmem gerekirdi. O karanlık, koca ormanın derinliklerinden çıkarak dini bütün Hıristiyanların yaşadığı bu yere gelir gelmez ilk karşıma çıkan şeyin, insanların karşısında bir günah mabudesi gibi duranın sen olacağını tahmin etmem gerekirdi Hester Prynne. Hatta, dünya evine yeni girmiş bir çift olarak o eski kilisenin merdivenlerinden inerken önümüzde uzanan yolun sonunda alev alev yanan şu kızıl damgayı görmeliydim!"

"Biliyorsun" diye konuştu Hester, çünkü ne kadar elemle dolu olsa da utanç dolu yüreğine sessizce saplanan hançer darbelerine dayanamayarak, "İyi biliyorsun ki sana karşı hep dürüst davrandım; seni sevmedim ve seviyormuş rolü de yapmadım."

"Doğru" dedi adam, "Ben aptallık ettim! Bunu kabul ediyorum. Fakat seni tanıdığım güne kadar hayatım bomboş, dünyam tatsızdı. Kalbimde pek çok kişiye yer vardı ama yapayalnız ve buz gibiydi; sıcak bir yuvanın özlemini çekiyordu. Ben de o ateşi yakmak istedim! Yaşlı, aksi ve sakat bir adam olduğumu bildiğim halde dört bir yanımdaki insanlara dağıttığım basit bir mutluluğu kendimin de yakalayabileceğimi düşünüyordum. Ve böylece seni kalbimin içine alıp yerleştirdim Hester; hem de en derin köşelerine saklayarak senin varlığının yaydığı sıcaklıkla seni sarıp ısıtmaya çalıştım."

"Ben çok büyük bir yanlış yaptım," diye mırıldandı Hester.

"İkimiz de birbirimize karşı büyük yanlışlar yaptık. İlkini ben yaptım. Senin yeni çiçeklenen baharını benim çürümeye yüz tutmuş varlığımla doğal olmayan bir ilişkiye zorladım. O nedenle öğrendiklerimin de öğrettiklerimin boşa gitmesini istemeyen biri olarak senden intikam almak ya da seni cezalandırmak

istemiyorum. Seninle benim aramdaki terazinin dengesi bozulmadı. Fakat her ikimize de büyük zarar veren o adam! Kim o!"

Hester Prynne kocasının yüzüne cesaretle baktı ve "Asla öğrenemeyeceğin bir şeyi bana hiç sorma" diye yanıt verdi.

"Asla mı dedin?" dedi adam, karanlık yüzünde kendisine olan büyük güveni belli eden bir gülüşle, "Asla öğrenemeyecek miyim! İnan bana Hester dış dünyada olsun, hatta bir dereceye kadar insanların kafasının içinde, derinlerde bir yerde olsun, hayatını tümüyle gizemli soruların yanıtını bulmaya adamış birinden saklanabilecek pek az şey vardır. Meraklı kitlelerin görmemesi için sırlarının üzerini örtebilir, hatta rahiplerden ve hakimlerden bile saklayabilirsin; tıpkı bugün, o platformda yanında dikilmesi gereken kişinin adını yüreğinden söküp almak istediklerinde yaptığın gibi yani. Fakat bana gelince durum değişir; ben bu araştırmaya onlardan çok farklı duygularla başlıyorum. Ben o adamın peşine kitaplarda bilgi aradığım ya da bir simyacı olarak altın yapmaya çalıştığım gibi düşeceğim. Onu duygularımla algılayacak, karşımda titrediği zaman hissedeceğim. Farkına varmadan, bilincinde olmadan onu görür görmez irkileceğim. Er geç onu ele geçireceğim ve benim olacak!"

Adamın kırış kırış yüzünden kendisine bakan gözleri öylesine parlıyordu ki kadın, o delici bakışların kalbine kadar işleyip sırrını öğreneceğinden korkup ellerini göğsüne bastırdı.

"Demek adını söylemeyeceksin. Gene de onu elime geçireceğim" diye devam ediyordu adam, güvenli bir sesle, sanki kaderi avucunda tutuyormuş gibi, "Onun giysisinde seninki gibi bir kızıl damga olmayabilir ama, ben, kalbinin üzerindeki damgayı da görürüm. Ha, ona zarar vereceğimden korkmana gerek yok! Tanrının vereceği cezaya katkıda bulunacak değilim; bana yaptığı için onu adaletin pençesine de fırlatmayacağım. Ayrıca onun hayatını veya toplumdaki yerini -iyi bir yeri olsa

bile- sarsacak bir şey yapacağımı düşünmeni de istemem. Bırakalım yaşasın! Becerebilirse şerefli adam maskesiyle ortalıkta dolaşıp dursun bakalım! Eninde sonunda elime geçmesini hiçbir şey engelleyemez!"

Şaşırıp korkan Hester, "Güya bağışlayıcı bir tavır takınıyorsun fakat aslında söylediklerin dehşet saçıyor" demekten kendini alamadı.

"Senden tek bir şey istiyorum, eskiden eşim dediğim kadın; âşığının kimliğini sakladığın gibi benimkini de saklayacaksın! Bu ülkede beni tanıyan tek bir insan yok. Kimseye bir zamanlar bana kocam dediğini söylemeyeceksin. Dünyanın bu ücra köşesinde çadırımı kurup yerleşeceğim. Bu güne kadar insanlardan uzak yaşayan bir gezginken burada sımsıkı iplerle bağlandığım bir kadın, bir erkek ve bir çocuk buldum. Bunların sevgi veya nefret uyandırmasının ya da doğru veya yanlış olmasının önemi yok. Sen ve sana ait olan her şey Hester Prynne, bana da aittir! Senin ve onların bulunduğu her yer benim de evim olacak. Fakat sen de her şeyden önce benim sırrımı saklayacaksın."

"Neden böyle olmasını istiyorsun?" diye sordu kadın. Nedenini bilmiyordu ama bu sözleşme içine korku salıyordu, "Neden kim olduğunu açıklayıp beni başından atmıyorsun?"

"Belki de sadakatsiz bir kadının kocasına sürdüğü lekeyi taşımak istemediğimdendir. Belki başka nedenleri de vardır. Yeter! Benim amacım tanınmadan yaşamak ve ölmek. Onun için bırak herkes kocanı ölmüş bilsin ve artık kimse ondan bir haber gelebilir diye beklemesin. Sözle, işaretle ya da bakışla beni tanıdığını belli edecek hiçbir şey yapmayacaksın! En önemlisi de zina yapmış olduğun adamın bunu bilmemesi. Bunu yapamayacak olursan benden kork! Bil ki onun, namusu, şerefi, hatta hayatı benim elimde! Bunu unutursan tekrar ediyorum kork benden!"

"Onun sırrını sakladığım gibi seninkini de saklayacağım" dedi Hester.

"Yemin et!" diye ısrar etti adam ve kadın dediğini yaptı.

"Evet, şimdi Bayan Prynne" dedi yaşlı Roger Chilligworth - bundan sonra kendisinden böyle söz edeceğiz- sana veda ediyor; seni göğsündeki damga ve çocuğunla baş başa bırakıyorum! Ne yapacaksın Hester? Bu damgayı uyurken de mi üzerinde taşıman gerekiyor? Cezana bu da giriyor mu? Karabasanlar ve korkunç rüyalar görmekten korkmuyor musun?"

Adamın gözlerindeki ifadeden son derece rahatsız olan Hester, "Neye böyle gülüyorsun?" diye sordu, "Yoksa sen geceleri ormanda dolaşıp insanları ürküten Kara Hayalet misin? Benim ruhumu mahvetmek için mi o yemini etmeye zorladın?"

"Hayır, seninkini değil!" dedi adam kahkahayla gülerek, "Asla senin ruhunu değil!"

Hester ve Nakışları

4

Hester Prynne'nin hapis süresi dolmuştu. Hapishanenin kapısı açılıp da aydınlığa çıktığında güneş ışınlarının her şeyi aynı derecede aydınlattığının farkına varamayan utanç ve acı dolu kalbinin üzerine vuran ışığın amacının göğsündeki kızıl damgayı aydınlatmak olduğunu sanacak kadar bitkindi. Hapishanenin kapısının eşiğini aşıp yanında gardiyan olmadan dışarı çıkarken, attığı her adımda duyduğu acı, daha önce size anlattığım, tüm kent halkının gelip kendisini parmakla gösterip seyrettiği teşhir sırasında hissettiğinden belki daha da güçlüydü. Çünkü platformdayken bağımsız karakteri ve sinirlerinin çok gergin olması ona adeta destek olmuş, törene acı da olsa bir zafer havası vermeyi başarmıştı. Yaşamı boyunca bir kez başına gelecek çok farklı bir olay olduğunun bilincinde olduğu için de normal ve

sakin geçecek birçok yılın gerektirdiği enerjiyi o süre içinde bir araya getirip tümünü tüketmekte bir sakınca görmemişti. Ona bu cezayı uygun gören kanunlar acımasız bir devdi ama demir gibi kollarıyla kişiyi sarıp yok ederken aynı anda ona direnmek için destek vermiş oluyordu. İşte Hester o sayede insanların karşısında başını fazla eğmeden durabilmişti. Şimdi ise kapıdan tek başına çıkıp yeni yaşantısına doğru yol alırken bunu ya kabullenip taşıyacağının ya da altında ezilip kalacağının farkındaydı ve buna dayanabilmek için gelecekte kullanacağı güçlerden yardım alamayacaktı; çünkü tümünü platformun üzerinde dururken harcayıp tüketmişti.

Günlük yaşama döndüğü bugün ve ertesi gün ve daha ertesi gün onu bekleyen bir sürü sorun karşısına dikilecekti; bunlar birbirinden farklı da olsa temelde şu anda baş etmek zorunda olduğu dayanılmaz acıya ek olmaktan başka bir şey yapmayacaklardı. Önünde uzanıp giden yıllar boyunca bu yükü üstlenip taşıyacak; asla silkinip atamayacak, her geçen gün utancı daha da ağırlaşacaktı. Zamanla kişiliğini yitirecek, rahiplerin ve ahlâk hocalarının kadının zayıflığını ve günah dolu tutkuların esiri olduğunu kanıtlamak için kullanacakları bir simgeye dönüşecekti. Saf ve temiz gençlere, günahın somut bir örneği olan göğsü kızıl damgalı kadına bakıp ders almaları öğütlenecekti. Halbuki o şerefli bir ailenin çocuğu ve ileride gelişip yetişerek şerefli bir kadın olacak minik bir kızın annesiydi ve bir zamanlar kendisi de şerefli ve tertemiz bir insandı. İşlediği günahın damgasını mezara kadar taşıyacak, ölünce de aynı işaret mezar taşına kazınacaktı.

Bu kadının, yalnız, evet yalnız bu kentte bu damgayı taşımasının zorunlu olduğu düşünülünce dünyanın başka yerlerinde, başka kentlere gidebilecekken burada yaşaması size şaşırtıcı gelebilir. Evet, püritenlerin yerleşmiş olduğu bu ücra bölgenin sınırlarından dışarı çıkmasına bir engel yoktu; doğduğu

ülkeye dönebilir, Avrupa'daki başka bir ülkeye gidip yeniden doğmuş gibi yepyeni bir kimlikle yepyeni bir hayata başlayabilirdi. Hatta kentin hemen yakınındaki sık ağaçlı, karanlık ormana dalıp, ağaçların ortasından geçerek onu cezalandıran kanundan haberi olmayan, farklı gelenek ve törelere sahip insanların arasına karışıp onlara uyum sağlayabilirdi. Fakat, kaderin zoruyla olsa gerek, insanlar yaşamlarının rengini ve yönünü değiştiren büyük bir olayı ya da olağan, yaşadıkları yerde hayaletler gibi dolanıp durmaktan kendilerini alamazlar. Hayatlarını karartan felâket ne kadar büyük olursa, bu tutku o derece artar. Hester'ın günahı ve hataları da onun bu toprağa tutunan kökleriydi. Başkalarına pek çekici gelmeyen bu ormanlık alan tüm vahşîliğine ve boğucu havasına karşın Hester Prynne'i anayurdundan daha fazla kendine bağlamış, burayı ömür boyu yaşayacağı mekân olarak benimsemişti. Dünyadaki bütün öteki mekânlar; mutlu çocukluğunu ve tertemiz gençliğini geçirdiği İngiltere'nin yeşil kırlarındaki köyü bile, katlayıp bir sandığa koyarak annesine bırakmış olduğu eski süslü giysileri gibi kendisine yabancıydı artık. Onu buralara bağlayan ve ruhuna kadar uzanan kalın demir zincirler asla kırılamazdı.

Belki de kendinden bile sakladığı; ne zaman deliğinden çıkan bir yılan gibi kalbinden dışarıya süzülmeye çalışsa yüzünün renginin solmasına neden olan başka bir duygu burada, o felâketi yaşadığı yerde kalmasına neden oluyordu: Yeryüzünde kabul görmese de Tanrı huzurunda birleştiğine inandığı insan da burada yaşıyor, burada dolaşıp geziyordu; kıyamet günü geldiğinde onunla yan yana durup yargılanacak ve verilecek cezayı sonsuza dek birlikte çekeceklerdi. İnsan ruhunu ele geçirip onu baştan çıkartan güç, bunu tekrar tekrar Hester'a hatırlatıyor, kadının buna büyük bir inançla bağlanmasını, sonra da ondan kurtulmak için umutsuzca çabalamasını gülerek izliyordu. Genç kadın bunu açıkça kabul etmekten kaçınıyor, içinde hapsedip yok etmeye

çalışıyordu. Kendini bu yörede yaşamayı sürdürme nedeni olarak zorla da olsa inandırmaya uğraştığı şey ancak yarı yarıya doğruydu, öteki yarısı aldatmacaydı. Şöyle diyordu kendi kendine: Burası günah işlediğim yer olduğuna göre yaşamım boyunca cezamı burada çekmem gerekiyor. Böyle yaparsam, her gün suçumu bilenlerle yüz yüze gelip acı çeker ve belki uzun yıllar sonra ruhumu günahlarımdan arındırarak kaybettiklerimin yerine başka erdemler kazanıp aziz mertebesine ulaşma şansını bulabilirim.

Evet, işte bu nedenle kaçıp gitmedi. New England yarım adasının uç kısmına yakın bir yerde, kentin dış mahallelerinden de ötede, kimsenin oturup yaşamadığı bir arazide boş duran sazdan damlı küçük kulübeyi bulup yerleşti. Ev, buraya ilk gelen göçmenlerden biri tarafından yapılmış, fakat çevredeki toprakların tarıma elverişli olmaması ve sosyal etkinliklerden çok uzak kalması nedeniyle kısa bir süre sonra terk edilmişti: batıya doğru yayılıp giden ormanların kapladığı tepelere bakan denizin kıyısındaydı, yalnız o yörede yetişen büyük bir ağacın gerisinde kalmış olması tam olarak onu örtmese de gizlenmesi gereken bir sırrı saklıyormuş gibiydi. İşte bu küçük, ücra kulübede gözetimi ve denetimi altında yaşadığı hakimlerin onayıyla Hester, sahip olduğu birkaç parça eşya ve minik bebeğiyle yerleşir yerleşmez orası hemen ilgi odağı haline geldi. Bu kadının insanlardan neden uzak kalması gerektiğini anlayamayan çocuklar gizlice yaklaşıp pencerenin yanında oturmuş nakış işlerken, kapısının önünde dikilirken, küçük bahçesini çapalarken veya kente giden patikada yürürken onu izler; göğsündeki gösterişli kızıl damgayı görür görmez de nedenini anlayamadıklan bir korkuya kapılarak çil yavrusu gibi kaçışarak dağılırlardı.

Orada yapayalnız yaşamasına ve kimsenin kendisine yardım etmek cesaretini gösterememesine karşın Hester'ın pek maddî sıkıntısı yoktu. Nakış işlemekteki yeteneği o tür lüks şeylere

önem verecek durumda olmayan bir toplulukta bile minik kızının ve kendisinin gereksinimlerini karşılamasına yetiyordu. Nakış sanatı o günlerde de şimdi olduğu gibi bir kadının hayatını kazanmak için yapabileceği tek işti. Göğsüne işlemiş olduğu, son derece yaratıcı olduğunu ve parmaklarının ustalığını gösteren 'A' harfi, saraylarda yaşayan asil bayanların bile ilgi ve beğenisine lâyık nitelikteydi. Yeteneğinin göstergesi olan böyle bir güzellik, özellikle ipek üzerine altın simle işlendiğinde çok çarpıcı oluyor, insanın içini ferahlatıp ruhunu yüceltiyordu. Püritenlerin benimsediği aşırı yalın giyim tarzından biraz olsun uzaklaşmak isteyen birilerinin arada bir de olsa Hester'ın bu becerisinden yararlanmak isteyeceği kesindi. Çünkü Avrupa'da dönemin gösterişe olan düşkünlüğünü yansıtan nakışlı ve süslü kıyafetlere duyulan ilgi, vazgeçilmemesi gerektiği halde, pek çok süsü fırlatıp atan katı ve disiplin düşkünü atalarımıza da yansımıştı doğal olarak. Papaz ve hakimlerin atanması gibi, yeni kurulan cumhuriyetin halkın karşısına çıkarak kendini benimsetmeye çalıştığı iyi planlanmış, gösterişli törenlere ciddi fakat zevkle hazırlanmış giysilerle katılmak gelenek haline gelmişti: Volanlı yakalar, ince şeritler, nakışla bezenmiş eldivenler yönetimi elinde tutanların gücünü simgelemek için gerekli görülürken; para ve mevki sahibi kişilerin de aynı tarzda giyinmelerine izin veriliyordu; fakat avam takımının böyle müsriflikler yapması kanunla yasaklanmıştı. Cenaze törenlerine gelince, ölen kişinin giysilerinin, yakınlarının acısını yansıtan siyah kostümlerin yâ da kar beyaz örtülerin, ağır işlemelerle bezenmiş olması geleneğine sıkı sıkıya uyulduğundan Hester'ın yardıma çağrılmasını gerektiriyordu. Ayrıca bebek giysileri ve takımlarının da süslenmesi -o günlerde bebeklere uzun entariler giydirilirdi- genç kadının yeteneğini sergilemesi ve para kazanması için fırsat yaratıyordu.

Böylece pek fazla süre geçmeden işlediği nakışlar yavaş yavaş moda oldu denilebilecek düzeye ulaştı. Önünde berbat bir gelecek uzanan bir kadına karşı duyulan acıma veya insanların ufak tefek önemsiz süslere karşı her zaman duyduğu ilgi ya da anlayamayacağımız bambaşka bir neden, günümüzde olduğu gibi o zaman da pek çok kişinin arayıp da bulamadığı bir ilginin Hester Prynne'e yönelmesine neden olmuştu. Belki genç kadın topluma gerçekten lazım olan bir boşluğu doldurmuştu. Tüm boş zamanını kapsayacak kadar sipariş alması, insanların gösteriş merakının, törenlere ve resmî toplantılara onun günahkâr ellerinin yarattığı giysilerle katılmayı bir ayrıcalık saymaya kadar ileri gittiğinin bir göstergesiydi. Nakışları Vali Beyin yakasını, subayların pelerinlerini, hakimlerin cübbesindeki şeritleri, bebeklerin minik şapkalarını süslüyor; ölülerin tabutlarının içinde kapalı kalarak çürümeye bırakılıyordu. Ancak, saf ve temiz, utangaç gelinlerin pembe yanaklarını örten beyaz duvakları işlemesi bir kez bile sipariş edilmemişti. Bu, toplumun onun günahını unutup affetmediğinin ve etmeyeceğinin kesin bir kanıtıydı.

Hester'ın tek amacı, en temel gereksinimlerini sağlayarak hayatta kalmak ve yavrusunu sade bir refah içerisinde yaşatmaktı. Giysileri hep en kaba kumaştan ve en koyu renklerdendi; tek süsü ömür boyu taşımak zorunda olduğu kızıl damgaydı. Öte yandan kızına giydirdikleri son derece çarpıcı ve şıktı. Böyle olması, küçüğün gittikçe belirginleşen uçarı çekiciliğini büsbütün arttırıyor gibi görünüyorsa da daha derin bir anlamı vardı. Bunun üzerinde sonra duracağım. Kızını süslemek için yaptığı ufak tefek müsriflikler dışında gereksiniminden artan tüm parayı -pek fazla bir miktar değildi tabii- kendinden çok daha iyi durumda olan fakir fukara için harcıyordu; bunların aslında kendilerine uzanan yardım elini ısırmaktan çekinmeyen tipler olması umurunda değildi. Nakış işleyerek daha çok para kazanabileceği zamanın

çoğunu onlara giysiler dikerek geçiriyordu. Belki, böyle yaparak pişmanlığını göstermek istiyor, zor ve zevksiz bir iş için saatler harcamakla hayatını karartarak kendisini cezalandırıyordu. Yaradılış olarak ateşli ve hayat dolu doğu insanının özelliklerine sahip, güzellikten anlayıp ondan zevk alan bir kadındı ve tüm bunları iğnesiyle yarattığı eserlere yansıtmaktan başka bir şey yapabilme şansı yoktu. Kadınların karşı cinsin anlayamayacağı bir biçimde nakış ve dikişten büyük zevk aldığını unutmamak gerek. Hester Prynne tutkularını dışa vurarak bastırabilmek için bu yolu seçmişti, fakat hoşlandığı pek çok başka şey gibi bunun da günah olduğunu kabullenip olabildiğince uzak durmaya çalışıyor da olabilirdi. Vicdanını böyle bir yöntemle rahatlatmaya çalışması, ne yazık ki, gerçek bir pişmanlığın kanıtı sayılamazdı; altında kuşku çekecek yanlış bir şeyler yatıyor gibiydi.

Evet, Hester Prynne'nın bu dünyada yapabileceği birtakım şeyler olduğu belli olmuştu. İşlemiş olduğu günah bir kadın için Kabil'in alnına vurulan lekeden daha da ağır bir damganın göğsüne yazılmasına neden olmuştu ama enerjisi ve yeteneği onun bir kenara fırlatılıp atılmasına engel olmuştu. Gene de toplumla olan ilişkilerinde onun bir parçası olmadığını ve asla olamayacağını çok iyi biliyordu. Karşısındakinin her hareketi, her sözü, hatta susup konuşmaması, onun dışlandığını, ayrı bir dünyada yaşıyormuş gibi yalnız olduğunu, diğer insanlardan bedensel ve duygusal olarak farklı olduğunun düşünüldüğünü ima ediyordu -zaten çoklukla bunu yüzüne karşı da söylüyorlardı. Ahlâkî konulardan uzak duruyor; ocak başına oturmuş sohbet eden ailesini görmeye gelen bir hayalet gibi çevrede dolanıp duruyordu; çünkü kendisine yasaklanan o dünyaya karışıp, onların neşe ve hüzünlerini paylaşmaya kalkışsa insanları korkutup ürkütmekten başka bir şey yapamazdı. İnsanlarda uyandırdığı bu duyguların yanında bir de hor görülüp aşağılanmak da vardı. O günlerde nezaket pek makbul bir özellik

değildi; genç kadın toplumdaki yerini iyi bildiği ve hiç unutmadığı halde genellikle insanlar, her fırsatta, en duyarlı olduğunu düşündükleri noktaya kabaca dokunarak utancını ve kederini tazelemekten çekinmiyorlar. Demin de sözünü ettiğim gibi, iyilik yapmak için çırpındığı fakirler yardım için uzattığı ele tükürüyor, yaptığı işi beğendikleri için ona kapılarını açan üst tabakadan bayanlar zehirlerini damla damla kalbine akıtmaktan zevk alıyorlar, bazen sessiz bir kin ve nefretle -kadınlar bizim anlamadığımız yöntemler kullanarak bunu çok iyi becerirler- bazen de açıktan açığa hakaret ederek yaralı kalbindeki yarayı deşiyorlardı. O bu konuda kendini uzun süre eğitmiş olduğundan saldırılara karşılık vermez, sadece solgun yanaklarının alev alev yanarak kızarmasına engel olamazdı. Sabırlıydı, bir aziz kadar sabırlı; ancak, düşmanları için hayır dua etmekten kaçınırdı; Çünkü kendisi onları affetse bile ağzından çıkanların bedduaya dönüşeceğinden korkardı.

Her zaman, binlerce defa, her yerde gözü, kulağı olan püriten yargı sisteminin büyük bir özenle planlayıp geliştirerek ona uygun gördüğü binlerce irili ufaklı hakarete dayanmak zorundaydı. Sokakta yürürken din adamları yolunu kesip onu durdurur, zavallı günahkâra nasihat vermeye başlar; hemen çevrelerinde toplanan kalabalıkta bazıları sırıtarak, bazıları kaşlarını çatarak durup dinlerdi. Pazar günü Hıristiyanların tümünün babası olan İsa'nın affına sığınmak için kiliseden içeriye girse rahibin verdiği vaazın konusunun genellikle kendisi olduğunu anlardı. Çocuklardan da korkup çekinmeye başlamıştı; anne ve babalarından duydukları bölük pörçük şeylerden onların sokakta sessizce yürüyen, yanındaki küçük kızından başka kimseyle konuşmayan bu hüzünlü kadının korkunç birisi olduğunu tahmin ettiklerinin farkındaydı. Genelde onun öne geçmesini bekler, sonra peşine takılarak bağıra çağıra, anlamını belki de tam olarak bilmedikleri birtakım küfürler ve yaralayıcı

sözler söylerlerdi. Masum dudaklardan bilinçsiz olarak dökülen suçlamalar çevreye yayılırdı. Ağaçlardaki yapraklar karanlık öyküsünü fısıldaşsa, yaz meltemleri mırıldansa, sert kış rüzgârları haykırsa Hester ancak bu kadar utanırdı. Başka bir işkence biçimi de onunla ilk kez karşılaşanların gözündeki bakışlardı. Onu tanımayan yabancılar göğsündeki damgaya baktıkları zaman - herkes her zaman bunu yapardı- onu yeniden Hester' ın göğsüne kazımış olurdu. Böyle anlarda elini göğsüne koyup 'A' harfini saklamamak için kendini zor tutardı -ama tabii bunu yapmazdı. Kendisini tanıyanların bakışlarının verdiği acı da bir başkaydı: Her şeyi bilen tanıdık gözlerdi bunlar. İnsanların gözünün bu simgeye odaklanmasını hissetmek onu dayanılmaz acılara boğardı. Zamanla buna alışıp umursamaması söz konusu olamazdı; aksine her gün karşısına çıkan bu tür işkenceler onu gittikçe daha çok etkileyip rahatsız ediyordu.

Fakat bazen, birkaç günde ya da birkaç ayda bir utanç damgasının üzerinde gezinen bir çift göz ufacık bir rahatlama sağlayabiliyor, sanki çektiği azabın yarısını üstlenerek onu rahatlatıyordu. Sonra birden, günahı sel suları gibi onu sarıyor ve daha büyük bir acıyla sarsılıyordu. Çünkü o kısa süre içerisinde yeniden günah işlediğini düşünüyordu. Peki, Hester, günahı tek başına mı işlemişti?

Kafası karıştığında böyle düşündüğü de oluyordu. Daha az akıllı ve daha havai bir kadın olsaydı içinde bulunduğu koşullar ve yalnızlığı kendisini kapıp koyuvermesine neden olabilirdi. Küçücük dünyasında oraya buraya koşturup dururken arada bir göğsünde taşıdığı kızıl damganın kendisine farklı bir bilinç kazandırdığını düşünür ya da hayal ederdi. Hayal de olsa direnemeyeceği kadar güçlü bir duyguydu bu, inanmaktan korkuyor, ama inanmadan da edemiyordu: Evet, o amblemin onun başkalarının içinde gizlenen günahları görüp keşfetmesini sağladığına inanıyor, gördükleri karşısında da dehşete

kapılıyordu. Peki, neydi bunlar? Şeytanın, henüz tam olarak kendisine teslim olmamış, günah seline tümüyle kapılmamak için çırpınıp duran bu zavallı kadının kulağına, dışarıdan tertemiz görünenlerin bir yalanı sürdürüp gittikleri ve gerçek ortaya çıksa tümünün göğsünde birer kızıl damga bulunması gerekeceğini fısıldaması mıydı? Pek net olmasa da oldukça kesin olan bu suçlamaların doğruluğuna inanmalı mıydı? Başına gelen tüm felâketler arasında onu bu kadar rahatsız edip tiksindiren bir duyguya kapılmamıştı. Bunları düşünmesine neden olan durumların uygunsuz zamanlarda böyle karşısına çıkıvermesi kendisini müthiş sarstığı gibi şaşırmasına da neden oluyordu. Bazen, o dönemde meleklere yakın olduğu kabul edilen, dindarlığın ve adaletin simgesi saygın bir rahibin ya da hakimin yanından geçerken kalbinin üzerindeki kızıl damga tanıdık biriyle karşılaşmış gibi yerinden fırlayacakmış gibi olduğunda kadın kendi kendine, "Acaba çevrede nasıl bir uğursuzluk dolanıyor?" diye düşünüyor, bakışlarını isteksizce yerden kaldırıp karşısındakine bakınca yakınlarda cennetten gelmiş bir azize benzeyen o kişiden başka kimse olmadığını görüp hayretler içinde kalıyordu. Bazen de, herkesin söylediğine göre hayatı boyunca buzdan bir heykel kadar soğuk davranışlarıyla ün yapmış orta yaşlı bir hanımla göz göze geldiğinde kendisine sempati duyduğunu fark ediveriyordu. Kadının taşlaşmış kalbiyle Hester'ın göğsünde yanan günahın ortak noktası ne olabilirdi? Ya arada bir bedeninden bir elektrik akımı geçer gibi olup, "Bak Hester, işte senin gibi biri!" diyen sese ne demeli? Gene başını kaldırıp bakıyor ve bu kez de utangaç bakışlarını çekinerek göğsündeki damgaya dikmiş bir genç kızla karşılaşıyordu. Baktığını fark eden kızcağız da sanki masumiyeti o bir anlık bakışmadan lekelenmişçesine yanakları hafifçe pembeleşip başını öte yana çeviriyordu. Bu korkunç damganın nedeni olan şeytan bu zavallı günahkâr kadının saygı duyabileceği genç ya da yaşlı

birini karşısına çıkarmayacak mıydı? Günahın üzücü sonuçlarından biri de insanın inancını yitirmesidir zaten! Kendi zayıflığının kurbanı olmuş bu zavallının aslında kötü biri olmadığının kanıtı, kimsenin kendisi gibi büyük bir günah işlememiş olduğuna inanmak için gösterdiği çabaydı.

Batıl inançların egemen olduğu o karanlık dönemde hayal gücü fazla çalıştığından her şeye bir trajedi süsü vermeyi seven bir takım cahiller, kızıl damga hakkında kolayca efsane haline gelebilecek şöyle bir şey uydurmuşlardı: Zinayı simgeleyen 'A' harfinin sadece kırmızı iplikle işlenerek kumaşa dikilmiş bir simgeden çok öte bir şey olduğunu, içten içe cehennem ateşiyle yandığı için Hester Prynne geceleri ormanda dolaştığı zaman kızıl ışıklar saçtığını iddia ediyorlardı. Biz modern insanların bunu kabul etmesi olanaksız olmakla birlikte Hester'ın göğsünü dağladığını bildiğimiz için, söylentilerde düşündüğümüzden daha fazla bir gerçek payı olduğunu kabul etmemiz de mümkündür.

Pearl

6

Kaderin bir cilvesi olarak, büyük bir tutkunun neden olduğu günah sonucu bir çiçek gibi doğup büyüyen güzel bebekten şimdiye kadar pek söz etmedik. Dertli ana, minik yavrusunun her gün biraz daha güzelleşerek büyüyüp serpilmesini, ince ve zarif yüz hatlarının zekânın ışığıyla aydınlanmasını izlerken garip duygular yaşıyordu. Onun Pearl u, İnci'siydi o! Hester ona bu adı vermişti; kızın soğuk, beyaz, mat ışıltılı incilere benzemesinden kaynaklanmıyordu bu. Kendisine pek pahalıya mal olan, her şeyini kaybetmesine neden olan tek ve en büyük hazinesi olduğu için ona İnci diyordu. Bu gerçekten tuhaftı! İnsanlar, genç kadının günahını kendi gibi günahkâr olanlar dışında, kimseyle ilişki kurmasına izin vermeyen kırmızı bir damgayla belirtmişlerken,

Tanrı onların verdiği cezaya karşılık olarak ona, saflığını kaybetmiş ruhunda büyük bir yeri olan bu güzel çocuğu armağan etmişti. Bu yavru, onun da günahsız insanlar gibi, hem dünyada hem ahrette, yeri olduğunun kanıtıydı sanki. Gerçi bu tür düşünceler Hester'a umuttan çok korku veriyor, yaptığı şeyin kötü olduğunun bilincinde olduğundan sonucunun iyi olamayacağına inanıyordu. Yavrusunun büyüyüp gelişmesini dikkatle izliyor, çocukta varlığını borçlu olduğu günahın neden olabileceği kötü ve karanlık bir şeyler bulmak korkusuyla titriyordu.

Bedensel bir bozukluk olmadığı kesindi. Kusursuz vücut yapısı, davranışlarındaki canlılık, kaslarını kullanmaktaki ustalığı küçük kızın cennette doğmuş kadar mükemmel olduğunu gösteriyordu. Hepimizin ataları olan Adem ile Havva oradan atılmış olsa bile, bu bebek orada kalıp meleklerle oynamaya lâyıktı. Ayrıca, her kusursuz güzelde bulunmayan bir zarafeti vardı. Üzerindeki giysiler yalın ve basit de olsa ona pek yakışırdı. Hoş, zaten minik Pearl öyle kaba saba şeyler giymezdi ki! Annesi, ileride daha iyi anlayacağımız birtakım nedenlerden dolayı, en kaliteli kumaşları seçip alır; kızının insanların karşısına çıkarken giymesini istediği kıyafetleri, ince zevkiyle tasarlayıp hünerli elleriyle diker, süslerdi. Bunlar küçüğün zarif bedenine öyle güzel uyar o kadar yakışırdı ki daha az güzel birinin görünüşünü olumsuz etkileyebilecek kadar gösterişli olan elbiseler Pearl'ün çarpıcı güzelliğiyle bir araya gelince kız kuytu ve karanlık kulübenin kapısının önüne çıktığında çevresine ışık saçıyormuş gibi olurdu. Hoş, oyun oynarken kirlenip yırtılmış koyu renk, kaba saba bir giysinin içinde de aynı derecede zarif ve güzel görüneceği kesindi. Kendisi her çeşit kalıba girebilen bir kızdı: sanki narin bedeninin içinde bir sürü çocuk varmış gibiydi. Bir köylü kızının dağlarda yetişen kır çiçeklerine benzeyen güzelliğiyle, bir prensesin ihtişamı arasında uzanan çizgide görebileceğiniz her çocuk tipinden bir şeyler vardı onda.

Bunlardan biri geri plana düşse ya da yok olsa, küçük kız Pearl olmaktan çıkardı; çünkü kendisini farklı kılan en çarpıcı özellik buydu. Ayrıca birinden diğerine geçerken hiç kaybolmayan çekiciliğini ve renkliliğini de unutmamak gerekiyor.

Dış görünümündeki değişkenlik iç dünyasındakinin bir göstergesi sayılabilirdi aslında. Karakteri değişken olduğu kadar derindi de ve eğer, Hester'ın korkuları yerindeyse içinde yaşadığı dünyaya uyum sağlayacak özelliklerden yoksundu. Bir kere hiç uysal değildi, tersine asi bir kızdı. Dünyaya gelmekle yok saydığı köklü kuralları yıkmıştı, sonuçta kendisini oluşturan özellikler güzel ve parlak olmakla birlikte daha doğrusu tümüyle kendisine özgü bir düzeni vardı. Özelliklerinin arasında neyin çeşitlilik, neyin düzen olduğunu seçip ayırmak zordu. Annesi bu durumu, pek net ve açık olmasa da, çocuğun bedeni kendi içinde ve benliği ruhlar aleminde gelişirken yaşadığı olumsuzluklara ve bunalıma bağlıyordu. Onu karnında taşırken duyduğu dayanılmaz korku ve heyecanın çocuğun tabiatını etkilediğini düşünüyordu. Yavrusunun ahlâk çizgisi başlangıçta beyaz ve temiz olsa da göğsündeki kırmızı ve sarı simlerin ateşi ve günahın karanlığıyla gölgelenmişti. Ayrıca kendi karakterinde bağımsızlık ve mücadele gücünün çocuğa da geçtiği kesindi. Kızının isyan dolu umutsuzluğunun, çabucak öfkelenmesinin, zaman zaman içine düştüğü sıkıntı ve hüznün kendisininkilere ne kadar benzediğinin farkındaydı. Şimdi yaşı çok küçük olduğu için, çocuk olmasının verdiği ışıltı ruhunu aydınlatsa bile; günler geçip hayatın güçlükleriyle karşı karşıya kaldığında kararıp fırtınaya dönüşebilirdi.

O günlerde aile yaşamı şimdikinden çok daha katı kurallara bağlıydı: İncil'in öğretilerine sıkı sıkıya bağlı bir disiplin anlayışının yanı sıra azarın, hatta dayağın yalnız suç işlediğinde cezalandırmak için değil çocuğun iyi gelişip erdemli biri olması için gerekli olduğu kabul edilirdi. Fakat Pearl'ün yalnız yaşayan

annesi olarak Hester böylesine gereksiz, sert bir eğitim biçimine kendini asla kaptırmadı. Gene de kendi yaptığı hataları ve onların sonucu olarak başına gelenleri göz ardı etmediğinden kızını şefkatli fakat aynı zamanda disiplinli bir sistem uygulayarak yetiştirmeye çalışıyordu. Yalnız durum bazen onu aşıyordu; hoşgörü ve azarı boşu boşuna denedikten ve her ikisinin de pek etkili olmadığını anladıktan sonra, kenara çekilip çocuğu kendi içgüdülerinin yönlendirmesine bırakmaya karar verdi. Sert önlemlerin ve cezaların etkili olacağı kesindi. Ama kalbine ya da ruhuna hitap ederek Pearl'ü etkilemek tümüyle kızın o anki ruh haline, yani onun keyfine bağlıydı. Daha minik bir bebekken bile Hester, onun yüzüne bakarak, bir konuda ısrar edip onu kandırmaya çalışmanın, yalvarıp yakarmanın vakit ve emek ziyanı olacağını hemen anlayacak kadar onu tanımayı öğrenmişti. O akıllı, aksi, hatta bazen de hain ifadeyi tanımlamak pek kolay değildi; genellikle hemen ardından gelen aşırı duygusal taşkınlığa dönüşüverirdi. Böyle zamanlarda kadıncağız, onun gerçekten bir insan yavrusu olup olmadığından kuşkuya düşer; çocuğu, kulübede birtakım garip oyunlara kalkıştıktan sonra yüzünde alaylı bir gülüşle ortadan kaybolacakmış gibi görünen muzip ve neşeli bir periye hatta cine benzetirdi. Vahşî bakışlı, parlak siyah gözlerinin derinliklerinde o ifade belirir belirmez yüzünü de bulunduğu yerden çok uzaklardaymış gibi anlatılması güç bir donukluk kaplar, annesi de yavrusunun, havada uçarak bir iki tur attıktan sonra nereden gelip nereye gittiği bilinmeyen bir ışık huzmesi gibi ortadan kaybolacağını sanıp korkardı. Onu izlerken içinden küçük peri kızının yanına koşup uçup gitmesini engellemek için onu sımsıkı göğsüne bastırıp öpücüklere boğmak gelirdi. Bunu yalnız onu çok sevdiği için değil, çocuğun uçup gidecek bir hayal olmayıp, etten kemikten bir varlık olduğuna kendisini inandırmak için yapardı. Ancak onu yakaladığında

Pearl'ün attığı neşeli çığlıklar ve kahkahalar kuşkularını azaltacağına arttırırdı.

Kendisiyle çok büyük bir bedel karşılığı elde ettiği, tüm dünyasını oluşturan, hayatının en değerli hazinesinin arasına dikilen büyülü, tuhaf duvar genç kadını o kadar ürkütürdü ki bazen hıçkırarak ağlamaya başlardı. O zaman genellikle, Pearl minik yumruklarını sıkar yüzünün çizgileri sertleşir, bundan hoşlanmadığını hatta sıkıldığını yansıtan gözlerini onun gözlerine dikerdi; ama bu hep böyle olmazdı, çünkü küçüğün olanlardan nasıl etkileneceği hiç belli değildi. Bazen de, hatta genellikle de derilebilir, sanki insan yavrusu değilmiş gibi gittikçe yükselen çılgın kahkahalar atmaya başlardı. Ya da müthiş bir öfke nöbetine tutulur, acıdan kıvranarak kesik kesik sözcüklerle sanki bir kalbi olduğunu onu böyle parçalayarak adamak istercesine gözyaşları ve hıçkırıklar içinde annesine olan sevgisini göstermeye çalışırdı. Ancak bu pek ender olur, annesi bu taşkın sevgi gösterisine kendini kaptırmaya vakit bulamadan geldiği gibi çabucak geçip giderdi. Bunları düşünüp gözden geçirirken Hester, bir ruha can verip yeryüzüne indirirken yanlış bir hareket yapıp onu kontrol altına alabileceği sihirli sözcüğü elde edemediği düşüncesine kapılıyor ve anlayamadığı bir değişik davranışlar karşısında kendisini çok çaresiz hissediyordu. En rahat ettiği saatler kızının uykuya daldığı sakin zamanlardı. Ona bakarken Pearl'ün kendi kanından ve canından olduğuna emin olur, dingin mutluluğunun tadını çıkarırdı. Bu, belki de aralık duran göz kapaklarının arasından süzülen parıltılardan rahatsız olan küçük kız uyanıncaya kadar sürerdi!

Ve Pearl büyük bir hızla, annesinin tatlı gülüşü ve bebek diliyle konuşmasının ötesinde bir dünyaya adım atacak yaşa geliverdi. Onun kuş seslerini andıran berrak sesinin öteki çocukların konuşmalarına karıştığını duymak; o neşeli grubun içinden kendi yavrusunu görüp seçmek annesini ne kadar mutlu

edecekti! Ama bu asla olamazdı! Çünkü Pearl öteki çocukların dünyasından sonsuza dek uzak kalacak bir sürgün olarak dünyaya gelmişti. Günahın simgesi olarak var olmuş, kötülük meleği küçük bir şeytan gibi görülen birinin vaftiz edilmiş Hıristiyan çocuklar arasında yeri olamazdı. Küçük kızın yalnızlığını, kaderin çevresine ördüğü duvarın aşılmazlığını, durumunun farklılığını, kısaca kentteki çocuklardan farklı olduğunu içgüdüsel olarak anlaması çok sürmemişti. Annesi hapisten çıktığından beri onu yanına almadan insanların içine hiç çıkmamıştı. Kente her indiğinde kızı yanındaydı; onu elinde, bebekken kucağında; sonra minik eliyle annesinin tek parmağını tutarak, onun tek adımına karşılık iki üç adım atarak tıpış tıpış yanında yürürken görürdünüz. Kenttekilerin çocuklarını caddenin kenarındaki çimenlerin üzerinde ya da evlerinin kapısının önünde püriten gelenek ve disiplinin izin verdiği ölçüde eğlenirken izlerdi: Kiliseye gitme oyunu, Quaker mezhebinden olanları kamçılarmış gibi yapmak, Kızılderililerle savaşıp kafa derilerini yüzmek, uyduruk büyüler yaparak birbirlerini korkutmak en sevilen oyunlardı ve Pearl bunun farkına varmıştı. Onları izler, dikkatle bakar fakat asla katılmaya girişmezdi. Birisi onunla konuştuğunda cevap da vermezdi. Çocuklar çevresini sararsa -bunu arada bir yaparlardı- minik bedeni öfkeyle kabarıp dikilir, eline geçirdiği taşları onlara fırlatırken anlaşılmaz birtakım sözler söyleyip bağırıp çağırmaktan da geri kalmazdı. Bu hali annesini çok üzerdi; çünkü kızının çıkardığı sesler ona cadıların bilmediği bir dilde aforoz edilerek cezalandırılmasını anımsatırdı.

Yeryüzüne gelmiş en hoşgörüsüz çocuklar olan küçük püritenler pek akılları ermiyorsa da, küçük kızın annesinde bir farklılık, bir uyumsuzluk, sıra dışı birtakım özellikler sezdiklerinden ikisini hor görmekle kalmaz, işi sözle sataşmaya kadar götürmekten kaçınmazlardı. Pearl bunu anlar ve küçük yüreğinde barınabilecek en büyük nefreti duyarak şiddetli öfke

nöbetleriyle karşılık verirdi. Bu annesini fazla üzmez, tersine biraz rahatlamasına yardımcı olurdu. Çünkü yersiz ve zamansız kaprislerinden farklı olarak, bu kez verdiği tepkinin anlaşılır nedenleri olduğunu biliyordu. Onu korkutan şey, kızının o anlardaki davranışlarında kendi içindeki kötülüğün yansımasını görmekti; sergilediği kin ve öfkeyi kendisinden almış olduğundan hiç kuşkusu yoktu. Anne ve çocuk aynı sınırlar içerisine hapsedilmiş, toplumdan dışlanarak yaşıyorlardı. Hester Prynne'nin kızının doğumundan önce içinde barındırdığı, artık anne olduğu için yavaş yavaş durulan, o kabına sığmayan huzursuzluk Pearl'de tüm gücüyle ortaya çıkmıştı.

Evde, annesiyle birlikte kulübelerindeyken Pearl, geniş bir arkadaş kitlesine pek gereksinim duymuyordu. Ateşli ve yaratıcı ruhundan yayılan canlılık, meşaleden çıkan alevler gibi çevresindeki her varlığa bulaşırdı. En akla gelmeyecek şeyler; örneğin bir çubuk, kumaş parçaları ya da bir çiçek onun büyüleyici dünyasında farklı şekillere bürünür, iç dünyasında yarattığı sahnede yerlerini alırlardı. Tatlı sesini kullanarak genç yaşlı her çeşit insanın konuşmasını taklit edebilirdi. Rüzgârın etkisiyle eğilip bükülerek homurdanan karanlık görünümlü yaşlı çam ağaçlarını kentte yaşayan suratsız ihtiyarlar olarak algılaması için fazla çabaya gerek yoktu zaten, kulübenin bahçesinde yetişen çirkin yabanî otları da onların çocukları olarak kabul eder, acımasızca köklerinden söküp atar ya da üstlerine basıp ezerdi. Zekâsını kullanarak böyle değişik oyunlar yaratmasını izlemek gerçekten çok hoştu; ama bu pek uzun sürmez, birden yerinden fırlayıp dans etmeye başlardı. Bu aşırı hareketlilik süreci de pek sürmez, biraz durup dinlenir gibi yapar ve hemen coşkuyla bambaşka bir oyuna sarılırdı. Bu halleri kuzeyde parlayan yıldızların yanıp sönen ışığına benzerdi. Kafası çalışan zekî çocuklar imgelemlerini kullanıp hayaller kurarken bunu karşısındakilere pek belli etmeyebilir, pek de aşırıya kaçmaz,

fakat Pearl'ün yanında gerçek oyun arkadaşları olmadığı için kendi ürettiklerinden, fazlaca etkilenirdi. Öteki çocuklara göre bir başka farklı yanı da kendi kafasının ve yüreğinin ürünü olan tüm yaratıklara karşı beslediği düşmanca duygulardı: Hiçbir zaman dost olabileceği bir arkadaş yaratmaz; canavarın ağzından fırlayan silâhlı düşmanlarla savaşmaya bayılırdı. Bir annenin bu kadar genç bir insanın tüm dünyayı kendisine düşman olarak gören ve onlarla baş edebilmek için enerjisini böylesine harcayan yavrusunu izlemesi gerçekten çok acı bir şeydi; hele bunların kendisinden kaynaklandığını düşününce Hester kahroluyordu. Sevgili yavrusuna bakarken bazen işlemekte olduğu kumaşı dizlerinin üzerine koyar ve saklamaya çalışsa da başaramadığı büyük bir acıyla adeta inler gibi ağzından şu sözler dökülürdü, "Ah, cennetteki babamız, eğer hâlâ benim babamsan söyle bana, dünyaya getirmiş olduğum bu varlık nedir?" Bunları işiten ve duyduklarının altında daha başka, çok daha derin bir acının var olduğunu anlayan Pearl, hayat dolu, küçük güzel yüzünü annesine çevirip bakar, tatlı tatlı gülümsedikten sonra oyununa devam ederdi.

Çocuğun henüz sözünü etmediğimiz bir tuhaflığı daha vardı. Dünyaya gelir gelmez ilk gördüğü şey neydi biliyor musunuz? Hayır, annesinin gülümseyen yüzü değildi! Hani bebeklerin doğdukları an minicik dudaklarında bir gülümsemeyle annelerine baktıkları söylenir de; sonradan düşünüldüğünde gerçekten güldü mü gülmedi mi diye kuşkuyla da olsa tatlı bir tartışma konusu yapılır ya! Pearl'ün durumu hiç de öyle değildi. Onun ilk görüp algıladığı şey -bilmem söylesem mi!?- Hester'ın göğsündeki o kıpkırmızı, kocaman 'A' harfiydi! Bir gün annesi beşiğinin üzerine eğildiğinde bebeğin gözleri harfin çevresini bezeyen altın renkli simlerin parıltısına takılınca, yaşından hiç umulmayacak bir davranış yaparak hemen gülmüş ve elini uzatıp kararlı bir hareketle onu yakalayıvermişti. Bebeğin bilinçli olarak böyle

davrandığı sanısına kapılan Hester de dehşet içinde, soluğu kesilerek göğsünden koparıp atmak istercesine eliyle kızıl damgayı kavramış, bu arada içinin hiç bitmeyecek yepyeni bir acıyla dolduğunu hissetmişti. Annesinin oyun yaptığını sanan minik yavru ise onun gözlerinin içine bakarak yüzünde bilmiş bir ifadeyle gülmeye devam etmişti. O günden sonra genç kadın, kızının yanına uykuda olduğu saatler dışında hep içi titreyerek yaklaşmış, ondan çekinir olmuştu. Halbuki bazen, Pearl damgaya bir kez bile bakmadan haftalar geçtiği olurdu; ama arada bir durup dururken dudaklarında manalı bir gülücük, yüzünde garip bir ifadeyle gözlerini üzerine diktiği de çok olurdu.

Genç kadın, tüm annelerin zaman zaman yaptığı gibi sevgili bebeğinin gözlerinin içine bakarak kendini görmeye çalıştığı günlerden birinde, onların derinliğinde hoş olmayan tuhaf bir şeyler görür gibi oldu -insanlardan uzak yaşayan, yüreği dertli kadınların bu tür can sıkıcı hayallere ne kadar sık ve çabuk kapıldıklarını bilirsiniz- evet, kızının gözlerinde kendi yansımasını görmeyi umarken bambaşka bir yüzle karşılaştı; Bu düşmanca sırıtan hain bir surattı ve kadın onu çok tanıyor; her zaman gülmese de hiç de böylesine hain bir ifadesi olmadığını biliyordu. Sanki çocuğun içine kötü bir ruh girmiş de kendisini göstererek onunla alay ediyor gibiydi. Ondan sonraki günlerde de, aynı derecede net ve canlı olmasa da aynı görüntü sık sık karşısına çıkmayı sürdürdü.

Pearl'ün kendi başına sağa sola koşuşacak kadar büyümüş olduğu bir yaz günü, öğleden sonra, küçük kız kır çiçeklerini koparıp birer birer annesinin göğsünü hedefleyerek atıyor, 'A' harfine isabet ettirdiğinde neşeyle zıplayıp eğleniyordu. İlk tepkisi eliyle damgayı kapatmak olan Hester, gururdan mı, çaresizlikten mi, yoksa işlediği günahın bedelinin en iyi bu şekilde ödendiğini düşündüğünden midir, bilinmez, kendini tutmuş, ölü gibi sararmış yüzüyle dimdik oturmuş, gözleri dalarak

küçük kızın haince parlayan yüzüne bakmaktaydı. Hemen her seferinde hedefi bulan çiçek bombardımanı sürüp giderken kadıncağızın bu dünyada ilâcı bulunmayan onulmaz yarasını deşip duruyordu. İşin kötüsü öteki dünyada nasıl bir çare araması gerektiğini de bilemiyordu. Sonunda malzemesi tükenip yorulan küçük kız yüzünde bazen beliren alay dolu düşmanca bir ifadeyle annesinin karşısına geçip durdu. Belki o kara gözlerin derinliklerinde gerçekten bir düşmanlık yoktu; ama Hester'a öyle geliyordu, "Ah, çocuk kimsin sen!" diye bağırdı kadın.

"Ben senin küçük kızın Pearl'üm" diye yanıt verdi kız.

Bunu söylerken bir yandan kahkahayla gülüyor, bir yandan da az sonra uçup kulübelerinin damına konacak küçük bir peri gibi dans edip dönüyordu.

"Gerçekten benim kızım mısın?"

Bunu laf olsun diye sormamıştı; içinden gelmişti. Çünkü Pearl o kadar zekiydi ki annesi onun var oluşundaki sırrı keşfetmiş olabileceğinden ve hatta bunu o anda açıklayacağından kuşkulanmıştı.

Oynayıp zıplamayı sürdüren çocuk, "Evet, ben küçük Pearl'üm" diye tekrarladı.

"Hayır, sen benim çocuğum değilsin! Benim Pearl'üm değilsin!" dedi annesi yarı şaka, yarı ciddi -en çok acı çektiği anlarda nedense böyle davranırdı, "Şimdi söyle bana, sen nesin, kimsin, seni buraya kim gönderdi?"

"Sen bana söyle anne!" dedi çocuk ciddi bir sesle, ona sokulup dizlerine yaslanırken, "Sen bana söyle!"

"Seni cennetteki babamız gönderdi" dedi kadın.

Ancak, az da olsa duraksadığı akıllı çocuğun gözünden kaçmamıştı. Her zamanki muzipliğiyle ya da belki de şeytanca bir içgüdüyle işaret parmağını kırmızı 'A' nın üzerinde gezdirerek, "Beni o göndermedi" diye bağırdı, "Benim cennette babam yok!"

"Sus!" dedi Hester, "Böyle konuşmamalısın." Aslında içinden inlemek geliyordu, "Bizleri, hepimizi bu dünyaya yollayan odur. Beni, yani anneni gönderdiğine göre, tabii ki seni de o gönderdi. Öyle değilse sen nereden geldin söyle bakalım benim tuhaf kızım!"

"Sen söyle! Hadi söylesene!" dedi Pearl, ama bu kez eskisi kadar ciddi değildi, odada dönüp duruyor, kahkahalar atıyordu. "Bunu bilip söylemesi gereken sensin."

Hester'ın bu sorulara verebileceği bir yanıt yoktu; kendisini çapraşık bir dehlizde kaybolmuş gibi hissetmeye başlamıştı, kuşkular içindeydi. Yarı gülüp yarı titreyerek kasabadaki insanların söylediklerini anımsadı: Çocuğun babasının kim olduğunu keşfetmek için boşuna çabaladıkları ve bir de onun herkesten farklı davranışlarına şahit olduktan sonra Pearl'ün şeytanın soyundan geldiğini basbayağı kabullenmiştiler. Katolik mezhebinin yaygın olduğu bölgelerde eskiden beri böyle bir inanç vardı: Annelerinin günahını vurgulamak için çocukların kötü amaçlarla şeytan tarafından yeryüzüne yollandıkları düşünülürdü. Tutucu Katoliklerin iddialarına göre Luther de şeytanın soyundan gelen bir haindi. Yani, kısacası, New England da yaşayan püritenler tarafından uğursuz bir soydan geldiği söylenen tek insan Pearl değildi.

Vali Konağı

7

Hester Prynne, kendisine sipariş edilmiş olan bir çift eldiveni dikip işledikten sonra, yanına alarak Vali Bellingham'ın malikânesinin yolunu tuttu. Vali Bey bunları önemli bir resmî tören sırasında giyecekti. Gerçi kendisi genel seçimlerde, istediği sonucu alıp Başkan olamamış; bir iki basamak geride kalmakla

yetinmek zorunda kalmıştı ama gene de koloninin yönetiminde çok önemli bir yere sahipti.

Hester'ın konağa gelip eyaletin en güçlü ve etkin kişisiyle görüşmek istemesinin nedeni işlemeli eldivenleri yerine ulaştırmaktan çok daha önemliydi. Kentin hem din hem de yönetim alanında çok daha katı kurallar uygulanmasının gerektiğini düşünen üst düzey memurlarından bazılarının, onu çocuğundan ayırmayı düşündükleri kulağına çalınmıştı. Eğer Pearl şeytanın soyundan gelmiş ise, dini bütün Hıristiyanlar olarak böyle bir annenin çocuğun iyi yönde gelişmesinin önünde aşılmaz bir duvar olacağını iddia ediyoriardı ki, bu pek de mantık dışı sayılmazdı. Eğer çocuk ahlâk ve din yönünden iyi bir gelişme gösterip kötülüklerden kurtulabilecek özelliklere sahipse o zaman annesinin kendisine sağlayabileceğinden çok daha üstün bir bakım ve eğitime gereksinimi olacaktı. Bu fikri ileri sürenlerin başında Vali Bellingham'ın olduğu söyleniyordu. İlerideki yıllarda, yalnızca birkaç uzmanın ele alıp görüşebileceği bu tür bir konunun o günlerde tartışmaya açık olması, devlet adamlarıyla eyaletin ileri gelenlerinin şu veya bu biçimde taraf olmaları size biraz tuhaf, hatta gülünç gelebilir. Fakat katı bir tutuculuğun egemen olduğu o dönemde Hester ve çocuğunun durumundan çok daha önemsiz, çok daha basit konular bile garip bir şekilde kanun adamları ve bürokratlar arasında fikir ayrılıklarına yol açabiliyordu. Öykümüzün geçtiği yıllarda -daha önce değil- bir domuza kimin sahip olacağı eyalet yöneticileri ararsında ateşli tartışmalara neden olmakla kalmamış, kanunun bazı ana maddelerinin değişmesine bile neden olmuştu.

Yüreği endişe dolu olan Hester, kulübesinden çıkıp yola koyuldu. Sıkıntılıydı ama haklarının farkındaydı. Toplum bir yanda, doğanın verdiği destekle yaşam savaşı veren yalnız kadın bir yandaydı ama o bu çatışmada kendisinin güçsüz olduğunu kabul etmiyordu. Her zamanki gibi küçük Pearl'ü de yanındaydı.

Artık annesının yanında hoplayıp zıplayarak yürüyecek yaşa gelmişti; zaten öylesine hareketli bir çocuktu ki, sabahtan akşama kadar koşup oynadığı için o günkünden çok daha uzun mesafeyi kat edebilecek enerjiye sahipti. Gene de sık sık şımarıklık edip kucağa gelmek istiyordu. Sonra hemen ardından yere iniyor, çimenli yolda annesinin önü sıra koşmaya başlıyor, arada bir tökezlese de canı pek yanmadığından kalkıp neşe içinde yaramazlıklarına devam ediyordu. Kızın göz kamaştıran bir güzelliği olduğundan söz etmiştim: şahane bir ten, derin bakışlı pırıl pırıl gözler, ileride zamanla siyaha dönüşeceği belli olan altın rengi ışıltılar saçan, koyu kahverengi gür, parlak saçlar. İçi dışı alevdendi sanki. Tutku dolu anların beklenmeyen ürünüydü o. Kızının giydiklerini dikerken tüm yaratıcılığını kullanan anne, bu kez de öyle yapmış, dikmiş olduğu değişik kesimli kırmızı kadife elbiseyi altın simlerle işleyerek nefis desenlerle bezemişti. Parlak ve gösterişli renklerin birleşmesi solgun ve çirkin bir yüzün kusurlarını ortaya çıkarabilirdi belki, ama, Pearl'ün güzelliğine güzellik katmış; çocuk sanki, ateş parçasına dönüşmüştü.

Tuhaftır üzerindeki elbisede, hatta küçük kızın tüm görünüşünde annesinin ömür boyu göğsünde taşımaya mahkûm olduğu kızıl damgayı anımsatan bir şeyler vardı. Sanki o 'A' harfinin bir başka şekli, canlı görüntüsüydü. Kızıl damga Hester'ın beynine ve ruhuna öyle işlemişti ki tüm düşünceleri onunla dolu olduğundan bu benzerliği yaratmış, saplantısının zorlamasıyla en sevdiği varlık olan çocuğuyla günahının ve çektiği acıların simgesi olan 'A' harfini birleştirmiş, Pearl de o günahın sonucu olarak dünyaya gelmiş olduğu için utancının simgesini onun görüntüsünde biraz farklı da olsa ikinci kez yaratmıştı.

Toplumun dışladığı ana ve kızı kentin kenar mahallelerine vardıklarında püritenlerin çocukları oyunlarına ara verip -daha

doğrusu o kasvetli ve hüzünlü günlerde, adına oyun dedikleri uğraşlarını bırakıp- birbirlerine şöyle seslendiler, "Bakın, yanında koşturup duran damgasıyla günahkâr kadın geliyor! Gelin şunları çamura bulayalım!"

Fakat son derece cesur bir çocuk olan küçük kız, ayağını yere vurup minik yumruğunu onlara doğru sallayarak üzerlerine yürüyünce hepsi çil yavrusu gibi dağılıverdiler. O anda, onları cezalandırmaları için yeryüzüne inmiş kızıl ya da benzeri ateşli salgın hastalıkları getiren kötülük perisi gibiydi. Öyle bağırıp çağırıyor öyle çığlıklar atıyordu ki kaçanların hepsinin tir tir titrediklerine eminim. Kovalamaca bitip zafer kazandıktan sonra sessizce annesinin yanına döndü ve başını kaldınp ona gülümsedi.

Başka herhangi bir olayla karşılaşmadan Vali Konağına vardılar. Kocaman ahşap binanın bu topraklarda ilk yapılmış olan eski konutlara benzeyen bir mimarî biçimi vardı. Şu, çürümeye terk edilmiş, içini dışını yosunlar, otlar bürümüş, tozlu karanlık odalarında kimi anımsanan kimi unutulmuş pek çok sevinçli ve kederli olaya tanık olmuş yıkıntılardan söz ediyorum. Fakat burası henüz bir yıl önce inşa edildiği için henüz ölümün girmediği, içi dışı tertemiz ve bakımlı, aydınlık pencerelerinden hayat taşan bir yerdi. Binanın insanın içini açan, gerçek anlamda ışıltılı bir görüntüsü vardı dememin nedeni bir benzetme yapmak isteği değil, dış sıvaya bol miktarda cam parçalarının karıştırılmış olmasıydı! Üzerlerine güneş ışıkları vurunca bunlar, her tarafa avuçla pırlanta serpiştirilmiş gibi ışıldıyorlardı. Aslına bakarsanız bu süslü saray yavrusu, ciddi ve yaşlı bir püriten yöneticiden çok Alaaddin'e yakışırdı. Ayrıca dönemin zevkine ve modasına uygun olarak dış sıva ıslakken üzerine çizilmiş olan şekil ve desenler kuruyunca kuruyup sabitleşmiş, böylece kalıcı olmaları sağlanmıştı.

Bu görkemli binaya şaşkın gözlerle bakan Pearl durduğu yerde hoplayıp zıplayarak duvarlarda oynaşan ışıkların oynamak için hemen kendisine verilmesini buyurdu.

"Hayır, canım yavrum" dedi annesi, "kendi ışınını kendin toplaman gerekiyor, benim sana verecek ışığım yok."

İki yanında ince sütunlar bulunan üstü kemerli kapıya yaklaştılar. Aslında bu sütunlar, korunma amacıyla yapılmış kulelerdi; her birinde kafesli birer pencere ve o pencerelerin önünde de gerektiğinde indirilen tahta kepenkler vardı. Hester, çekiç biçiminde demir tokmağı eline alıp kaldırarak kapıyı çaldı. Uşaklardan biri kapıyı açtı. Adamcağız aslında özgür bir İngiliz vatandaşı olmasına rağmen, yedi yıl süreyle burada köle olarak çalışmak zorundaydı. Efendisinin isteği doğrultusunda bir öküz ya da bir kanepe gibi alınıp satılarak el değiştirebilirdi. Üzerinde, yıllar önce İngiltere'deki uşakların giydiği türden koyu mavi bir ceket vardı.

"Sayın Vali evdeler mi?" diye sordu Hester.

"Evet, bayan" dedi köle, gözlerini kadının göğsündeki harfe dikerek. Ülkeye yeni gelmiş olduğundan böyle bir şeyden haberi yoktu, "Evet, Vali Bey evdeler; fakat şu ânda yanında saygıdeğer önemli konukları var: İki rahip ve bir hekim. Şu anda kendisiyle görüşemezsiniz."

"Girip bekleyeceğim" dedi Hester Pryrme. Köle, kadının kararlı havasına ve göğsünde parlayan kızıl ambleme bakarak önemli biri olduğunu sandı ve karşı çıkmadı.

Böylece ana kız bekleme salonuna alındılar. Vali Bellingham, yapıda kullanılacak malzemelerin çeşidini, iklimin farklı özelliklerini, buradaki toplumsal yaşamın gerektirdiklerini göz ardı etmeden evinin planını doğup büyüdüğü topraklardaki asillerin malikânelerine benzemesine özen göstererek

hazırlatmıştı. Girişteki yüksek tavanlı, geniş salon hemen tüm alt katı kaplıyor ve doğrudan veya dolaylı olarak evin diğer bölümlerine bağlanıyordu. Giriş kapısının iki yanındaki kulelerin oluşturduğu girintiler kulelerin pencerelerinden içeri giren ışıkla aydınlanıyordu. Salonun tam karşıya gelen bölümü ise kısmen perdelerle kapanmış olsa da, daha aydınlıktı. Bunu sağlayan eski resimlerde gördüğümüz türden, kemerli, büyük pencerelerdi. O uçta yumuşak minderlerle donatılmış bir de divan göze çarpıyordu, üzerinde İngiltere tarihi ya da ona benzer önemli konuları işleyen kalın ciltli, kocaman bir kitap duruyordu - günümüzde bu tür güzel ciltlenmiş, yaldız kenarlı kitapları konukların göz atması için orta masasına konulduğunu hatırlatayım. Salonun mobilyasını oluşturan yüksek ve gösterişli koltukların arkaları oymalarla bezenmişti; bu süslü takımı onlara uygun büyük bir masa tamamlıyordu. Hepsi de sanırım Valinin babasının evinden buraya nakledilmiş Kraliçe Elizabeth ya da daha eski bir döneme ait eşyalardı. Masanın orta yerinde, geleneksel İngiliz misafirperverliğinin uzaklarda, geride kalmadığının göstergesi olan büyük bir metal kupa duruyordu. Hester ya da Pearl içine bakmış olsalar dibinde kalmış olan birayı görebilirlerdi,

Duvarda Bellingham soyundan gelenleri gösteren bir dizi portre asılıydı. Bazı ataları zırhla, bazıları da sulh zamanlarını simgeleyen süslü cübbe ve dantel yakalarla poz vermişlerdi. Tüm eski portrelerde görüldüğü gibi hepsinin suratı asık, bakışları sertti, göçüp giden değerli kişilerin resimleri değil de hayaletleri gibiydiler. Hayatta olanların hareketli ve eğlenceli yaşantılarını eleştiriyorlardı sanki.

Zemini meşe ağacından tahtalarla döşenmiş bu salonun ortasında tam donanımlı çelik bir zırh duruyordu. Yalnız bu zırh duvarda sallanan eski resimlerdeki üniformalara pek benzemiyordu, en son modaya uygundu. Çünkü Vali Bey New

England a gelmeden önce Londra'daki bir ustaya yaptırmıştı. Miğferi, göğüslüğü, yakalığı, bacak zırhı, yan tarafına asılmış eldivenleri ve belinde sallanan kılıcıyla pek muhteşemdi. Özellikle miğfer ve göğüslük öyle parlatılmıştı ki çevreye bembeyaz bir ışık saçıyorlardı. Bu görkemli takım, sırf gösteriş amacıyla yapılmamıştı tabii. Vali Bey onu geçit törenlerinde ve askerlerin eğitim alanlarını denetlemeye gittiğinde giydiği gibi, Pequod Savaşı sırasında kendi alayına komuta ederken de kuşanmıştı. Gerçi kendileri hukuk eğitimi almış biri olarak Bacon, Coke, Noye ve Finch gibi ünlü avukatlardan meslektaşı olarak söz etmeyi adet edinmişti ama yerleşmiş olduğu bu genç ülkede bir devlet adamı ve yönetici olmanın yanı sıra asker de olması gerekiyordu.

Konağın dışındaki süslerden olduğu kadar, bu ışıldayan zırhtan da pek etkilenen küçük Pearl uzun süre gözlerini ondan ayıramadı.

Birden, "Anne, bak!" diye bağırdı, "Seni şurada görüyorum. Bak! Bak!"

Hatrı kırılmasın diye o yana bakan Hester, dışbükey bir aynaya benzeyen zırhın göğüslüğünde kırmızı damganın abartılı bir biçimde yayılarak tüm alanı kapladığını, kendisinin çok geri planda kalmış olduğunu fark etti. Neredeyse dev harfin arkasında kaybolmuştu. Pearl gülerek yukarıda, miğferde de aynı görüntü olduğunu söyleyip gösterirken her zamankinden daha fazla küçük bir şeytana benziyordu. Yaramaz kızın yüzünden çevreye saçılan o iflah olmaz alaycı neşe de aynı yere aynı abartılı ölçüde yansıdığı için Hester'a gördüğü kendi yavrusu değil de onun kılığına girmeye çalışan kötü bir ruhmuş gibi geldi.

"Hadi gel Pearl!" diyerek çocuğu pencerenin yanına doğru çekti, "Gel şu güzel bahçeye bak. Belki burada ormandakilerden çok daha güzel çiçekler görürsün."

Çocuk söz dinledi ve salonun öteki ucundaki pencereye doğru koşup dışarıya, kısa kesilmiş çimenle kaplı küçük patikaya ve iki yanına dikilmiş bakımlı, bodur ağaçlara baktı. Yalnız bahçenin sahibinin Atlantik Okyanusu'nun bu kıyısındaki kayalık topraklarda çiftçiler yaşam savaşı verirlerken İngiliz usulü çiçeklerle süslü bir bahçe oluşturmaktan umudunu kesmesi gerekiyordu herhalde. Bahçede en göze çarpan ne çiçekler ne de süs ağaçlarıydı; insan bakar bakmaz lahanaları ve epey uzağa dikilmiş olduğu halde, yerde sürünüp uzanarak pencerenin dibine kadar gelip kocaman meyvelerinden birinin hemen orada gelişmesine izin vermiş olan bir balkabağı bitkisini görüyordu. Sanki Valiyi, bu sebze azmanının New England'da bulabileceği en değerli hazinenin o kabak olduğu konusunda uyarmak istemişti. Bahçedeki birkaç gül fidanı ve az sayıdaki elma ağacı bu yarımadaya ilk yerleşenlerden biri olan Sayın Rahip Blackstone'nun diktiklerinin soyundan gelmiş olabilirlerdi. Bu saygıdeğer, yarı efsane kişi buralarla ilgili ilk öykülerde bir boğanın sırtına oturmuş olarak anlatılır ve resmedilirdi.

Gülleri gören Pearl, inatla, kırmızı bir gül istiyorum diye tutturup ağlamaya başlamıştı.

Annesi ısrarla, "Sus kızım, sus" diye yalvarıyordu, "Lüt¬fen ağlama canım, lütfen sus! Bak, bahçeden sesler geliyor, Vali olmalı, sanırım yanında da birileri var."

Gerçekten çimenli yolda yürüyen birkaç kişi eve yaklaşmaktaydı. Annesinin sözünü dinlemeye hiç niyetli görünmeyen çocuk, birden kulak tırmalayan son bir çığlık attı ve sustu. Böyle yapma nedeni gelenlerin kim olduğunu merak edip ilgilenecek kadar akıllı olmasıydı, uysallık değil!

Hırçın Çocuk ve Rahip

8

Başına bir takke sırtına da bol ve uzun bir cüppe giymiş olan Vali Bellingham -evinde rahat etmek isteyen yaşlıca beyler o zaman böyle giyinirlerdi- önden yürüyor, evini ve çevresini konuklarına gezdirirken yapmayı düşündüğü birtakım değişikliklerden söz ediyora benziyordu. Ağarmış, uzun sakalının altından görünen Kral James dönemi modasına uygun kırmalı beyaz yakası onu biraz ata binmiş Vaftizci Yahya resimlerine benzetmişti. Soğuk ve sert görünüşü ve yüz hatlarının normalden daha keskin oluşu, çevresinde elinden geldiğince oluşturmaya çalıştığı eğlenceli ve rahat yaşam biçimiyle oldukça ters düşüyordu. Gerçi, o da ciddiyet timsali tüm atalarımız gibi, insanın dünyada geçirdiği sürecin sadece bir mücadele dönemi olduğunu, böylelikle Tanrı'nın onu denediğini düşünür, öyle söyler, görev verildiğinde mallarını, mülkünü ve hayatını feda etmeye hazır olduğunu beyan edip dururdu ama eline fırsat geçtiğinde konforu, hatta lüksü geri çevirmeyi bir vicdan borcu bildiğini sanıyorsanız büyük yanlış yapıyorsunuz demektir. Örneğin o sırada kar gibi beyaz sakalı Valinin omzunun üzerinden görülen saygıdeğer Rahip John Wilson asla böyle bir inanıştan söz etmez, cemaatine New England ikliminde armut ya da şeftali yetiştirmenin bir yolu olması gerektiği ya da güneş vuran bir bahçe duvarının dibine pekâlâ siyah üzüm veren asmanın dikilebileceği gibi telkinlerde bulunmayı yeğlerdi. İngiliz kilisesinin zengin kucağında yetişmiş bu yaşlı din adamının eskiden beri insanlığın rahatına yardımcı olan her iyi ve güzel şeye açık olduğu herkesçe bilinirdi. Hester Prynne olayı gibi büyük skandalları kürsüden lânetlerken ne kadar sert görünse de özel hayatında sergilediği yumuşak davranışları ve iyi kalpliliği halk arasında öteki rahiplerden daha çok sevilmesini sağlamıştı.

Vali ile Rahip Wilson'un arkasında yürüyen iki konuktan biri Rahip Arthur Dimmesdale -kendisinin Hester Prynne'nin şehir meydanında cezalandırılması sırasında isteksiz de olsa kısa bir süre olaya karıştığını anımsıyorsunuzdur sanırım- ve onun hemen yanı başındaki de ihtiyar Roger Chillingworth idi. Bu sonuncusu buralara yerleştiği son iki üç yıl içersinde hastalıkları iyileştirmekte çok hünerli olduğunu kanıtlamış bir hekimdi. Halk bu alim kişinin son yıllarda kırsal alandaki çalışmalara kendini fazla kaptırıp aşırı biçimde yorulup yıpranarak sağlığı bozulan genç rahibin hem yakın dostu hem de doktoru olduğunu bilirdi.

Konuklardan biraz önde yürüyen Vali pencereye yaklaşınca bir iki basamak çıkıp camları dışardan açar açmaz küçük Pearl ile burun buruna geliverdi; pencerenin perdesi Hester'ın görünmesini engellediğinden karşısında duran kırmızılar içindeki küçük yaratığa şaşkınlıkla bakan Vali, "Bu da ne böyle!?" diye bağırmaktan kendini alamadı, sonra da devamla, "Kral James döneminde İngiltere'deki çılgın delikanlılık dönemimde sarayda verilen maskeli balolara gitmeye bayılırdım ben! O eğlencelerde bu ufaklıklardan sürüyle bulunurdu; biz onlara 'Kötülükler kralının çocukları' derdik. İyi de benim evimde ne işi var bunun?"

"Gerçekten de" dedi yaşlı rahip Wilson, "Bu küçük kırmızı kuşun cinsi nedir acaba? Biliyor musunuz arkada bıraktığım eski topraklarda, güneş ışınları renkli cam parçalarının içinden geçip yere kırmızılı sarılı şekiller çizdiğinde buna benzeyen bir şeyler görmüşlüğüm vardır benim. Söyle bakalım küçük, sen kimsin ve annenin seni bu tuhaf kılığa sokmasındaki neden ne? Sen gerçek bir Hıristiyan mısın, ha?

Sorduklarımı anlıyor musun? Yoksa Katolik mezhebinin öteki süsleriyle birlikte İngiltere'de bıraktığımızı sandığımız şu yaramaz cinlerden, perilerden biri misin?"

"Ben annemin çocuğuyum" diye yanıt verdi kırmızılı hayalet, "Adım Pearl."

"Pearl mü? Yani inci! Halbuki rengine bakılırsa yakut veya mercan ya da en azından kırmızı gül olması gerekirdi bana kalırsa" dedi rahip, küçük kızın yanağını okşamak için elini uzatırken; fakat bunu başaramadı, "İyi de annen nerede senin?" diye devam ederken, "O, anlıyorum" diye ekledi; sonra Valiye dönerek fısıltıyla, "Bu sizinle durumunu ele aldığımız çocuk; bakın annesi olan bedbaht kadın Hester Prynne de orada arkada" dedi.

"Öyle mi!" diye bağırdı Vali Bellingham, "Böyle bir çocuğun annesinin günahkârlar kenti Babil'de yaşayan o tür kadınlar gibi biri olduğunu tahmin etmemiz gerekirdi. Gene de uygun bir zamanda gelmiş olduğuna göre duruma bir göz atabiliriz."

Vali ve üç konuğu alçak pencereden içeriye, salona girdiler.

Kızıl damgasıyla karşısında duran kadına sert bakışlarını çeviren Vali Bey, "Son günlerde hakkında pek çok konuşuluyor Hester Prynne" dedi, "Burada her konuda yetki sahibi olan bizlerin şu karşımızda duran çocuğun ölümsüz ruhunu senin gibi dünyanın kötülüklerine kanıp yolunu şaşırmış, düşmüş bir kadının eline bırakmaya vicdanımızın nasıl razı olacağını tartışıyoruz. Şimdi söyle çocuğun anası! Sen de minik yavrunun ruh ve beden sağlığı için onun senden alınmasının, doğru dürüst ciddi kıyafetler giydirilip disiplin altında tutularak dünya ve ahret hakkında doğru bilgiler öğretilmesinin gerektiğini düşünmüyor musun? Senin gibi biri bu konularda ona nasıl yardımcı olabilir?"

"Küçük kızıma bundan neler öğrendiğimi gösterebilirim!" diye yanıt verdi genç kadın, elini kızıl damganın üzerine koyarak.

"O senin utanç mührün kadın!" diye bağırdı Vali öfkeyle, "O damganın simgelediği leke yüzünden çocuğunu senden alıp başkalarına vereceğiz."

"Gene de" diye söze başladı kadın sakin bir sesle, fakat yüzü sararmıştı, "Bu harf bana hiçbir kazanç sağlamamış olsa da

çocuğumun daha iyi ve daha akıllı biri olması için gereken dersleri verdi ve hâlâ da vermekte."

"Tedbirli davranacağız" dedi Bellingham, "Ve vereceğimiz karar hakkında uzun uzun düşünüp doğru yolu bulacağız. Sayın Rahip Wilson, sizden şu Pearl denen kıza birkaç soru sorarak onun yaşındaki her çocuğun bilmesi gereken dinsel öğretileri tanıyıp tanımadığını kontrol etmenizi rica ediyorum."

Yaşlı rahip bir koltuğa çöküp Pearl'ü dizlerine oturtmaya çalıştı; fakat annesinden başka kimsenin kendisine dokunmasına alışkın olmayan çocuk pencereden dışarıya fırlayarak bahçe tarafındaki merdivenin üst basamağına çıkıp durdu. Öylece dikilirken tropik bölgelerde yaşayan parlak tüylü yabanî bir kuşa benziyordu; her an uçup gidecekmiş gibi bir hali vardı. Babacan tavırlarından dolayı çocukların pek sevdiği Bay Wilson bu tuhaf davranıştan hayli etkilenmekle birlikte sınava başlamakta gecikmedi.

Büyük bir ciddiyetle, "Pearl" diye konuşmaya başladı, "Söz dinlemelisin ki zamanı geldiğinde adın gibi çok değerli bir inciye sahip olup onu göğsüne takabilesin. Şimdi söyle bakayım yavrum, seni kim yarattı?"

Aslına bakarsanız Pearl kendisini kimin yarattığını pekâlâ biliyordu. Dindar bir ailenin kızı olan annesi çocuğa gökyüzündeki babamızdan söz etmiş ve yaşı ne kadar küçük olursa olsun herkesin ilgiyle dinleyip anlayabileceği birtakım gerçekleri öğretmişti. Küçük kız üç yıllık kısa ömründe o kadar çok şey öğrenmişti ki New England Primer ya da Westminster Catechism gibi ünlü yazıtların yüzünü görmemiş olsa da içerdiklerinin bir kısmı hakkındaki soruları rahatça yanıtlayabilirdi. Ama her çocukta az çok bulunan, hele Pearl'de herkesten on kat fazla olan inatçılık, ters bir zamanda onu ele geçirdiğinden önce ağzını mühürlemiş, sonra açtığında da bir dizi uygunsuz laflar sıralamasına neden olmuştu. Parmaklarını ağzına

sokarak Rahip Wilson'un sorularını dinlerken kaba saba hareketler yaptıktan sonra, birden kimse tarafından yaratılmadığını, annesinin kendisini hapishanenin kapısının yanında yetişmiş yabanî gül fidanından koparıp aldığını söyledi.

Kızın önünde dikildiği pencerenin yanındaki kırmızı gül fidanlarının konağa gelirken önünden geçtikleri hapishanenin kapısında görmüş olduğu gül ağacının görüntüsüyle birleşip, böyle şeyler söylemesine neden olduğunu düşünebiliriz.

Yaşlı Roger Chillingwoorth yanında duran genç rahibin kulağına eğildi, gülümseyerek bir şeyler fısıldadı. Bu arada başını kaldırıp bilge hekime bakmaktan kendini alamayan Hester, kaderinin pamuk ipliğiyle bağlı olduğu o anda bile, onun ne kadar değiştiğine şaşırıp kalmıştı. Son karşılaştıkları; günden beri esmer teni büsbütün kararmış, yüz hatları daha da çirkinleşmiş, zaten şekilsiz olan vücudu büsbütün bükülmüştü. Bir an için ikisinin bakışları karşılaştı; sonra kadın hemen toparlanıp dikkatini önünde sürüp gitmekte olan sorgulamaya yöneltti.

Pearl'ün verdiği yanıtın sarsıntısını yavaş yavaş üzerinden atmaya başlayan Vali, "Bu ne felâket!" diye haykırdı, "Karşınızdaki çocuk üç yaşında; ama kendisini kimin yarattığını bile bilmiyor! Ruhunun şu anda ne derin bir karanlığın içinde olduğu ne kadar kesinse, gelecekte de öyle kalacağından hiç kuşkum yok! Beyler, sanırım daha fazla araştırmaya gerek kalmadı!"

Hester birden uzanıp Pearl'u hırsla kendine doğru çekerek kollarıyla sardı; yüzünde karşısındaki yaşlı püritenlere meydan okuyan küstah bir ifade belirmişti. Herkesten ve her şeyden dışlanıp yapayalnız kalmaya zorlanmış bir insan olarak kendisini hayata bağlayan tek hazinesinin elinden alınacağı düşüncesi ona, tüm dünyaya meydan okumak ve sonunda ölüm olduğunu bilse bile hakkını savunmak cesaretini vermişti.

"Bu çocuğu bana Tanrı verdi" diye bağırdı, "Benden alınan şeylere karşılık olarak onu bana bağışladı. O benim mutluluğumdur! Aynı zamanda mutsuzluğum ve azabım! Beni hayata bağlayan tek şeydir ve beni sürekli cezalandırandır. Görmüyor musunuz, sadece sevilmeyi bilen, binlerce kez ödediğim günahımın cezasının katlanarak bana geri gelen kırmızı damgasıdır! Onu benden alamazsınız! Önce beni öldürmeniz gerek!"

Oldukça iyi kalpli biri olan yaşlı rahip, "Zavallı kadın!" dedi, "Çocuğa senin yapabileceğinden çok daha iyi bakılacak."

"Onu bana Tanrı verdi!" diye tekrarladı Hester adeta haykırarak, "Ondan asla vazgeçmem!" Aynı anda birden gözlerini o zamana kadar bir kez bile bakmadığı genç rahip Bay Dimmesdale'e dikmişti. "Benim için bir şeyler söyle!" dedi bağırarak, "Ben senin cemaatinden biriydim, ruhuma yol gösteren sen, beni bu insanlardan daha iyi tanırsın. Çocuğumu vermeyeceğim! Benim için konuş, hakkımı ara! Sen biliyorsun, sende bu insanlarda olmayan anlayış ve sevgi var; benim kalbimden geçenleri, bir annenin haklarının neler olduğunu ve bu annenin sadece bir tanecik yavrusu ve göğsünde kızıl bir damgası olduğunda o hakların daha da güçlü olması gerektiğini biliyorsun! Bunları söyle, anlat onlara! Çocuğumu vermeyeceğim ve sen bunu onlara anlatacaksın!"

O günlerde pek sık şahit olunmayan böylesine ateşli bir yakarış ve baş kaldırma, Hester'ın gerçekten çılgına dönmüş olduğunun göstergesiydi. Duyarlı ruhunun yorucu ve üzücü olaylara verdiği tepkiyi hemen belli eden solgun yüzlü genç rahip, her zamanki hareketini tekrarlayıp elini kalbinin üzerine koyarak salonun ortasına doğru ilerledi. Hester'ın halkın huzurunda cezalandırıldığı günkünden çok daha kırılgan ve güçsüz görünüyordu. Hayli zayıflamıştı. Ya sağlığı iyice bozulmuş olduğundan ya da bilemediğimiz başka bir nedenle koyu renkli,

iri gözlerinin derinliklerinde büyük bir acı çekiyormuşçasına derin bir hüzün vardı.

"Söyledikleri çok doğru!" diye konuşmaya başladı, biraz titreyen fakat tatlı ve güçlü bir sesle, söyledikleri boş salonda yankılanırken içi boş metal zırh çınlıyordu, "Evet, Hester'ın söyledikleri ve onları söyleten duyguları doğru ve gerçek! Tanrı bu çocuğu ona verirken kızının değişik karakterini ve huylarını anlaması için gerekli bilgi ve beceriyle de donatmıştır eminim. Bu özellikler başka birilerinde olamaz. Sizlerin de bu anneyle çocuğu arasındaki ilişkinin farklı olduğunu görmüş olmanız gerekir."

"Peki, bu nasıl bir farklılık lütfen açıklar mısınız sayın rahip" diyerek sözünü kesti Vali Bellingham.

"Olması gereken bir farklılık" diye sürdürdü rahip, "Hem zaten, başka türlü olduğunu düşünürsek tüm insanları yaratan ulu Tanrının günahı önemsemediğini, şehvetle kutsal aşk arasındaki ayrıma pek önem vermediğini kabul etmiş olmuyor muyuz? Babasının suçu ve annesinin utancının ürünü olan bu çocuk, burada, karşınızda size yalvaran, içi acılarla dolu şu kadının ruhunu arındırmak üzere Tanrı tarafından gönderilmiş ve onun hayatının tek mutluluğu olmuştur. Fakat aynı zamanda da, hiç kuşkunuz olmasın, annesinin az önce söylediği gibi onun işlediği günahın cezasıdır: Fırsat buldukça, beklenmediği anlarda, keder dolu buruk bir mutluluğun arasına girerek ortaya çıkıp kendini gösteren bir işkence, bir acı, bir yaradır! Bizler, kadının göğsünü dağlayan şu kızıl damgayı hatırlatan ıstırabını çocuğunu giysilerinde yansıttığını görüp de bütün bunları anlamıyor muyuz?"

"Doğru söylüyorsun!" diye konuştu Rahip Wilson, "Ben de kadının çocuğu soytarıya benzetmek için öyle giydirdiğini düşünmüştüm."

"Hayır, öyle değil! Hiç değil," dedi genç rahip, "İnanın bana, kadın Tanrının kendisine bu yavruyu vermekle hüzünlü de olsa

bir mucize yarattığına inanıyor, bunu çok iyi anlamış. Ben bu olayın her şeyden önce annenin ruhunu korumak ve şeytanın onu itmek istediği büyük günahların derin çukurundan kurtarmak için olduğunu anlayabildiğinize inanıyorum. O nedenle bu zavallı günahkârın ebedî neşe ve hüzün kaynağı olabilecek bu çocuğa sahip olması, çocuğun ona her an ahlaken düşmüş biri olduğunu anımsatmakla kalmayıp; eğer kızının cennete gitmesini sağlayabilirse, kendisini de yanına alabileceğine inandırılması Yaradanın onun için çizdiği yoldur diyorum. Böyle düşündüğümüz zaman günahkâr ananın, bilinmeyen günahkâr babadan çok daha şanslı olduğunu anlarız. Bu durumda hem Hester Prynne'nin hem de çocuğun iyiliği için onları kaderin uygun görmüş olduğu yerlerinde bırakmak doğru olacaktır."

"Nedense, pek içten bir konuşma oldu dostum" dedi Roger Chillingworth yüzünde garip bir gülümsemeyle.

"Genç kardeşimiz önemli noktalara değindi," dedi Rahip Wilson, "Siz ne diyorsunuz Sayın Vali? Zavallı kadını iyi savunduğunu kabul ediyor musunuz?"

"Gerçekten öyle" dedi Vali Bey, "Hem öyle noktalara parmak bastı ki ben de kadın, başka bir skandala karışmadıkça onları kendi hallerine bırakalım derim. Gene de çocuğa gereken dinî eğitim konusunda dikkatli bir yol izleyip onu sizin veya Rahip Dimmesdale'in gözetiminde yetişmesini, ayrıca zamanı geldiğinde görevlilerce okula gitmesinin ve kilise toplantılarına katılmasının sağlanmasını uygun buluyorum."

Söylediklerini bitiren genç rahip gruptan biraz uzaklaşarak kalın perdelerin koyu gölgesinin yüzüne düştüğü bir yerde durmuştu; arkadan vuran güneş ışığıyla yere düşen gölgesi sanki yaptığı konuşmanın heyecanıyla titriyor gibiydi. Yaramaz ve muzip Pearl, usulca yanına sokulup genç adamın elini iki elinin arasına alarak yanağına dayadı. Hareketleri o kadar yumuşak, öylesine sevgi doluydu ki onu izleyen annesi kendi kendine, "Bu

benim haşarı kızım mı?" diye düşünmekten kendini alamadı. Gerçi Pearl un sevgi dolu bir kalbi olduğunu biliyordu; fakat çocuk bunu hep aşırı derecede tutkulu ve coşkulu davranarak kaba hareketlerle gösterirdi. Tüm yaşamı boyunca belki yalnız iki kez böyle tatlı ve nazik davrandığına şahit olmuştu. Hanımların yakın ilgisine alışkın olan rahipler, miniklerin içten gelen sevgi gösterilerini çok daha etkileyici bulurlar. Çünkü böyle davranışlar gerçekten sevilmeye değer insanlar olduklarının kanıtı gibi gelir onlara. Genç rahip de öyle düşünüp hissetmiş olmalı ki iki yanına şöyle bir baktıktan sonra elini küçük kızın başının üzerine koydu, biraz durdu ve sonra onu alnından öptü. Fakat Pearl'ün alışılmamış sevecenliği çabucak uçup gitmişti bile; gürültülü bir kahkaha atarak salonun öteki ucuna doğru koşup uzaklaştı. Öyle hızlı hareket ediyordu ki yaşlı Rahip Wilson, ayaklarının yere değip değmediğini merak etti.

"Gerçekten bu küçük cadının büyülü bir hali var" dedi Rahip Dimmesdale'e dönerek, "Altında bir süpürgesi eksik, o da olsa uçup gidecek sanki."

"Tuhaf bir çocuk" dedi yaşlı Roger Chillingworth, "Annesinin pek çok özelliğini almış olduğu çok açık. Acaba bir filozofun bu kızı incelemesi ve iç yapısının, kafasının, karakterinin nasıl olduğunu araştırarak babasının kim olduğunu ortaya çıkartıp belirlemesi uygun olmaz mı, ne dersiniz beyler?"

"Hayır, bu tür bir sorun karşısında dini hor gören felsefenin verilerine dayanmak bence günah olur" dedi Rahip Wilson, "Oruç tutup dua etmek daha uygundur; hatta en iyisi duruma müdahale etmemek, işi kadere bırakmak olacaktır; eğer o uygun görürse sırlar ortaya çıkar zaten. O zamana kadar da her dini bütün Hıristiyan erkeğin bu zavallı, terk edilmiş çocuğa babasıymış gibi iyilikle yaklaşmaya hakkı olmalı. "

Sorunun böylece çözümlenmesinden sonra Hester Prynne küçük Pearl ile birlikte konaktan ayrıldı. Ana kız, sokak kapısının

önündeki merdivenlerden inerken üst kattaki odalardan birinin panjurunun tek kanadı açıldı ve güneşin parlak ışınları Vali Bellingham'ın cadaloz kız kardeşi Bayan Hibbins'in yüzünü aydınlattı -bu kadının birkaç yıl sonra büyücülük ve cadılık suçlamasıyla yargılanıp idam edildiğini unutmadan söyleyeyim.

İri yapılı, çirkin gövdesi yeni yapılmış görkemli binanın üzerine kocaman bir gölge gibi düşen kadın, "Hişt, hişt!" diye seslendi, "Bu gece bize katılır mısın? Ormanda toplanacağız. Kara Adama güzel Hester'ın da orada olacağına söz vermiştim."

"Lütfen benim için özür dileyin!" diye yanıt verdi Hester gururlu bir gülüşle, "Hemen eve dönüp küçük kızımla ilgilenmem gerekiyor. Onu benden alsalardı sizinle seve seve ormana gelir, adımı Kara Adamın defterine yazardım; hem de kendi kanımla."

Suratsız cadı kaşlarını çatarak pencereden çekilirken, "Yakında nasıl olsa aramıza katılacaksın!" demekten kendini alamadı.

Bayan Hibbins ile Hester arasında geçen bu konuşmanın gerçek olduğunu kabul edersek genç rahibin ahlaken düşmüş bir annenin zayıflığının ürünü olan yavrusunun elinden alınmaması konusunda söylediklerinde ne kadar haklı olduğunu görmüş oluruz. Çocuk, daha şimdiden annesini şeytanın tuzağından kurtarmıştı.

Sülük

9

Roger Chillingworth adının altında, sahibinin asla söylenmesini istemediği başka bir ad gizliydi. Hester Prynne'nin halka teşhir edildiği gün kentin yakınındaki sık ormandan çıkıp gelen, yaşlı, yorgun, gezgin kılıklı bir adamın izleyenlerin arasına katıldığından söz etmiştim. O kişi, yuvasını ısıtıp onun neşe kaynağı olmasını beklediği kadının, o gün, o pazar yerinde, onca insanın karşısında günahın simgesi olarak dikilmek zorunda kaldığını görmüş, gösterişli bedeninin adeta ayaklar altına

alındığına, çevresine rezalet ve utancın egemen olduğuna şahit olmuştu. Bu haber akrabalarının, o zamana kadar sürdürmüş olduğu lekesiz hayatında onunla birlikte olanların kulaklarına gitseydi; üzerine sürülmüş olan leke, düşmüş olduğu şerefsiz durum kendisine olan yakınlık derecelerine uygun oranda onlara da bulaşacaktı. Öyleyse, bu düşmüş kadına en yakın kişi olarak neden öne çıkıp da böyle istenmeyecek bir şeyi üstlenecekti? Bunu yapıp yapmamak onun seçimine kalmıştı. Ve o gün adam, o utanç basamaklarını tırmanıp onunla birlikte rezil olmamaya karar verdi! Hester'dan başka hiç kimsenin tanımadığı bu kişi geçmişle tüm bağlantılarını koparıp eskiden ilgi duyduğu her şeyi bir kenara iterek adını insanlık listesinden silmeyi yeğledi ve uzun yıllar önce yayılmış olan söylentiler gerçekmiş gibi okyanusun derinliklerine gömülmüşçesine yaşam sahnesinden çekilmeye karar verdi. Ancak, kadının bu konuda inatla susmasının kilidi ve anahtarının kendisinde olmasını sağlamayı da unutmamıştı. Amacına ulaştığında kendisine yeni ilgi alanları bulacak ve tüm gücüyle, tam olarak suç sayılamayacak olsa da birtakım karanlık amaçlara yönelecekti.

Kararını uygularken önce Roger Chillingworth adını almıştı. Püritenlerin yerleşmiş olduğu bu kentte, sıradan bir eğitimin verebileceğinden çok daha üstün bir bilgi ve zekâya sahip olduğunu öne sürmekten başka bir tanıtıma gereksinimi yoktu. Eski günlerde tıp alanında geniş bir bilgi ve deneyim birikimi edindiğini beyan ediyordu. Halk da kendisini bir hekim olarak kabullenmişti. Zaten buralarda tıp, özellikle de cerrahî alanda uzmanlaşmış kişiye pek ender rastlanırdı. Püriten, yani tutucuydular ama başka insanları Atlantik Okyanusu'nu aşarak bu ülkeye yerleşmeye çeken koyu dindarlığa pek önem vermeyen tek ahalisi vardı kentin. İnsan bedeni üzerinde araştırmalar yürüten uzmanların enerji ve becerileri somut şeylere yöneldiğinden hayatın tümünü içinde barındıran bu olağanüstü mekanizmadan

çok etkileniyorlar; var olmanın soyut yönüyle ilgilenmek pek akıllarına gelmiyordu sanıyorum. Her neyse, güzel Boston kentinin sağlığı ilâç hususunda diplomasından çok görünümü ve dindarlığıyla saygı uyandıran bir eczacı olan yaşlı bir kilise görevlisine emanetti. Ve arada bir tıbbî müdahalede bulunması gereken tek cerrah, usturası elinden düşmeyen berberden başkası değildi. Bu ekibe Roger Chillingworth gibi birinin katılması kent halkı için son derece büyük bir şanstı. Kısa zamanda köklü ve etkin tedavi yöntemleri konusundaki becerileri herkesçe öğrenilip ün kazandı. Uyguladığı eski yöntem uzun ve yorucu çalışmalar sonucu bir araya getirilen, akıl almayacak kadar çok sayıda madde ve karmaşık aşamalar içeriyordu, öyle ki sanki hayat iksiri elde edilecek sanırdınız. Yaşlı adam ayrıca Kızılderililerin elinde esir olarak tutulduğu günlerde Çevrede yetişen yabanî bitkiler ve köklerin özellikleri hakkında da pek çok şey öğrenmişti. Bu basit ilâçların doğanın başıboş vahşilere bahşettiği büyük bir nimet olduğunu hastalarından saklamıyor, açıkça Avrupalı uzman hekimlerin yüzyıllardır yaptıkları araştırma ve incelemeler sonucu elde ettikleri ilâçlar kadar şifalı olduklarını söylüyordu.

Bu saygın yabancı, görünüşe göre oldukça da dindardı. Kente geldikten hemen sonra, ruhuna yol gösterecek kişi olarak Rahip Dimmesdale'i seçmişti. Oxford Üniversitesin'de hâlâ çalışkanlığından ve yeteneklerinden söz edilen bu genç adamın hayranlarından çoğu onu Tanrı'nın yeryüzüne gönderdiği havarilerle neredeyse aynı kefeye koyar ve böyle çalışmayı sürdürürse, normal bir yaşam süresi içersinde -o günlerde pek güçsüz olan New England kilisesi için- Hıristiyanlığın yayılmasında büyük emeği geçen eski azizler kadar yararlı olacağına inanırlardı. Fakat ne yazık ki son zamanlarda genç rahibin sağlığı bozulmaya başlamıştı. Kendisini yakından tanıyanlar yüzünün böyle solgun olmasının nedeninin aşırı

derecede çalışıp çok okuması cemaatine karşı son derece özverili davranması ve hepsinden daha önemlisi de kaba saba insanların ruhunu aydınlatan ışığın sönüp kararmaması için sürekli oruç tutup dua ederek kendini harap etmesi olduğunu düşünüyorlardı. Bazıları da eğer Rahip Dimmesdale ölürse bunun nedeninin dünyanın onun üzerinde dolaşmasına lâyık bir yer olmadığı anlamına geleceğini iddia etmekteydiler. Öte yandan kendisi, son derece alçak gönüllü bir insan olduğundan, kader onun bu dünyadan çıkıp gitmesini isterse bunun nedeninin, kendisinin yeryüzündeki önemsiz görevlerini yapamadığı anlamına geleceğini söylemekteydi. Güçten kuvvetten düşmesi karşısında ileri sürülen varsayımlar böylesine farklıydı. Gerçek olan ise bir deri bir kemik kalmış olması, sesinin hâlâ ahenkli ve gür de olsa bozulma belirtileri göstermesi ve melankolik tavırlarıydı. En ufak bir heyecan ya da sıra dışı bir durum karşısında birden kızarıyor, sonra acı çekiyormuş gibi bembeyaz kesilin elini kalbinin üzerine koyuyordu.

Roger Chillingworth kente gelip yerleştiğinde genç rahip işte bu durumdaydı ve sararıp solan gençliği yakında bu dünyadan ayrılacağının göstergesi gibiydi. Kentte pek az insan, Roger Chillingworth'un ortaya çıktığı günü anımsıyordu: Gelişi gökten düşmüş ya da yer altındaki ölüler ülkesinden dışarı fırlamışçasına gizemli olmuştu. Buna mucize bile denebilirdi. Kısa sürede hünerli biri olarak ün yapmıştı. Sıradan insanların göremediği değerleri bulup çıkarmakta üzerine yoktu; çeşitli bitki ve tohumları, kır çiçeklerini topladığını, toprağı eşip kökler çıkardığını, ormandaki ağaçların yeni yeşermiş filizlerini kopardığını görüp şaşırıyorlardı. Olağanüstü bilimsel başanlarıyla ün kazanmış Sir Kenelm Digby gibi ünlü kişilerle temas halinde olduğundan, hatta ikisinin birlikte çalışmış olduklarından söz ettiğini duyanlar vardı. Bilim dünyasında böyle bir yer edinmişken niçin buraya gelmişti? Büyük kentlerde bir çevresi

olduğu halde bu ilkel yerleşim alanında ne arıyordu? Bu sorulara yanıt olarak ortada dolaşan söylentiye göre -sadece saçma bir dedikoduydu ama, pek çok kişi bayağı inanıp kabullenmiş görünüyordu- Tanrı Almanya'daki bir üniversitede çalışmakta olan bu ünlü doktoru havada uçurup Rahip Dimmesdale'in çalıştığı kilisenin kapısının önüne kondurmuştu! Daha aklı başında olup da Tanrının tiyatro sahnelerinde kullanılan gökten ip sarkıtma türüğüne inanmayanlar ise adamın böyle birden gelişinde kaderin parmağı olduğunu söylüyorlardı.

Doktorun rahibe gösterdiği büyük ilgi bu düşünceleri destekliyordu tabii. Gelir gelmez onun cemaatine katılmış, genç adamın sıkılganlığını yenerek onunla yakın ilişki kurmayı ve kendisine güvenmesini sağlamaya çalışmış, bunda da başarılı olmuştu. Ayrıca, sağlığının bozuk olmasından büyük bir endişe duyduğunu göstererek büyük bir hevesle tedaviye girmek istemişti, zamanında müdahale edilirse iyileşeceğine inandığını söylüyordu. Rahip Dimmesdale'in kilisesine gelip giden yaşlılar, anaç hanımlar, genç ve güzel kızlar, yanında çalışanlar hepsi doktorun içtenlikle üstlendiği bakım işini hemen kabul etmesinde ısrar ediyorlardı. Fakat rahip onların bu ısrarlarına direniyor, nazik fakat kesin bir tavırla, "Benim ilâca gereksinimim yok" diyordu.

Her pazar ayininde yüzü biraz daha solgun, sesi biraz daha titrek çıkarken bunu nasıl söyleyebildiğine hepsi şaşıyordu! Ayrıca elini kalbinin üzerine daha sık bastırdığı da gözlerden kaçmıyordu; bu artık onda bir alışkanlık olmuştu. Acaba işi onu çok mu yoruyordu? Yoksa ölmek mi istiyordu? Boston'daki yaşlı yöneticiler ve kendi kilisesinde çalışan yardımcıları bu soruları sorup duruyor, bir yanıt arıyorlardı. Kaderin kendisine uzattığı yardım elini geri çevirdiği için onu 'kınadıklarını' beyan ediyorlardı. Genç adam bunları sessizce dinledi, dinledi ve sonunda doktorla konuşup ona danışacağına söz verdi.

Verdiği sözü tutup Roger Chillingworth'den profesyonel yardım isterken genç rahip, "Tanrı istiyorsa çalışmalarım, kederlerim, amaçlarım ve çektiğim acılar kısa zamanda son bulur, somut olanlar benimle birlikte gömülür, soyut olanlar da sonsuza dek benimle kalır" dedi, "Kurtulmam için uzmanlığınızı ve hünerlerinizi kullanmaya gerek yok."

"Ah," dedi doktor en belirgin özelliği olan -doğal mı yoksa yapmacık mı belli olmayan- o sakin konuşmasıyla, "Genç bir din adamının böyle konuşması çok normal; genç insanların kökleri henüz toprağın derinliklerine çok inmediği için yaşamdan pek çabuk vazgeçerler! Ayrıca yeryüzündeyken Tanrıyı yanlarından ayırmayan azizler cennetin altınla kaplı yollarında onunla birlikte yürümeye pek heveslidirler."

"Hayır" diye karşı çıktı genç rahip, elini kalbine götürürken yüzü acıyla kırışmıştı, "Hayır, orada yürümeye lâyık olan kişi burada çalışmaktan da mutlu olur.

"İyiler her zaman fazla alçak gönüllüdürler" dedi doktor.

Ve böylece gizemli yaşlı adam Rahip Dimmesdale'in özel doktoru oluverdi. Adamın ilgisini çeken genç adamın yalnız hastalığı değildi; karakteri ve diğer çeşitli özellikleri de onu çok ilgilendiriyordu. Aralarında büyük yaş farkı olan bu iki adam zaman geçtikçe daha sıklıkla görüşmeye başladılar. Rahibin sağlığının düzelmesi ve ona iyice yapışan sülüğün şifalı bitkileri bulup toplaması için ormanın denizle buluştuğu kumsalda uzun yürüyüşlere çıkıyor, sesleri ağaçların tepelerinde dolaşan rüzgârın ıslığına ve uğuldayıp köpüren dalgaların üzerlerine sıçrattığı su damlacıklarının mınhısına karışarak çeşitli konularda sohbet ediyorlardı. Ayrıca çalıştıkları mekânlarda sık sık birbirlerini ağırlamaktaydılar. Rahip bu değerli bilim adamıyla birlikte olmaktan mutluydu, adeta büyülenmişti. Onda ender rastlanan, geniş kapsamlı entelektüel bir derinlik olduğunu görüyor ve kendi mesleğinden olan kişilerde pek bulunmayan fikirlerini özgürce

ifade etme biçimini çok beğeniyor; fakat bir yandan da biraz garip buluyor, hatta şaşırıyordu. Çünkü Dimmesdale gerçek anlamda bir papaz, tam bir din adamıydı; dini duyguları çok gelişmiş, en baştan beri tüm varlığıyla bir inanca bağlanmış ve bu zamanla daha da derinleşmişti. Hiçbir toplum onun açık fikirli biri olduğunu iddia edemezdi. Huzur içinde olması için her zaman inancın baskısı altında olması gerekiyordu; inancının demirden duvarlarının arkasına kapanıp kalmaktan hoşlanıyor, onların kendisine destek olduğunu düşünüyordu. Gene de arada bir yüreği ürpererek de olsa, her zaman görüştüğü insanlardan farklı birinin bakış açısından evrene bakmanın hoşuna gitmediği söylenemezdi. Onunla konuşurken lâmbanın soluk ışığıyla aydınlanan, güneş ışınlarının pek girmediği, ahlâkî olsun olmasın tüm kitapların hafif bir küf kokusu yaydığı, hayatının ağır ağır tükendiği havasız dar mekâna, bir pencere açılarak temiz hava dolmuş gibi oluyordu. Gene de içeriye giren taze hava fazla serin ve fazla sert olduğunda onu uzun zaman solumak kendisini rahatsız edebiliyordu. O zaman genç rahip ve sürekli yanında dolanan doktoru kilisenin geleneksel olarak betimlediği sınırların içine çekiliyorlardı.

Böylece Roger Chillingworth hastasını büyük bir dikkatle incelemeyi sürdürüp gidiyor, bir yandan her zamanki yaşantısının içinde alışageldiği düşüncelerini adım adım izlerken, farklı bir ahlâkî fikir ortamı içersine itildiğinde değişimin karayerinin yeni bir özelliğini ortaya çıkarabileceğini umut ettiği ortamlarda da yanından ayrılmıyordu. Amacı, tedaviye başlamadan önce hastasını iyi tanıması gerektiğine onu inandırmaktı. İnsan akıllı ve vicdanlıysa bunların bedeninin geçirdiği hastalıkları etkileyeceği bellidir. Arthur Dimmesdale'in düşünme yetisi ve imgelemi normalin üzerindeydi, ayrıca müthiş bir duygu yoğunluğuna sahipti; bu da doğal olarak fiziksel yönden etkilenmesine neden oluyordu. Bunun için hünerli ve bilge insan, sevecen ve anlayışlı

bir hekim olarak Roger Chillingworth hastanın ruhunun derinliklerine inmeye, prensiplerini araştırmaya, anılarını kurcalamaya, onunla ilgili her şeyi özenle incelemeye çalışarak tıpkı karanlık bir mağarada hazine ararcasına uğraşıp duruyordu. Böyle uzman bir araştırmacının eline fırsat geçince bunu değerlendireceği, gözünden hiçbir şeyin kaçmasına izin vermeyeceği açıktı. Saklamak zorunda olduğu sırlara sahip birinin doktoruyla fazla içli dışlı olmaktan sakınması gerekir. Hele o doktor son derece zekiyse, ayrıca adını koyamadığınız başka birtakım özelliklere de sahipse -hadi birine keskin bir içgüdü diyelim- aşırı bir merak gösterip işinize karışmıyorsa, hoşa gitmeyen davranışları yoksa, hastanın kendisinin bile sadece düşündüğünü sandığı şeyleri, yani kafasından geçenleri anlayacak yeteneklere sahipse; fakat bunları belli etmeyecek kadar kurnaz ise; genellikle sözcükler kullanmak yerine sessiz kalıp derin derin içini çekerek ya da binde bir, tek bir sözcük sarf ederek anladığını belirtiyorsa o zaman karşısında bulunan acı çeken kişinin direnci eriyip yok olacak, ruhu kapkara fakat şeffaf bir nehir gibi çıkarak tüm sırlarını gün ışığına çıkaracaktır. Bu sonuca varılmasında bunu yapan kişinin güvenilir bir karaktere sahip saygın bir doktor olması da önemli rol oynar.

Roger Chillingworth'dâ bu saydığımız özelliklerin tümü, ya da çoğu vardı. Zaman ilerledikçe daha önce de belirttiğimiz gibi, bu iki eğitimli insan arasında bir yakınlaşma oluştu. Sohbetlerinde ele aldıkları konular o zamana kadar insanların düşünüp üzerinde çalıştığı hemen her alanı kapsıyordu. Ahlâk ve dinle ilgili hemen her şeyi, toplum sorunlarını, ortak tanıdıklarının karakterlerini tartışıyorlar, her ikisi de özel hayatlarının kapılarını birbirlerine açıyorlardı ama gene de doktor hastasının ağzından çıkmasını beklediği sır hakkında tek bir sözcük bile dökülmediğinin farkındaydı-, aslında rahibin bedensel rahatsızlığını bile tam ve

ayrıntılı olarak kendisine anlatmadığını da tahmin ediyordu. Bu kadar gizlilik biraz tuhaftı!

Bir süre daha geçince doktorun ustaca bir manevrasıyla rahibin dostları ikilinin aynı mekânda yaşamalarını sağlayacak bir girişimde bulundular. Gösterdikleri bahane, genç adamın yaşam denizindeki her türlü çalkantının, gel-git olayının onu titizlikle korumayı üstlenmiş değerli doktorunun gözünün önünde olup bitmesi gerektiğiydi. Herkesin istediği bu birleşme gerçekleştiğinde kentte bir bayram havası esmişti. Çünkü Rahip Dimmesdale'in iyileşmesi için bunun en iyi çözüm olduğu düşünülüyordu ya da bu konuda konuşmaya kendilerini yetkili görenlerin sıklıkla söyledikleri gibi ona büyük hayranlık besleyen cemaatindeki genç ve güzel kızlardan birini kendisine eş olarak seçmesi gerekecekti. Ancak bu ikinci şıkkı seçmeye rahibin hiç niyeti yok gibiydi, mensup olduğu mezhebin kurallarının başında rahiplerin evlenmemesi varmış gibi bu konudaki tüm önerileri elinin tersiyle itiyordu. Böyle bir seçim yapmış olduğuna, yani bir eş seçmediğine göre, yemeğini başka birinin elinden yiyip başka birinin yaktığı ateşte ısınarak yaşamaya kendisini mahkûm etmiş sayılırdı. Onun mesleğine ve kendisine saygı duyan, onu bir baba gibi seven akıllı, deneyimli, yardımsever yaşlı doktor, seslendiğinde hemen sesini duyuracağı kadar yakınında olmaya lâyık tek insandı.

Ve iki dost, üst tabakadan dindar bir bayanın evine taşındılar. Sonradan King's Chapel adı verilecek olan kilisenin yapılacağı yere çok yakın bir binaydı burası. Hemen yanında bir zamanlar Isaac Johnson'un evinin bahçesi olan mezarlık vardı. Yani mekân hem rahibin hem de doktorun meslekleri gereği benimsedikleri ciddi ve ağır konuları derin derin düşünmeye son derece elverişliydi. İyi kalpli dul hanım, rahibe evin güneş alan ön bölümünü ayırmıştı, pencerelerde istenildiğinde solgun bir aydınlık sağlayan koyu renk, kalın perdeler asılıydı; duvarlar

İncil'de geçen Davut ve Bathsheba'nın öyküsünü anlatan goblen dokuma kilimlerle kaplıydı. Renkler canlı ve parlaktı ama, nedense güzelliğiyle ünlü kadın kahramanın görüntüsü Kahin Nathan'ınki kadar iç karartıcıydı. Solgun yüzlü rahibimiz buraya kitaplarını dizerdi, bir kütüphane oluşturmuştu. Çoğu ciltlenmiş olan bu kitapların kapakları parşömen kaplıydı; aralarında Protestan mezhebine bağlı din adamlarının beğenmeyip kötülediği, gene de zaman zaman başvurmaya mecbur kaldıkları Katolik rahiplere, hahamlara ve eskiden yaşamış keşişlere ait çok sayıda eser vardı. Evin arka tarafındaki bölümünü Roger Chillingworth çalışma odası ve laboratuar olarak kullanıyordu. Bu sonuncusu günümüz bilim adamlarının yeterli bulacağı düzeyde bir yer değildi ama bir damıtma cihazı ve yaşlı bayanın ustalıkla kullandığı kimyasal maddeleri ve ilâçları birleştirip karıştırmaya yarayan çeşitli araç gereç bulunuyordu. İşte iki bilge kişi böyle bir donanımla yeni mekânlarına yerleşmelerdi. Her birinin kendine ait, bağımsız bir dairesi vardı ama birbirlerinin yaşam alanına teklifsizce girip çıkabiliyor, neler yaptıklarını izleyebiliyorlardı.

Rahibin yakın dostları daha önce de belirttiğimiz gibi, tüm bu olup bitende kaderin parmağı olduğuna, herkesin hep birlikte ya da tek başına, hatta gizlice ettiği dualaların karşılığı olarak genç adamın sağlığına kavuşması için böyle bir çözüme yol açtığına inanıyorlardı ki pek de haksız sayılmazlardı. Fakat şunu da hemen belirtmek gerekiyor; cemaatin içinden başka bir grup son zamanlarda genç rahiple gizemli yaşlı doktor arasındaki ilişkiye daha farklı bakmaya başlamıştı. Herhangi bir konu hakkında pek fazla bilgisi olmayan çoğunluk yalnız kendi gördüklerine dayanarak hüküm vermeye kalkışırsa yanılgı kaçınılmazdır. Ama belli bir sonuca ulaşırken kalbinin sesine kulak verirse -ki genellikle öyle yapar- vardığı sonuç köklü ve hatasız olur; çünkü olağan dışı bir biçimde ulaşılan gerçeklerin özelliklerine sahiptir.

Anlattığımız olayda halkın Roger Chillingworth'un aleyhinde bir tutumu benimsemesinde elle tutulabilecek ciddi bir neden yoktu. Bundan otuz yıl kadar önce, Sir Thomas Overbury bir cinayete kurban gittiği sırada Londra'da yaşamakta olan ihtiyar bir zanaatkar Chillingworth'u, şu anda sizlere bu öyküyü anlatan bendenizin hatırlayamadık başka bir ad altında Overbury cinayetinde parmağı olduğu söylenen ünlü büyücü Doktor Forman'ın yanında gördüğünü iddia ediyordu. Birkaç kişi de hünerli doktorun Kızılderililerin yanında esir olarak tutulduğu yıllarda onların büyücüleriyle birlikte çalıştığını ima etmekteydi - o ilkel din adamlarının kara büyü kullanarak sözde mucizeler yaratacak kadar güçlü olduklarının herkes tarafından bilinip kabul gördüğünü unutmamak gerekir. Halkın Çoğunluğu ise, kente gelip yerleştikten sonra, özellikle de Rahip Dimmesdale ile birlikte yaşamaya başladığından beri, doktorun dış görünümünde büyük değişiklik olduğunu iddia ediyordu. Bunların çoğu aklı başında, gözlemci insanlar olduğundan pek çok konuda fikirlerine değer verilen kişilerdi. Başlangıçta yaşlı adamın yüzünde sakin ve düşünceli bir bilim adamı ifadesi görülürken şimdi daha önce pek farketmedikleri bir çirkinlik, şeytanca bir şeyler oluşmuş gibiydi. Onu her gördüklerinde bunun daha da belirginleşmiş olduğunu düşünmekten kendilerini alamıyorlardı. Başka bir düşünce de - gerçi bu biraz abartılı sayılabilir- laboratuarında sürekli yanan ateşi yerin altından getirmiş olduğu, yakıtı cehennemden çıktığı için dumanının adamın yüzünü karartıp böyle esmerleştirdiğiydi.

Kısaca söylemek gerekirse saygıdeğer Rahip Dimmesdale Hıristiyan dünyasının her evresinde yaşamış birçok diğer kutsal kişi gibi ya şeytanın ya da ihtiyar Roger Chillingworth kılığındaki elçisinin kurbanı olmuştu. Şeytanın adamına belli bir dönem için rahiple yakınlaşıp ruhunu eline geçirmesine izni verilmişti. Aklı eren hiç kimse bu savaşı kimin kazanacağı hakkında hiçbir kuşku duymuyorsa da insanlar gene de sarsılmayan bir umutla rahibin

günün birinde kurtularak zaferi kazanmasını beklemekten vazgeçmiyorlardı. Ama bu zaferi elde etmek uğruna çekebileceği acı ve ıstırabı düşünerek üzülmekten de kendilerini alamıyorlardı.

Ne yazık ki zavallı rahibin gözlerinin derinliklerine yerleşen keder ve korkuyu gördükçe çatışmanın pek amansız olduğu ve zaferin pek kolay elde edilemeyeceğini düşünmemek ellerinde değildi.

Sülük ve Hastası
10

İhtiyar Roger Chillingworth pek sıcak kanlı ve sevecen olmasa da o güne kadarki yaşamı boyunca sakin tabiatlı ve iyi biriydi. İnsanlarla ilişkilerinde dürüst ve mertti. Çalışmalarına bir hakimin tarafsızlığı ve ciddiyetiyle başlamıştı. Tek isteği insanlığa özgü hata ve tutkuları bulup çıkarmaktan çok bir geometri problemi çözermişçesine de olsa birtakım rakamlar ve çizgilerle gerçeğe ulaşmaktı. Fakat iş ilerledikçe, soğukkanlılığını kaybetmediyse de, çılgın bir tutkuya kapılmasına neden olan bir gücün esiri oldu ve o güç sonuca ulaşmadan yakasını bırakmadı. Artık hiç çekinmeden, altın arayan bir madencinin hırsıyla, zavallı rahibin kalbinin derinliklerine inmeye çalışıyordu. Ölüyle birlikte gömülmüş değerli mücevherleri bulmak için toprağı kazan bir mezarcı gibiydi, fakat açtığı çukurda çürüyen bir cesetten başka bir şey bulamayacaktı. Ve eğer aradığı o ise kendi ruhunu da ziyan etmiş oluyordu.

Bazen gözlerinde sobada yanan kömürlerden çıkan alevlere benzeyen ürkütücü mavimsi bir ışık beliriyordu. Bunun Bünyan'ın tepedeki evinin dehşet salan kapısından fışkırarak hacıların yüzünü yalayan alevlere benzediği söylenebilir. Bu karanlık suratlı madencinin kazıp durduğu toprakta belki yoluna devam etmesi için onu yüreklendiren birtakım bulgular vardı. Ve belki de bunu anladığı anda kendi kendine şöyle demişti, "Herkesin saf

ve temiz sandığı, içi inançla dolu görünen bu adam anne ya da babasından güçtü birtakım hayvani güdüler almış olabilir. Bulduğumuz şu maden damarını biraz daha eşeleyelim bakalım!"

Eşeledikçe de bulduğu; toplumun refaha kavuşması gibi yüce emeller, insan sevgisi, akıl ve iman ile güçlendirilmiş samimi bir dinî inanç görünümündeki değerli materyalleri evirip çevirdikten sonra, bu paha biçilmez şeyler kendisi için pek bir önem taşımadığından, düş kırıklığı yaşıyor, onlara sırtını çevirip başka bir noktadan yeniden kazmaya başlıyordu. Tıpkı ev sahibinin yarı uykuda olduğunu hatta belki uyumadığını tahmin eden yorgun bir hırsız gibi karanlıkta dikkatle sinsice yolunu bulmaya çalışıyor; genç adamın gözü gibi sakındığı hazinesini çalmak için çabalayıp duruyordu. Fakat bulunmaması gereken yerlere girdiğinde, son derece özen gösterdiği halde bazen bastığı tahtalar gıcırdıyor, giysileri hışırdıyor ya da gölgesi kurbanının üzerine düşüp onu ürkütüyordu. Başka bir deyişle, sinirleri son derece gergin ve duyarlı genç rahip içgüdüsel olarak her şeyden çabucak etkileniveriyor, ruhunun dinginliğini bozacak düşmanca bir hava estiğini hemen fark ediyordu. Yaşlı adamın da kendine özgü içgüdüleri vardı elbette; rahip korku dolu bakışlarını kendisine çevirdiğinde iyi kalpli, dikkatli, anlayışlı dostu alarak görünmeyi beceriyor, onu asla zorlamıyordu.

Rahip Dimmesdale, yanık yüreklerde sık görülen marazî bir bozukluğu olmasaydı, yani tüm insanlara kuşkuyla yaklaşmasaydı belki yanı başındaki düşmanın karakterini kolayca anlayabilecekti. Kimseleri dost bilip güvenmediği için gerçek düşmanla karşılaştığında onu tanıyamamıştı. O nedenle kendisiyle olan yakın ilişkiyi sürdürüp duruyordu. Yaşlı doktoru her gün çalışma odasında ağırlıyor veya onun laboratuarına otların şifa veren ilâçlara dönüşmesini izliyordu.

Bir gün dirseğini mezarlığa bakan pencerenin pervazına, elini alnına dayamış otururken tuhaf görünüşlü bîr demet yabani

bitkiyi inceleyen yaşlı adamın gözlerinin içine, son günlerde adet edindiğinin aksine, dikkatle bakarak, -artık nedense canlı olsun cansız olsun hiçbir şeye doğrudan bakmıyordu- "Sevgili dostum, yaprakları pörsümüş bu çirkin renkli otları nerede görüp topladın?" diye sordu.

Yaptığı işe devam eden doktor, "Tam yanımızdaki mezarlıkta yetişiyorlarmış" dedi, "Ben de ilk kez görüyorum. Sanki toprağın altında yatan adamın unutulmaması için üzerinde taş olmayan bir mezarın üzerinde buldum. Bu çirkin şeyler onunla beraber gömülüp giden korkunç sırrının simgesi olarak kalbinden fışkırmış olmalı. Hayattayken günahını itiraf etmiş olsaydı böyle olmazdı sanırım."

"Belki istemiş fakat yapamamıştır" dedi rahip.

"İyi de neden?" diye sordu doktor, "Nedenmiş? Doğanın tüm güçleri günahların açıklanıp ruhun arınmasını emrederken öyle yapmadığı için, bu kara yapraklı otlar sakladığı sırrın belirtisi olarak toprağın altındaki kalbinden fışkırıp çıkmış işte!"

"Bu tümüyle sizin hayalinizin ürünü bayım," dedi rahip, "Bildiğim kadarıyla Tanrının buyruğu dışında hiçbir güç sözle olsun, simgelerle olsun, kişiyle birlikte gömülmüş olan sırları açıklayamaz. Böylesi bir suçla toprağa giren kalp tüm sırların açıklanıp ortaya çıkacağı güne kadar onu kendinde saklayacaktır. Kutsal Kitapta da insanın yaptığı kötülükleri ya da işlediği günahları itiraf etmesinin bir tür cezalandırma olduğuna dair bir şey okumadım ve böyle bir yorum gerektiren bir şey de görmedim ben. Sizin söylediklerinizse kesinlikle çok yüzeydi ve sığ bir bakış açısını yansıtıyor. Hayır, eğer yanılmıyorsam bu tür itiraflar aklı başında ve doğru düşünen insanların büyük yargı gününde yaşamla ilgili anlayamadıkları birtakım kavranılan anlar duruma gelmelerini sağlayacaktır. Şunu da eklemek isterim; utanç duydukları sırlarla toprağa girmiş olanlar, o gün içlerini

istemeyerek değil, tersine son derece büyük bir zevkle döküp arınacaklarına inanıyorum.

Yaşlı doktor rahibe yan gözle bakarak sakin bir sesle, "O zaman neden buradayken hemen açıklamasınlar? Neden suçlu bu dayanılmaz yükten hemen kurtulmak istemesin?" diye sordu.

"Zaten çoğunluk öyle yapar" dedi rahip elini ani bir sancı saplanmışçasına kalbine doğru götürürken, "Vicdan azabı çeken, mevki ve isim sahibi olan ya da olmayan pek çok kişi sadece ölüm yatağında değil sağlıklıyken de bana içini dökmüştür. Öyle yaptıktan sonra o günahkâr kardeşlerimin ne kadar rahatladığını, kendi yarattıkları kirli havayı uzun süre soluduktan sonra ciğerlerini temiz havayla doldurarak nasıl canlandıklarını gözlerimle gördüm. Başka türlü olması da düşünülemez zaten! Yani cinayet işlemiş bir zavallı, öldürdüğü kişinin cesedini bir anda kendisinden uzaklaştırmak, dünyanın sorumluluğuna atmak varken neden kalbine gömüp saklasın?"

Soğukkanlı, sakin doktor, "Ama bazıları sırlarını gömüyor işte" dedi.

"Evet, doğru. Öyle insanlar da var" dedi rahip, "Açıkça anlaşılabilecek birtakım nedenleri geçip şöyle diyebilirim: Belki doğal yapıları gereği sessiz kalmayı seçiyorlardır. Ya da şöyle denemez mi? Suç işlemiş olabilirler ama belki Tanrıya karşı gelmemek ve insanlığa leke sürmemek için pis ve karanlık yönlerini göstermemeyi seçmişler, böyle yapmakla iyi şeyler yapma şansını tümüyle kaybedeceklerini, ayrıca da ne yaparlarsa yapsınlar nasıl olsa işlemiş oldukları günahları bilmeyeceklerini düşünmüşlerdir. Ve içleri kan ağlarken, gökten düşen kar gibi lekesiz görünmeyi sürdürerek dostlar arasında dolanıp dururlar; o arada lekelenmiş, yaralı kalpleri de kurtulamayacakları günahlarının altında ezilip durur."

"O adamlar aslında kendilerini kandırmaktadırlar" dedi Roger Cillingworth her zamankinden biraz daha heyecanlı bir sesle bir

yandan da işaret parmağını sallıyordu, "Onlar üstlenmeleri gereken utancı taşımaktan korkanlardır. Hemcinslerine karşı duydukları sevgi, Tanrıya hizmet aşkı gibi kutsal duyguların, işledikleri günahın açtığı kapıdan içeri dolan ve beraberlerinde getirdikleri cehennem ateşiyle çabucak üreyip çoğalan kötülük tohumlarıyla aynı kalpte barınıp barınamayacağı da hiç belli olmaz. Eğer Tanrıya yakarmak istiyorlarsa o pis ellerini göğe doğru kaldırmasalar iyi olur! Hemcinslerine duyarlı olmak ve hizmet etmek istiyorlarsa bunu vicdanlarının varlığını ve gücünü göstererek, yani pişmanlıklarını sergileyip kendilerini alçaltarak yapsınlar. Aziz ve dini bütün dostum, sen günahın yalanını taşımanın Tanrıya karşı gelmemek ve insanlığa leke sürmemek için de olsa, Tanrının gerçeklerinden daha iyi olduğuna mı inanıyorsun yani? İnan bana böyle yapanlar yalnız kendilerini kandırmış olurlar!"

Tartışmanın mantıksız ve gereksiz olduğunu gösteren umursamaz bir tavır takınan rahip, "Olabilir" dedi, duyarlı ruhunu ve zayıf sinirlerini olumsuz etkileyen konulardan çabucak kaçıp uzaklaşmakta hayli yetenekliydi, "Neyse ben şimdi siz hünerli doktoruma şunu sormak istiyorum: Doğru söyleyin lütfen; şu hasta bedenimi iyileştirmek için gösterdiğiniz çabanın bir yararı oluyor mu acaba?"

Doktor tam cevap vermeye hazırlanırken evin yanındaki mezarlıktan küçük bir çocuğun neşeli kahkahaları duyuldu. Başını açık duran pencereden yana çeviren rahip -mevsim yazdı- Hester Prynne ile küçük Pearl'ün mezarların arasından geçen patikada yürüdüklerini gördü. Pearl her zamanki gibi pek güzel görünüyordu ve her zamanki haşarılığı üzerindeydi. Böyle aşırı neşeli olduğu zamanlar insanlardan büsbütün uzaklaşır, hatta sevimsiz bir hal alırdı. Saygısız hareketler yaparak bir mezardan ötekine sıçrayıp dururken önemli birine ait olduğu açıkça belli olan -belki de Isaac Johnson'undu- üzeri düzlenmiş geniş taşında

kabartma bir arma bulunan bir tanesinin üzerinde dans etmeye başladı, annesinin biraz daha terbiyeli davranması için yaptığı rica uyarılara karşılık olarak da hemen yakındaki uzayıp gitmiş güzel avrat otunun dikenli tohumlarını koparmak için durdu, bir avuç topladıktan sonra onları teker teker annesinin göğsündeki kırmızı 'A' harfinin çevresine atıp sıralamaya başladı; Hester öylece durmuş üzerine yapışıp kalan dikenlere bakıyor, çıkartmaya falan çalışmıyordu.

Bu arada pencereye yaklaşmış olan Roger Chillingworth dudaklarında acı bîr gülüşle olup biteni izlemekteydi, "Bu çocukta ne kurallara ne otoriteye saygı var, doğru ya da yanlış hiçbir düşünceye sahip çıkmak diye bir şey hiç yok!" dedi kendi kendine konuşurmuşçasına, "Geçen gün, Spring Lane'de, ineklerin içtiği yalaktaki suyu Valinin üzerine fışkırttığını gördüm. Tanrı aşkına bu ne biçim bir çocuk! Kimdir, nedir? Şeytan gibi bir şey! Numara mı yapıyor? Böyle yaratılmış olmasının nedeni ne olabilir?"

"Hiç. Kuralları çiğnemenin getirdiği özgürlük duygusundan başka hiçbir şey!" diye yanıt verdi alçak sesle Rahip Dimmesdale, bu sonuca yeni ulaşmış gibiydi sanki "Acaba karakterinin iyi bir tarafı var mı? Bunu bilmiyorum!"

Çocuk onların sesini duymuş olmalı ki, başını kaldırarak zekâ fışkıran güzel yüzünü gösterdi ve avucundaki dikenli tohumlardan birini rahibe doğru fırlatırken neşeli bir kahkaha atmayı da unutmadı. İrkilen genç adam üzerine doğru gelen küçük, dikenli toptan kurtulmak için geri çekilince de büyük bir sevinçle ellerini çırptı. Tam o sırada Hester de birden yukarıya bakınca her yaş grubundan dört kişi bir an öylece durup sessizce bakıştılar. Sonra küçük kız gülerek, "Buradan uzaklaş anne!" diye bağırdı, "Hemen git, yoksa şu ihtiyar kara suratlı adam seni de yakalar. Baksana rahibi nasıl yakalamış! Hadi gel anne, seni yakalayacak! Ama beni tutamaz!"

Atlayıp zıplayarak, annesinin elini tutup dans edercesine mezarların oluşturduğu minik tepeciklerin birinden ötekine gitti. Oradan uzaklaşırken ölüp gömülmüş eski kuşaklarla hiç benzemeyen, onlarla hiçbir ortak yanı olmayan bambaşka bir yaratığa benziyordu. Kim bilir, belki de, tümüyle değişik bir yapısı olduğu için istediği gibi yaşayacak; tuhaf davranışları suç olarak görülmeyecek, kendi yarattığı kurallara uyarak yaşamını sürdürebilecekti.

Bir an süren sessizlikten sonra Roger Chillingworth, "Karşındaki kadına bak" diye konuştu, "kusurları ne olursa olsun, senin sözünü ettiğin, o zor taşınan saklı günahların arkasına saklanmıyor. Hester Prynne göğsündeki o kızıl damgayı taşırken daha az utanıp üzüldüğünü mü sanıyorsun?"

"Evet, öyle olduğuna gerçekten inanıyorum" dedi Rahip Dimmesdale, "Gene de onun adına konuşamam tabii. Yüzünde şahsen benim hiç görmek istemediğim derin bir ıstırap var. Ama, o zavallı kadın gibi duyduğu acıları göstermekte özgür olmanın, her şeyi kalbine gömerek saklamaktan daha iyi olduğunu düşünüyorum"

Gene, bu kez uzun süren bir sessizlik oldu, sonra doktor topladığı bitkilerle yaptığı deneylere geri döndü.

Biraz sonra, "Az önce bana sağlığınla ilgili bir soru sormuştun," dedi.

"Evet, gerçekten ne diyeceğini duymak istiyorum. İyi de olsa kötü de olsa açık konuşmanı rica ediyorum."

"O zaman açıklıyorum" derken, doktor önündeki otlarla ilgilenmeyi sürdürüyordu, "Öyle ilk bakışta belli olmuyor ama senin durumun biraz tuhaf; tabii bunu gözlemlerime dayanarak söylüyorum. Her gününü birlikte geçirdiğimiz aylar boyunca gözlemlediğim belirtilere bakarak ciddi bir rahatsızlığın olduğunu söyleyebilirim. Fakat dikkatli ve bilgili bir hekimin baş edemeyeceği kadar değil. Nasıl söyleyeceğimi pek bilemiyorum

ama şöyle diyebilirim: Bu hastalık hem bildiğim hem de bilmediğim türden bir şey." Solgun yüzlü genç adam pencereden dışarıya bakarak, "Bilmece gibi konuşuyorsunuz," dedi.

"Öyleyse daha açık söyleyeyim; bunun için belki önceden özür dilesem iyi olacak. Şimdi dostunuz ve kader ne kadar izin verirse hayatınız ve sağlığınızdan sorumlu biri olarak soruyorum hastalığınızın tüm belirtilerini bana açıkça söylediniz mi?"

'Bunu nasıl sorarsınız? Doktoru çağırıp sonra hastalığı saklamak son derece çocukça bir davranış sayılmaz mı?"

"Yani, siz şimdi bana her şeyi bildiğimi mi söylemek istiyorsunuz?" diye üsteledi doktoru, zekâ dolu parlak gözlerini onun yüzüne dikerek, "Öyle olsun bakalım! Fakat tekrar ediyorum; sadece gördüğü bedensel belirtilere bakarak karar vermesi için yardımı istenen kişi, genellikle hastalığın yarısını öğrenmiş olur. Karşınızda gördüğünüz tablonun hastalığı tam olarak yansıttığını kabul edebiliriz ama, kökeni ruhsal olabilir. Sözlerim sizi incitiyorsa özür dilerim efendim fakat, şimdiye kadar tanıdığım insanlar içinde ruhu bedeniyle en yakın, en içli dışlı, en sıkı ilişki içersinde olan kişi sizsiniz. Vücudunuz ruhunuzun bir uzantısı adeta!"

Rahip hızla yerinden fırlarken, "O halde daha fazla soru sormama hiç gerek yok" dedi, "Çünkü anladığım ve bildiğim kadarıyla siz ruhu tedavi eden yöntemlerle pek ilgilenmiyorsunuz."

Roger Chillingworth sözünün kesilmesine aldırış etmedi, yerinden kalktı, sesinin tonunu bile değiştirmedi, ufak tefek şekilsiz vücuduyla rahibin karşısına geçip durdu, avurtları çökmüş, zayıf ve solgun yüzüne dikkatle baktı ve, "Ruhun rahatsızlığı -ki buna yaraları da diyebiliriz- hemen bedene yansır. Doktorunuzun bedeninizdeki bozukluğu gidermesini istiyorsunuz, tamam anlıyorum! Fakat ruhunuzdaki yarayı ya da kederi ona açmadan bu nasıl yapılabilir?"

"Hayır, hayır! Size olmaz! Normal bir doktorla olmaz!" diye bağırdı rahip içlerinde parlayan ateşle kor gibi ışıldayan gözleriyle yaşlı doktora sert sert bakarak, "Size değil! Eğer ruhum hastaysa kendimi onu kurtaracak olan bir din adamının ellerine teslim ederim. Ancak o isterse iyileştirir ya da öldürür. Mantığı ve adalet duygusu hangisini uygun görürse öyle hareket etsin! Sen kim oluyorsun da ruhla Tanrı arasına girmeye cesaret ediyorsun? Bu konu seni çok aşar!"

Ve bir çılgın gibi odadan fırlayıp gitti.

Yaşlı adam yüzünde hüzünlü bir tebessümle arkasından bakakalmıştı, "Bu adımı atmam çok iyi oldu" diye söylendi kendi kendine, "Bir şey kaybetmiş sayılmam. Yakında barışır gene dost oluruz. Nasıl da öfkelenip kendinden geçti! Böyle bir yatkınlığı varmış demek! Bizim dindar ve muhterem rahibimiz daha önce de buna benzer bir ateşe kapılıp çılgınca bir şeyler yapmış olabilir!"

İki adamın barışıp gene eskisi kadar samimi olmaları pek zor olmadı. Genç rahip odasına çekilerek birkaç saat yalnız kaldıktan sonra doktorun söylediklerinde alınıp kızacak bir şey olmadığını, kendi bozuk sinirlerinin böyle yersiz ve yakışıksız bir öfke nöbetine kapılmasına neden olduğunu kabul etmekte gecikmedi. Hatta iyi kalpli yaşlı dostuna nasıl öyle davranmış olduğuna, onu kendisinden uzaklaştırmaya çalışmış olmasına şaşırıp kaldı. Ondan yardım isteyen kendisiydi ve adamcağız da sadece görevini yerine getiriyordu. İçini büyük bir pişmanlık kapladı, hiç vakit kaybetmeden koşup özür diledi ve dostunun, onu henüz sağlığına kavuşturamamış olsa da o zamana kadar yaşamasını sağladığına inandığı çalışmalarını sürdürmesini rica etti. Roger Chillingworth da özrünü kabul ederek iyi niyetini gösterdi, elinden geleni yapıp arkadaşının sağlığıyla yakından ilgilenmeye devam edeceğini beyan etti. Yaptığı her profesyonel ziyaretten sonra hastasının odasını terk ederken yüzüne yayılan gizemli

buruk gülüş dikkat çekiciydi. İçerideyken yok olan bu gülüş, eşiği atlar atlamaz hemen kendini gösteriyordu.

Kendi kendine, "Ender rastlanan bir durum bu" diye homurdanıyordu, "Daha derinlere inmem gerek. Ruh ve beden arasındaki bu garip bağlantı! Sırf mesleğim için bile olsa temeline inmeye değer, bunu yapmalıyım!"

Yukarıda sözünü ettiğimiz olayın üzerinden pek fazla bir zaman geçmeden bir gün öğlen vakti Rahip Dimmesdale masanın üzerinde açık duran kalın ciltli kocaman bir kitabın başında koltuğunda uyuyakalmıştı. Kitap gerçekten pek sıkıcı olmalıydı, çünkü genellikle genç adamın küçük bir kuşun dala konmasını duyacak kadar hafif ve tedirgin bir uykusu varken bu kez böyle derin bir uykuya dalmış olması gerçekten şaşırtıcıydı. Durumdan haberi olmayan doktoru odaya her zamanki gibi girdiğinde genç rahip öylesine dalgın uyuyordu ki yerinden bile kıpırdamadı. Chillingworth hemen hastanın yanına giderek üzerinden hiç çıkarmadığı cübbesinin önünü açıp elini kalbinin üzerine koydu. Rahip birden hafifçe titreyip kıpırdadı. Doktor bir an sessizce durup ona baktıktan sonra arkasını dönerek yanından uzaklaştı.

Adamın yüzündeki hayret ve dehşetle karışık sevinç ne demek oluyordu acaba!? Öyle neşelenmiş öyle heyecanlanmıştı ki, adeta kendinden geçmişti, değişim yalnız gözlerine ve yüzüne değil o biçimsiz bedenine de yayılmıştı. Ellerini gökyüzüne doğru kaldırıyor, ayaklarını yere vurarak tepikliyor; son derece garip davranışlarda bulunuyordu. Kendisini o anda bir gören olsa, şeytanın değerli bir ruhu cennetten koparıp alarak kendi krallığına götürürken nasıl davrandığını merak etmesine gerek kalmazdı.

Doktorun coşkusunun şeytanınkinden tek farkı sevincinin içine biraz şaşkınlık karışmış olmasıydı.

Bir Kalbin Anatomisi

11

Bu son olaydan sonra rahiple doktor arasındaki ilişkide ilk bakışta büyük bir değişiklik olmamış gibi görünse de eskisine pek benzemeyen bir şeylerin varlığından söz edilebilirdi: Roger Chillingworth artık izleyeceği yolu kesin olarak belirlemişti. Aslına bakarsanız başlangıçta böyle yapmayı planlamamıştı. O durgun ve sakin, nazik görüntüsünün altında, ne yazık ki, derinlerde bir yerde pusuda bekleyen kötülük artık harekete geçip canlanmış, o zamana kadar kimsenin düşmanına yapmadığı, hatta yapmayı düşünmediği bir intikam planı hazırlamasına neden olmuştu: Tüm korkuların, ıstırabın, onulmaz pişmanlıkların, geriye bakıp işlenen günahları düşünmemeye çalışırken harcanan çabaların açıklanabileceği tek güvenilir dost, tek sırdaş olacaktı! Herkesten saklanan -iyi insanların acıyıp affedebileceği- ezici suçluluk duygusu ona, o acımasız ve insafsız insana açıklanacaktı. Evet, tüm karanlık sırlar bir hazine gibi, intikam duygusuyla dolup taşan birinin ayaklarına serilecekti!

Rahibin sıkılgan ve az konuşan bir genç olması bu planının önünde bir engeldi ama, Roger Chillingworth'un bağışlayıcı Tanrının kendi karanlık yöntemlerinin önünü keserek, intikam ateşiyle yanan kişiyle kurbanının arasına girip onu affetmesine izin vermeye hiç niyeti yoktu. Kendisinin bunu yapmak için görevlendirilmiş, onun için aydınlanmış olduğuna inanıyordu. Ona göre önem taşıyan tek şey amacına ulaşmak olduğundan aydınlanmanın gökyüzünden mi indiğine, yoksa yerin altından mı çıktığına bakmayacaktı. O aydınlanma sayesinde Rahip Dimmesdale'in yalnız bedeninin değil ruhunun da en gizli köşelerinin bile gözünün önüne serildiğini düşünüyor, yaptığı en ufak bir hareketin bile anlamını çözebileceğine inanıyordu. Bu nedenle de artık bir izleyici olmaktan çıkmış, zavallı gencin iç dünyasında etkin rolü olan bir aktöre dönüşmüştü. Onunla istediği

gibi oynuyordu. Örneğin acı çekmesini mi istiyordu? Kurban hemen yanı başındaydı: Tek yapması gereken makineyi çalıştıracak vidayı yerine yerleştirmek veya düğmeye basmaktı; eh, zaten kendisi bunu yapmayı çok iyi biliyordu! Onu korkutmak mı istiyordu? Sihirbazın değneğini sallamasıyla iğrenç bir hayalet, hatta bir sürü hayalet ortaya çıkıveriyordu: Bunların birçok çeşidi vardı; ölümün ya da büyük bir günahın simgesi olabiliyorlar, rahibin çevresini sararak işaret parmaklarını kalbine doğru uzatıyorlardı!

İhtiyar bunları büyük bir ustalıkla becerdiğinden, rahip etrafını kötülüklerin sardığını biraz olsun sezse de olup bitenin pek farkına varamıyordu. Fakat zaman zaman yaşlı adamın çarpık bedenine korkuyla, hatta bazen dehşet ve tiksintiyle bakmaktan da geri kalmıyordu. İhtiyarın yürüyüşü, davranışları, kırlaşmış sakalı, üzerinden çıkarmadığı giysileri, hepsi, her şeyi ona göre son derece iticiydi. İçinde büyüyen bu derin nefreti kendisine bile itiraf etmekten çekiniyordu. Çünkü duyduğu tiksinti ve güvensizliğin nedenini bir türlü anlayamıyor, kalbinin köşesinde bir noktaya yerleşmiş olan hastalığının tüm vücuduna zehir saldığını düşündüğünden bu kötü önsezilerin nedeninin o sızıntı olduğunu sanıyordu. Doktora karşı beslediği kötü duygulardan dolayı kendisini suçluyor; onları dinleyip ders alacağı veya dikkatli davranacağı yerde, yüreğinden söküp atmaya çalışıyordu. Bunu yapamadığının farkında olduğu için de prensip sahibi, nazik biri olduğundan yaşlı adamla olan ilişkisini bozmamaya gayret ediyordu, tabi böyle yapmakla farkında olmadan, kurbanından daha acınacak durumda olan zavallı yaratığın amacına ulaşmak için verdiği uğraşlara yardımcı oluyordu.

Hem bedenini harap eden hastalık, hem de ruhunu kemirip ona işkence ederek dünyasını karartan dertlerle boğuşan, aynı zamanda amansız bir düşmanın pençesinde kıvranan Rahip Dimmesdale, öte yandan kutsal görevinde büyük başarılara imza

atıyor, cemaati tarafından çok seviliyordu. Tuhaftır, bunu sağlayan en büyük etken de çektiği acılardı. Zekâsı, ahlâk anlayışı, duyarlılığı ve bunu karşısındakilere iletebilmekteki ustalığı, günlük hayatında yaşadığı acılar nedeniyle olağanüstü boyutlara ulaşmış, genç yaşına rağmen pek çok ünlü ve saygın din adamının şöhretine gölge düşürmeye başlamıştı. Bunların arasında öyleleri vardı ki din alanında yaptıkları çalışmalara harcadıkları yıllar Bay Dimmesdale'in yaşından daha fazlaydı, dolayısıyla genç meslektaşlarından daha derin bilgi hazinesine sahip oldukları kesindi; ondan daha sağlam düşünenler de yok değildi elbette; ama, aldıkları eğitim sırasında öğrendikleri doktrinler keskin zekâları ve demir, hatta granit kadar sert karakterleriyle birleşince saygın ve etkili ama aynı zamanda da sevimsiz, belki de itici olabiliyorlardı. Bir başka grupta da gerçekten azizlik mertebesine yükselmeyi hak eden, doğal yeteneklerini başlarını kaldırmadan okudukları kitaplardan aldıkları bilgilerle ve sabırla birleştiren, öteki dünyayla ruhsal bağlantı kuran, saflık ve temizliklerinden dolayı daha yaşarken; üzerlerinde ölümlülerin giydiği kıyafetlerle dolanırken bile yüce ruhların cennetine kabul edilmeye lâyık olanları da unutmayalım. Tüm bu insanlarda eksik olan şey, Tanrı tarafından seçilmiş azizlere kutsal günlerde gökten ateş gibi yağan vahiylere benzeyen yabancı sözcükler ve ağdalı bir üslupla süslenmemiş, sıradan bir insanın yüreğiyle ve kafasıyla anlayabileceği bir ifadeyle konuşma becerisiydi. Evet, tüm o din adamları Tanrının o meslekten olanlara ender olarak lütfettiği en son aşama olan yakıcı hitabet yeteneğinden yoksundu. En yüce gerçekleri en yalın söz ve örneklerle açıklamayı düşünmüş olsalar bile -hoş bu akıllarına bile gelmezdi- bunu yapacak kapasiteleri yoktu. Kendi kendilerini yerleştirmiş oldukları yüksek tepelerden, zirveden gelen sesleri, insanlara çok uzak olduğu için anlaşılmaları güçtü.

Özelliklerine bakıldığında Rahip Dimmesdale'in de doğal olarak bu sınıftan biri olduğu düşünülebilirdi. Vicdanında taşıdığı ne olduğu bilinmeyen o ağır suç duygusu olmasaydı o da inancın ve kutsallığın doruklarına ulaşacak niteliklere sahipti; fakat ne yazık ki onun kaderinde böyle bir yükün altında ezilmek vardı. Ve söylediği her şeyi meleklere bile dinletecek kadar yüce özelliklere sahip olan bu adamı taşımakta olduğu yük alt düzeyde kalmaya mahkûm etmişti. Yalnız o yük, aynı zamanda kendisinin insanların ortak günahlarına daha ılımlı yaklaşmasını da sağlıyordu. Yüreği onlarla birlikte çarpıyor, acılarını ruhunda hissediyordu; kendi yüreğinde duyduğu ıstırap binlerce yüreğinkine karışınca da ağzından hüzün ve inanç dolu, güzel sözler dökülüyordu. Söyledikleri insanlara yol gösteriyor, inançlarını pekiştiriyordu, bazen dehşet ve korku saçtığı da olmuyor değildi! Kendilerini böylesine etkileyen gücün ne olduğunu kimse pek bilmiyor, genç rahibi kutsal mucizenin bir parçası olarak algılıyorlardı; onu, gökyüzünden inen bilgeliği, sevgiyi, uyarı ve kınamaları kendilerine iletmekle görevli bir aracı olarak kabullenmişlerdi. Onlara bakılırsa genç adamın bastığı toprak bile kutsaldı. Cemaatindeki bakirelerin onun yanında yüzleri sararıyor, içlerinde kabarıp taşan coşkunun tamamının dinle bağlantılı olduğunu kabul ettiklerinden tertemiz, beyaz göğüslerinde taşıdıkları her duyguyu mihrabın önünde diz çökerek açıkça itiraf etmekten kaçınmıyorlardı. Rahibin zayıf ve güçsüz bedenine bakan yaşlılar ise kendi sağlıklı görünüşlerine bakıp onun hepsinden önce cennete gideceğine inandıklarından, çocuklarına ihtiyar kemiklerini genç adamın kutsal mezarına yakın bir yere gömmelerini vasiyet ediyorlardı. Bu arada zavallı rahipçik de lânetli bedeninin yakında gömüleceği mezarın üzerinde ot bitip bitmeyeceğini düşünüp durmaktan kendini alamıyordu.

Bu batıl düşüncenin neden olduğu azabın derinliğini tahmin etmeniz bile olanaksız. Rahip tüm benliğiyle gerçeğe inanan bir insandı; özünde gerçek bulunmayan her şeyin sadece bir gölge olduğunu ve hiçbir değere sahip olmadığını düşünürdü. Gerçek olan yaşamın içindeki yaşamdı. Peki, kendisi neydi? Bir cisim mi? Silik bir gölge mi? Üzerinde durduğu mihraptan tüm gücüyle haykırmak, insanlara ne olduğunu açıklamak isteğiyle yanıyor, "Ben, evet karşınızda şu siyah rahip kisvesiyle dikilen ben, bu kutsal mihraba dönüyor, solmuş yüzümü gökyüzüne doğru kaldırıyor, sizin adınıza en yüce varlığa ulaşıp onunla kaynaşmayı üstleniyorum. Günlük yaşamınızda bir aziz gibi karşınızda gördüğünüz ben, ayak izlerimin aydınlattığı yolu izleyerek peşimden gelecek dini bütün insanların kutsal topraklara ulaşacağına inanan sizlerin çocuklarınızı vaftiz ederken elimi alınlarına koyan ben, bu dünyadan ayrılırken söylenenleri uzaklardan geliyormuşçasına dinleyen ölüm döşeğindeki dostlarınızı uğurlayan ben, evet sizin rahibiniz, sayıp inandığınız bu adam, ben bir yalancı ve pisliğim!" demek istiyordu.

Evet, Bay Dimmesdale kim bilir kaç kez planladığı bu konuşmayı yapmadan inmemek kararıyla o kürsüde yerini almış, kaç kez boğazını temizleyip uzun ve derin bir nefes çekerek buna hazırlanmıştı. Ciğerlerine doldurduğu havanın, nefesini dışarı salarken ruhunu kaplayan simsiyah karanlığın etkisiyle katılaştığını bile düşündüğü olmuştu. Pek çok kez de -yüzlerce defa diyebiliriz- bir şeyler söyler gibi olmuştu. Hatta söylemişti! Ne mi demişti? Aşağılık, hatta aşağının da aşağısı alçak bir günahkâr, iğrenç bir yaratık, akıllarının alamayacağı kadar kötü bir insan olduğunu; herkesin gözünün önünde Tanrının gazabının ateşiyle lânetli bedeninin nasıl yanıp kül olmadığına şaştığını iddia etmişti. Bundan daha açık konuşması mümkün müydü? Dinleyenlerin oturdukları sıralardan fırlayıp lekelediği o kutsal yerden onu söküp atmaları gerekmez miydi? Ama hayır hiç de

öyle olmamış, tüm söyledikleri sadece ona duyulan saygının artmasına neden olmuştu! Sözlerinin altında yatan o korkunç, ölümcül sırrı anlayamamışlardı. Aralarında, "Ne temiz bir genç adam!" diye konuşmuş, "O gökten yere inmiş bir azizden başka bir şey değil! Kendi lekesiz ruhunda bu kadar günah bulursa sende bende kim bilir ne kötülükler görecektir!" demekle yetinmişlerdi. Aslında içi pişmanlıkla dolu olan, kendi ikiyüzlülüğünden utanan rahip pek net olarak açıklamadığı itirafları karşısında insanların böyle bir tavır takınacaklarını gayet iyi tahmin edebiliyordu. Suçlu vicdanından söz ederek kendini kandırmaya çalışmakla bir an için bile huzuru bulamadığı gibi bir günah daha işlemiş ve kendisi için yeni bir utanç kaynağı oluşturmuştu. Yani gerçeği, bir yalana dönüştürmeyi başarmıştı. Halbuki temelde gerçeğe tapan ve yalandan nefret eden ender insanlardan biri olduğu için de bu aşağılık duruma düşmesinin nedeni olarak gördüğü benliğinden nefret ediyordu.

İçini kaplayan dertler onu Roma'daki Katolik kilisesinin eski ve çürümüş öğreti ve geleneklerine doğru çekiyor, feyiz alıp bağlandığı kendi mezhebinin ışığından uzaklaştırıyordu. Bay Dimmesdale'in kilidi duran gizli dolabında kanlı bir kamçı saklıydı. Püritenliği seçmiş bir Protestan olarak yetişmiş bu değerli din adamı sık sık onu kullanarak sırtına ve omuzlarına sert darbeler indirirken bir yandan da acı dolu kahkahalar atıyor; böyle davrandığı için daha da öfkelenerek kamçıyı daha hızlı indiriyordu. Bunun yanı sıra, pek çok dinci püriten gibi oruç tutmayı da adet edinmişti. Fakat bunu, onlar gibi bedenini arındırarak zihinsel aydınlanmaya ulaşmak için değil, pişmanlığının bedeli olarak yapıyor, aşırıya kaçarak dizleri titreyinceye kadar aç kalıyordu. Gecelerce yatağa girmiyor, bazen karanlıkta, bazen bir lâmbanın titrek ışığında oturup kalıyor; bazen de son derece keskin bir ışığın altında aynanın karşısına geçerek yüzünü inceliyordu, duygu ve düşüncelerini tahlil etmek

bahanesiyle kendisine işkence ediyor, fakat isteyip beklediği arınmaya bir türlü ulaşamıyordu. O uykusuz geçen uzun gecelerde başı dönüyor, karanlığın içinde kendi yaydıkları soluk ışıkla dönüp duran birtakım hayaller gözlerinin önünde uçuşup duruyor, arada bir aynaya yaklaştıklarında daha bir netleşiyorlardı. Onunla alay edip kendisine gülen şeytanî görüntüler de ortaya çıkıp onu yanlarına çağırıyor, sırtlarına hüzün yüklendiği için gökyüzüne ağır ağır yükselen ışıltılı melekler yanından geçerek gözden kayboluyorlardı. Bazen gençliğini birlikte geçirdiği şimdi ölüp gitmiş olan arkadaşlarını, mübarek yüzünde öfkeli bir ifadeyle aksakallı babasını, yanından geçerken başını öte yana çeviren annesini de görürdü. Bu onu çok üzer, annesinin uçup giden hayalinin hiç olmazsa bir an için kendisine sevgiyle ve acıyarak bakmasını ne kadar çok isterdi! En sonra da tüm bu hayaletlerin büsbütün sıkıntılı yaptığı karanlık odasına kırmızı elbise giymiş küçük Pearl'u elinden tutarak uçarcasına gelirken işaret parmağıyla önce kendi göğsündeki kızıl damgayı sonra da onun kalbini işaret eden Hester Prynne belirirdi.

Bunların hepsi hemen her an rahibin peşindeydi. Elle tutulamayan bu varlıkları iradesini kullanarak en ince ayrıntılarına kadar seçebiliyordu. Onların az ötede duran oymalı tahta masa ya da kare biçiminde, deri kaplı, üzerinde küçük parlak bir kilidi bulunan kalın din kitabı gibi somut cisimler olmadığının farkındaydı elbette; gene de zavallı için esas gerçek olan, bir bakıma, sadece o hayaletlerdi. Tanrının ruhlarımızı beslemek için yarattığı gerçeklerin özünü görüp anlamamızı engelleyen böyle bir yaşam biçimi anlatılamayacak kadar üzücüydü. İnançsız kişiye tüm evren sahte ve boş görünür, uzanıp dokunamadığı şeyleri kavrayamaz; kendisini sahte bir ışık altında gösterdiğinden zamanla bir gölgeye dönüşür ve yok olup gider. Genç rahibin bu dünyada varlığını sürdürebilmesine neden olan tek gerçek,

ruhunun derinliklerindeki azaptı; bu da görünüşüne yansıyordu. Kendinde bir kez bile gülecek gücü bulup yüzüne neşeli bir ifade belirse hemen yok olup gidecekti herhalde!

Daha önce de sözünü ettiğim ancak pek ayrıntısına girmediğim o dehşet dolu gecelerden birinde rahip yerinden fırladı. Aklına yepyeni bir fikir gelmişti: Biraz huzur bulabilmek umuduyla halkın karşısına çıkıp dinî bir tören yönetecekmiş gibi özenle giyindi, usulca merdivenlerden inerek sokak kapısının kilidini açıp dışarıya çıktı.

Rahibin Çilesi

12

Rüyalar ülkesinde dolanan, belki de uykusunda yürüyen Rahip Dimmesdale, birkaç yıl önce Hester Prynne'nin halkın karşısına çıkartılarak teşhir edildiği yere geldi. Aradan geçen yedi uzun yıl içinde hava koşullarının etkisiyle tahtaları kararıp çürümüş ve üzerine çıkartılan sayısız mahkûmun ayak izlerini taşıyan platform kilisenin yakınındaki yerinde öylece duruyordu. Rahip basamaktan tırmanmaya başladı.

Mayıs ayı başlarında puslu bir geceydi. Gökyüzü ufuktan en yüksek yerine kadar yoğun bir bulut tabakasıyla kaplıydı. Hester'ın cezasını çektiği gün olayı izleyen insanları yeniden toplamak mümkün olsaydı gecenin o koyu karanlığında platformda duran kişinin ne yüzünü ne de gövdesini göremezlerdi -hoş bütün kent uykuda olduğuna göre bunu yapmak zaten olanaksızdı. Rahip isterse, gün ağarıncaya kadar orada dikilip dursun, başına gelecek tek şey, nemli ve soğuk gece havasının her yanına sızarak eklemlerinin ağrıması ve nezle olup boğazının iltihaplanarak sesinin kısılması nedeniyle ertesi gün yapacağı konuşmanın engellenmesi olacaktı. Zaten dolabında sakladığı kanlı kamçıyla kendisini cezalandırdığını bile gören, hiç uyumayan bir çift gözün dışında kimse bu olaya şahit olamazdı.

Neden buraya gelmişti sanki? İçine düşüp boğulduğu pişmanlığıyla alay mı ediyordu? Belki de ruhu onunla eğleniyor, yüzü utançtan kızaran melekler ağlarken, şeytan hain kahkahalar atıyordu! Onu oraya çeken bir an bile peşini bırakmayan pişmanlık ve ona sımsıkı bağlı olan kardeşi korkaklıktı. Birincisi onu itirafın eşiğine kadar çekip getirdiğinde, ikincisi hemen koluna yapışıp geri çekiyordu! Zavallı bedbaht insan! Böylesine bir zayıflığın onun kendisini bu kadar suçlu hissetmesine neden olmaya ne hakkı vardı? Suç ancak, çelik gibi sinirleri olanlara yakışır: çünkü o tipler ya suçu taşıyacak kadar güçlü olur ya da taşıyamayacak gibi olduklarında vahşî ve acımasız davranıp tüm kuvvetini toplar onu hemen üzerlerinden atarlar. Bu hassas ve zayıf adam her ikisini de yapamayacağını bildiği halde her iki şıkkı da deniyor, onların birbiriyle iç içe geçip kördüğüm haline gelmelerini engelleyemediğinden, Tanrıya karşı işlediği günah ve bundan dolayı duyduğu pişmanlık arasında sıkışıp kalıyordu.

Platformun üzerinde dikilmiş anlamsız bir pişmanlık gösterisi yaparken birden tüm evrenin tenine kazınmış kızıl damgaya bakıp gördüğünü düşünerek dehşete kapıldığı anda bedenini kemiren büyük acıyı somut olarak hissetti. Kendini tutmak için en ufak bir çaba göstermeden avazı çıktığı kadar bağırdı. Feryadı gecenin karanlığını yırtarak evlerin arasından geçip uzaklardaki tepelere kadar gidip geri geldi, içinde taşıdığı azap ve korkuyu fark eden şeytanlar onu elden ele geçirip birbirlerine atarak eğleniyorlardı sanki.

"Sonunda başardım işte!" dedi elleriyle yüzünü kapatarak, "Şimdi, tüm kent halkı uyanıp buraya koşacak ve geldiklerinde benim burada durduğumu görecekler!"

Fakat beklediği olmadı; kim bilir, belki attığı çığlık kendi kulaklarına aslında olduğundan çok daha güçlü olarak yansımıştı. Kimse uyanmadı. Uyanan olduysa bile, uyku sersemi insanlar, ya korkulu bir rüya gördüklerini ya da şeytanın peşine takılıp havada

uçan cadıların ıssız mahallelerin üzerinden geçerken attıkları çığlıkları duyduklarını sandılar. Çünkü o dönemde böyle şeylerin sık olduğuna inanılırdı. Hiçbir tepki gelmediğini fark eden genç rahip ellerini yüzünden çekerek çevresine baktı. Yan tarafta uzanan caddenin üzerindeki Vali Konağının pencerelerinden birinin önünde elinde bir lâmba, başında beyaz takkesi ve uzun beyaz geceliğiyle yaşlı Valinin durduğunu gördü. Mezarından yeni çıkmış bir hayalete benziyordu. Çığlığı duyup endişelenmiş gibiydi. Aynı konağın bir başka penceresinde de Valinin kız kardeşi Bayan Hibbins, elinde bir lâmbayla dikilmiş etrafa bakıyordu; o uzak mesafeden bile sevimsiz ve aksi suratı rahatça seçilmekteydi. Başını pencereden çıkartıp endişeyle gökyüzüne baktı. Cadı olduğu herkesçe bilinen saygıdeğer hanımefendi de rahibin çığlığını duymuş, sürüp giden yankılanmaları kendisinin de sıklıkla katıldığı ormandaki toplantıların vazgeçilmez elemanları olan erkek ve dişi cadıların patırtısı sanmıştı herhalde.

Vali Bellingham'ın odasındaki ışığı gören yaşlı kadın elindeki lâmbayı söndürüp gözden kayboldu. Rahip ondan sonra ne yaptığını göremedi; dostlarına katılmaya gitmiş olabilirdi. Bu arada Vali Bey de pek bir şey seçilmeyen karanlığa doğru başını uzatıp uykulu uykulu iki yana bakındıktan sonra pencereden çekildi.

Rahip biraz sakinleşmişti ki caddenin karşı ucundan bulunduğu yere doğru ilerleyen küçük, zayıf bir ışık fark etti. Geçtiği yerdeki direkleri, bahçe duvarlarını, evlerin panjurlarını, sokaktaki çeşmeyi, demir tokmaklı meşe ağacından yapılmış bir kapıyı ve önündeki yüksek, tahta eşiği aydınlattığını gördü. Tüm bu ayrıntıları izlerken duyduğu ayak seslerinin yaklaşan sonun göstergesi olduğunu, birkaç dakika sonra lâmbanın ışığının kendi üzerine düşerek yıllardır sakladığı isim ortaya çıkarmasını bekliyordu. Işık yakına gelince, karanlıkta meslektaşı, aziz dostu, baba gibi sevdiği değerli insan, saygıdeğer Rahip Wilson'u

tanıyınca ölüm döşeğindeki birinin son dualarını yapıp döndüğünü düşünmekten kendini alamadı. Gerçekten de öyleydi. Yaşlı rahip biraz önce vefat Vali Winthrop'un yanından ayrılmış, evine dönmekteydi, elinde taşıdığı fenerin yüzüne vuran ışığı onu, başlarının üzeri ışıklı bir çemberle resmedilen eski azizlere benzetmişti, akdis ederek yolcu ettiği yüce şahsiyet, dünyadan giderken ona görkeminden bir şeyler bırakmışa benziyordu. Böyle düşünmek genç adamın önce gülümsemesine sonra da kahkahalarla gülmesine neden olunca birden acaba aklımı mı oynattım diye düşünmekten kendini alamadı.

Rahip Wilson pelerinine sımsıkı sarınıp elindeki feneri göğsüne yakın tutarak platformun yanından geçerken Dimmesdale ona seslendi, "İyi akşamlar muhterem peder, benimle birlikte eğlenceli bir saat geçirmek isterseniz lütfen buraya çıkın."

Tanrım, gerçekten bunları söylemiş miydi!? Bir an için öyle sandı fakat sonra sadece içinden geçirdiğini anladı; Rahip Wilson önünde uzanan çamurlu yola dikkatle bakarak ağar ağır yürümeye devam ediyordu; bir kez bile dönüp suçludan yana bakmamıştı. Fenerin ışığı gittikçe uzaklaşırken genç rahip az önce durumunu gülünç bulup alaya almaya kalkışmış olsa da, her yanını kaplayan halsizlikten, son birkaç dakikayı ne kadar büyük bir korku ve endişe içinde geçirdiğini anlamıştı.

Biraz zaman geçince kafasının içinde dolanıp duran üzücü düşünceleri bir kenara iterek yeniden hayallere daldı: Gecenin ayazında kaskatı kesilen eklemlerini hareket ettiremezse platformdan inemeyecek, sabaha kadar orada kalacak, o arada insanlar da uyanmaya başlayacaklar, erken kalkıp alacakaranlıkta yollara düşen birileri bu utanç tezgâhındaki adamı fark edecek, korku ve merakın verdiği enerjiyle kapı kapı dolaşarak herkesi gelip oralarda dolanırken ölüp gitmiş bir serserinin cesedini görmeye davet edecekti ve yarı aydınlanmış sokaklarda bu haber bir evden ötekine yayılıp gidecekti. Güneş yükselmeye devam

ederken pazen pijamalarıyla kentin ileri gelenleri ve tombul eşleri yataklarından fırlayıp doğru dürüst giyinmeden pencerelere koşacaklar, saçlarının bir teli bile oynamadan insanların karşısına çıkmaya alışmış bu kesim insanları, suratları karmakarışık olmuş bir halde ortalığa adeta saçılacaklardı. Vali Bellingham, Kral James döneminin modası olan dantelli yakasını iliklemeden, bir karış asılmış yüzüyle ortaya çıkacak, eteğinin ucundan hâlâ ormanda üzerine yapışan iğneli çam yaprakları sallanan kardeşi Bayan Hibbins de bütün gece gözünü kırpmamış olduğu için suratı büsbütün ekşimiş bir halde onun peşinden gelecekti. Gecenin büyük bir bölümünü can çekişen eski Valinin yanında geçiren ve erken uyandırılmaktan hiç hoşlanmamış olan Rahip Wilson da oralarda olacaktı; tabii bu arada, Dimmesdale'in cemaatinden birtakım saygın zevatı ve çıkan karmaşanın verdiği telâşla kapamayı unuttukları beyaz göğüslerinin derinliklerinde onun için çok özel bir yer ayırmış olan, genç adama adeta tapan, bakireleri de unutmamamız gerekiyor. Kısacası tüm ahali ayakları birbirine dolanarak evlerinin kapısına koşup şaşkın ve korku dolu bakışlarını platforma diktiklerinde doğudan yükselen güneşin kızıl ışınlarının kimi aydınlattığını göreceklerdi? Tabii ki soğuktan yarı donmuş bir halde Hester Prynne'nin yıllar önce cezalandırıldığı yerde utanç içinde donup kalmış sayın rahip Arthur Dimmesdale'i!

Gözlerinde canlandırdığı bu müthiş tabloya kendini kaptıran rahip farkında olmadan deliler gibi güldüğünü anlayınca dehşete kapıldı. Birden kahkahalarına neşe dolu bir çocuk sesinin yanıt vermesi her yerini büyük bir heyecanın kaplamasına neden oldu; kalbini böylesine çarptıran şeyin sevinç mi acı mı olduğuna karar veremiyordu ama, küçük Pearl un sesini tanımıştı.

"Pearl, küçük Pearl!" diye seslendi. Biraz duraksadıktan sonra alçak sesle, "Hester, Hester Prynne orada mısın?" diye ekledi.

"Evet, benim, Hester Prynne" diye yanıt verdi genç kadın şaşkınlığını belli eden bir sesle. Rahip kaldırımda yaklaşan ayak seslerini işitiyordu, "Evet benim ve kızım Pearl!"

"Nereden geliyorsun Hester?" diye sordu rahip, "Bu saatte seni buraya getiren nedir?"

"Ölmekte olan bir adamın yanındaydım, eski Vali Winthrop'un evinde; gömülürken giyeceği kıyafet için ölçü aldım, şimdi evime dönüyorum."

"Buraya gelin Hester; sen ve küçük Pearl. İkinizin daha önce bu platforma çıktığınızı görmüştüm fakat o zaman ben yanınızda değildim. Bir kez daha gelin, üçümüz birlikte duralım!"

Genç kadın bir şey söylemeden merdivenlerden çıktı ve kızının elini sımsıkı tutarak orada durdu. Rahip uzanıp çocuğun öteki elini avucuna aldı. Bunu yapar yapmaz bir şeylerin kendine doğru aktığını hisseder gibi olmuştu; yepyeni bir canlılık sel gibi içine dolmuş damarlarında dolaşıyor, sanki anne ve kızın hayat dolu sıcaklığı uyuşmuş bedenini canlandırıyordu. Üçü birlikte güçlü bir elektrik akımı oluşturmuşlardı.

"Peder" diye fısıldadı Pearl.

"Ne söyleyeceksin yavrum" diye sordu Bay Dimmesdale.

"Yarın öğleye kadar benimle ve annemle burada duracak mısın?" diye sordu küçük kız.

"Hayır, öyle yapmayacağım Pearl" diye yanıt verdi rahip; bedenine dolan bu yeni enerji uzun bir süredir hayatını zehir eden, halka teşhir edilmek korkusunu geri getirmiş, duyduğu garip coşku ve sevinci bir kenara iterek gene ruhunu kaplamıştı, "Hayır yavrum, başka bir gün annenle ve seninle kalacağım, ama yarın olmaz."

Pearl güldü ve elini çekmeye çalıştı ama rahip bırakmadı,"Bir dakika daha kal canım" dedi.

"Sen yarın öğleyin benim ve annemin elini tutacağına söz veriyor musun?"

"Yann değil, ama başka zaman olur."

"Peki, ne zaman?" diye ısrar etti çocuk.

"Kıyamet günü" diye fısıldadı rahip. Mesleği doğruları söyleyip doğruyu göstermek olduğu içki kendini böyle konuşmaya zorunlu hissediyordu, "Evet, o büyük günde Tanrının huzuruna annen, sen ve ben beraber çıkmalıyız ve çıkacağız. Fakat birlikteliğimiz gün ışığına çıkmamalı."

Pearl gene güldü.

Rahip daha sözlerini tamamlamadan yarı aydınlanmış gökyüzünde uzaklarda bir yerde bir ışık parlayıp söndü. Herhalde bu, geceleri göğe bakan ya da inceleyen pek çok insanın rastladığı, atmosferde yanıp düşerek kaybolan bir göktaşıydı. Işık öyle parlaktı ki yeryüzüyle gök kubbe arasında asılı duran yoğun bulut kümesi aydınlanıvermiş, kocaman bir lambanın fanusu gibi ışıkla dolmuştu. Birden tüm cadde sanki gün ortasıymış gibi pırıl pırıl oldu; her ayrıntı net olarak seçilir hale geldi. Bu alışılmamış, olağan dışı aydınlanma biraz da ürkütücüydü: Girinti çıkıntıları ve sivri damlarıyla ahşap evler, kapı önleri, kenarında çim bitmiş eşikler, yeni kazılmış koyu renk topraklarıyla bahçeler, havanın etkisi ve aşırı kullanım nedeniyle kararmış işkence çarkı, iki yanında uzanan yeşillik alanın ortasındaki pazar yeri; hepsi son derece net olarak karşılarında belirivermişti. Ancak bu sıradan şeylerde bile bir farklılık, bir tuhaflık vardı sanki. Elini kalbinin üzerine koymuş olan rahip, göğsündeki gösterişli damgayla Hester ve onları birleştiren simge olarak aralarında dikilen küçük kız, öylece durmuş bakıyorlardı. Sanki o keskin ışık tüm sırları aydınlatıp birlikte olması gerekenleri birleştirecekti.

Pearl'ün gözlerinde gene her zamanki tuhaf büyüleyici ışıltılar belirmişti; başını kaldırıp rahibe bakarken dudaklarında beliren muzip gülüşü her zaman olduğu gibi yüzüne şeytanca bir ifade veriyordu. Elini genç adamın avucunun içinden hızla çekip caddenin karşı tarafındaki bir şeyi işaret etti. Fakat rahip oraya

bakmadı, iki kolunu göğsünde çapraz olarak kavuşturup bakışlarını gökyüzüne çevirdi.

O dönemde güneş ve ayın doğup batması dışında kalan, göktaşı yağmuru gibi pek sık karşılaşılmayan doğal olayların hepsinin doğaüstü güçlerin eseri olduğu kabul edilirdi; örneğin, gecenin karanlığı içinde parlayan bir mızrak ya da bir kılıç, oklar veya yaylar Kızılderililere savaşın başlayacağı şeklinde yorumlanırdı, gene karanlıkta kızılımsı bir ışığın görünmesi bulaşıcı hastalıklar çıkacağı anlamına gelirdi. Bu bölgeye yerleşen göçmenlerin karaya çıktıkları ilk günden İngiliz İmparatorluğundan bağımsızlıklarını kazandıktan zamana kadar iyi veya kötü hiçbir önemli olay orada yaşayan insanlar uyarılmadan gerçekleşmemiştir gibi yaygın bir inanış vardı. Bu uyarıları pek çok kişinin fark ettiğini kabullendikleri de olurdu ama daha çok bu sonuçlara yalnızken ulaşanlara inanılırdı. Sıra dışı bir şeyle karşılaştığına inanan kişi hayal gücünü kullanarak onu süsleyip şekillendirdikten sonra gördüklerini daha da geliştirip pekiştirirdi. Milletlerin kaderinin bu tür anlaşılması güç belirtilere göre çizildiğini düşünenler olduğu yadsınamaz. Bir ulusun kaderini belirleyecek böylesi geniş kapsamlı bir liste olması birçok insana tuhaf gelmeyebilir. Nitekim atalarımızın bunu kabul ettikleri biliniyor. Hemen hepsi Tanrının yeni oluşan devletleriyle yakından ilgilenip onun kati kurallarla yönetilmesini istediğine inanıyorlardı. Tamam da, bir tek kişinin yalnız kendisine birtakım uyarılar geldiğini iddia etmesine ne demeli! Böyle bir durumda düşünülecek tek şey o kişinin aklından hayli zoru olduğu; uzun süredir, yoğun -belki de kendisine acı veren- herkesten gizli birtakım düşüncelere saplanıp egoizminin boyutlarını genişleterek gök kubbenin altındaki her şeyin kendi yaşamının ve kaderinin bir parçası olarak kabullendiği olacaktır.

Biz de bu nedenle, Rahip Dimmesdale'in gözlerini göğe doğru kaldırdığında orada donuk kırmızı çizgilerle yazılmış kocaman bir

'A' harfi görmesini ruhunu ve kafasını işgal eden hastalığına bağlıyoruz. O sırada yanarak yeryüzüne düşmekte olan göktaşı bir bulut kümesinin ardından çıkıp kendini göstermiş olabilir; fakat rahibin suçluluk duygusuyla yanan beyninin algıladığı şekli aldığına inanamayız tabii. O çizgileri gören başka birisi tümüyle farklı birtakım simgeler keşfetmiş olabilir.

O anda genç adamın içinde bulunduğu ruh halini çok güzel gösteren şöyle bir şey oldu: Gözlerini göğe dikmiş dururken küçük Pearl'ün işaret parmağıyla platforma oldukça yakın bir yerde duran ihtiyar Roger Chillingworth'u gösterdiğinin farkındaydı. Kendisi, bulutların arasına yazılmış harfi gördüğü anda adamı fark etmişti zaten. Göktaşından yayılan ışık her şeyi nasıl değişik gösteriyorsa doktorun yüz hatlarını da hayli farklılaştırmıştı; belki de adam o sırada kurbanını izlerken ona duyduğu kini gizlemek için her zamanki kadar özen göstermeye gerek görmemişti. Eğer kıyamet günü gelmiş olsa ve şeytan, Hester Prynne ile Rahip Dimmesdale'i cezalandırmak üzere yeryüzüne inmiş olsaydı, karşılarında yüzünde korkunç bir sırıtış ve çatılmış kaşlarıyla ganimetini almaya gelmiş bekleyen Roger Chillingworth'dan daha ürkütücü görünemezdi. Yaşlı adamın yüzü öyle canlıydı ve rahip onu öyle net olarak görmüştü ki göktaşının ışığı tükenip cadde ve üzerinde bulunan her şey yeniden karanlığa gömülüp gittikten sonra bile havada asılıp kalmıştı!

"Kim bu adam Hester?" diye sordu rahip korku dolu bir sesle, "Ona baktıkça her yanım ürperiyor! Sen onu tanıyor musun? Ben nefret ediyorum Hester!"

Ancak yeminini ve verdiği sözü unutmayan kadın sessiz kaldı.

"Lütfen söyle" diye yalvardı rahip, "ona baktıkça ruhum buz kesiliyor, adını koyamadığım bir korku tüm benliğimi sarıyor! Kim bu adam? Kim? Kim? Söyle! Bana bu iyiliği yapamaz mısın?"

"Peder," diye araya girdi küçük Pearl, "Onun kim olduğunu ben söyleyebilirim sana!"

"Haydi, çocuğum, çabuk söyle!" dedi rahip eğilip kulağını onun ağzına yaklaştırırken, "Çabuk ol ve sesini alçak tut!"

Pearl kulağına bir şeyler fısıldamaya başlamıştı; normal birkaç sözcük söyler gibi davranıyordu ama aslında ağzından çıkanlar çocukların kendi aralarında konuşurken arada bir yaptıkları anlaşılmaz tekerlemelere benziyordu. O nedenle yaşlı doktorla ilgili bilgi verdiyse bile, kültürlü rahibimizin bildiği dillerden hiçbirine benzemediği için adamcağızın şaşkınlığını arttırmaktan başka bir işe yaramamıştı. Hınzır küçük kız üstüne bir de şen bir kahkaha atmaktan geri kalmadı.

"Sen benimle alay edip eğleniyor musun?" diye sormaktan kendini alamadı rahip.

"Sende hiç yürek yok! Dürüst de değilsin! Yarın öğlene kadar annemle benim elimizi tutacağına söz veremiyorsun!" diye yanıt verdi çocuk.

Bu arada platformun dibine kadar sokulan doktor, "Değerli dostum," diye söze başlamışta, "Sayın Dimmesdale siz misiniz? Vay, vay, vay! Bizler gibi kafasını kitaplara gömüp sürekli çalışan insanların gerçekten iyi bakılmaları gerekiyor! Baksanıza uyanık olduğumuz zaman rüya görüyor, uyurken de kalkıp dolaşıyoruz. Gelin sevgili dostum, sizi evinize götürmeme izin verin lütfen!"

Rahip korkuyla, "Benim burada olduğumu nereden bildiniz?" diye sordu.

"Doğrusunu isterseniz, benim bir şey bildiğim falan yok" dedi Cillingworth, "gecenin büyük bir bölümünü saygıdeğer Valimiz Winthrop'un hasta yatağının yanında, elimden geldiğince rahat etmesini sağlamaya çalışarak geçirdim. Kendisi burayı terk edip daha iyi bir dünyaya göç edince ben de evime gitmek üzere yola çıkmıştım ki tuhaf bir ışığın ortalığı kaplayıp aydınlattığını

gördüm. Yalvarırım benimle gelin muhterem peder; yoksa yarın sabah yapılacak törende yer alamayacak kadar hastalanacaksınız. Ah, ah! İşte görüyorsunuz, kitaplar insanın beynini nasıl zorluyor. Evet, kitaplar böyle yapıyor! Daha az okumalı, daha fazla dinlenmelisiniz efendim; yoksa bu huzursuz gece yürüyüşleri ve rahatsızlıklarınız gittikçe artacaktır."

"Sizinle geleceğim," dedi rahip buz gibi bir sesle.

Sonra, kötü bir rüyadan uyanmış, sinirleri boşalmış biri gibi ağır ve sarsak adımlarla kendini doktorun ellerine bırakarak yürüdü gitti.

Ertesi gün pazardı; o gün kilisede vaaz verirken yaptığı konuşma şimdiye kadar ağzından çıkan sözcüklerin en zengin, en güçlü, en etkileyici olanlarıyla bezenmişti, adeta cennetten gelen ilhamla dopdoluydu. Sonradan insanlar, o gün rahibin anlattıklarıyla pek çok ruhun aydınlanmış olduğunu söyleyip durdular ve bunun, Rahip Dimmesdale'e karşı daha büyük bir hayranlık ve minnet duymaya başlamalarına neden olduğunu beyan ettiler. Konuşmasını bitirip kürsüden inerken kilisenin kır sakallı zangocu elinde tuttuğu siyah bir eldivenle karşısına dikilince hemen kendisinin olduğunu anladı.

Zangoç, "Bunu bu sabah, suçluların halka teşhir edilerek cezalandırıldığı meydandaki platformun üzerinde bulmuşlar. Siz sayın efendimize hakaret olsun diye şeytan bırakmış olmalı. Ama her zamanki gibi kör ve aptalca davranmış. Temiz bir elin eldivenle saklayacağı hiçbir sırrı yoktur."

"Teşekkür ederim dostum" dedi rahip ciddi bir sesle ama kalbi hızla çarpmaya başlamıştı. Aslında kafası o gece olanların rüya olduğuna kendisini inandıracak kadar karmakarışıktı, "Evet bu gerçekten benim eldivenime benziyor."

"Eh, şeytanın onu çalabildiğine bakılırsa bundan sonra onunla eldivensiz savaşmanız gerekecek efendimiz" dedi yaşlı zangoç acı bir gülüşle, "Bu arada sizin dün gece görülen kehanetten

haberiniz var mı acaba? Gökyüzüne kızıl bir ışıkla Çizilmiş büyük bir 'A' harfinden söz ediyorum. Bizler onun Angel' (Melek) sözcüğünün baş harfi olduğunu düşünüyoruz. Dün gece fevkalade iyi bir insan olan eski Valimiz Winthrop aramızdan ayrılarak meleklerin arasına karıştığına göre orada bunu belirleyecek bir şeyler yapılmıştır kuşkusuz."

"Hayır" dedi rahip, "Benim böyle bir şeyden haberim olmadı."

Hester'a Farklı Bir Bakış

13

Rahip Dimmesdale ile son olarak karşılaştıklarında Hester genç adamın ne kadar değişip bozulmuş olduğunu görünce çok şaşırmıştı. Genç adamın sinirleri harap olmuş, ruhu gücünü yitirmiş, üzerine çocuksu bir zayıflık çökmüştü. Gerçi zekâ ve bilgi yönünden hâlâ zirvedeydi -hatta belki eskisinden de fazla- fakat sadece hasta zihinlerde oluşan garip bir enerjiyle yüklü gibi görünmesine karşın ruhsal olarak yerde sürünüyordu. Genç kadın onun herkesten sakladığı pek çok özelliğini yakından bildiği için onun vicdan azabının ötesinde birtakım sıkıntılara sürüklendiğini hemen anlamıştı. Hem ruhsal hem de bedensel sağlığı üzerinde son derece etkili olan bir işkence gördüğü kesindi. Bu zavallı, düşkün adamın bir zamanlar nasıl biri olduğunu iyi bilen Hester, kendisi gibi toplumun dışına itilmiş bir kadından, içgüdüsel olarak tanıyıp bildiği düşmanına karşı tüm ruhuyla içi titreyerek yardım istemesi karşısında bayağı sarsılmıştı. Onun kendisinden gelecek her türlü yardıma lâyık olduğuna da yürekten inanıyordu. Kendisi yıllardır insanlardan uzak yaşadığından kimseden fikirlerinin doğru olup olmadığı konusunda bir yardım almamış, yol göstereni olmamıştı. Genç rahibe karşı bu dünyada kimseye olmadığı ve olamayacağı kadar sorumluluk duygusu taşıyor, daha doğrusu taşıması gerektiğini düşünüyordu. Çevresindeki insanlarla yakınlaşmasına yardım edecek somut bağlantılardan

yoksundu: çiçekler, ipekler, altın gibi şeylerden kopuk yaşıyordu; fakat rahiple arasında ortak işlenmiş bir suç ve günahın demirden zinciri vardı ki onu ne rahip ne de kendisi koparabilirdi. Tüm bağlar gibi bu da yanında birtakım görevler getiriyordu.

Hester Prynne'in toplumdaki yeri artık aşağılanarak cezalandırdığı günlerden çok farklıydı. Yıllar geçmiş, kızı Pearl yedi yaşına gelmişti, kendisi de göğsünde ışıldayan süslü kırmızı damgasıyla kasaba halkının iyi tanıdığı bir kişilik olmuştu. Bilirsiniz bir insan toplum içinde şu veya bu biçimde bir ün kazanmışsa ve o üne rağmen başkalarının işine gücüne ya da özel yaşamına burnunu sokup kimseye zarar vermiyorsa çevresi yavaş yavaş da olsa onu benimser; işte Hester için bu gerçekleşmişti. İnsanların, kendilerine bulaşılmamak koşuluyla her zaman nefretten çok sevmeye yatkın olduğunu kabul etmek gerek. Hatta nefretin zamanla sevgiye dönüştüğü de çok görülmüştür -tabii eski düşmanlıkları uyandıracak yeni nedenler ortaya çıkmadıkça. Hester için böyle bir şey zaten söz konusu olamazdı. O hiçbir zaman isyan edip topluma savaş açmamış, hiç yüksünüp şikâyet etmeden yapılan hakaretlere boyun eğip katlanmıştı. Çektiklerinin karşılığı olarak öç almaya kalkışmadığı gibi, kendine acındırıp duygu sömürüsü de yapmamıştı. Lânetlenerek toplum dışına sürgün edildiği günden sonra geçen yıllarda sürdürdüğü temiz yaşantı da onun lehineydi elbette. Başına gelenlerden sonra insanların gözünde kaybedecek bir şeyi olmadığı halde, ne umuda ve -görünüşe göre- ne de para kazanma hırsına kapılmadan yaşadığından, zavallı günahkâr kadının doğru yolu bulmasını, gerçekten erdemli olmayı seçmesine bağlıyorlardı.

Evet, Hester dünya nimetlerinden yaralanmak için hiçbir girişimde bulunmamış; sadece çevresindeki insanların soluduğu havayı solumakla yetinmiş ve küçük kızıyla kendisinin ekmeğini çıkarmak için hünerli parmaklarını kullanmıştı. Ayrıca çevresindekilere yardım edip yararlı olmaktan da hiç kaçmamıştı.

Ve insanlar bunu fark etmekte gecikmediler. Kendisinden daha muhtaç durumda olanlara yiyecek ve becerikli elleriyle dikip süslediği krallara lâyık giysiler götürdüğünde verdiklerinin nefretle reddedilip atılmasına aldırmamış, salgın hastalıklar kenti sardığında kimse onun kadar canla başla çalışmamıştı. Bireyler ya da topluluklar felâketle karşı karşıya geldiğinde insanların yüz çevirdiği bu kadın hemen yanlarında yer alırdı; görüp ziyaret etmek için değildi bu sokuluş; amacı candan bir dost, kader yoldaşı olarak hayatı kararmış ailelere, kişilere yardım etmekti. Karanlık günlerinde, soydaşlarıyla yakınlaşıp ilişki kurmaya hakkı olduğunu düşünür gibiydi. Kederle dolmuş evlerin kuytu köşelerinde görkemli kızıl damga kendini gösterir, aslında günahı temsil eden 'A' harfi hastaların başının ucunda mum alevi gibi ışıldar dururdu. Acı içinde kıvranan hastalar o ışığın kendilerini zamanın dışına taşıdığı duygusuna kapılırlar, yaşadıkları dünyanın ışığı kararıp gittikleri yerin aydınlığına henüz ulaşamadıklarında nereye basıp nereye tutunmaları gerektiğini gösterdiğine inanırlardı. Böyle durumlarda Hester'ın sevgi dolu, sımsıcak iç dünyası ortaya çıkar, insanların gerçekten gereksinim duydukları şeyin ne olduğunu anlayıp bitip tükenmeyen enerjisiyle onları destekler, parlak renkli utanç damgasını taşıyan göğsü dertli başların yaslandığı yumuşak bir yastık olurdu. Kendiliğinden şefkat meleği olmayı üstlenmişti, daha doğrusu ne toplumun ne de kendisinin aklına gelmeyen bir biçimde çektiği acılar onun böyle olmasını sağlamıştı. Göğsüne işlemiş olduğu damga da bu değişiklikten nasibini almışa benziyordu: İnsanlar onda öyle büyük bir güç ve öyle büyük bir sevgi ve yetenek görüyorlardı ki kırmızı 'A' harfini ADULTERY yani zina olarak değil de ABLE yani becerikli olarak yorumlamayı tercih etmeye başlamışlardı. Evet, Hester işte böyle güçlü bir insandı!

Yardımlarını hep ortalık karanlıkken yapar, güneş doğunca bulunduğu evin eşiği aydınlanırken gölgesinin üzerinden aşıp

gittiği görülürdü. Büyük bir özveri ve çaba göstererek iyileşmelerine çalıştığı insanların minnetlerini göstermeye çalışmalarını istemez, kendisine teşekkür etmeye çalışanların yanından arkasına bakmadan kaçıp uzaklaşırdı. Yolda karşılaşırlarsa selâmlamamaları için başını kaldırıp yüzlerine bakmazdı. İlle de teşekkür etmek için ısrar edenler olunca da elini göğsündeki damgaya bastırıp geçerdi. Belki böyle davranmasının nedeni gururdu ama alçakgönüllü olduğunu kabullenmek daha kolay geldiğinden kent halkı ona karşı sergiledikleri sert davranışları bıraktılar ve katı tutumlarından vazgeçtiler. Halk genellikle biraz despottur; birisi ısrarla hakkını isteyip o konuda direnirse inatla reddedebilir, ama canı isterse ricaları kabul edip karşısındakine hak ettiğinden fazlasını verdiği de çok görülmüştür, böylece cömertliğini sergilemiş olur. Hester'ın sergilediği davranış biçimini affedilmek için yaptığı bir tür rica olarak kabullenen toplum bu eski suçluya onun beklediğinden hatta belki hak ettiğinden çok daha yumuşak davranmaktan kaçınmamıştı.

Kentin ileri gelenleri olan okuyup yazmış kültürlü insanlar iyi özelliklerinin etkisini kabul etmekte sıradan insanlardan oluşan halkın çoğunluğu kadar acele etmediler. Avam tabakasıyla hemen hemen aynı olan önyargıları mantığın demir parmaklıklarıyla çevriliydi, o nedenle kafalarından atmakta zorlanmışlardı. Gene de zamanla suratlarını kaplayıp derinleşen sert ve acımasız çizgiler, yıllar sonra yumuşayarak yerlerini neredeyse hoşgörü ve yardımseverliğe bırakacak gibi olmuştu. Halkın ahlâkından sorumlu olan kentin üst tabakasının tutumu böyleydi işte. Aslında tüm bireyler içten içe Hester Prynne'nin yıllar önce gösterdiği zayıflığı çoktan affetmiş, hatta yıllar yılı hiç şikâyet etmeden göğsünde taşıdığı kızıl damgayı -daha önce de belirttiğimiz gibi- günahının simgesi olarak değil de damgayı yedikten sonra yaptığı iyiliklerin simgesi olarak görmeye başlamışlardı. Kente yolu

düşen yabanlara, "Göğsünde işleme olan şu kadını görüyor musunuz? O bizim Hester işte; fakirlere iyilik dağıtan, hastalara bakan, dertlilerin derdini paylaşan biridir" diyorlardı. İnsanlar birilerinin dedikodusunu yaparken geçmişteki sırlarından söz etmeye bayılırlar; bu gerçek yadsınamaz! Ancak Hester olayını dinleyen pek çok kişinin gözünde o kızıl damga bir rahibenin göğsündeki haç etkisi yaratıyor, yani damgayı taşıyan kişiye tehlikelerin içinden incinmeden yürüyüp geçebilecek kutsal bir hava veriyordu. Hester Prynne hırsızların, haydutların içine bile düşse damga onu korur diye düşünen çoktu. Bir zamanlar birileri, bir Kızılderilinin damgaya nişan alıp okunu fırlattığını, okun ucunun hedefe değer değmez yere düştüğünü iddia etmiş, herkes de buna inanmıştı.

Damga, daha doğrusu onun temsil ettiği inanca sıkıca bağlı olan toplumun yaklaşımı Hester Prynne'de büyük ve güçlü birtakım değişiklikler yaratmıştı. Karakterinin duyarlı ve yumuşak olan her yönü damganın ateşiyle yanıp kabuk bağlamış ve o kabuk düştüğünde yaranın bıraktığı derin izler ortaya çıkmıştı. Belki çevresinde dostları ve aile bireyleri bulunsa onu itici bulup tiksinebilirlerdi. Muhteşem güzelliği bile farklılaşmıştı; bunun nedeni kısmen özel olarak seçip giydiği kaba saba koyu renk giysiler kısmen de hareketlerindeki sertlik olabilirdi. O güzelim gür saçları ya kısacık kesilmiş ya da kocaman biçimsiz bonesinin altına tıkılmış olduğu için parlak buklelerinden bir tanesi bile gün ışığına çıkmıyordu. Bunlar ve sonradan edindiği buna benzer birtakım özellikler bir araya geldiğinde Hester'ın yüzünde aşka, heykel kadar güzel bedeninde ateşli tutkulara, yüreğinde sevgi ve şefkate yer olmadığı hemen belli oluyordu. Onu kadın yapan ve öyle kalmasını sağlayan her şey uçup gitmiş gibiydi. Hayatın yıkıcı darbelerini yiyen kadınların bu duruma gelmeleri kaçınılmazdı-, onların kaderiydi bu! Zaten kalpleri katılaşıp sertleşmezse çektikleri acılar onları öldürürdü.

Yaşamlarını sürdürebilmek ve yumuşak, duyarlı kalplerinin ayaklar altına alınıp ezilmesine engel olabilmek için onu bir daha asla yüzeye çıkamayacağı kadar derine gömmek zorundaydılar. Onlar için bu ikinciyi seçmek daha akılcı ve mantıklıydı sanırım.

Kadınlığından vazgeçmiş böyle biri sihirli bir dokunuşla belki yeniden eski benliğine kavuşabilirdi. Hester Prynne'nin başına böyle bir şeyin gelip gelmeyeceğini ilerde göreceğiz.

Genç kadının mermer heykel gibi soğuk olması büyük ölçüde, tutku dolu bir duygusallıktan sonra derin düşüncelere yönelmiş olmasına bağlanabilir. Dünyada yapayalnızdı, toplumla ilişkileri koparılmıştı ve küçük kızını koruyup yetiştirmekle yükümlüydü. İstemeyip yüz çevirmemiş olsaydı bile toplumdaki eski yerine dönmesi olanaksız olduğundan kendisini insanlara bağlayan zinciri koparıp atmıştı, dünya halkını bağlayan kanunlara saygısı yoktu. Yaşadığı dönem özgürlüğüne yeni kavuşan insan zekâsının o zamana kadar görülmemiş bir biçimde etkin ve kapsamlı olmaya başladığı dönemdi. Krallar, asiller devrilip gitmiş, onlardan daha gözü pek ve atılgan olanlar kendi düşünce ve kuramlarına dayanarak katı prensiplere bağlı ön yargılı sistemleri atıp yerlerine yeni düzenler kurmuşlardı. İşte Hester'da böyle bir ruh egemendi. Atlantik Okyanusunun karşı yakasında oldukça yaygın olan düşünce biçimini; her şeyi özgürce tartıp biçmeyi seçmişti. Atalarımız bunu bilmiş olsalardı yaptığının şu ünlü kızıl damganın simgelediği günahtan daha büyük bir suç olduğunu iddia ederlerdi. Denizin kenarındaki ıssız kulübesinde otururken, New England'da yaşayan hiç kimsenin aklına gelmeyen düşünceler dolardı kafasına. Bunların onun kapısını çaldığı duyulsa, hele bir de kabul gördüğü anlaşılsa kendisini şeytanla buluşmuş kadar tehlikeye atmış olacaktı.

En cesur fikirlere sahip olan kişilerin, toplumdaki kurallara sessizce boyun eğdikleri gerçekten dikkat çekicidir. Genelde bu tipler, harekete geçip düşündüklerini uygulamaya çalışmazlar;

onlar için sadece düşünmek yeterlidir. Hester için de bu böyleydi. Gerçi Pearl olmasa durumu çok farklı olabilirdi. O zaman belki de tarihin derinliklerinde günümüze yeni bir mezhebin kurucusu olarak Ann Hutchinson ile el ele gelir, hatta bir aşamada peygamberlik mertebesine bile erişebilir; döneminin acımasız yöneticileri tarafından püriten yaşam biçimini bozmaya çalıştığı iddia edilip ölüme mahkûm edilebilirdi. Fakat çocuğunu yetiştirip eğiten bir anne olarak ateşli düşüncelerinden vazgeçmişti. Küçük kızının kişiliğinde kader ona sayısız zorluklar içinde de olsa geliştirmesi için kadınlığın tohumunu ve goncasını sunmuştu. Her şey ona karşıydı, tüm dünya düşmandı. Çocuğun garip huyları ve davranışlarındaki uyumsuzluk, sanki annesinin her zaman gelenekleri hiçe saymış inadının bir ürünü olduğunu kanıtlar gibiydi. Yüreğinin çok daraldığı zamanlarda Hester, kendisine, zavallı küçüğüm doğmasa daha iyi mi olurdu acaba diye sormaktan kendini alamıyordu.

Hatta aslında bu korkunç sorunun tüm kadın cinsi için geçerli olabileceğini düşünüyordu. En mutlu olanların bile var olmayı istemelerine değer miydi!? Kendi durumunu ele aldığında olumsuz yanıtı çoktan vermiş ve bir daha o konuyu düşünmemeyi seçmişti. Derin düşüncelere dalarak her şeyi ölçüp tartmaya girişmek kadınları da erkekleri de oldukça hüzünlendirir ve umutsuzluğa kapılmalarına neden olur. Hester yapılması gerekenleri şöyle sıralayabilirdi: Bir kere ilk aşamada toplumun tüm sistemlerinin yıkılıp yerine yenileri yapılacak, kadınların eşit bir düzeye gelebilmeleri için önce karşı cinsin doğal karşılanan birtakım alışkanlıklarının ele alınması gerekecektir. Bu zorluklar aşıldıktan sonra bile kadın kendisi büyük bir değişime uğramadan -bunu yaparken onu kadın yapan en önemli özelliğinin, yani özünün uçup gitmesi tehlikesiyle de karşılaşabilirdi- amacına ulaşamayacaktır. Bunlarla baş etmesi sadece düşünerek olamayacağına göre tek seçenek yüreğini de bu yolda

kullanmasıdır, ancak o zaman dertler yok olur. Yüreği sağlıklı düzenini kaybetmiş olan Hester kafasının karanlık labirentlerinde ona yol gösterecek bir ipucu bulamadan dolanıp duruyor, bazen inanamayacağı doruklarla, bazen de derin çukurlarla karşı geri çekilmek zorunda kalıyordu. Vahşi ve korkunç şeylerin çevresini sarmış olduğunu düşünüyor, sığınabileceği bir yer bulamıyordu. Arada sırada Pearlu kendi elleriyle cennete gönderip kendisini ilâhi adaletin ayaklarının dibine atmanın daha iyi olabileceği gibi korkunç fikirlerin de ruhunu sardığı oluyordu.

Kızıl damga görevini tam olarak yerine getirememişti.

Ancak Rahip Dimmesdale ile o gece yaptığı konuşmadan sonra üzerinde düşünmeyi gerektiren yeni bir konu keşfetmiş, her türlü özveriye ve çabaya değecek bir amaca ulaşmayı hedef olarak seçmişti. Genç adamın altında ezildiği yoğun acı ve kedere şahit olmakla kalmamış; kurtulmak için çaba göstermekten tümüyle vazgeçtiğini de anlamış, onun deliliğin sınırına geldiğini, hatta biraz da aştığını fark etmişti. Ayrıca zavallıya yardım etmek bahanesiyle uzanan elin, pişmanlığın dikenlerinin dağladığı elem dolu yüreğine ölümcül zehirler akıttığı da kuşku götürmeyecek bir gerçekti. Dostça yanına yaklaşıp yardım etmeye çalışan arkadaş görüntüsünün arkasına gizlenen sinsi düşmanın Bay Dimmesdale'in duyarlı ruhuna giden tüm yolları tutmuş olduğu kesindi. Hester, zavallı rahibin korkunç acılar çekmesine ve umutsuzluk girdabında boğulmak üzere olmasında kısmen de olsa kendisinin suçlu olup olmadığını sorgulamaktan kendini alamıyor; yeterince cesaret ve sadakat gösterememiş olmaktan endişeleniyordu. Kendi çektiklerinden daha beter acılar çeken rahibi karanlıklardan kurtarmak için Roger Chillingworth'un gerçek kimliğini açıklamaktan başka bir yardımda bulunamayacağı belliydi. Vermiş olduğu sözü tutmakla kötü bir seçim yapmış olduğunu şimdi anlıyordu. Hatasını olabildiğince düzeltmeye karar verdi. Artık kendisini, yaşlı doktorla

hapishanenin bir hücresinde görüştükleri, günahının ve cezasının utancının taze olduğu o geceki kadar aciz ve çaresiz hissetmiyordu; yıllar boyu karşılaştığı zorluklar onu güçlendirmişti. O günlerden sonra yolunu adeta tırnaklarıyla kazıyarak çok yükseklere tırmanmıştı. Öte yandan, yaşlı adam, öç almak hırsıyla kendisini alçaltarak Hester'in o zaman bulunduğu yere, hatta daha da aşağılara inmişti.

Böylece Hester Prynne eskiden kocası olan yaşlı doktorla görüşüp pençelerinin arasına aldığı zavallı kurbanını kurtarmak için elinden geleni yapmaya karar verdi. Beklediği fırsatın önüne çıkması pek gecikmedi. Yaşadıkları yarımadanın tenha bir yerinde bir gün, Pearl ile dolaşırken bir kolunda sepeti, öteki elinde bastonuyla eğilip yerden ilâç yapmak için kullanacağı otları ve kökleri toplamakta olan yaşlı adamı karşılarında buluverdiler.

Hester ve Hekim

14

Hester kızına ilerde ot toplamakta olan yaşlı hekimle konuşacağını; bu arada onun koşarak sahile inip deniz kabukları toplayıp yosunlarla oynamasını istediğini söyler söylemez çocuk, küçük kuş gibi uçup gitti. Suyun yanına varınca çoraplarını çıkartıp minik beyaz ayaklarıyla kumun üzerinde koşmaya başladı. Arada bir durup geri çekilen dalgaların bıraktığı sığ birikintilerde kendi görüntüsüne bakıyor, orada gördüğü siyah bukleli, muzip bakışlı küçük kıza elini uzatıp birlikte koşmalarını öneriyordu -yavrucağın hiçbir zaman bir arkadaşı olmamıştı! Fakat minik hayal, "Burası çok daha güzel, sen havuza gel!" dermiş gibi durduğundan dizlerine kadar suya girmekten çekinmiyor, suyun içinde kalan ayaklarına, ileri geri hareket eden

suyun dibinden kendisine gülümseyen o sevimli yüze bakarak eğleniyordu.

Bu arada annesi doktorun yanına varmıştı, "Sana bir şey söyleyeceğim" diye söze başladı, "İkimizi de çok ilgilendiren bir şey."

"Vay, Bayan Prynne, ihtiyar Roger Chillingworth'la görüşmek istiyor demek" diyerek doğrulan doktor, "Güzel! Bunu ben de isterim tabii. Evet, sayın bayan hakkınızda çok güzel şeyler duyuyorum. Herkesten! Daha geçen gün görmüş geçirmiş, saygın ve dini bütün bir yönetici sizden söz ediyordu. Şehir Meclisi'nin son toplantısında adınızın geçtiğini kulağıma fısıldadı. Anladığım kadarıyla halkın genel eğilimini göz önüne alarak şu kızıl damganın göğsünüzden sökülmesi gündemdeymiş. Sana yemin ediyorum Hester, o zatı muhteremi bunun hemen yapılması gerektiği konusunda yüreklendirdim."

"Bu damganın çıkıp çıkmaması Şehir Meclisi üyelerinin keyfine bağlı değil" dedi Hester sakin bir sesle, "Ondan kurtulmaya lâyık olursam kendiliğinden düşecek veya başka bir şeyin simgesine dönüşecektir."

"Eh, madem istiyorsun taşımaya devam et öyleyse. Süslenmek konusunda kadınları kendi haline bırakmak gerekir zaten. Senin 'A' harfi pek süslü ve pek dekoratif işlenmiş; göğsünde de pek güzel ışıldıyor."

O konuşurken genç kadın dikkatle kendisini inceliyordu: Son yedi yıl içinde yaşlı adamın böylesine değişmiş olması karşısında şaşkına dönmüş, adeta dili tutulmuştu. Tabii ki geçen yılların getirdiği yıpranma belirtileri görülüyordu fakat yaşını güzel taşıdığı söylenebilirdi; hareketleri canlı ve ataktı. Hayır, ondaki değişiklik normal yaşlanmanın çok dışında bir şeydi! İkisinin birlikte olduğu günlerde kültürlü ve bilge bir insan, bir entelektüeldi, sakin ve sessizdi. Hester bu özelliklerini gayet iyi anımsıyordu; ancak şimdi hepsi yok olup gitmiş, yerlerini

gizlemeye çalıştığı haris, meraklı ve haşin bir yüz ifadesi ve sert tavırlar almıştı. Bunları gizlemek amacıyla gülümseyip duruyordu ama bu sahte mimikler ona hiç uymuyor, adeta üzerinden kayıp gidiyor, bakanların gözünde karanlık ruhunun büsbütün ortaya çıkmasına neden oluyordu. Arada bir gözleri kızıl ışıklar saçıyor; sanki içinde sürekli yanıp duran ateşten yükselen alevler bir anda dışarıya fışkırıyormuş gibi oluyordu, ihtiyar bunu olabildiğince saklamaya çalışıyor hiçbir şey olmamış gibi davranmayı sürdürüyordu.

Kısaca söylememiz gerekirse, ihtiyar Roger Chillingworth kötülük yapmak için şeytanın yerini almaya çalışan bir insanın, bunu yapabileceğinin canlı bir göstergesiydi. Şeytanın yerini almıştı, çünkü bunu yapabilecek yeteneğe sahipti. Evet, bu bedbaht yaşlı adam, yedi yıl boyunca acılar içinde çırpınan birinin yüreğini gözlemlerken büyük keyif almakla kalmamış, daha büyük bir zevk almak için bir yandan da o acıları körüklemekten çekinmemişti ancak bu arada kendisi de büyük bir değişime uğramaktan kurtulamamıştı.

Ona baktıkça Hester'ın kızıl damgasının ateşi göğsünü daha kuvvetle dağlamaya başlamıştı. Çünkü şu anda karşısında kendisinin sorumlu olduğu günahtan mahvolmuş bir başka hayat duruyordu.

"Yüzüme neden böyle dikkatle bakıyorsun sen? Onda ne görüyorsun?" diye sordu yaşlı adam.

"Yeterince gözyaşım olsaydı acılarla kıvranarak hıçkırıklara boğulacağım bir şeyleri" diye yanıt verdi kadın, "Neyse geçelim bunları! Hakkında konuşmak istediğim insan şu zavallı, bedbaht adam."

"Ne olmuş ona! " diye bağırdı Chillingworth büyük bir coşkuyla; sırlarını paylaşabileceği birini karşısında gördüğüne, onunla rahatça konuşma fırsatı bulduğuna pek sevinmiş gibiydi, "Doğruyu söylemem gerekiyorsa Bayan Hester, tam şu anda ben

de o beyefendiyi düşündüğümü sizden saklamayacağım. Onun için hiç çekinmeden konuşun ben de yanıt vereyim."

"Yedi yıl önce sizinle son görüştüğümüzde ikimizin arasındaki ilişkiden kimseye söz etmemem konusunda benden söz almıştınız. O kişinin hayatı ve şerefi sizin elinizde olduğu için benim isteklerinize uyarak sessiz kalmak dışında yapabileceğim bir şey yoktu. O anda o sözü verip kendimi bağlarken pek çok kuşkularım olduğunu da söyleyeyim. Diğer insanlarla tüm ilişkimi kesip her şeyi bir kenara atmıştım ama onun için hâlâ yapabileceğim bir şeyler varmış gibi geliyordu bana ve içimden bir ses size o sözü vermek ve tutmakla o şahsa ihanet ettiğimi fısıldıyordu. O günden bu yana siz ona en yakın insan oldunuz; attığı her adımda arkasında, gece gündüz her an yanındasınız, düşüncelerini okuyor, kalbini deşiyorsunuz, hayatı sizin avucunuzda, her gün azar azar ölmesine yardım ediyorsunuz ve o bunları bilmiyor. Buna izin vermekle ben son derece yanlış davranmış; yardım edip kurtarabileceğim tek insana ihanet etmiş oluyorum."

"Başka herhangi bir seçeneğin var mıydı sanki?" diye sordu adam, "Parmağımın tek hareketiyle, tek işaretimle adam zindana yuvarlanır, oradan da ipe giderdi!"

"Çok daha iyi olurdu."

"Ben ona ne kötülük yapmışım ki?" diye başka bir soru sordu Chillingworth, "Bak Hester Prynne sana söyleyeyim, hekimlere en yüksek ücreti veren krallar bile benim şu sefil papaza baktığım kadar iyi bakılmamıştır! Benim yardımım olmasaydı, birlikte işlediğiniz o günah ve suç yüzünden iki yıla kalmadan işkenceler içinde ölürdü o adam. Çünkü sayın bayan o sizden çok farklı biri, sende olan güçten yoksun o; sen o kızıl damgayı taşıyabiliyorsun ama o yapamaz. Evet, ben ne sırlar, neler neler biliyorum! Ama bu kadar yeter! Mesleğimin bana öğrettiği her hüneri onun

üzerinde kullanıp tükettim. Şimdi sürünerek de olsa soluk alıp yeryüzünde gezinebiliyorsa bunu bana borçlu!"

"Keşke hemen ölseydi, çok daha iyi olurdu."

"Evet kadın! Doğru söylüyorsun" diye haykırdı yaşlı adam, içinde yanan ateşin gözlerinden fışkırmasına izin vererek, "Keşke hemen ölseydi, çok daha iyi olurdu! Bu adamın çektiğini kimse çekmemiştir. Hem de hepsini, evet hepsini düşmanının gözlerinin önünde yaşadı. Benim varlığımı hep hissetti, üzerinde lânetimin dolaşmasından etkilendi. Sezgileriyle -Tanrı kimseyi böylesine güçlü sezgilerle donatmamıştır- evet sezgileriyle, kalbini tutan ellerin dost eli olmadığını, sadece kötülüğünü isteyen bir çift gözün hep üzerinde olduğunu biliyordu. Ama o ellerin ve gözlerin bana ait olduğunu bilmiyordu! Kendi mesleğinden olanların kabul ettiği saçma bir inanca kapılarak ruhunun şeytana teslim olduğunu o nedenle kâbuslar görüp umutsuzluğa kapıldığını, pişmanlık dikenlerinin her yanını sardığını, asla affedilmeyeceğini düşünerek kahroluyor; bunların öldükten sonra başına geleceklerin göstergesi olduğuna inanıyordu. Aslında hepsinin kaynağı benim varlığımın onun üzerine düşen gölgesiydi, yani ihanet edip aşağılamış olduğu insanın çok yakınında olması. Ben ise bu korkunç intikam sürecinde ikimizin çevresine sürekli yayılan zehirle varlığımı sürdürüyorum. Gerçekten de rahip efendi sezgilerinde yanılmıyor, şeytanla içi içe yaşıyor. Ama bu şeytan, bir zamanlar insan kalbi taşıyan bir şeytandı."

Talihsiz adam bunları söylerken ellerini dehşet içinde göğe doğru kaldırmıştı. Sanki aynada kendi görüntüsünün yerini almış ne olduğunu pek anlayamadığı korkunç bir varlık çıkmış gibiydi. Bu ender rastlanan bir durum, bir insanın bir an için gerçek benliğini görmesiydi. Herhalde o da iç dünyasını daha önce hiç bu kadar net algılamamıştı.

Yaşlı adamın yüzündeki ifadeyi dikkatle izleyen Hester, "Ona yeterince işkence edip acı çektirmedin mi? Günahının kefaretini ödemedi mi?" diye sordu.

"Hayır, hayır! Tersine bana olan borcu daha da çoğaldı. dedi doktor, yavaş yavaş öfkesi dinmiş, yerini derin bir keder almıştı, "Benim dokuz yıl önce nasıl biri olduğumu anımsıyor musun Hester? O zaman bile hayatımın sonbaharını yaşıyordum, hatta sonbaharın bile sonlarına gelmiştim. Geride bıraktığım yıllarımın tümünü çalışarak, düşünerek, bilgi dağarcığımı genişletmeye ve - gerçi ikinci planda kalıyordu ama- insanlığa yararlı olmaya adamıştım. Kimsenin yaşamı benimki kadar sakin ve masum geçmemiş, benimki kadar iyiliklerle zenginleşmemiştir. O zamanki halim gözünün önüne geliyor mu? Belki sen beni biraz soğuk buluyordun ve pek şefkat dolu değildim ama başkalarının iyiliğini düşünen, fedakâr, yumuşak kalpli, adil ve sadık bir insan değil miydim? Söylediklerim doğru değil mi?"

"Evet, hepsi doğru; daha bile fazlası vardı sende!"

"Peki, şimdi neyim?" diye gene sordu adam ısrarla; gözlerini ondan bir an bile ayırmadan, içindeki kötülüğün yüzüne yansımasına izin vermişti artık, "Ne olduğumu demin söyledim! Bir şeytan! Peki, beni böyle yapan kim?"

"Benim, ben!" dedi genç kadın titreyerek, "Benim. Ben de onun kadar suçluyum. Neden öcünü benden almıyorsun?"

"Seni üzerindeki damgaya bırakıp teslim ettim, o benim öcümü almıştır; daha fazlasını yapamam," dedi doktor, gülerek parmağını meşum 'A' harfinin üzerinde gezdirirken.

"Evet, öyle yaptın ve gerçekten öcünü aldın!"

"Tahmin etmiştim" dedi doktor, "Peki bu adamla ilgili olarak benden istediğin nedir?"

"Ona sırrımızı söylemem gerek" dedi kadın kararlı bir sesle, "Senin gerçek kimliğini ve karakterini öğrenmeli. Sonucu ne olur bilmiyorum ama onun mahvolmasına neden olan kadın olarak

benim bunu yapmam, borcumu ödemem gerekli. Şerefli adının ve mevkiinin korunması ya da elinden alınması, hatta belki de hayatı senin elinde. Bu kızıl damga benim hayatla yüz yüze gelip gerçekleri öğrenmeme neden olduğundan -etkisi aslında insanın ruhuna kadar işleyen kızgın bir demirle dağlanmaya benzetilebilir- rahibin korkunç bir boşluğun içinde yaşamasında bir yarar görmüyorum ama, öyle olmasa da senden merhamet dilenmek için asla eğilmem. Ona ne istersen yap! Zaten onun için de, benim için de bir kurtuluş yolu yok! Hatta aynı şeyin küçük Pearl için de geçerli olduğu söylenebilir! Hiçbirimizi bu karanlık çukurdan kurtaracak bir yol bulunmuyor!"

"Neredeyse sana acıyacağım kadın!" dedi, içinden taşan hayranlığı daha fazla saklayamayan Chillingworth, Hester' ın söylettiklerinden son derece etkilenmişti, "Senin gerçekten çok değerli meziyetlerin varmış meğer. Kim bilir benimle birlikte olmak yerine, büyük bir aşk yaşayarak evlenmiş olsaydın beki bu berbat duruma düşmeyecektin. Hamurundaki erdemlerin bu şekilde ziyan olmasından dolayı, gerçekten üzülüyor, sana çok acıyorum!"

"Ben de sana acıyorum" dedi Hester, "Zeki ve adil bir insanı şeytana dönüştüren nefretinden dolayı ben de sana acıyorum. Onu içinden atıp yeniden insan olmak istemez misin? Rahip için olmasa da kendin için bunu yapamaz mısın? Bağışla! Bırak, onu bu dünyadan alıp götürecek olan gücün cezalandırmasına izin ver. Dediğim gibi onun, senin ve benim iyiliğe ulaşmamız zaten olanaksız; her üçümüz de kötülüğün karanlık bulutunun içinde dolanıp duruyor; kendi yolumuza attığımız suç taşlarına takılıp sendeliyoruz. Ama böyle olması şart değil! Sen, evet, içimizden yalnız sen kurtulabilirsin! Çünkü işlediğimiz günahın kurbanı olan sen, bizi affederek iyiliğe dönebilirsin. Bunu yapmak senin elinde... Bu ayrıcalıktan yararlanmalı; bu bulunmaz fırsatı kaçırmamalısın! Yapacak mısın?"

"Yavaş ol bakalım Hester! Yavaşla!" dedi adam kederli bir sesle, "Affetme hakkı bana verilmiş değil ki. Senin söylediğin gibi bir güç yok benim elimde. Çoktan kafamdan sildiğim eski inancım geri geliyor ve tüm yaptıklarımızı, tüm çektiklerimizi açıklıyor. Sen ilk adımı atıp yoldan çıktığında kötülüğün tohumlarını atmış oldun; ondan sonra olanlar kaçınılmazdı. Senin bana ihanet edişin günah değil yanılmaydı; şeytanın görevini dört elle sarılarak üstlenen ben de şeytan değilim. Bu bizim kaderimiz. Bırak kara çiçekler istedikleri gibi büyüyüp açsınlar. Haydi, artık yoluna git, o adama da nasıl istiyorsan öyle davran."

Eliyle bir veda işareti yaptıktan sonra eğildi ve ot toplama işine devam etti.

Hester ve Pearl

15

Bu konuşmanın ardından, görenlerin bir daha görmek istemediği çirkin suratlı, yaşlı kambur doktor, genç kadına veda ederek eğile doğrula yoluna devam etti. Arada bir durup bir yaprak koparıyor ya da topraktan bir kök söküp kolundaki sepetin içine koyuyordu. Eğilirken kırlaşmış uzun sakalı toprağa değecek gibi oluyordu. Hester bir süre arkasından bakıp o tatlı bahar gününde yeşermiş taze çimenlerin onun lânetli ayaklarının altında ezilip sararmasını beklerken öylesine dikkatle topladığı otların ne türden olabileceğini düşündü. Adamın gözlerinin içinden fışkıran kötülüğü gören toprak o zamana kadar kimsenin görmediği türden birtakım zehirli çalıları önüne seriyor muydu acaba? Yoksa sağlık veren şifalı, güzel çiçekler onun dokunuşuyla ölümcül zehirlere mi dönüşüyordu? Dünyayı neşeye boğan güneşin parlak ışıkları onun bedenine dokunuyor muydu? Yoksa hangi yöne dönerse dönsün biçimsiz vücudunun üstüne hep gölge mi düşüyordu? Hester'a öyleymiş gibi geliyordu. İhtiyar şimdi nereye gidiyordu? Birden yer yarılıp içine düşecek ve üzerini örten toprak bir süre

kupkuru ve çıplak kaldıktan sonra zamanla iklim koşullarının izin verdiği türden zararlı bitkiler ve otlar yetişip alışılmadık bir bitki örtüsüne mi kapanacaktı! Ya da belki az sonra bir yarasa gibi kanatlarını açarak uçmaya başlayacak; göğe doğru yükseldikçe daha da mı çirkinleşecekti?

Dalgın dalgın bunları düşünerek hayal aleminde gezinirken birden kendini toparlayan Hester, "Günah mıdır, değil midir bilmiyorum ama bu adamdan nefret ediyorum!" diyerek acı acı mırıldandı kendi kendine.

Böyle hissettiği için kendini suçlamaya çalıştı ama nefretini yenemedi, hatta azalmasını bile sağlayamadı. Bunu yapmaya çalışırken bir yandan da uzak bir ülkede birlikte geçirmiş oldukları yılları düşündü: Onun akşama doğru çalışma odasının yalnızlığından bıkarak oturma odasına gelip şöminenin başına otururken karısının güleç yüzüne bakmasını anımsadı. Kitaplar arasında geçirdiği onca uzun saatten sonra onun gülüşünün içini ısıttığını söylerdi. Bu sahne bir zamanlar Hester'a mutluluğun tablosu gibi görünmüş olabilirdi ama, ardından gelen karanlık yıllardan sonra, şimdi artık çirkin geliyor, o günleri yaşamış olmasına olduğu kadar onunla evlenmeyi neden ve nasıl kabul ettiğine de şaşıp kalıyordu! Onun buz gibi elleriyle ellerini tutmasına nasıl dayanabilmişti! Bakışları karşılaştığında nasıl gülümseyebilmişti! Şimdi bunları suç gibi görüyor ve büyük bir pişmanlık duyuyordu. Cahil ve toy olduğu o günlerde Chillingworth un kendisini mutlu olduklarına inandırmış olmasını da büyük bir kötülük olarak görüyor, büsbütün içerliyordu.

Daha bir içtenlikle, "Evet ondan nefret ediyorum" diye tekrar etti, "Asıl o bana ihanet etti, beni kandırdı! Bana karşı benim ona yaptığımdan daha büyük bir suç işledi!"

Erkekler kadınları kendileriyle evlenmeye razı etmeye çalışırken onların kalbini de çalmayı başarmalıdır. Aksi halde Roger Chillingworth'un başına gelen felâket onların da kapısını

çalar. Başka birinin eşlerinde uyandırdığı güçlü duygular, kocaların çizip kabul ettirdiği o sakin, durgun, mermer gibi pürüzsüz görünen mutluluk tablosunun mahvolmasına neden olur. Ancak Hester'ın bu duygulardan çoktan kurtulmuş olması gerekmez miydi? Neden hâlâ kin doluydu? Kızıl damganın boyunduruğu altında yaşadığı yedi uzun ve bedbaht yıl mı onu hiçbir pişmanlık duymayacak kadar katılaştırmıştı?

Kocasının çarpık vücuduna bakarak olduğu yerde durup kaldığı o kısa süre içinde yüreğinde kabaran duygular, onda, başka zaman asla düşünüp açığa varamayacağı fikirler uyandırmıştı.

Yaşlı adam uzaklaşınca kızına seslendi, "Pearl, minik yavrum neredesin?"

Her zaman kabına sığamayacak kadar hareketli küçük kız, annesi ot toplayan yaşlı adamla konuşurken kendini eğlendirip oylayacak şeyler bulmakta hiç zorlanmamıştı. Anlattığım gibi önce küçük su birikintilerindeki görüntüsüyle oynaşmış, yanına almaya çalışmış, doğal olarak bunu yapamayınca suyun dibinde gördüğü sanal dünyaya girmenin yolunu aramıştı; bu da olmayınca ya kendisinin ya da sudaki görüntünün gerçek olmadığına karar vererek oyalanacak daha eğlenceli oyunlar bulmaya girişmişti. Bulduğu ağaç kabuklarından minik kayıklar yapıp üzerine salyangoz kabukları yükleyerek yüzdürmeye çalışırken, denizin derinliklerine New England'daki tüm tüccarlardan daha çok sayıda gemi yollamıştı. Yaptığı kayıkların çoğunun kıyıdan fazla uzaklaşmaması hoşuna gitmişti. Ayrıca canlı bir yengeç yakalamış, deniz kabukları toplamış, kamçılı bir deniz anasını kıyıya çekip sıcak güneşin altında erimeye bırakmıştı. Sular yükselmeye başlayınca da kıyıya vuran dalgaların köpüğünden alıp havaya fırlatmış, sonra rüzgârın önüne katıp dağıtmaya başladığı köpük parçalarını yere düşmeden yakalamak için kıyı boyunca tabana kuvvet koşmuştu. Kıyıda

karınlarını doyuran kuş sürüsünü görünce önlüğüne çakıl taşı doldurarak biraz gerideki kayaların arkasına sığınmış, köşe bucak saklanarak usta nişancılığını kanıtlamak istercesine hepsini taşa tutmayı da unutmamıştı yaramaz. Fakat attığı taşlardan biri beyaz göğüslü küçük gri bir kuşa rastlayıp da zavallıcık kırılan kanadını çırparak uçmaya çalışınca çok üzülmüş ve bu düşünceden vazgeçmişti. Denizin üzerinde esen rüzgâra benzeyen belki kendisi kadar özgür olduğunu düşündüğü o minik yaratığa zarar vermek onu kahretmişti.

En son uğraşı, farklı çeşitten deniz yosunlarından kendisine eşarp, başlık ya da şal yaparak deniz kızı kılığına girmek olmuştu. O da annesi gibi kostümler ve süsler yapmakta hayli becerikliydi. Yarattığı kıyafeti tamamlamak için uzun bir yosun parçasını eline almış elinden geldiğince annesinin göğsünde görmeye alışık olduğu o süslü damganın aynısını yapmaya çalışıyordu -bu 'A' harfinin parlak kırmızı değil de canlı bir yeşil olmasını pek önemsemiyordu. Hazırlıklarını tamamlayınca başını önüne eğmiş garip bir ilgiyle eserinin son aşaması olan harfi incelemeye başlamıştı. Dünyaya gelme nedeni oymuş gibi ondaki gizemi çözmeye çalışıyordu.

"Acaba annem bana bu harfin anlamını soracak mı?" diye düşünürken annesinin sesini duyar duymaz yerinden fırlayıp küçük bir kuş gibi sekerek hemen yanına koştu. Gülüyor, dans ediyor, bir yandan da parmağıyla kendi göğsüne yapmış olduğu süsü gösteriyordu.

Hester bir an sessiz kaldıktan sonra, "Sevgili çocuk senin o minik göğsündeki yeşil harfin hiçbir anlamı yok" dedi, "Peki, sen annenin ömür boyu göğsünde taşıması gereken bu harfin ne olduğunu biliyor musun?"

"Evet, anne" dedi çocuk, "O büyük harf 'A'; bana alfabede göstermiştin."

Kadın kızının yüzüne dikkatle baktı; kara gözlerinde sık sık gördüğü o ilginç ifade vardı gene, simgenin anlamını bilip bilmediği pek belli olmuyordu. Birden içinde kesin olarak bunu bitirmek için güçlü bir istek duydu ve, "Annenin neden hep bu harfi taşıdığım biliyor musun kızım?" diye sordu.

"Tabii biliyorum" dedi Pearl parlak gözlerini onunkilere dikerek, "Rahibin elini kalbinin üzerine koymasıyla aynı nedenden.

"Peki neymiş o neden?" diye sordu Hester, çocuğun gözlemleyerek vardığı sonucun gerçeğe bu kadar yaklaşmış olmasına şaşarak, gülümsemeye çalışıyordu ama rengi solmuştu, "Hem bu harfin benim kalbimin üzerinde durmasının başkasının kalbiyle ne ilgisi var?"

"Bilmiyorum anne, bütün bildiğim bu kadar" dedi Pearl her zamankine pek benzemeyen ciddi bir ses ve tavırla, "Demin konuştuğun yaşlı adama sorsana, belki o söyleyebilir. Sahiden de anneciğim, bu kırmızı harf gerçekten ne anlama geliyor? Neden sen onu hep göğsünde taşıyorsun? O rahip neden hep elini kalbine koyuyor?"

Annesinin elini avuçlarının arasına almış, asi ve şımarık hallerine hiç uymayan bir ciddiyetle gözlerini gözlerine dikmişti. O an Hester, çocuğun gerçekten kendisine içini dökmesini beklediğini ve elinden geldiği, aklının erdiği kadar ikisi arasındaki bağlantıyı bulmaya çalıştığını düşündü. Bu kızının pek tanımadığı bir yönüydü. O zamana kadar her anne gibi yavrusunu sınırsız bir şefkatle severken karşılık olarak ondan pek fazla bir şey beklememiş, onun yabanî hallerine kendini alıştırmıştı. Küçüğün oradan oraya koşan bir nisan rüzgârına benzemesini, arada bir anlaşılmaz taşkınlıklar yapmasını, en sakin gününde bile huysuz ve hırçın olmasını, onu kollarıyla sardığında ısıtmaktan çok üşütmesini, yaptığı yaramazlıklardan sonra sadece kendisinin bildiği garip bir nedenle yanağına küçük bir öpücük

kondurmasını, bazen kucağına oturup saçlarını okşamasını sonra hemen kaçıp giderken kalbinde tatlı bir sıcaklık bırakmasını kabullenmişti. Anne, kızının karakterinin böyle olmasını anlayışla karşılıyordu ama, dışarıdan bakan biri onda, çok daha fazla kusur görebilir, karakteriyle bağlantılı olarak daha karanlık bir tablo çizebilirdi. Hester birden, akıllı ve dikkatli bir çocuk olan Pearl'ün artık gerçekten anlayışlı bir dost olabileceğini; uygun gördüğü sırlarını anlatıp açıklarsa ilişkilerinin zedelenmeyeceğini fark etti. Pearl'de doğuştan mı yoksa büyürken karakter yapısının geçirdiği evreler sonucu mu olduğunu bilemediği özellikler vardı: Dikkat çekecek kadar büyük cesaret, bükülmeyen güçlü bir irade, sağlam bir gurur -bunun doğru bir yönlendirmeyle ilerde kendine saygıya dönüşmesi pek zor olmayacaktı- ve her türlü sahteliğe karşı belirgin bir tavır. Şefkatliydi de, fakat bu ham bir meyvenin tadına benzeyen buruk ve biraz acı bir sevecenlikti. Hester düşünmeyi sürdürürken böylesine güzel özelliklere sahip olan kızı, bir gün asil bir hanımefendi olmazsa bunun nedeninin kendisinden ona geçen kötü özellikler olacağını düşünmekten kendini alamıyordu.

Pearl'ün kızıl damganın çevresinde böyle dolanıp durmasının kökü herhalde var oluşunun koşullarına uzanıyordu. Çevresini algılayıp tanımaya başladığı günden itibaren ona ilgi duyduğu kesindi. İlgilenmeyi sanki görev edinmişti. Annesi çocuğun böyle bir yatkınlığı olmasını, hep kaderin adalet ve cezalandırma sisteminin bir parçası olarak görmüştü; fakat o gün bunlarla birlikte af ve hoşgörünün de var olabileceği aklına gelmişti. Dünyaya gelen tüm çocuklar gibi Pearl de inanç ve güvenle yetiştirilirse annesinin yüreğini dondurup taş etmiş acıları ve yaraları iyileştireceğini, belki de bunun için doğmuş olduğunu düşünmek yanlış mı olurdu? Ve o taştan kalbin içinde hâlâ varlığını sürdüren bir zamanın çılgın tutkularını yenmesine yardımcı olamaz mıydı?

İşte genç kadını, kulağına fısıldanarak hatırlatılmışçasına bir anda etkisi altına alan düşünceler bunlardı. Bu arada Pearl hâlâ annesinin eli avuçlarında ona bakıyor; ısrarla sorularını sıralamayı sürdürüyordu, "O harfin anlamı ne anne? Neden her zaman göğsünde taşıyorsun? O rahip neden hep elini kalbinin üzerine koyuyor?"

"Ne desem? Nasıl bir yanıt versem?" diye düşünüyordu Hester içinden, "Hayır yapamayacağım. Çocuğumun sevgisinin bedeli buysa, göze alamam."

Sonra yüksek sesle, "Seni yaramaz, bunlar ne biçim sorular böyle? Bu dünyada çocukların sormaması gereken binlerce soru vardır. Rahibin kalbindekileri ben nerden bileyim! Göğsümdeki harfe gelince, altın simle işlediğim için üstümden çıkarmıyorum."

Aradan geçen yedi yıl içersinde Hester Prynne göğsünde taşıdığı damganın gerektirdiği her şeyi yapmış, onun hakkında olsun, başka konuda olsun hiç yalan söylememişti. O, genç kadını koruyan disiplinli ve sert bir tılsımdı sanki. Ama şimdi tüm disipline ve sertliğe rağmen kalbine yeni bir kötülük tohumu girmiş ya da oradan hiç çıkmamış olan eskisi yeniden harekete geçmişçesine yalana boyun eğmek zorunda kalmıştı. Küçük kıza gelince o aşırı meraklı hali ve inatla soru sorma isteği geçip gider gibi olmuştu, ama tümüyle değil!

Evlerine yürürken, akşam yemeği yerken, annesi onu yatarken, hatta uykuya dalar gibi olmuşken siyah gözlerinde muzip pırıltılar oynaşırken başını kaldırıp birkaç kez, "Sahi anne, o kırmızı harfin anlamı ne?" diye sormadan edemedi.

Ertesi sabah uyanır uyanmaz ilk yaptığı şey başını yastığından kaldırıp annesinin taşıdığı damgayla bağlantılı olduğunu sezdiği ikinci araştırma sorusunu patlatmak oldu, "O rahip neden hep elini göğsünde tutuyor anne?"

"Kapa çeneni bakayım yaramaz" diye yanıt verdi annesi, o zamana kadar hiç yapmadığı kadar terslenip öfkelenerek, "Kızdırma beni, yoksa seni dolaba kilitlerim!"

Ormanda Yürüyüş

16

Hester Prynne, ne pahasına olursa olsun, bir fırsatını bulup Rahip Dimmesdale'e onunla son derece yakın ilişki kurmuş olan adamın gerçek yüzünü göstermeye son derece kararlıydı ve bundan vazgeçmeyecekti. Günlerce bekleyip kolladığı halde bir türlü fırsat bulamadı. Genç adamın daha iyi düşünebilmek için denizin kenarında ya da ağaçlık tepelerde uzun yürüyüşlere çıkma alışkanlığı olduğunu bildiği için yolunu gözlüyordu fakat bir türlü rastlayamamıştı. Aslında onu çalıştığı yerde ziyaret etmesinde hiçbir sakınca yoktu, bu gayet normal karşılanır, dedikodulara falan yol açmazdı. Çünkü zaten, yüreği pişmanlıkla dolu, işlediği günahlar kızıl damgayı hak edecek kadar büyük olan pek çok insan öyle yapıyordu. Onları dinlemek rahiplik görevinin getirdiği bir sorumluluktu. Ancak Hester, birkaç nedenden dolayı kapalı mekânlarda değil de açık havada görüşmeye karar vermişti. Bu nedenlerden biri Roger Chillingworth'un gizliden veya açıkça işe burnunu sokacağı korkusuydu, ikincisi aralarında geçenlerden sonra doğal olarak onunla yalnız kalmaktan rahatsız olacağıydı, üçüncü neden gerek rahibin gerek kendisinin çevrelerinde diğer canlıların bulunduğunu bilerek daha rahat edeceklerine inanmış olmasıydı.

Sonunda bir gün, yardım etmek için gittiği bir hastanın evindeyken, saygıdeğer Rahip Dimmesdale'in dua etmesi için davet edildiğini duyunca harekete geçmeye karar verdi. Genç adamın bir gün önce Hıristiyanlığı kabul eden civarda yaşayan Kızılderililerin dini lideri Apostle Eliot'u görmeye gittiğini duymuştu, ertesi gün öğleden sonra belli bir saatte geri döneceği

de biliniyordu. Hiç yanından ayırmadığı küçük Pearl'ünü de yanına alarak yola çıktı. Yarımadadan ana karaya geçtikleri yol aslında ormanın gizemli derinliğine doğru uzanan dar bir patikaydı. İki yandaki ulu ağaçların yaprakları o kadar sıktı ki gökyüzünün maviliği ancak arada bir görünüyordu, her yanlarını karanlık sarmış gibiydi; Hester bunu yıllardır içinde sıkışıp kaldığı bunaltıcı tutukluluğuna benzetmekten kendini alamadı. Hava kapalı ve soğuktu. Tepelerinde dolaşan gri bulutlar rüzgârın etkisiyle sağa sola kayınca titrek güneş ışınları önlerinde uzanan yolun üzerine düşüyordu. Nedense ışığın aydınlattığı bölge hep biraz uzakta kalıyordu. Bu karanlık havada, büsbütün kararan ormanın içinde soluk görünen gün ışığı onlar yaklaştıkça ya yok olup gidiyor ya da ileriye doğru kayıp gidiyordu. Az önce aydınlattığı yerler ise hiç aydınlanmamış olanlardan bile sevimsiz görünüyordu nedense. Belki de aydınlığa ulaşacaklarını sanıp heveslendikten sonra onlara öyle geliyordu.

"Anne, güneş ışığı seni sevmiyor" dedi küçük kız, "Senin göğsündeki o şeyden korktuğu için kaçıp saklanıyor. Şuraya baksana! İşte önümüzde, uzaklarda ışıldayıp oynaşıyor. Sen burada kal ve bekle, ben koşup yakalayacağım onu. Benden kaçmaz! Ben daha çocuğum, göğsümde hiç harf yok!

"Umarım hiçbir zaman olmaz yavrum" dedi annesi.

Kız koşmaya hazırlanıyorken birden durdu, "Nedenmiş? Büyüyünce kendiliğinden gelip göğsüme yerleşmeyecek mi yani?" diye sordu.

"Hadi koş git bakalım, git de güneşi yakala biraz sonra batacak."

Pearl büyük bir hızla koşmaya başladı, Hester onun gerçekten de aydınlığı yakaladığını; hareketin verdiği canlılıkla yüzü pırıl pırıl, orada, ışıkta durup kahkahalar attığını görünce gülümsedi. Güneş ışınları böyle güzel bir oyun arkadaşı bulmaktan sevinmiş olmalılar ki orada tek başına duran çocuğun üzerinden ayrılmayıp

onu ısıtmaya devam ettiler. Bu arada annesi de o büyüleyici ışıltıya doğru yürüdüğünden adam akıllı yaklaşmıştı.

Kız başını iki yana sallayarak bağırdı, "Eyvah, güneş şimdi kaçıp gidecek."

Hester gülerek,"Yok canım, bak elimi uzatırsam onu yakalarım" dedi. Tam söylediğini yapacakken ışıklar kaybolup gidiverdi. Pearl'ün ışıldayan yüzüne bakan Hester'a küçük kız hepsini içine çekip almış gibi geldi; belki ilerleyip ormanın derinliklerine, daha karanlık yerlere geldiklerinde içindeki ışığı salıp önlerini aydınlatacaktı. Pearl'de gördüğü bu ateş ve canlılık onu her zamankinden de çok etkilemişti. Kızında, son yıllarda atalarının çektiği acılar ve karşılaştıkları zorluklar nedeniyle pek çok çocukta kendini gösteren hüzün ve bezginlikten eser yoktu, fakat belki de onlarınkine benzemeyen, farklı türden bir hastalık vardı: Annesinin onu doğurmadan önce savaşmak zorunda kaldığı onca dert ve üzüntüyle baş etmek için harcadığı o büyük enerjiden kaynaklanan bir hastalık! Çocukta kendini gösteren çelik gibi sert ve onun kadar parlak bu garip çekiciliğin kaynağı belki de oydu. Karakterinin yumuşayıp daha insancıl olması için gereken şey -bunun birçok kişi için geçerli olduğunu biliyoruz- onu derinden etkileyecek, ruhunu saracak büyük bir acı olabilirdi. Bunun için yaşı henüz çok küçüktü; önünde uzun bir zaman vardı nasıl olsa.

"Gel yavrum!" dedi Hester, güneş ışınlarının düştüğü yeni bir yer bulup orada dikilmiş olan kızına, "Hadi gel, yol kenarındaki ağaçların altına oturup biraz dinlenelim."

"Ben yorgun değilim anne" dedi çocuk, "Ama sen istiyorsan otur; bu arada bana bir öykü anlat."

"Öykü mü? Ne hakkında peki?"

"Şu kara adam hakkında olsun" derken annesinin eteğini tutmuş, yüzünde yarı alaycı, yarı mahcup bir ifadeyle ona bakıyordu, "Hani ormanda kolunun altında üzerinden demir kilit

sallanan bir kitap taşıyarak dolaşan adamı anlatsana. Ormanda yürürken karşısına çıkan herkese elindeki defteri ve demir kalemini uzatıp kanlarıyla adlarını yazmalarını isteyen, çirkin kara adam; sonra da göğüslerine kendi damgasını vuruyormuş ya! Sen onunla hiç karşılaştın mı anne?"

Kentin her yanına yayılmış olan bu hurafeyi Hester da duymuştu tabii, "Bunları kim söyledi sana?" diye sordu.

"Dün gece hasta baktığın evdeki ihtiyar kadın" dedi çocuk, "Ama o sırada benim uyuduğumu sanıyordu. Anlattıklarına bakılırsa adam binlerce binlerce insanın karşısına çıkmış, adlarını defterine yazdırmış sonra da hepsini damgalamış. Şu aksi suratlı Bayan Hibbins de onlardan biriymiş. Biliyor musun, senin göğsündeki damgayı da kara adamın yapmış olduğunu, hatta onunla karanlık ormanda gece yarısı buluştuğunuzda kırmızı harfin alev alev yandığını da söyledi. Bu doğru mu anne? Gerçekten onunla buluşuyor musun?"

"Hiç uyanıp da anneni yanında bulamadığın bir gece oldu mu senin?"

"Hatırlamıyorum. Beni kulübede yalnız bırakmaktan korksan yanında götürürdün değil mi? Tabii ben de seve seve gelirdim. Neyse, söyle bana anneciğim, gerçekten bir kara adam var mı? Sen onu gördün mü? Ve şu göğsündeki onun damgası mı?"

"Anlatırsam yakamı bırakacak mısın?"

"Her şeyi anlatırsan evet!"

"Hayatım boyunca tek bir kez kara adamla karşılaştım. Bu kırmızı harf de onun damgası."

Böyle konuşarak yoldan geçenlerin kendilerini görmeyecekleri ormanın derinliklerine kadar yürüdüler. Çok eskiden, geçen yüzyılda yaşamış, kökü ve gövdesi gölgedeyken yaprakları ve dalları mavi göğün üst tabakalarına kadar uzanmış dev gibi bir çam ağacının yosunla kaplanmış kalıntısının üzerine oturdular. Burası toprağa dökülen yaprakların arasından akan incecik

deresiyle, iki yandaki alçak tepeleri yeşilliklerle kaplı minik bir vadiydi denebilir. Çevredeki büyük ağaçlardan kopup gelen dallar şurada burada suyun yolunu tıkayarak bazıları oldukça derin küçük gölcükler oluşturmuştu, hızlı aktığı yerlerdeki yuvarlak çakıl taşları ve altın rengindeki kumlar parlıyordu. Oturdukları yerden akıp giden sulara bakarak derenin yatağını sonuna kadar izlediler. Bir süre sonra orman altı bitkileri, devrilmiş ağaç kütükleri ve yosunlarla kaplı kocaman kayalar yüzünden su görünmez oluyordu. Bu küçük suyun önünü kesip yönünü değiştiren dev ağaçlar ve granit yığınları ona gizemli bir hava veriyordu. Sanki akıp giderken koca ormanın bağrından çıkan masalları taşıyormuş ve döküldüğü gölün durgun yüzeyi onları yansıtacakmış gibi geliyordu insana. Bu da biraz ürkütücüydü. Dere sularının şırıltısı huzur doluydu ama aynı zamanda hüzünlüydü de. Nedense, kısa yaşamında neşelenip eğlenmeyi öğrenememiş, çevresindeki sıkıntılı durumlar ve dertli insanlar arasında sıkışıp kaldığı için gülmeyi unutmuş küçük bir çocuğu anımsatıyordu.

Dere sularının sesine bir süre kulak veren Pearl, "Hey, dere! Aptal ve sıkıcı dere! Neden bu kadar üzgünsün? Topla kendini, biraz neşelensene! Ağlayıp sızlanmayı bırak!" diye bağırmak gereğini duydu.

Ama derecik, ağaçların arasında sürdürdüğü yaşamı boyunca başından geçenlerden dolayı başka türlü davranamayacağını anlatmak istercesine hiç aldırmadan yoluna devam ediyordu. Aslında küçük kızın yaşamıyla dereninki arasında birtakım benzerlikler vardı: O da gizemli bir pınardan fışkıran su gibi birden ortaya çıkmış, hüzün dolu bir yaşamın gölgesinde akıp gidiyordu. Ancak o, dereden farklı olarak gülüp söylüyor, dans edip oynuyor, hiçbir şeyin kendisini üzmesine, neşesini bozmasına izin vermiyordu.

"Bu küçük kederli su neler anlatıyor anne?" diye sordu.

"İçinde taşıdığın bir dert varsa bu dere onu seninle paylaşabilir" dedi annesi, "Benimkini paylaşıyor! Dinle bak, bir ayak sesi duyuyor gibiyim, birisi çalıları iki yana iterek aralarından geçip buraya doğru geliyor sanınm. Senin gidip biraz ötede oynamanı istiyorum, gelen kişiyle yalnız konuşmam gerekiyor."

"Gelen Kara Adam mı yoksa? "

"Gidip oynayacak mısın sen!?" diye ısrar etti kadın, "Yalnız fazla uzaklaşma. Ben seslenir seslenmez hemen dön buraya gel!"

"Peki anne ama, gelen Kara Adamsa bir dakika daha kalıp ona ve koltuğunun altında taşıdığı o koca deftere yakından bakmama izin vermez misin?"

Anne sabırsızlanmıştı, "Haydi git, yaramaz kız" dedi, "Gelen Kara Adam değil; Ağaçların arasından göründü işte, Rahip Dimmesdale geliyor."

"A, sahi! Bak gene eli kalbinin üzerinde. Rahip o kalın deftere adını yazınca, Kara Adam damgasını oraya vurduğu için mi böyle yapıyor? Peki, neden damgayı senin gibi giysisinde taşımıyor?"

"Öf, git artık! Başka zaman beni canının istediği kadar kızdırmana izin vereceğim" diye bağırdı kadın, "Fazla uzaklaşma sakın, suyun şırıltısının duyulmadığı yerlere gitme."

Küçük kız bir şarkı mırıldanarak dere boyunca koşup uzaklaşırken suyun hüzünlü mırıltısına sesiyle biraz olsun neşe katmaya çalışıyormuş gibiydi. Fakat küçük derenin neşelenmeye hiç niyeti yoktu: Geçmişten gelen aynı hüzünlü öyküyü tekrarlıyor ya da karanlık ormanda üzücü şeylerin olacağını haber veriyordu. Kendi kısa yaşamında bir sürü üzücü olaya karışmış olan Pearl ağlayıp inleyen suyun yanından uzaklaştı, kaya çatlaklarının içinde yetişmiş kır lalesi, menekşe ve kırmızı küpe çiçeği toplamaya başladı.

Haşarı küçük kızı yanından uzaklaşır uzaklaşmaz Hester Prynne yerinden kalkarak ağaçların gölgesinden pek

uzaklaşmadan gelmiş oldukları patikaya doğru bir iki adım atınca ormanda bulduğu kalın bir dalı baston gibi kullanarak, tek başına yürüyen rahibi gördü. Genç adam solgun ve halsizdi, insanların kendisini görüp ilgileneceklerini düşündüğü yerlerde, örneğin, kentin sokaklarında yürürken takındığı tavırların aksine dünyadan ve yaşamaktan bezmiş, umursamaz bir hali vardı. Karanlık ormanın insanın ruhunu sıkan sessizliği içinde bu görüntü pek çarpıcı ve acıklıydı. Adımlarını zorlukla atıyordu, öylesine isteksizdi ki bir bahane bulup ağaçların altına uzanmak ve orada sonsuza dek öylece kalmaktan başka bir isteği olmadığını sanırdınız. Üzerine düşecek yapraklar bedenini örterken toprak da onu yavaş yavaş içine alacak ve sonunda küçük bir tepeciğe dönüşecekti. Ölüm onun için fazla kesin bir sonuç olurdu; onu istemeyi ya da ondan kaçmayı düşünecek halde değildi.

O gün Hester'ın karşısında gördüğü rahibin acı çektiği pek belli olmuyorsa da, küçük Pearl un hep söylediği gibi, her zaman yaptığını yapmış sağ elini kalbinin üzerine koymuş olması gözünden kaçmamıştı.

Hester ve Rahip

17

Genç kadın heyecanını bastırıp seslenecek gücü kendinde buluncaya kadar rahip o kadar ağır yürümesine rağmen neredeyse önünden geçip gidecekti. Sonunda başardı ve, "Arthur Dimmesdale!" dedi önce yavaşça, sonra daha kuvvetli bir sesle; nedense sesi boğuk çıkmıştı.

"Kim bu seslenen?" diyen rahip hemen toparlanarak omuzlarını dikleştirdi. Cemaatinden birilerinin pek bilmesini istemediği bir ruh halinde dolaşırken birinin adını söylemesi onu şaşırtmış ve tedirgin etmişti. Bakışlarını sesin geldiği yöne çevirince ağaçların arasında hayal meyal bir şey görür gibi oldu. Ancak akşam yaklaşıyordu ve gökyüzündeki bulutlar epey

yoğunlaştığından, ormanın gölgeleri iyice koyulaşmış grimsi bir renk almıştı. O nedenle gördüğü şeyin bir kadın silueti mi, yoksa bir hayalet mi olduğuna karar veremiyordu. Bir an, kafasındaki karanlık düşüncelerin dışarıya vurarak şekillenip yoluna çıktığını bile düşündü.

Birkaç adım atıp yaklaşınca alacakaranlığın içinde bile göz alan kırmızı 'A' harfini seçer gibi oldu.

"Hester! Hester Prynne!" dedi, "Sen, sen misin? Gerçek misin?"

"Evet, benim, yedi yıldır ne kadar gerçeksem o kadar gerçeğim. Ya sen Arthur Dimmesdale, sen hayatta mısın, gerçek misin?"

Bulundukları ortam içerisinde, o karanlık ormanda, gördüklerinin gerçek olduğundan emin olmak için birbirlerine böyle sorular sormaları pek de şaşırtıcı sayılmazdı; öyle tuhaf bir etkilenme oluşmuştu ki kendi varlıklarından bile emin değillerdi. Geçmişte çok yakın olan iki insanın ruhlarının, öldükten sonra, yani mezarın ötesinde ilk kez karşılaşmalarına benzeyen bir durumdu bu. Ruhları bedenlerinden ayrılmış gibiydi, ormanda karşılaşmış, birbirlerinden korkan iki hayalettiler ve son derece ürkek ve çekingen davranıyorlardı. Çünkü bu karşılaşma onları gerilere götürmüş, böyle heyecanlı anlarda her zaman herkese olduğu gibi, yıllar önce yaşadıktan olaylar tüm canlılığıyla karşılarına dikilmiş, ruhları bir an için tüm çıplaklığıyla bir aynaya yansımış gibi olmuştu. Korkudan titreyen Arthur Dimmesdale son derece yavaş hareket ederek ölüm kadar soğuk elini uzatıp Hester Prynne'nin buz gibi olmuş elini tuttu. Soğuk olmasına karşın bu dokunuş aralarındaki buzları eritmeye yetmişti; en azından, artık, yeryüzünde ve hayatta olduklarından emindiler.

Tek kelime etmeden Hester'in az önce durduğu kuytuluğa yönelerek birkaç dakika evvel Pearl ile birlikte oturmuş oldukları

yosun kaplı küçük yığının üzerine oturdular. Kendilerini toparlayıp heyecanları yatışınca, ilk önce, iki eski dostun birbirlerine söyleyecekleri şeylerden; kararan gökyüzünden, yaklaşmakta olan fırtınadan ve sağlıktan söz ettiler. Sonra adım adım, hiç acele etmeden, yıllardır yüreklerinde gizli tuttukları konulara yönelmeyi başardılar. Kaderin ve içinde yaşadıkları ortamın baskısıyla o kadar uzun süre susmuşlardı ki gerçek düşüncelerinin eşikten atlayıp dışarı çıkabilmesi için sıradan birkaç cümlenin kapıları açması gerekmişti.

Biraz süre geçince rahip genç kadının gözlerinin içine bakarak, "Hester ruhun huzuru buldu mu?" diye sordu.

Kadın, kederli bir gülümseyişle göğsündeki damgaya bakarak, bu soruya "Ya seninki?" diyerek soruyla yanıt verdi.

"Hayır, asla! Umutsuzluktan başka hiçbir şey bulmuş değilim. Zaten benim gibi bir adam, benim yaşadıklarımı yaşayan biri ne bulabilir? Tanrı tanımaz bir dinsiz olsaydım, vicdansız olsaydım, kaba saba hayvanî isteklerine kapılarak yaşamayı yeğleyen bir insan olsaydım belki çoktan huzuru bulmuş olurdum. Zaten öyle bir karaktere sahip olsam huzur beni bırakıp gitmezdi ki! Fakat yaradılışım gereği, içimde iyi ve erdemli ne varsa Tanrının vermiş olduğu tüm güzelliklerle birleşerek ruhuma işkence etmek görevini üstlenmiş bulunuyor. Çok bedbahtım Hester!"

"İnsanlar sana saygı duyuyor, çünkü sen onlara yol gösterip iyilik dağıtıyorsun. Bunlar seni biraz olsun rahatlatmıyor mu?"

"Daha çok üzüyor Hester, çok daha fazla üzüyor" dedi rahip acı acı gülerek, "İyilik yapıp insanları rahatlatıyor gibi görünebilirim ama ben yaptıklarıma inanmıyorum. Bana hepsi kandırmaca gibi geliyor. Benimki gibi günahkâr bir ruh, başkalarının ruhunu nasıl kötülüklerden korur, nasıl kurtarır? Kirlenmiş olan ruhum karşımdakinin ruhunu nasıl arındırabilir? İnsanların beni sevip saymalarına gelince; keşke beni hor görüp nefret etseler! Kilisedeki o kürsüye çıktığımda cemaatimin

yüzümden nur fışkırıyormuş gibi hayranlıkla bana bakmalarını, gerçeğe ulaşmak için ağzımdan çıkan her sözü gökten inmiş gibi kabullenmelerini gördükten sonra, kendi içime bakıp onların yücelttiği benliğimin karanlıklarıyla baş başa kalmak bana nasıl teselli verebilir? Dışarıya yansıyan görüntümle gerçek karakterim arasındaki farka yüreğim yanarak kahkahalarla gülüyorum. Ve şeytanın da güldüğünden eminim!"

Hester tatlı ve yumuşak bir sesle, "Kendine haksızlık ediyorsun" dedi, "Sen gerçekten derin bir pişmanlık duyuyorsun; işlediğin günahı çok eskilerde, arkanda bıraktın. İnsanların, cemaatinin seni gördüğü gibi yaşıyor, gizli saklı işler çevirmiyorsun. İyilikler yaparak geçen bir hayatın pişmanlığının göstergesi olduğu kabul edilemez mi? Ve bunun senin huzur bulmana yardımcı olması gerekmiyor mu?"

"Hayır Hester, hayır! Yaptığım iyiliklerin özü yok. Her şey ölü ve soğuk, bana hiçbir yararı olmuyor. Evet yeterince ceza çektim ama, hiç pişmanlık göstermedim. Bunu yapmak için üzerimdeki şu kutsal rahiplik kisvesini çıkarıp atmam ve insanlara Tanrının huzurunda yargılanacağım gün nasıl görüneceksem öyle görünmem gerekirdi. Sen o damgayı göğsünde taşıdığın için mutlu olmalısın! Benim damgam içimde ve göğsümü dağlıyor! Yedi yıl boyunca bir yalanı yüreğinde taşıdıktan sonra nihayet gerçek yüzünü bilen biriyle konuşup gözlerinin içine bakmanın verdiği rahatlığı tahmin edemez, bilemezsin Hester! İnsanların yağdırdığı övgülerden bıktığımda, içimi dökebileceğim tek bir dostum, hatta bir düşmanım olsa onunla her gün dertleşebilsem, nasıl ikiyüzlü bir alçak olduğumu anlatabilseydim belki biraz rahatlardım ve belki ruhum böyle kuruyup gitmezdi. Evet, gerçeğe o kadar da olsa yaklaşabilmek beni kurtarırdı. Ama artık çok geç! Her şey boş, her şey yalan, gerçek olan tek şey ölüm!"

Hester ona bakıyor, bir şeyler söylemek istiyordu ama kararsızdı. Fakat genç rahip uzun zamandır içinde tutup sakladığı

duyguları böyle ateşli bir ifadeyle anlatınca, oraya neden gelmiş olduğunu birden anımsayarak eline geçen fırsattan yararlanmaya karar verdi ve çekinmekten vazgeçerek konuşmaya başladı.

"İşlediğin günahtan söz edip yüreğini hafifletebileceğin, gözyaşlarını kurutabilecek bir dostun var senin; o günahına ortak olan ben varım işte!" Biraz durduktan sonra kendini zorlayarak ekledi, "Aradığın düşmana gelince; o zaten uzun süredir yanında, onunla aynı çatının altında yaşıyor, aynı evi paylaşıyorsun!"

Rahip şaşkınlıktan soluğu kesilerek yerinden fırlarken eliyle kalbini söküp atmak istermiş gibi sert bir hareket yaptı, "Ne? Sen ne diyorsun!" diye haykırdı, "Kendi çatımın altında bir düşman mı! Ne demek istiyorsun?"

Hester Prynne, birden onca yıl boyunca bu bedbaht adamın bu yalanı içinde taşımasına izin vererek onu gerçekten ne kadar yaralamış olduğunu daha iyi anladı ve onu kötü amaçlarına alet eden birinin ellerine bıraktığından dolayı büyük üzüntü duydu. Düşmanı ne tür bir maskenin ardına gizlenirse gizlensin onunla aynı mekânı paylaşmanın Arthur Dimmesdale gibi hassas bir insanı çok kötü etkilemesi kaçınılmazdı. Ancak Hester bunları düşünmekte geç kaldığını fark etmişti. Elem ve keder dolu yalnızlığı içinde rahibin çektiği sıkıntıların kendisininkilere oranla çok daha hafif olduğunu bile düşünmüş olabilirdi. Fakat şu son günlerde, özellikle de ceza platformunda beraber oldukları o geceden sonra ona karşı hissettikleri değişmiş, kalbi yumuşamış, içinde bir şeyler yeniden kıpırdanıp canlanmaya başlamıştı. Artık onu çok iyi anlıyor, ruhunu bir kitap gibi okuyordu. Roger Chillingworth'un sürekli onun yanında kalarak soludukları havayı zehirlediği, ayrıca rahibin bedensel ve ruhsal her türlü rahatsızlığını tedavi etmekle resmen görevli doktoru olarak eline pek çok fırsat geçtiği ve onun da her fırsatı genç adamın aleyhine kullandığı kesindi. Böyle yaparak vicdan azabının hafiflemesine asla izin vermediği gibi normal acılar çekmesini de engelleyerek

ruhunu ve beynini büyük bir karmaşanın içine sokup çürütmeye çalışmıştı. Böyle bir şeyin getireceği sonuçlar belliydi: Kişi yaşarken -dünyadayken- delirir, öldükten sonra da -öteki dünyaya gidince- sonsuza dek iyilik ve doğruluktan uzak kalırdı. Zaten belki de delilik bu ikinci durumun yeryüzünde aldığı biçimdi!

Demek bir zamanlar -hayır gerçeği söylemek gerekirse hâlâ- çılgınca sevdiği adama Hester böyle bir kötülük yapmıştı! Roger Chillingworth'a da söylediği gibi, rahibin adının lekelenmesi, hatta ölmesi bile Hester'ın onun için seçmiş olduğu yaşam biçiminden daha iyi olurdu. Bu korkunç hatasını itiraf etmektense, o anda oraya, yerdeki yaprakların üzerine uzanıp Arthur Dimmesdale'in ayaklarının dibinde ölmeye razıydı.

"Oh, Arthur! Beni affet!" diye bağırdı, "Ne yapmış olursam olayım, hep dürüst kalmaya çalıştım. Senin iyiliğin, senin hayatın, senin şerefin söz konusu olduğunda, karşıma çıkan her türlü güçlükle savaşırken sımsıkı sarıldığım tek şey dürüstlüktü, onu hiç bırakmadım. Fakat gene de bir aldatmacanın parçası olmayı kabul ettim. Ucunda ölüm bile olsa dürüstlükten ayrılarak bir yalanı sürdürmeye çalışmak doğru bir şey değilmiş; bunu artık öğrendim. Ne demek istediğimi anlıyor musun? O ihtiyar, hani şu doktor, evet Roger Chillingworth denilen o adam, o benim kocam!"

İyi kalpli, yumuşak başlı, erdemli rahibin yüzünü bir an için öyle müthiş bir öfke kapladı ki, Hester ömrü boyunca kimsede bu kadar korkunç bir yüz ifadesi görmediğini düşünmekten kendini alamadı. Bu Arthur Dimmesdale'in ruhunun şeytana kapılmış olan bölümüydü ve o anda şeytan, orada genişleyip yayılarak tüm benliğini sarmaya çalışıyordu. O kısacık süre içerisinde genç adamın tüm görüntüsü değişir gibi olmuştu. Fakat çektiği acılar yüzünden çok zayıf düşmüş olduğu için bu hali pek uzun sürmedi, elleriyle yüzünü kapatarak toprağa diz çöktü.

"Bunu tahmin etmem gerekirdi," diye mırıldandı, "Aslında tahmin etmemiş de sayılmam. Onu ilk gördüğüm gün kalbimin sıkışması, her yüzünü gördüğümde içimi kaplayan o sıkıntı. Ah, nasıl oldu da anlamadım! Ah, Hester şu anda neler çektiğimin çok azını anlayabilirsin sen. Suçlu ve yaralı yüreğimi çektiklerimden zevk alan bir zalime açıp ona içimi dökmüş olmanın verdiği dehşeti, utancı ve pişmanlığı anlatacak söz bulamıyorum. Ve sen, evet bunun sorumlusu sensin kadın! Seni asla affetmeyeceğim!"

Hester de onun yanına, yaprakların üzerine diz çöktü, "Hayır, beni affedeceksin! Affetmen gerek! Bırak cezamı Tanrı versin!"

Birden duygularına kapılarak genç adama sarıldı, başını göğsüne çekti, yanağının kızıl damgaya dayandığının farkındaydı ama umursamıyordu; genç adam kurtulmaya çalıştıysa da başaramadı. Hester onun bir kez daha yüzüne düşmanca ve öfkeyle bakmasına dayanamayacaktı. Yedi uzun yıl boyu herkes bu yalnız kadına öyle bakmış, o bakışlardan kaçmayı bir kez bile düşünmemiş, kederle dolu cesur gözlerini kimseninkilerden kaçırmamıştı. Tanrı bile ona küstüğü halde yıkılmamıştı. Ama bu solgun yüzlü, güçsüz ve günahkâr ve mahzun adamın öfkesine dayanamıyor, ölecek gibi oluyordu!

"Beni affedecek misin?" diyordu durmadan, tekrar tekrar, "Bana öyle bakmayacak, bağışlayacak mısın?"

"Evet, affediyorum!" dedi sonunda rahip, sesi keder doluydu ama artık öfke yoktu, "Seni tamamen affediyorum ve Tanrı ikimizi de affetsin diyorum. Biz ikimiz yeryüzündeki en büyük günahkârlar değiliz. Yeminini bozarak kirlenmiş bir papazdan da günahkâr biri var. O ihtiyarın yaptıkları benim günahımdan çok daha kötü. O büyük bir soğukkanlılıkla insan kalbinin kutsallığına saldırdı. Sen ve ben Hester, bunu hiç yapmadık!"

"Hayır, asla yapmadık," diye fısıldadı genç kadın, "Aramızda geçenlerin kendine özgü bir kutsallığı vardı ve biz onu hissetmiş ve birbirimize itiraf etmiştik, hatırlıyor musun?"

"Sus Hester" dedi Arthur Dimmesdale dizlerinin üzerine çöktüğü topraktan kalkarken, "Elbette unutmadım!"

Üzerini yosunların kapladığı devrilmiş çam ağacının gövdesine yan yana oturdular. Elleri birbirlerinin elindeydi. Hayatları boyunca yaşadıkları en hüzünlü saatlerdi belki bunlar; yıllardır ayrı yönlerden bu karanlık yola doğru yürüyüp gelmiş gibiydiler. Birlikte olmanın getirdiği büyülü atmosferden ayrılmak istemiyor; biraz daha, biraz daha fazla kalmaya çalışıyorlardı. İçinde bulundukları ormandaki ağaçlar yeni çıkan rüzgârın etkisiyle çatırdıyor, tepedeki dalları birbirine çarpıyordu. Kalın gövdeli o yaşlı ağaçlar inleyip sızlanarak altlarında oturan genç çiftin öyküsünü anlatırken, aynı anda, ilerde karşılaşacakları kötülüklerden onları korumaya çalışacaklarını da söylüyorlardı sanki.

Orada öylece oturup kalmışlardı; geri dönüp Hester'in yeniden cezasının sorumluluğunu yükleneceği, rahibin şerefli adını ve namuslu görüntüsünü sahte tavırlarla korumaya çalışacağı ormanın kente uzanan yolu pek karanlık ve ıssız görünüyordu. Biraz daha kaldılar. Dışarıda altın gibi parlayan güneşin aydınlığı bu karanlık ormanın hüznü kadar değerli değildi onların gözünde. O anda, genç adamın bakışları günahkâr kadının göğsündeki damganın bedenini yakmasına neden olmuyor, Tanrıyı ve insanları kandırmaya çalışan Arthur Dimmesdale dürüst biri olarak görünüyordu.

Rahip aklına gelen bir düşünceyle birden irkildi, 'Hester dedi, "aklıma korkunç bir şey takıldı. Roger Chillingworth onun gerçek yüzünü ve kimliğini bana açıklamakta hangi amacı güttüğünü bileceğine göre sırrımızı saklamaya devam eder mi dersin? Bu durumda nasıl bir intikam planlar acaba?"

Hester bir an düşündü, "Yapı olarak sır saklamaya yatkın biridir zaten ve intikam peşinde koşarken bu özelliğinin daha da arttığından eminim. O nedenle sırrımızı açıklayacağını hiç

sanmıyorum. Ama o karanlık heves ve tutkularını doyuracak başka yollar arayacağından eminim."

"Peki, ben ne olacağım! O ölümcül düşmanla aynı havayı soluyarak nasıl yaşayacağım ben?" diye sızlandı Arthur Dimmesdale sinirli bir hareket yapıp elini göğsüne götürürken - bildiğiniz gibi bu hareketi her zaman bilinçsizce tekrarlardı. "Sen güçlüsün Hester. Benim için de düşün, benim için de karar ver."

Hester ağır ağır, tane tane konuştu, kesin bir sesle şöyle dedi, "Artık o adamla aynı evde oturmamalısın. Yüreğin onun o şeytanca bakışlarından uzak olmalı."

"Çektiklerim ölümden beterdi. Fakat ondan nasıl kaçabilir ne yapabilirim? Onun ne olduğunu öğrendim an, üzerine yığıldığım bu sararmış yaprakların içine gömülüp hemen ölmem mi gerekiyor?"

"Yazık, çok yazık!" dedi kadın gözlerine dolan yaşları silerken, "Seni kendi güçsüzlüğün, zayıflığın öldürüyor, başka bir şey değil!"

Vicdan azabıyla kıvranan rahip, "Tanrı beni yargılayıp mahkûm etti. Bunlarla çarpışacak kadar gücüm yok benim" dedi. "Gücünü doğru kullanırsan Tanrı seni bağışlayacaktır." "Sen gücünü benim için kullan; ne yapmam gerekiyorsa karar ver."

"Dünya bu kadar küçük mü?" diye bağırdı kadın, derin bakışlı güzel gözleriyle rahibin gözlerinin içine bakarken, onun dağılıp gitmiş, sinmiş olan benliğini hipnotize edecek gibiydi, "Yani koskoca evren, birkaç yıl öncesine kadar şu anda içinde bulunduğumuz orman kadar ıssız bir toprak parçası olan bu kentten mi ibaret? Önümüzdeki dar patika nereye gidiyor? Sen kasabaya diyorsun! Evet, doğru! Fakat aynı zamanda aksi yöne doğru da uzanmıyor mu? Ormanın derinliklerine ve oradan da el değmemiş bakir topraklara gitmiyor mu? Her adımda insanoğlunun bıraktığı izler azalmıyor mu? Birkaç kilometre sonra o izler tümüyle yok olacak ve oraya ulaştığında özgür

olacaksın! Evet, kısa bir yürüyüş, seni azap içinde yaşadığın bu yerlerden alıp mutlu olabileceğin bir dünyaya götürecektir. Bu uçsuz bucaksız ülkede kalbini Chilligworth'un hain gözlerinden gizleyecek bir gölge, bir barınak bulamaz mısın? Böyle bir yer yok mu?"

"Elbette var Hester! Var! Ama o gölgelik dediğin yer dökülen yaprakların altı," diye konuştu rahip mahzun bir gülüşle.

Hester devam ediyordu, "Denizi de unutma! Seni buralara o getirdi; istersen tekrar geri götürebilir. Kendi ülkemizin küçük bir köyünde veya koskoca Londra'da ya da Almanya'da, Fransa'da, hatta güzelim İtalya'da onun gücünden ve bildiklerinden, bilgisinden uzak yaşayabilirsin. Bu acımasız, taş yürekli adamlarla, onların düşündükleriyle neden ilgileniyorsun? Bu kadar seni demir pençeleriyle ezdikleri yetmiyor mu?"

Bunları bir rüyadaymış gibi dinleyen rahip, "Yapamam!" dedi, "Buralardan çekip gidecek gücüm yok benim. Günahkâr ve bedbaht biriyim ama, kaderimin beni getirip yerleştirdiği bu yerde varlığımı sürdürmekten başka bir düşüncem olmadı hiçbir zaman. Kendi ruhumun saflığını yitirmiş olabilirim, fakat başkalarının ruhunu kurtarmak için elimden geleni yapmayı sürdüreceğim. Görevi sona erdiğinde şerefsizce ölecek bir bekçi de olsam işimi bırakıp gitmeyeceğim."

Hester kendi enerjisini ona aktarmakta son derece kararlıydı, "Sen yedi yıldır çektiğin acıların yükü altında ezilmişsin. Fakat buradan gidince hepsini arkanda bırakmış olacaksın! Ormanın yolunu tuttuğunda yükün ağır gelip adımlarını yavaşlatmayacak, denize açılıp gitmeyi seçersen bindiğin gemi batmayacaktır. Sırtında, gönlünde taşıdığın yükü üstlenmiş olduğun bu yerde bırak, onunla artık uğraşma! Onu düşünme! Her şeye yeniden başla! Bir kere yanılmış olmak her şeyin bittiği anlamına gelmez! Gelmemeli! Önünde çalışıp çabalayıp başarıya ulaşabileceğin bir gelecek uzanıyor. Mutlu olabilir; insanlara iyilik edebilirsin.

Yılların gölgesinde geçen bu hayatın yerine doğruyu ve dürüstlüğü seç. İçinden geliyorsa Kızılderililere doğru yolu göster, onlara önderlik etmeyi üstlen. Ya da sana çok daha fazla yakışacak bilimle uğraş; eğitim dünyasında yer yapmış ün sahibi, bilge kişilerden daha ileride olduğunu kanıtla, ikazlar ver! Yazılar yaz! Çalış, hareketlen! Uzanıp ölümü bekleyeceğine bir şeyler yap! Arthur Dimmesdale adını bırak, korkup utanmadan taşıyabileceğin onurlu bir ad kullan! Hayatını kemiren üzüntüleri bir gün daha fazla çekmek için mi ağırdan alıyorsun? İradeni yok edip elini kolunu bağlayan, pişmanlığını bile açıklayamayacak kadar seni güçsüz kılan o üzüntüler değil mi! Hadi, davran, ayağa kalk!"

"Ah, Hester!" diye haykırdı rahip, onun coşkusu ve iradesi karşısında gözleri bir an için parlayıvermiş, sonra hemen sönmüştü, "Sen bacakları titreyen birine koşmasını söylüyorsun. Ben burada öleceğim! Bu güçlüklerle dolu, iyi tanımadığım koskoca dünyayla tek başıma baş edecek ne gücüm ne de cesaretim var benim."

Bunlar yıkılıp bitmiş ruhunun son feryadıydı. Uzansa yakalayabileceği güzel ve mutlu günleri tutabilecek enerjiden yoksun olduğu açıkça belliydi, bir kez daha, "Yalnız yapamam Hester," dedi.

"Yalnız olmayacaksın!" diye fısıldadı kadın kararlı bir sesle. Evet, bu durumda söylenecek başka bir şey kalmamıştı!

Gün Işığı

18

Arthur Dimmesdale Hester'a içine biraz korku karışmış olsa da umut ve sevinçle baktı. Kendisinin söyleyip de dile getiremediklerini fısıldayan sesindeki cesaretten ürkmüştü. Doğuştan atak ve ateşli bir insan olan Hester Prynne'nin uzun yıllar insanlardan uzak yaşaması, gelenekler ve kanunlar emrettiği

için toplumdan dışlanması, genç rahibin pek alışkın olmadığı bir yaşam biçimi sürdürmesine ve bunun sonucu olarak da bir takım beceriler ve hünerler edinmesine yol açmıştı; bunun oldukça normal olduğunu kabul etmemiz gerek… Yıllar yılı, o anda içinde bulundukları ve gelecekte ne yapmaları gerektiğini saptamak için tartıştıkları vahşi orman kadar büyük, karmaşık ve karanlık bir boşluğun ortasında kimseden en ufak bir yardım görmeden başıboş dolaşıp durmuştu. Aklı ve kalbi, boş arazide kendilerine yer bulup sığınan, ormanlarda özgürce dolaşan Kızılderililer kadar özgürdü, geçen o uzun zaman sürecinde yalnız yaşadığı çorak ve ıssız yerden toplumun yerleşik kurumlarına, din adamlarının, yöneticilerin tasarlayıp uyguladığı kanun ve kurallara o da Kızılderililerin baktığı gibi biraz küçümseyerek bakmış ve içten içe eleştirmişti. Rahiplerin lekesiz beyaz yakalıklarını, hakimlerin süslü cübbesini, suçluların teşhir edildiği platformu, hapishaneyi, evlerdeki gösterişli şömineleri, hatta kiliseyi kendince alaya almaktan kaçınmamıştı. Başına gelenler onu bir bakıma özgür kılmış, göğsündeki kızıl damga başka kadınların giremeyeceği yerlerde dolaşmasını sağlayan bir tür pasaport olmuştu. Utanç, umutsuzluk, yalnızlık! Bunlar onun öğretmeni olmuş, onu güçlü kılmış, birçok kötülüğü görüp tanımasına yardımcı olmuşlardı.

Öte yanda rahip, tutkularına yenik düşerek kutsal kuralları bir kez de olsa çiğnemişti ama, görevini ve bağlı olduğu prensipleri göz ardı etmemiş, herkesin bildiği ve uymak zorunda olduğu kurallara uygun olarak yaşamaya devam etmişti. Utanç duyduğu günahı işledikten sonra büyük bir dikkat ve titizlikle yalnız davranışlarını denetim altında tutmakla kalmamış -bu çok kolay olurdu- her düşüncesini, aldığı her nefesi bile hesaplamıştı. O günün toplum yaşamında bir din adamının neredeyse en ön planda yer aldığının bilincindeydi; toplumdaki mallara, prensiplere, hatta önyargılara herkesten daha sıkı sarılmak

zorunda olduğunu biliyordu. Bir din adamı olarak üstlendiği görevler kaçınılmaz bir biçimde her şeyini sınırlıyordu. Geçmişte işlediği büyük günah ruhunda asla iyileşmeyen ve iyileşmeyecek bir yara açmış, onu her şeye karşı son derece duyarlı yapmıştı. Belki günaha girmemiş olsa, erdemli olmak için bu kadar çaba göstermeyecekti.

Hester Prynne açısından bakarsak, yedi yıllık manevî sürgün ve dışlanmanın onu bu karşılaşma anına hazırladığını düşünebiliriz. Fakat Arthur Dimmesdale için durum çok farklıydı! Onun gibi bir adam bir kez daha günah çukuruna düşerse; suçunu affettirmek için ne gibi bir mazeret bulunacaktı? Uzun yıllar acı çekmek sinirlerini harap etmiş, duyduğu büyük pişmanlık zihnini bulandırıp aklını karıştırmış, suçu kesinleşmiş bir günahkâr olarak kaçmakla, ikiyüzlü bir yalancı olarak yaşamak arasında seçim yapmaya zorlanan vicdanı dengesini kaybetmiş, rezil olmaktan ve ölümden ya da düşmanının dayanılmaz entrikalarından korkup kaçmaya çalışmıştı! Bunların tümü her insanda olabilecek kusurlardır. Bu zavallı, güçsüz ve hasta, mutsuz adam boş ve karanlık bir yolda yürürken birisi kendisine sevgi ve şefkat gösterirse, elem ve keder dolu yaşamında yeni ve mutlu günler için değiştirmek ister elbette, diyebiliriz. Şu acı gerçeği de açıkça belirtmek gerekiyor: İşlenen suçun insan ruhunda bıraktığı izler asla silinip yok olmaz. Düşmanın sık sık oralara saldırmasını ya da ilk girişiminde başarılı olamazsa karşısındakini yıkacak başka yollara sapmasını engellemek için dikkatle korunup saklanması gerekirse de kaleyi içten fethetmesine yardımcı olacak yıkılmış duvarların arasından geçerek zafere ulaşma olasılığını da göz ardı etmemek gerekir.

Lafı uzatıp fazla ayrıntıya inmeden şu kadarını belirtelim: Sonunda rahip oralardan uzaklaşmaya karar verdi; hem de yanında biriyle!

"Şu geçen yedi yıl içinde bir kez olsun rahatlayıp huzur duymuş olsaydım" diye düşünmüştü kendi kendine, "bir gün Tanrının beni bağışlayacağına inanarak direnebilirdim. Fakat asla kurtulamayacağımı bile bile neden her idam mahkûmuna tanınan son haktan yararlanıp biraz rahata etmeyeyim? Daha iyi günlere kavuşacaksam neden buradan uzaklaşmayayım? Güzel bir hayatın peşine düşmek için daha güzel bir şeyleri silkip atmış olmayacağım! Artık Hester yanımda olmadan yaşayamam! Öyle güçlü, öyle sevgi dolu ki yaralarımı sarıyor. Ah, başımı kaldırıp konuşamadığım yüce Tanrı, acaba bir gün beni bağışlayacak mısın?"

Dönüp Hester'a baktı; göz göze geldiler genç kadın sakin bir sesle, "Evet, buradan gideceksin!" dedi.

Bu karara vardıktan sonra göğsünün üzerindeki ağırlık hafifledi, tüm vücudu tarif edilemeyecek kadar garip bir neşe ve coşkuyla aydınlanmıştı. Yüreğinin zindanından kaçan bir mahkûmdu o artık. Kanunsuz, töresiz, sınırsız bir özgürlüğün etkisiyle canlanmış hayata sarılmıştı. Yerde sürünen ruhu yücelmiş, göğe doğru yükselmeye başlamıştı. Ancak çok dindar olduğu için birtakım kuşkulara kapılmadan edemiyordu, "İçimi yeniden mutluluk ve sevinç mi kaplıyor?" diye haykırdı. Şaşkındı, "Ben böyle şeylerin benim için yitip gittiğini sanıyordum. Hester! Sen benim koruyucu meleğimsin. Günahla lekelenmiş, mutsuzluğun kararttığı, hastalıklı bedenimi şu solmuş yaprakların üzerine bırakmışken, yeniden doğdum; bana yol gösteren Tanrıya hizmet edebilmek için yeni güçlere sahibim artık. Daha şimdiden iyi bir yaşama ulaştım ben. Bunu neden daha önce yapmadık?"

"Arkamıza bakmayalım artık" dedi kadın, "geçmişi unut! O gittiğine göre neden hâlâ onu düşünüyoruz? Bak! Şimdi bu simgeyi çıkartıp atarak geçmişi siliyorum, sanki hiç olmamış gibi!"

Böyle konuşarak kırmızı 'A' harfini giysisinin üzerinde tutan iğneyi çıkardı, eline alıp tüm gücüyle uzağa, sararmış yaprakların üzerine fırlattı. Gizemli simge adeta uçarak gidip nehrin kıyısına konmuştu. Bir karış daha ileriye gitse suya düşecek, derdi akan küçük dereye taşıyacağı yeni bir hüzün getirmiş olacaktı. Ama gitmedi, şahane bir mücevhermiş gibi güneşin altında parlayarak orada öylece kaldı. İlerde oralarda dolaşan biri bulup alsa belki etkilenecek, suçluluk duygusu, kalp ağrısı ve nedenini anlayamadığı birtakım şanssızlıklarla karşı karşıya gelecekti.

Hester derin bir soluk aldı, sanki ruhundaki tüm utanç ve keder gitmiş, rahatlamıştı! Bu özgürlüğe kavuşmadan önce göğsünde ne büyük bir ağırlık taşıdığını fark etmemiş gibiydi. Ardından hiç yapmadığı bir şey daha yaptı: saçlarını saklayan çirkin boneyi de çıkartıp attı! Gür siyah saçları omuzlarından aşağıya dökülüverdi. Güneşte parıldayan o güzelim saçlar, güzel yüzüne yepyeni bir canlılık katmış, sert hatları yumuşayıvermişti. Dudaklarında ve gözlerinde ışıldayan tatlı bir gülüş yıllardır kalbine gömdüğü kadınlığının dışa vuruşuydu. Solgun yanakları pembeleşmişti. Geçmişte kalıp söndüğünü sandığı dişiliği, gençliği ve şahane güzelliği, daha önce tadamadığı genç kızlık umutları ve o anda duyduğu mutluluğun çevresinde toplanarak geçirmekte oldukları büyülü dakikaların içine sızmıştı. Bu iki seven kalbin umutsuzluğuyla kararmış gibi görünen yeryüzü ve gökyüzünün sıkıntısı da onların hüznüyle birlikte dağılıp gitmiş, bulutlar dağılmış, gülümseyen güneş, ışınlarını ormanın derinliklerine kadar göndermişti. Yeşil yapraklar daha bir canlanmış, sararıp yere dökülmüş olanlar altın rengine dönüşmüş, ağaçların grimsi gövdeleri parlamıştı. Bulundukları yeri gölgeleyen her şey bu gelen ışıltıyı kucaklamıştı. Ormanın gizemli derinliklerine doğru uzanıp giden küçük dere bile çevreyi aydınlatan bir ışık seline dönüşmüştü. Evet insanların yaptıkları kanunlara baş kaldıran vahşi ormanın kural tanımadığı bu iki ruhun mutluluğunu

onaylıyordu. Aşk yeni olsa da, sönmüş ateşinin küllerinin içinden çıkarak uyanmış olsa da her zaman ışığını yolladığı kalplerin dışına taşarak çevreyi aydınlatır. Orman karanlık kalmış olsaydı bile Hester Prynne ve Arthur Dimmesdale'in gözlerinden yansıyan parıltı ortalığı aydınlatmaya yeterdi.

Hester, genç adama yepyeni bir heyecanla bakarak, "Pearl'le tanışmalısın!" dedi, "Bizim küçük Pearl. Evet onu görmüş olduğunu biliyorum, ama şimdi ona farklı bakacaksın. Tuhaf bir çocuk o! Anlamakta zorlanıyorum. Ama senin de onu benim kadar seveceğinden eminim. Onu yetiştirmek konusunda bana yol göstermelisin."

"Çocuğun beni tanımak isteyeceğinden emin misin?" diye sordu rahip endişeyle, "Uzun zamandır çocuklardan uzağım. Onlardan kaçıyorum. Bana güvenmediklerini düşünüyorum. Bana yaklaşmak istemiyorlar. Pearl'den de çekiniyorum."

"Ah, bu çok üzücü" dedi kadın, "ama o seni sevecektir, sen de onu tabii. Pek uzağa gitmemiştir. Çağırayım. Pearl! Pearl!"

"Ben kendisini görüyorum. Buradan oldukça uzakta, derenin karşı kıyısında. Bir ışık huzmesinin içinde duruyor. Gerçekten beni sevebileceğine inanıyor musun?"

Hester gülümsedi. Sonra, rahibin dediği gibi biraz ötede, dalların arasından süzülen güneşin ışınlarının altında parlayan elbisesiyle duran kızına bir kez daha seslendi. Çocuk, esen rüzgârın etkisiyle hareket eden dallardan üzerine bir düşüp bir kaçan ışığın altında kah gerçek bir insan yavrusu, kah hayalleri süsleyen bir peri gibi görünüyordu. Annesinin sesini duyunca ağaçların arasından geçerek ağır ağır onlara doğru yürüdü.

İkisinin birbirleriyle konuştukları süreyi oldukça eğlenceli geçirmiş, çünkü keder ve dertlerini yanlarında getirenlere pek kasvetli görünen büyük orman, yalnızlık çeken küçük kıza elinden geldiğince arkadaşlık etmeye gayret etmişti. Ürkütücü halini bir yana bırakıp en neşeli havasına bürünmüş, ona

sonbaharda tomurcuklanan fakat ancak ilkbaharda olgunlaşıp yenilecek hale gelen, kuruyan yapraklarının arasında kan damlaları gibi parlayan keklik üzümü ikram etmişti. Pearl onları toplayıp yemiş, buruk tatları pek hoşuna gitmişti. Ormanın yabanıl vatandaşları çekinmeden yoluna çıkmıştı. Bu arada arkasında on yavrusuyla dolaşan anaç bir keklik kızın peşine takılıp onu kovalamıştı. Fakat az sonra yaptığından pişmanlık duymuş olmalı ki arkasına dönüp kendi dilinde miniklerine korkmamalarını tembihlemişti. Alçak bir dala tünemiş olan bir güvercin de Pearl'ün yakına gelmesini bekledikten sonra korkudan çok, hoş geldin anlamına gelebilecek ötüşüyle onu selâmlamıştı. İçinde yaşadığı ağacın kovuğundan başını çıkaran sincap öfkesini ya da neşesini belirten birtakım sesler çıkarmış - sincaplar çabuk öfkelenen, şakacı yaratıklar olduğundan onları anlamak pek kolay değildir- sonra da kızcağızın kafasına kabuklu bir yemiş atmıştı. Atılan şeyin geçen yıldan kalmış olduğu belliydi, ayrıca sincabın orasını burasını dişleyip kemirmiş olduğu da açıkça görülüyordu. Küçük kızın ayaklarının kuru yapraklar üzerinde çıkardığı hışırtıdan ürkerek uykusundan uyanan bir tilki oradan uzaklaşmak mı, yoksa aynı yerde kalıp istifini hiç bozmadan uyumaya devam etmek mi daha iyi olur pek karar veremediğinden meraklı bakışlarla onu süzmekle yetinmişti. Sonra karşısına bir de kurt çıktığı söylenir ama bu bana pek mantıklı gelmedi: Güya hayvan Pearl'ün entarisini koklamış ve onun başını okşamasına izin vermişmiş!? Neyse, belirtmek istediğim şu; orman ve bağrında beslediği yaratıklar bu insan yavrusunun yabanıl bir yanı olduğunu anlamış ve onu benimsemişlerdi.

Pearl de burada, kentin iki yanı çimlerle bezenmiş sokaklarında ve annesiyle oturdukları kulübelerinde olduğundan çok daha sakin ve usluydu. Ormandaki çiçekler de bunu anlamış olmalılardı ki küçük kız yanlarından geçerken şöyle fısıldar

gibiydiler, "Beni al ve kendini benimle süsle. Güzel kız hadi al beni!" Ve Pearl onlan sevindirmek için menekşeler, laleler, küpe çiçekleri ve ağaçların sunduğu en taze, en yeşil filizlerden topladı. Saçlarına, göğsüne, incecik beline takıp takıştırdığı bu süslerle bir ağaç perisi, bir kelebek ya da bu yaşlı ağaç kümesine çok yakışan herhangi bir yaratığa benzemişti. Annesi çağırdığında işte böyle görünüyordu.

Ağır ağır sesin geldiği yöne doğru yürümeyi sürdürdü.

Yavaş hareket ediyordu, çünkü rahibi görmüştü.

Dere Kenarındaki Çocuk

19

"Onu çok seveceksin" diye tekrarladı Hester rahiple birlikte durup çocuğun gelişini izlerken, "Ne kadar güzel olduğunu görüyorsun değil mi? Çiçeklerden yaptığı basit süslerle kendini nasıl bezemiş baksana! Elmas, inci, yakutlar bulup toplasa bu kadar yakışmazdı herhalde. Şahane bir insan o! Ve ben kime benzediğini biliyorum."

Arthur Dimmesdale mahcup bir gülümseyişle, "Her dakika yanında koşuşup duran bu sevgili küçüğün beni kaç kez ne kadar korkuttuğundan haberin var mı?" diye sordu, "Ah, evet Hester! Onun yüzünde kendi yüz hatlarımı görüyordum, o kadar belirgindi ki herkes anlayacakmış gibi geliyordu. Bunu düşünüyor ve düşündüğüm için korkuyordum. Ama gene de onda daha çok sen varsın."

Hester, "Hayır, hayır!" diye karşı çıktı tatlı bir sesle, "Biraz sabret; yakında kimin çocuğu olduğu belli olacak diye korkmana gerek kalmayacak. Şuraya bak, saçına taktığı o yabanî çiçeklerle ne kadar farklı bir güzelliği var. Sevgili memleketinizde bıraktığımız perilerden biri onu bize getirmiş sanki."

İkisi, daha önce bilmedikleri duygularla küçük kızın kendilerine doğru ilerlemesini izliyor, onda ikisini birleştiren bağı

açıkça görüyorlardı. Yedi yıl önce saklamaya çalıştıkları ortak günahlarının meyvesi olarak dünyaya gelen bu çocuk, okumasını bilen biri için alev ve ateşten yazılmış bir belge gibi karşılarındaydı. Genç kadınla rahibin tek varlık haline gelmiş simgeleriydi. Karşılarında ruhlarının ve bedenlerinin birleşmesinin doğurduğu bu somut sonuç dururken, geçmişte işledikleri günah ne olursa olsun, yeryüzündeki yaşamlarının ve geleceklerinin birbirine kıskıvrak bağlı olduğunu nasıl yadsıyabilirlerdi? Çocuğa bakarken kafalarına takılan bu düşünceler ve belki söyleyemedikleri ya da akıllarına getirmekten kaçındıkları daha pek çok şey, onları biraz korkutuyordu.

"Ona büyük bir heyecanla yaklaşma, yani sevgini pek belli etme!" diye fısıldadı Hester, "Bunları fark etmese daha iyi olur. Arada bir garip davranıp kapris yapar; özellikle karşısındakinin davranışlarına bir anlam veremediği zamanlar. Aslında sevgi dolu bir kalbi vardır. Beni çok sever, seni de seveceğinden eminim."

Bakışlarını Hester'a çeviren rahip, "Bu tanışmadan ne kadar korktuğumu ve ne kadar sabırsızlandığımı bilemezsin" diye itiraf etti, "Aslına bakarsan, az önce de söylediğim gibi çocuklarla aram pek iyi değildir, nedense bana pek sokulmaz, kucağıma oturup tatlı tatlı gevezelik edip gülmezler; biraz uzak durup yüzüme bakarlar. Küçük bebekler bile kucağıma alınca ağlamaya başlar. Fakat Pearl ile iki kez karşılaştık ve her ikisinde de bana oldukça nazik davrandı. İlkini sen de çok iyi hatırlıyorsundur! İkincisi de bizim aksi Valinin konağında karşılaştığımız gündü."

"Ve sen onu ve beni son derece cesur bir konuşmayla nasıl savunmuş, bizi nasıl korumuştun. Ben hepsini çok iyi hatırlıyorum. Pearl'ün de unutmadığından eminim. Önceleri belki biraz uzak duracak, utanıp sıkılacaktır belki ama, sonunda seni sevmeyi öğrenecektir."

Bu arada Pearl, derenin karşı kıyısından yürüyerek onlara en yakın noktaya varmıştı, orada sessizce durmuş yosun kaplı dev

ağaç gövdesinin üzerinde oturmuş kendisini bekleyen genç çifte bakmaktaydı. Tam dikildiği yerde dere oldukça büyük bir girinti yaparak minik bir gölet oluşturmuştu. Oradaki pırıl pırıl parlayan temiz ve durgun su tıpkı bir ayna gibi küçük kızın görüntüsünü yansıtıyordu. Çiçekler ve yapraklarla donanmış zarif görüntüsü gerçeğe kıyasla daha bir uçucu, daha sanatsaldı. Ve tuhaftır o uçuculuk geri yansıyıp çocuğa da bulaşmış gibi, onu da tablonun bir parçası yapmıştı. Güneşin parlak ışınlarının altında durup gölgeli ormanın yarı karanlık bir köşesinde kalmış o iki insana bakışında garip bir şeyler vardı. Göletteki o hayalet, ayaklarının dibindeki suda altın renginde bir ışık selinin altında duran küçük kızın varlığı, pek anlayamadığı bir biçimde onun kendisini her şeyden ve herkesten uzak ve yabancı hissetmesine neden oluyordu. Sanki tek başına ormanda dolaşırken annesiyle birlikte yaşamakta olduğu dünyadan uzaklaşmış da şimdi nasıl geri döneceğini bilemiyormuş gibi bir duyguya kapılmıştı.

Bunlara kapılmakta hem haklı, hem de haksızdı. Eğer anneyle kızının arasına bir şeyler girmişse bu Pearl'ün değil Hester'ın suçuydu. Çünkü kızı yanından ayrıldıktan sonra annenin duyguları tüm yoğunluğuyla başka birine yönelmiş ve onu öyle sarmıştı ki çocuk geri çağrıldığında alışkın olduğu yeri bulamadığından şaşkına dönmüştü.

İnce ruhlu rahip şunları söylemekten kendini alamadı, "içimde bu derenin sizin dünyalarınızı ayırdığı ve senin eski Pearl'ü bir daha bulamayacağın gibi tuhaf bir duygu var Hester. Çocukluğumuzda dinlediğimiz masallardan çıkıp gelen bu küçük peri kızı, yoksa akan suyun üzerinden geçemeyecek mi? Lütfen acele etmesini söyle; böyle oyalanıp gecikmesi sinirlerimi harap ediyor!"

"Haydi gel yavrum!" diyerek kızını yüreklendirmeye çalıştı Hester, kollarını ileriye doğru uzatarak, "Ne kadar ağır yürüyorsun öyle! Sen hiç böyle yapmazdın. Yanımdaki dostun

senin de dostun olmasını istiyorum. Bundan böyle annenin sana verdiğinin iki katı bir sevgiyle büyüyeceksin. Haydi bu tarafa atla da yanımıza gel! Sen bir ceylan kadar çeviksindir."

Bu tatlı sözlere pek bir tepki vermeyen Pearl, olduğu yerde durmuş, vahşi bakışlı siyah gözleriyle bir annesine bir rahibe bakıyor, bazen ikisini birlikte göz hapsine alarak aralarındaki ilişkinin boyutlarını anlamaya çalışıyordu. Arthur Dimmesdale çocuğun gözlerini üzerinde hissedince nedense kendini tutamayıp artık bir parçası haline gelen hareketi tekrarlamış; elini kalbinin üzerine koymuştu. Pearl de hemen otoriter ve kesin bir tavırla kolunu uzatarak minik işaret parmağını annesinin göğsüne doğrultmuştu. Doğal olarak ayağının dibindeki su birikintisine yansıyan hayali de aynı pozisyonu almıştı.

"Ah, benim tuhaf kızım, neden buraya, yanıma gelmiyorsun?" diye seslendi Hester. Ama Pearl hâlâ olduğu yerde durmuş parmağıyla göğsünü gösteriyordu. Yalnız bir farkla: Şimdi yüzündeki ifade değişmiş, çocuksu hatlarına hiç yakışmayan sert ve öfkeli bir hal almıştı. Annesi gelmesi için ısrar etmeyi sürdürürken küçük kızın o güne kadar görmediği kadar neşeli ve güleçti; bayramlık yüzünü takınmıştı. Davranışları gittikçe sertleşen kız inatla yerinde kalıp ayağını öfkeyle yere vurdu. Göletteki görüntü de aynı şeyi yapınca hareket daha da vurgulanmış oluyordu.

"Çabuk ol Pearl, kızmaya başlıyorum!" diye bağırdı kadın. Başka zamanlarda ve başka koşullarda da çocuğun garip davranışlanna şahit olmuş, hatta onlara alışmıştı denebilir ama şimdi doğal olarak daha uysal davranmasını istiyordu. "Atla şu sudan yaramaz kız ve hemen koşarak buraya gel, yoksa ben oraya geleceğim!"

Annesinin yalvarmalarına da tehditlerine de kulak asmayan Pearl birden müthiş bir öfke nöbetine tutuldu; garip hareketler yapmaya, kolunu bacağını oynatıp bedenini sağa sola çevirmeye

başladı, bu arada deliler gibi bağırıp çağırmayı da unutmamıştı. Öyle çığlıklar atıyordu ki orman çın çın ötüyor, çevresindeki her şey onun isyanına kapılırmışçasına sesini yansıtıyordu. Tabii sudaki görüntüsü de onun öfkesini, acayip hareketlerini ve her şeyin ötesinde arada bir annesinin göğsüne yönelttiği minik işaret parmağını yansıtmaktan geri kalmıyordu.

"Onun niçin böyle davrandığını anlıyorum" diye fısıldadı kadın rahibe; üzüntüsünü ve öfkesini gizlemeye çalışıyordu fakat yüzü bembeyazdı, "çocuklar içinde bulundukları düzenin bozulmasından hiç hoşlanmazlar; Pearl benim her zaman üzerimde taşıdığım şeyi göremediği için öfkelendi."

Rahip, "Yalvarırım onu sakinleştirebileceksen bunu h¬men yap! Bayan Hibbins gibi yaşlı bir cadının öfkesini bile bu çocuğunkine tercih ederim," dedi gülümsemeye çalışarak. "Şu anda Pearl'ün çocuk güzelliğinde o ihtiyar cadının buruşuk suratında gördüğüm aynı tuhaf ifadeyi görüyorum. Beni seviyorsan lütfen sakinleştir onu!"

Yüzü alev alev yanan Hester rahibin gözlerine bakarak söylediklerini dikkatle dinledikten sonra; derin bir iç çekişle yeniden kızına döndü, ağzını açacak gücü kalmamış, yüzü bem-beyaz kesilmişti, "Pearl" dedi hüzünlü bir sesle, "Ayağının dibine bak! Bak, işte orada, yerde, tam karşındaki kıyıda."

Çocuk bakışlarını gösterdiği yere çevirince suyun hemen kıyısında duran kırmızı 'A' harfini gördü. "Onu alıp bana getir." "Gel de kendin al."

Hester rahibe, "Hiç böyle bir çocuk gördün mü?" diye sordu ve devamla, "Sana onun hakkında anlatacağım öyle çok şey var ki. Her neyse, bu iğrenç damga konusunda haklı olduğunu düşünüyorum. Ne yazık ki bu işkenceye biraz daha dayanmam gerekiyor -sadece birkaç gün daha- buralardan uzaklaşıp rüyalarımızdaki ülkeye varıncaya kadar. Orman o damgaya dar gelir, onu kendi elimle okyanusun sularına fırlatıp gömmeliyim."

Böyle dedikten sonra derenin kenarına yürüdü, harfi yerden aldı ve göğsüne taktı. Birkaç dakika önce onu denizin derinliklerine gömeceğini söylerken umut doluydu ama o anda, kaderin bu korkunç simgeyi yeniden taşımasını istediği duygusuna kapılıvermişti. Ondan uzak kaldığı bir saat boyunca, onu sonsuzluğa gönderdiğini düşünüp rahat bir nefes almıştı fakat şimdi bedbahtlığının göstergesi geri gelmiş, göğsündeki yerini almış, orada ışıldamaya devam ediyordu! Zaten, yapılan kötülükler, işlenen günahlar böyle bir simgeyle olmasa da, her zaman şu veya bu biçimde ortaya çıkıp insanın peşinden gelmiyor muydu? Genç kadın günah buklelerini toplayıp bonesinin altına soktu. Kızıl damga güzelliğini ve dişiliğini gene alıp götürmüş, güneşin batışıyla kararan gökyüzü gibi grimsi gölgeler tüm varlığını sarmıştı. Değişim tamamlanınca elini Pearl'e uzatıp sitemli ve kırgın bir sesle sordu, "Şimdi anneni tanıdın mı yavrum? Artık dereyi geçip her zamanki utanç giysisine bürünmüş, eskisi gibi neşesiz ve kederli annene geri gelecek misin?"

"Evet! Geliyorum" diye yanıt verdi çocuk, karşıya geçip Hester'ın boynuna sarılarak, "Şimdi gene benim annem oldun; ben de senin küçük Pearl'ün!"

Her zaman pek sık yapmadığı bir şeyi yaptı: annesinin alnına ve yanaklarına sevgi dolu öpücükler kondurdu -ama sonra, ne zaman hoşa gidecek bir şeyler yapsa mutlaka bir terslik çıkarmaktan asla vazgeçmeyen bir çocuk olduğunu unutmayıp- uzandı ve kızıl damgayı da öpüverdi.

"Yaptığın hiç hoş bir şey değil" dedi anne, "azıcık bir sevgi gösteriyor, sonra benimle alay ediyorsun!"

"O rahip neden orada oturuyor?" diye sordu çocuk.

"Seni karşılamak, seninle tanışmak için. Hadi gel, hayır duasını al. O seni seviyor Pearl, anneni de seviyor. Sen de onu sevemez misin? Gel bak, seninle tanışmaya can atıyor."

"Bizi seviyor mu?" dedi çocuk zeki gözlerini annesine çevirerek, "Ellerimizden tutup bizi kente götürecek mi? Üçümüz birden mi gideceğiz?"

"Şimdi değil. Şimdi olmaz. Fakat yakında bizimle beraber olacak, güzel ve sıcak yuvamızda şöminenin yanına oturup seni kucağına alacak; sana güzel şeyler öğretecek ve seni çok sevecek. Sen de onu seveceksin değil mi?"

"Elini hep kalbinin üzerinde mi tutacak?"

"Aptal kız, ne biçim bir soru bu!" diye bağırmaktan kendini alamayan Hester, devamla, "Hadi gel seni kutsasın"dedi.

Tehlikeli bir rakiple karşılaştığını sezen her şımartılmış çocuğun yaptığını mı yapıyordu, yoksa tuhaf yaradılışının kaprisi miydi pek bilinmez, Pearl genç adama pek sokulmak istemiyor gibiydi. Annesinin zoruyla ve çekiştirmesiyle yanına yaklaşırken isteksizliğini yüzünü ekşiterek ve pek yetenekli olduğu garip mimikler yaparak göstermekten geri kalmadı; zaten duygularını belli etmek için beden dilini ve yüzünü çok kullanır, her canı istediğinde farklı tavırlar sergilemeye bayılırdı. Son derece utanmış olan rahip küçük bir öpücüğün onu kendisine yakınlaştıracağını umarak öne doğru eğilip alnından öper öpmez kız annesinin elinden kurtulup dereye doğru koştu ve eğilip eline aldığı suyla alnını yıkadı. Böylece istemediği öpücüğün alnından silinip akan suya karışarak gittiğini düşünüyordu. Sonra orada sessizce durup aralarında konuşarak geleceğe yönelik planlar yapıp kararlar alan annesini ve rahibi izlemeye koyuldu.

Ve bu garip buluşma böylece sona ermiş oldu. Küçük vadi gene yaşlı, ulu ağaçlara kalmıştı. Bunlar orada o gün olanları uzun süre aralarında fısıldaşıp duracak, fakat tabii bundan kimsenin haberi olmayacaktı. Hüzünlü küçük dere de içini dağlayan acıklı öyküsünü ağaçlarınkine katacak; mırıldanan suları önceden olduğu gibi kederle akmaya devam edecekti.

Rahibin Şaşkınlığı

20

Ormandan Hester ve kızından önce ayrılan rahip, batmakta olan güneşin soluk ışığında bir kez daha arkasına dönüp baktı; hayatına giren bu büyük değişimin gerçek olduğuna inanmakta zorlandığından onların da alacakaranlıkta gittikçe silikleşen ağaçlar gibi kaybolup gideceğini bekliyormuş gibiydi. Ama öyle olmamıştı: İşte Hester, uzun gri elbisesiyle yıllar önce fırtınada devrildikten sonra üzerini yosun kaplamış, omuzlarında taşıdıkları yükün ağırlığıyla yan yana oturup bir saatlik bir huzuru ve mutluluğu tattıktan ulu ağacın gövdesinin yanında duruyor, aralarına giren üçüncü kişinin gitmesine son derece sevinen Pearl de derenin kıyısından ayrılmış neşeyle hoplayıp zıplayarak annesine doğru koşuyordu. Genç adam demek uykuya dalıp rüya görmemişim diye düşündü.

Kendisini rahatsız eden, kafasını karıştıran belirsizliklerden kurtulmak amacıyla Hester'la birlikte yapmış oldukları yolculuk planını bir kez daha düşünüp gözden geçirmeye karar verdi. Aralarında tartışırken, büyük kentlerinde çok sayıda insanın yaşadığı Eski Dünyada tenha ve yabanıl New England'a oranla çok daha kolay gizlenip korunabileceklerine karar vermişlerdi. Çünkü tüm Amerika kıtasında Kızılderili çadırlarıyla, Avrupa kıtasından gelenlerin okyanus kıyısına dizdikleri seyrek ve az nüfuslu yerleşim birimlerinden başka gidecek yer yoktu. Ayrıca sağlığı kırsal kesimdeki zorlu hayat koşullanna hiç uygun olmadığı gibi doğal yetenekleri, engin kültürü, derin bilgisi onun uygar ve gelişmiş bir ülkede çalışmasını gerektiriyordu. Çalışma alanı ne kadar seçkin olursa o kadar başarılı olacaktı. Bunu sağlayabilecek, onları o yerlere ulaştıracak olan gemi zaten o sırada limanda demir atmış duruyordu. Bu gemi o sıralar körfeze girip çıkan, ne iş yaptığı ne getirip götürdüğü bilinmeyen, insanların biraz kuşkuyla baktıkları o ne idüğü belirsiz taşıma

araçlarından biriydi; tam olarak kanun dışı eylemler yapan korsan gemilerinden biri denemezdi ama gene de karanlık bir iş teklifi gelirse pek hayır demeyeceğe benziyordu. Kısa bir süre önce İspanya'dan gelmişti ve üç dört gün sonra da Bristol'e gitmek üzere demir alacaktı. Yıllar boyu gönüllü bir hemşire olmayı üstlenmiş olan yardım sever Hester'ı kaptan da mürettebat da tanır ve takdir ederlerdi. O nedenle koşulların zorladığı bir gizlilikle iki yetişkin ve bir küçük çocuk için yer ayırtabileceklerdi. Hester'dan geminin limandan ayrılacağı gün ve saat hakkında bilgi almıştı. Büyük bir olasılıkla dört gün sonra yola çıkılacağını öğrenince, "Bu büyük bir fırsat" demişti içinden.

Sayın rahibin neden böyle düşündüğünü pek anlamış değilim ama, okurlarımdan bir şeyler saklamak pek hoşuma gitmediği için bir tahminde bulunabilirim: Kısa bir süre önce yapılan seçimlerden sonraki kutlama töreninde, yani üç gün sonra önemli bir konuşma yapması gerekiyordu da ondan. New England'da görev yapan bir din adamının hayatında böyle bir konuşmanın önemi büyüktü; bu bir onurdu! Bu görevi yerine getirdikten sonra mesleğini bırakması çok uygun düşecekti. Görevine bağlı biri olarak şöyle düşünmekteydi, "Benden söz açıldığında en azından cemaatine karşı her görevi en iyi şekilde yerine getirdiğim söylenecektir."

Zavallı rahibin kendisini yargılarken böylesi büyük bir yanılgıya düşmesi gerçekten ne kadar üzücüydü! Hakkında pek çok kötü şey söylenmiş ve hâlâ da söylenmekte. Fakat suçlamaların hiçbiri yıllardır içini kemirmekte olan gizli yaranın asil ve dürüst karakterini bu derece değiştirmeye başlamış olması kadar anlamsız ve acıklı olamaz. Kimse uzun süre, içinden başka şeyler geçerken çevresine farklı görünmeyi başaramayacağından; sonunda hangisinin gerçek kimliği olduğunu ayırt edemeyecek duruma düşer.

Hester'la yaptıkları sohbetten duyduğu heyecan rahibe büyük bir canlılık ve enerji verdiğinden kente dönerken adeta uçarmış gibi yürüyordu. Ağaçların arasından geçen dar patika ona, ormana geldiği zamankinden daha bakir görünüyor, önüne daha çok engel çıkıyormuş gibi geliyordu; ama o gene de kendisini bile şaşırtan bir çeviklik ve canlılıkla su birikintilerinin üzerinden atlıyor, ayaklarına dolanan otların ve sarmaşıkların arasından koşarak geçiyor, yokuşlara tırmanıyor, çukurları aşıyor; tüm engelleri adeta yıkıp geçiyordu, bir gün öncesine kadar aynı yolda nasıl sarsak adımlarla yürüyüp ikide bir nefes almak için nasıl durakladığını anımsadı. Kente yaklaşınca, karşısına çıkan eskiden beri tanıyıp bildiği şeylerde de bazı farklılıklar görür gibi oldu. Sanki dün değil, iki üç gün önce bile değil, günler, aylar, hatta yılar evvel onlardan ayrılmış gibiydi. Aslında geçtiği sokaklar, sivri çatılarıyla evler, damlardaki rüzgâr gülleri; her şey evet her şey, her zamanki yerindeydi; fakat o, nedense, tümünün değişikliğe uğramış olduğu duygusunu bîr türlü yenemiyordu. Aynı durum rastladığı tanıdıklar ve gördüğü tüm canlılar için de geçerliydi. İnsanlar gençleşmiş ya da yaşlanmış değillerdi, yaşlıların sakallarındaki aklar daha fazlalaşmamıştı, dün emekleyen bebekler bugün kalkıp yürümüyorlardı elbette! O kadar kısa bir süre önce yanlarından ayrıldığı insanlardaki değişikliğin ne olduğunu açıkiayamıyordu,- fakat içinden gelen bir ses hepsinin değişime uğradığında ısrar etmekteydi. Kendi çalıştığı kilisenin yanından geçerken de aynı duyguya kapılmıştı: Binanın görünümü hem çok farklı, hem de çok tanıdık geliyordu, aklı iki farklı algılama arasında gidip gelmeye başlamıştı. Ya burayı önceki bir zamanda rüyasında gördüğünü ya da o anda rüyada olduğunu düşünüyordu.

Bir gün içinde karşısına çıkan her şeyi, sanki yıllar geçmiş gibi, bu kadar farklı biçimlerde algılamak aslında onları algılayan kişideki, yani rahipteki, değişikliğin dışa vurmasından başka bir

şey değildi. Her şey aynıydı; değişimin asıl nedeni kendi iradesi, Hester'in iradesi ve kader birliği etmeye karar vermelerinde yatıyordu. Küçük kent hep aynı kentti ama ormandan dönen rahip aynı rahip değildi. Yolda kendisini selâmlayan dostlarına içinden şöyle demek geçiyordu, "Ben sandığınız kişi değilim! Onu şu ormanın içinde, kimsenin bilmediği gizli bir vadide, üzgün akan bir derenin yanındaki yosun tutmuş ağaç kütüğünün üzerinde otururken bıraktım. İsterseniz gidin bakın: Çökmüş avurtları, kırışıklarla dolu bembeyaz alnıyla, orada atılmış eski bir giysi gibi duran sıska bedeniyle rahibinizi bulursunuz." Buna karşılık dostları ısrarla, "Hayır sen buradasın ve aynı kişisin!" diyeceklerdi ama, aslında fena halde yanılmış olacaklardı.

Rahip evine varana kadar içindeki bu yeni adamın duygu ve düşünce alanında da birtakım farklılaşmalar olduğunu anlamıştı. Talihsiz adamın kendisini de şaşırtan o büyük değişimleri, iç dünyasına egemen olan güçlerin tümüyle bir evrim geçirdiğini var sayarak açıklayabiliriz ancak. Attığı her adımda içindeki bu yeni, çılgın, alışılmadık, hatta kötü şeyler yapma isteğinin arttığını hissediyordu. Bu hem bilinçli hem de içgüdüsel gibiydi. Karakterinin duruma karşı çıkan tarafı altta kalıyor, derinlerden bir yerden gelen güç karşısında eziliyor ve kendisi hiçbir biçimde buna karşı duramıyordu.

Örneğin, yolda kendisinden daha kıdemli, yaşlı bir rahiple karşılaşmasını ele alalım: İyi kalpli yaşlı adam, dürüst ve onurlu karakteri ve toplumdaki yerinin bilincinde olan biri olarak, onu yaşına ve mevkiine uygun babacan bir tavırla selâmlamış, Ayak üstü konuşmaya başladıklarında genç rahibin mesleki ve kişisel erdemlerini göz ardı etmediğini de belli etmekten kaçınmamıştı. İki üç dakika kadar süren bu kısa sohbet sırasında Bay Dimmesdale de yaşın ve mevkiin getirdiği saygınlığa gereken hürmeti göstermeye çalışmıştı fakat aksakallı meslektaşına yakında verilecek olan komünyon yemeği törenleriyle ilgili olarak

aklına gelen birtakım yakışıksız şeyleri söylememek için kendini zor tutmuştu. O kadar ki ağzından dine aykırı bir şey kaçıracağı korkusuyla titremeye başlamış, yüzü sapsarı kesilmişti. Korkularına rağmen gene de kafasından geçenleri açıkça söylediği takdirde saygıdeğer yaşlı üssünün, emrinde çalışan bir din adamından böyle sözler duyunca nasıl donup kalacağı gözünün önünde canlandığından içinden gelen kahkaha tufanını bastırmak için çok çaba harcaması gerekmişti.

Benzer başka bir olayı da anlatmadan geçemeyeceğim: Hızlı hızlı yürürken kilisesinin müdavimlerinin en yaşlısı olan bayanla karşılaşmıştı. Son derece dindar, örnek bir Hıristiyan olan bu hanım oldukça fakir bir duldu. Sürekli uzun zaman önce vefat eden kocasından, pek sevdiği çocuklarından ve dostlarından söz eden biriydi; yüreği ölülerle dolu bir mezarlığa benzerdi. Otuz yıldır sürüp giden bu yakınmalar onun için üzüntü kaynağı olmaktan çıkmış, dinine adamış olduğu ruhunu besleyen özdeyişler ve İncil'den alıntılar olarak kafasına yerleşip kalmıştı. Rahip Dimmesdale'i tanıdığından beri de muhterem bayanın dünyada ve ahrette en büyük tesellisi -bunu kendisi itiraf ediyordu- hayranı olduğu genç rahibin ağır işiten kulaklarına fısıldadığı -kendi deyişiyle- tatlı ve sıcak dualardı. Ne zaman karşılaşsalar -rastlantı da olabiliyordu ama aslında delikanlının yolunu gözlerdi- böyle olmasına alışmıştı. Ancak bu kez rahip yanına sokulan yaşlı kadına aktaracak bir dua bulamadığından ve canı İncil'den inciler fısıldamayı da istemediğinden, insan ruhunun ölümsüz olduğu hakkında kısa fakat etkileyici birkaç laf etmekle durumu idare etmeyi düşünmüş, fakat böyle yaparsa yaşlı hayranının dinine büyük dozda zehir zerk edilmiş gibi anında yere yığılarak ölebileceği olasılığı aklına takılınca, öyle yapmaktan vazgeçmiş, başka bir şeyler söylemişti. Gerçi neler söylediğini ve onun ne tepki verdiğinin pek farkında değildi ama sonradan

düşündüğünde kadıncağızın solgun ve kırışık yüzünün minnet dolu bir hoşnutlukla aydınlandığını anımsadı.

Üçüncü bir örnek: Cemaatinin bu en yaşlı bireyinden ayrıldıktan az sonra bu kez en genç olanıyla burun buruna geldi. Bu kızcağız, rahibin suçluluk platformunda acılarla sarsıldığı gecenin ertesi günü kilisede verdiği vaazın etkisinde kalarak onlara yeni katılanlardandı. Karanlık yaşamının, yeryüzünün geçici eğlencelerini öteki dünyada bulacağına inandığı hazlarla takas ederek aydınlanacağına inanıyordu. Cennette açan zambaklar gibi çok güzel, çok temizdi. Rahip onun lekesiz kalbindeki yerinin çok büyük olduğunu, kendi görüntüsünün kimsenin ulaşamadığı derinliklerde bembeyaz perdelerin arkasına gizlenmiş olduğunu, genç kızın din duygularına platonik bir aşkın karıştığını ve o aşkın dinle kaynaşıp yüceldiğini biliyordu. O gün şeytan, zavallı temiz kızı annesinin yanından uzaklaştırıp bu umutsuz ve şaşkın adamın -böyle olduğunu kabul etmemiz gerekiyor- yoluna çıkarmıştı besbelli. Kız yanına yaklaşırken şeytan, rahibe kötülük tohumlarını damıtıp onun güzel göğsüne damlatmasını, ilerde yeşerip çiçeklenecek olan o tohumun kapkara meyveler vermesini sağlamasını önermişti. Bu bakir ruhu etkileyecek güce sahip olduğunu iyi biliyordu genç adam. Kızcağız ona inanıp güveniyordu; bir bakışıyla onu baştan çıkartabilir, bir sözüyle masumiyetini yok edebilirdi. O gün o ana kadar harcamış olduğundan çok daha büyük bir çabayla pelerinin başlığıyla yüzünü kapatarak kızı tanımazdan gelip hızla yoluna devam etti. Kız onu tanımış olsa bile yaptığı kabalığı istediği biçimde yorumlamakta özgürdü. Nitekim öyle de oldu; zavallıcık tertemiz vicdanına -elinde taşıdığı çanta ya da cepleri gibi- zararsız küçük suçlar yükleyerek ve kendinde binlerce kusur bularak ertesi sabah ağlamaktan şişmiş ve kızarmış gözleriyle gündelik işlerine devam etmek zorunda kaldı.

Rahip, bu son kötü dürtüyü de yendiği için tam kendisini tebrik etmek üzereyken aynı derecede berbat ve belki biraz da gülünç başka bir durumla karşı karşıya geliverdi. Yazarken yüzümüz kızarıyor ama anlatalım: Yürümeye devam ederken içinden birden durup yolun kenarında oynayan yeni yeni konuşmayı, öğrenmiş bir grup küçük püriten çocuğa ayıp sözcükler ve küfürler öğretmek gelmişti. Tam üzerinde taşıdığı kıyafete hiç yakışmayan bu isteği yenmişti ki, koyda demir atmış İspanyol gemilerinden birinin sarhoş tayfalarından biriyle yüz yüze geldi. İçinden geçen tüm kötü davranışlarla savaşıp onları alt ettiğine sevinirken, hiç olmazsa önüne çıkan şu sefil yaratıkla el sıkışıp her gemicinin pek iyi bildiği birkaç kaba saba hareket yapmak ve inancına hiç yakışmayan sunturlu küfürler savurmak istedi! Tabii bunu da yapamayacaktı. Bir kere ince ruhu ve zarif karakteri buna izin vermeyeceği gibi bütün kötü arzularının önüne çıkan görev duygusunu ve dinî alışkanlıklarını bir kenara itemezdi.

Sokak ortasında durup elini alnına vurdu ve, "Beni böyle şeyler yapmaya iten, hatta zorlayan ne olabilir?" diye kendi kendine sordu, "Deliriyor muyum, yoksa şeytanın esiri mi oldum? Onunla ormanda karşılaştım da kanımla bir sözleşmeye imza mı attım? O da beni kendi sapkın düşüncelerinin oluşturduğu her türlü kötülüğü yapmaya mı çağırıyor acaba?"

O, eli alnında böyle söylenirken yörenin ünlü cadısı Bayan Hibbins'in yanından geçmekte olduğu anlatılır. Hanımefendi o gün pek şıkmış; başında kocaman bir şapka, üzerinde şahane kadife bir kostüm varmış, boynunu çevreleyip süsleyen kırmalı yakalığın özel sarı bir kolayla sertleştirilmiş olduğu belliymiş, ender bulunan bu kolanın sırrını o yaşta Bayana can dostu Ann Turner'ın öğretmiş olduğu bilmiyormuş -bu arada Bayan Turner'ın Sir Thomas Overbury cinayetine karışmakla suçlanıp asıldığını da unutmayalım! Bayan Hibbins cadısı rahibin aklından

geçenleri okumuş muydu bilemiyoruz ama, genç adamın karşısına dikilip yüzüne dik dik baktıktan sonra kurnazca gülümsedi ve din adamlarıyla konuşmak gibi bir alışkanlığı olmadığını unutup sohbete girişti.

Kafasındaki kocaman şapkayı sallayarak, "Demek ormanda dolaşmaya çıktınız, muhterem peder" dedi, "bunu gene yapacak olursanız lütfen bana bir haber salın; size eşlik etmekten gurur duyarım, övünmek gibi olmasın ama hakkınızda söyleyeceğim birkaç güzel söz, hakkında bilgi edinmeye çalıştığınız yetkilinin sizi saygıyla karşılayıp ağırlamasını sağlayacaktır!"

Hanımefendinin mevkiinin ve kendi nezaketinin gerektirdiği saygıyı elden bırakmayan genç adam, "Sizi temin ederim madam söylediklerinizden bir anlam çıkartamadığım içm üzgünüm. Ben ormana bir yetkili aramak için gitmedim. Gelecekte de birtakım yararlar sağlamak için öyle bir şey yapmayı hiç düşünmüyorum. Tek amacım Kızılderili misyoner Sayın Eliot'u görmek ve dinimize kazandırdığı erdemli kişiler için kendisine şükranlarımı bildirmekti."

"Hah, hah, hay!" diye gürültülü bir kahkaha attı bayan cadı, başındaki şapkayı ileri geri sallayarak, "Neyse canım, bunu gün ışığında konuşmasak daha iyi olacak. Bakıyorum lafı çevirip durumu pek güzel idare ediyorsunuz. Fakat, gece yarısı ormanda buluştuğumuzda başka türlü konuşacağız tabii ki."

Kurumlu yürüyüşüyle oradan uzaklaşırken arada bir arkasına bakıp aralarında paylaştıkları sırlar olan iki yakın arkadaşmışlar gibi rahibe gülümsemeyi de unutmuyordu.

"Yani, şimdi ben ruhumu, söylenenler doğruysa, şu kolalı yakalı, kadife elbiseli yaşlı kadının efendisi ve prensi olan şeytana mı satmış oluyorum" diye düşündü rahip.

Ne yazık ki, zavallı bedbaht adam ona benzer bir şey yapmıştı! Mutlu olma hayallerine kapılıp bile bile kendisini o zamana kadar hiç olmadığı kadar derin bir günah çukuruna atmıştı. Ve de

günahın bulaşıcı zehri çabucak tüm ahlâk değerlerine bulaşmış, kutsanmaya lâyık değerli içgüdülerini öldürüp kötülüklerin hayata geçmesini sağlamıştı. Çevresindekileri hor görme, burukluk, gereksiz yere kötülük yapma arzusu, iyi ve güzel olan her şeyle alay etmek gibi onu korkutan şeyler aynı zamanda çok da çekici gelmeye başlamıştı. Bayan Hibbins ile karşılaşması bile -kasıtlı da olsa, rastlantı da olsa- kötü yürekli ölümlülere ve habis ruhların dünyasına olan ilgi ve yakınlaşmasının bir simgesi olabilirdi.

Rahibimiz artık mezarlığın bitişiğindeki evine varmış, merdivenleri hızla tırmanarak kendini çalışma odasına atmıştı. Buraya gelirken yolda, kendisini yapmaya zorunlu hissettiği o garip davranışlara ve küfürlere kapılmadan yuvasının koruyucu çatısının altına sığındığı için çok mutluydu. Her köşesini ezbere bildiği odasına girdi; kitaplarına, şömineye, pencerelere, kumaşla kaplı duvarlara baktı! Ormandan çıkıp buraya gelene kadar peşini bırakmamış olan o garip yabancılaşma duygusu hâlâ içindeydi. Bu odada çalışmış, vaazlarını kaleme almış, oruç tutmuş, istihareye yatmış, büyük acılar çekmiş, dua etmeye çalışmış, kendine işkence etmişti. İşte karşısında Hazreti Musa ve öteki peygamberlerin Tanrının sesini insanlara ilettiği eski İbraniceyle yazılmış olan İncil'i, işte masasının üzerinde mürekkebi kurumamış kalemi, düşüncelerinin akışı birden bire kesildiği için iki gün önce yarım bıraktığı konuşması, hepsi bıraktığı gibi, hepsi yerli yerindeydi! Evet, bütün bunların sahibi, o acıları çeken, yarım kalmış konuşmayı yazan kendisi yani, şu solgun yüzlü zayıf rahipti. Bunun bilincindeydi tabi. Fakat şimdi orada, bir köşede durmuş eski haline biraz beğenmeyerek, biraz acıyarak, biraz da imrenerek merakla bakıyordu. O adam artık yoktu, gitmişti. Ormanın derinliklerinden bu eve gelen kişi başka biriydi. O saf insanın hiçbir zaman bilemeyeceği gizemli bilgilere ulaşmış, çok daha akıllı biri! Bunu bilmek çok acı geliyordu!

Derin düşüncelere dalmış otururken odanın kapısı vuruldu, Girin" dedi, kötü bir varlığın yaklaştığı gibi bir duyguya kapılıp kendini toparlayarak. Gerçekten de öyleydi! Gelen Roger Cillingworth'du. Bembeyaz kesilen rahip bir eli incil'in, öteki kalbinin üzerinde hiçbir şey söyleyemeden kalakalmıştı.

"Hoş geldiniz muhterem peder" dedi ihtiyar, saygıdeğer müridiniz Rahip Eliot nasıllar? Fakat aziz dostum, renginiz ne kadar solmuş sizin! Açık havada yapmış olduğunuz bu küçük yolculuk sizi fazlasıyla yormuş galiba. Yapacağınız önemli konuşmayı hazırlamanıza yardım etmemi, sizi güçlendirmemi ister misiniz? Yardımcı olabilirim."

"Hayır, sanmıyorum" dedi rahip, "Uzun süre odamdan çıkmayıp çalıştıktan sonra yaptığım o küçük gezinti, Sayın Eliot ile görüşmek, ormanın temiz havasını solumak bana gayet iyi geldi. Değerli doktorum, ne kadar şifalı olsalar da, sizin gibi bir dost tarafından uygulansa da hazırladığınız ilâçlara artık gereksinim kalmadığını söyleyebilirim."

Onu dikkatle dinlerken Roger Chillingworth endişeli bakışlarını bir_saniye bile üzerinden ayırmamıştı. Takındığı profesyonel tavırlara karşın, rahip yaşlı adamın Hester Prynne ile buluşup konuştuklarından haberi olduğundan, en azından bundan kuşkulandığından emindi. Öte yandan doktor, birden, artık genç adamın kendisine olan güveninin sarsıldığını, dostu olmaktan çıkarak düşmanı haline gelmiş olduğunu anlamıştı! Her ikisi de bunu bildiklerine göre hiç olmazsa birazının su yüzüne çıkması olağandı. Gene de sözcüklere dökülmeden önce uzunca bir zaman geçmesi gerekiyordu. İnsanlar değişen ilişkileriyle ilgili konulara girmek istemediklerinden kenarından şöyle bir dolaşıp geriye çekilmek daha işlerine gelirdi. Rahip, doktorun da kendisi gibi o konuya açıkça değinmeyeceğini tahmin etmişti. Fakat yaşlı adam kurnazca bir manevrayla konuya epey yaklaşmaktan çekinmediğini kanıtladı.

"Benim naçiz tedavi yöntemlerimi bu gece uygulasanız iyi otur. O önemli konuşmayı yapabilmeniz için sizi güçlendirmeye çalışmamız gerekiyor efendim. İnsanlar sizden büyük hizmetler bekliyorlar ve gelecek yıl burada olmayacağınızdan ve başka yerlere gitmiş olacağınızdan korkuyorlar."

"Ya, çok doğru, başka bir dünyaya herhalde!" dedi rahip, kaderine razı olmuş bir insanın sesiyle, "Buradan daha iyi bir yer olsa bari. Doğrusunu isterseniz mevsimleri aşıp başka bir yıla girecek kadar cemaatimle kalabileceğimi hiç sanmıyorum! Özenle hazırladığınız ilâçlara gelince aziz dostum, şu anki sağlık koşullarım göz önüne alındığında onlara gereksinim kalmadığı çok açık."

"Bunu duyduğuma çok sevindim" dedi doktoru, "Belki de uzun bir süredir uyguladığım tedavi yöntemleri korktuğum gibi boşuna olmamış, etkilerini göstermeye başlamıştır. Bunu başarabildiysem çok sevinirim. Ayrıca da New England halkı bana teşekkür etmeli diye düşünüyorum."

"Benim titiz ve dikkatli dostum, size bütün kalbimle teşekkür ediyorum" dedi rahip buruk bir gülüşle, "Gerçekten size karşı minnetle doluyum. Yaptığınız iyiliği ancak dualarımla ödeyebilirim."

"İyi bir insanın hayır duaları altın değerindedir," dedi Roger Chillingworth odadan çıkmaya hazırlanırken, "Yeni Kudüs'ün para birimidir o dualar, üzerlerindeyse İsa'nın mührü vardır."

Odasında yalnız kalan rahip hizmetlilerden birini çağırarak, yemeğini getirmesini söyledi ve önüne gelen her şeyi büyük bir iştahla silip süpürdü. Sonra yarısından fazlasını yazmış olduğu vaazını şöminede yanan ateşe attı; büyük bir hevesle yenisini yazmaya koyuldu. Duygu ve düşünceleri öyle hızlı akıyordu ki bu kadar büyük bir esin kaynağının, yüce ve tanrısal bir müziğin nağmeleri olarak kendisi gibi bozuk bir orga aktarılmasını anlamakta güçlük çekiyor, bu gizemli durumun nedenini ve

niçinini düşünmeyi bir kenara itip gönlünden kopup gelen büyük bir coşku ve hevesle dur durak bilmeden yazmaya devam ediyordu. Gece, kanatlı bir küheylan, kendisi de onun süvarisiymiş gibi uçarak geçip gitti. Perdelerin arasından önce şafağın pembe ışıkları sızdı, sonra da güneşin altın ışıkları odayı doldurup genç adamın gözlerinin içine kadar girerek onları kamaştırdı. Ve rahip parmaklarının arasındaki kalemi bırakmadan saatlerdir doldurduğu kâğıt yığınına şaşkın şaşkın baktı kaldı.

New England'da Bayram

21

Yeni seçilen Valinin görevi devralacağı gün sabah erkenden Hester Prynne ve küçük Pearl pazar yerine geldi. Şehrin esnafı ve halkın çoğu oradaydı. Aralarında üzerlerine giydikleri geyik derisinden yapılmış ceketleriyle bu küçük kenti çevreleyen kırsal kesimden geldikleri belli olan kaba saba birtakım insanlar da vardı.

Bir tür bayram diyebileceğimiz bu resmî tatil gününde Hester, yedi yıldır her törene giydiği kaba kumaştan yapılmış gri elbisesini giymişti. Renginden çok biçiminden dolayı olacak üzerindeki kıyafet onu göz önünden silip adeta görünmez duruma getirmişken, göğsündeki kızıl damga dikkat çekerek tersine belirginleştiriyor, ışıldayan parlak kırmızı 'A' harfi kıyafetini canlandırıp aydınlatıyordu. Kent halkının çok iyi tanıdığı maske gibi sakin ve ifadesiz yüzü her zamanki gibi mermerden oyulmuşa benziyor, daha doğrusu bir ölününkini andırıyordu. Kimseden ilgi ve sevgi görmemeye mahkûm edildiğinden beri benimsediği bu ifade ona çok uygundu. Gerçi insanların arasına karışıp herkesin bulunduğu yerlerde yürüyüp dolaşıyordu ama aslında onların dünyasından çok uzaktı.

O gün ilk kez yüzünde, insanların o güne kadar görmediği bir şeyler vardı sanki. Hemen fark edilecek kadar belirgin olmasa da;

keskin bir gözlemci önce kadının kalbini okuyup sonra görüntüsüne bakarsa durumu anlayabilirdi. Böyle özel sezgilere sahip olan kişi, yedi yıldır kent halkının kendisini eleştiren sert bakışlarını katı din kurallarının gerektirdiği haklı bir ceza olduğunu kabullenerek dayanmış olan genç kadının artık son kez bunları gocunmadan, cesaretle göğüslediğini, acılarla dolu dönemin sona ermek üzere olduğunun bilincine varmış, zafer kazanmış bir komutan gibi dolaştığını da sezmiş olabilirdi. Yaşamı boyunca aşağılanan bir köle gibi kalacağını düşünmüş olan insanlara içinden şöyle demek geçiyordu, 'Kırmızı damgaya ve onu taşıyan kadına son kez, iyice bakın bakalım; az kaldı, ikisi de yakında hiçbirinizin ulaşamayacağı bir yerde olacak! Birkaç saat sonra göğsüne vurduğunuz bu yakıcı damga gizemli okyanusun karanlık sularına gömülüp orada sonsuza dek kalacak!"

Yılardır bir parçası haline gelmiş acılardan kurtulmaya çok yaklaştığı bu dakikalarda Hester'ın belki pişmanlık duyduğunu düşünmemizin insan doğasına pek ters düşmeyeceğini söylemeden edemeyeceğim. Yetişkin bir kadın olduğundan beri sürekli içtiği acı sudan son kez büyük bir yudum almak için karşı konulmaz bir istek duymuş olabilir. Yıllardır benliğini zehirleyen acı içeceklerden sonra hayatın bundan sonra kendisine altın bir kupadan sunacağı şarabın gerçekten hoş kokulu, tatlı ve lezzetli olması, içini ısıtması, onu rahatlatıp gevşetmesi gerekiyordu. Acılarının dinmesi için böyle etkili bir iksire gereksinimi vardı.

Pearl her zamanki gibi rengârenk giysiler içindeydi. Adeta çevresine ışık saçan bu küçük kızın varlığını bu soluk griler içindeki kadına borçlu olduğunu anlamak hiç de kolay değildi. Çocuğun kıyafetinin bu kadar güzel ve çarpıcı olmasını sağlayan bir zevk ve imgelemin belki çok daha zor olanı başararak annenin yalın ve kaba elbisesini yaratmış olması garipti doğrusu. Küçüğün giydikleri ona o kadar yakışmış, öyle güzel bir uyum sağlamıştı ki

sanki karakteri dışa vurmuş gjbiydi. Kelebeği nasıl kanatlarındaki ve çiçekleri nasıl taç yapraklarındaki renkler olmadan düşünemezsek Peari'ü de başka türlü düşünmek olanaksızdı. O gün her zamankinden fazla heyecanlı görünüyor, yerinde duramıyordu; kibar bir hanımın göğsüne takılmış değerli bir broştaki elmaslar kalp atışlarının titreşimiyle nasıl yanıp sönerse o da öyle parlıyordu. Çocuklar her zaman yakınlarının üzüntü veya neşesini çabucak hissederler; özellikle de bu olup bitenlere bir tepki, bir başkaldırıysa; Pearl de annesinin kalbinin üzerindeki en değerli mücevher olduğundan genç kadının mermer kadar hareketsiz ve ifadesiz yüzünde kimsenin görüp sezemediği heyecanları fark ediyordu.

Duygularının taşkınlığı, hareketlerine yansıyor, annesinin yanında yürürken bir kuş gibi sekip duruyor; arada bir bağıra çağıra şarkılar söylüyordu. Pazar yerine geldiklerinde ortalığın hareketliliği ve canlılığından etkilenip daha da huzursuzlaşmıştı. Orasını kilisenin önündeki tenha ve ıssız yeşil alan olarak tanıyıp bildiğinden böyle cıvıl cıvıl hareketlenmesini yadırgamıştı.

"Aa! Bu da ne anne!" diye bağırdı, "Neden herkes işini bırakıp buraya toplanmış böyle? Yoksa herkesin oyun günü mü? Şuraya baksana! Nalbant bile burada! İsli suratını yıkayıp temizlemiş, Pazar günü giydiği kilise giysilerini giymiş; birisi nasıl olacağını gösterirse gülüp neşeleneceğe benziyor. Bak şu da Bay Brackett, ihtiyar gardiyan değil mi? Ay, bana bakıp gülümsedi, hem de el salladı. Neden böyle yapıyor anne?"

"Seni bebekliğinden beri tanıyor da ondan," dedi annesi.

"Gene de bu tarafa bakıp bana gülmesi ve el sallaması gerekmez; çirkin, suratsız, kem gözlü moruk ne olacak! Canı istiyorsa sana selâm verebilir. Sen gri elbiselisin, göğsünde de kızıl damga var! Etrafta ne çok tanımadığımız insan var; Kızılderililer, denizciler bile gelmiş! Pazar yerinde bunların ne işi var?"

"Geçit töreninin başlamasını bekliyorlar" dedi Hester, Vali, hakimler, rahipler, yani kentin tüm ileri gelenleri yürüyecek; önlerinde de bando ve askerler olacak."

Peki rahip de geçecek mi? Beni derenin kenarından alıp yanına götürdüğün gün yaptığı gibi kollarını bana doğru atacak mı?"

O da aralarında olacak tabii yavrum; fakat bugün seni selâmlamayacak, senin de ona selâm vermen gerekmiyor!"

Küçük kız kendi kendine konuşurcasma, "Tuhaf bir adam o" dedi, "karanlık çökünce bizi yanına çağırıp ellerimizi tutuyor, hani geçenlerde insanların cezalandırıldığı platformda yaptığı gibi! Ormanın derinliklerinde yalnız ağaçların duyabileceği, birazcık da gökyüzünün görebileceği bir yerde ağaç kütüğünün üzerine oturup seninle sohbet ediyor; sonra beni alnımdan öpüyor! Hem de o kadar uğraştığım halde küçük derenin sularının bile silemediği bir öpücük! Ama burada, bu güneşli günde, kalabalığın içinde bizi tanımadığı gibi, bizim de onu tanımamamız gerekiyor. Evet, o çok tuhaf, çok da mahzun bir adam! Eli de hep kalbinin üzerinde nedense!"

"Sus artık Pearl, sen bunları anlayamazsın" dedi kadın, "Rahibi düşünmeyi bırak da çevrene bak! Herkesin yüzünde ne büyük bir neşe ve canlılık var, görmüyor musun? Çocuklar okullarını, büyükler dükkânlarını, tarlalarını herkes işini gücünü bırakıp gelmiş. Coşup eğlenmek için. Neden? Bu günden sonra kendilerini yönetecek kişiyi görüp tanıyacaklar! insanların çok eskiden beri yaptığı bir şeydir bu. Böyle yaparlarsa şu zavallı, yaşlı dünyamızda güzelliklerle dolu yepyeni bir yıl geçireceklerine inanırlar çünkü."

Hester, insanların yüzlerini aydınlatan, bu alışılmamış neşenin nedenini böyle açıklamayı uygun buluyordu. Bu eğlenceli günlerde -bu gelenek iki yüz yıl kadar sürmüştür- püritenler insanların zevk ve eğlence düşkünlüğünü tatmin edecek her türlü çılgınlığa izin verirler, öteki toplumlardan daha neşesiz ol-

madıklarını kanıtlamak istercesine yalnız o dönemde her zaman tepelerinde dolanan kara bulutları bir kenara iterlerdi.

Belki, o dönemin en belirgin özelliği olan ruh halini ve davranış biçimini anlatırken böylesine karanlık bir tablo çizmekle abartmış oluyoruz. Unutmayalım ki onlar, ne de olsa kaba püriten gelenekleriyle yetiştirilmemiş bir kuşaktı; bir büyük yazarın söylediği gibi İngiltere'nin en görkemli, en eğlenceye düşkün, en renkli Elizabeth döneminde dünyaya gelmiş babaların çocuklarıydılar. New England'a geldiklerinde doğup büyüdükleri geleneklere uygun bir yaşam biçimini benimsemiş olsalardı her toplumsal olayı ziyafetler verip ateşler yakarak, festivaller düzenleyerek kutlamaları gerekirdi. Resmî törenlerde de ciddiyetle eğlence ve yaratıcılığı birleştirerek tüm diğer ulusların yaptığını yapıp görkemli, resmî kıyafetleri zevkli işlemeler ve sırmalarla bezemeleri garip karşılanmazdı. İşte kent halkı yeni bir politik yılın başlangıcını kutladıkları o gün böyle bir havaya girmiş gibiydiler. Atalarımızın Vali ve şehir meclisi üyeleri seçiminden sonra başladıkları bu geleneğin, tabii ki Londra'da gördükleri taç giyme törenleriyle kıyaslanacak durumu yoktu; buna ancak, oradaki belediye başkanı seçimlerinden sonra düzenlenen eğlencelerin biraz sulandırılmış, daha az renkli bir kopyası denebilir. Evet, İngiliz uluslar topluluğunun kurucularından olan dedelerimiz, babalarımız, yani devlet adamları, rahipler ve askerler neredeyse geldikleri günden başlayarak bu tür gösterişli törenler yapmayı görev bilmişlerdi. Eski düşünce biçimine göre toplumsal görevlerden biriydi bu. Yeni oluşan basit devlet mekanizmasına saygı gösterilmesi için şehrin tüm ileri gelenleri halkın önünden geçmeye hazırdı.

Ayrıca, böylelikle, insanların dinin bir parçasıymış gibi algılayıp gece gündüz ter döktükleri ağır ve yorucu işlerden biraz olsun uzaklaşıp rahatlaması -teşvik ediliyor demeyelim de- hoş görülmüş oluyordu. Buralarda Kraliçe Elizabeth ya da Kral James

zamanının İngiltere'sindeki toplu eğlencelerde kullanılan yöntemlerin hiçbirinin uygulanmadığı kesindi: Yani tiyatro oyunları, ellerinde harpleri dillerinde efsaneleriyle ozanlar, soytarılar, dans eden ufak maymunlar, hokkabazlar, yüzyıllardan beri pek değişmemiş ancak etkisini de yitirmemiş esprileri ve taklitleriyle insanları eğlendirip güldüren neşe konağı komikler, soytarılar yoktu. Çünkü buralarda o tür eğlence kaynakları ve onlaro uygulayan sanatçılara yalnız sert kanunlarla değil, o kanunları oluşturan, onlara hayat veren toplu inançlar sonucu yaşam hakkı tanınmamıştı.

Gene de ciddi ve asık suratlı Boston halkı, pek sık olmasa da, arada bir gülmeyi deniyordu böyle günlerde. Yeni topraklara gelmeden uzun süre önce kolonicilerin İngiltere'deki fuarlarda ve köy meydanlarında izledikleri insanların cesaret ve erkekliklerini kanıtlamaya çalıştıktan sporların o gün burada da yapılması uygun görülmüştü. İngiltere'nin Cornwall ve Devonshire bölgelerinde farklı kurallar uygulanarak düzenlenen güreşler, pazar yerinin birkaç yerinde birden sürüp giderken, bir köşede kısa sopalarla yapılan dostça bir çarpışma göze çarpıyordu. En çok ilgiyi -öykümüzde pek çok kez adı geçen- suçluların teşhir yeri olan platformda iki usta dövüşçünün kılıç ve kalkanla yaptıkları gösteri çekiyordu. Fakat ne yazık ki bu üçüncü etkinlik mübaşirin gelmesiyle çabuk son buldu; hukukun ağırbaşlılığı ve ciddiyetiyle bağdaşmayan böyle bir eğlencenin bu önemli mekânda yapılmasına izin verilmemişti!

Tekrar söylemeden edemeyeceğim; o günün insanlan neşesiz görünüp mutsuz olmanın ilk aşamasındaydılar. Çünkü onlar yaşama sevincini tatmış, eğlenmenin ne olduğunu bilen babaların çocuklarıydılar. Kendilerinden sonra gelen kuşaklara kıyasla - bizimki de bunun içine girer- daha neşeli sayılabilirlerdi, ülkeye ilk gelen göçmenlerin burada doğan çocukları ve torunları olan bizler, püritenliğin en karamsar ve en sıkıntılı günlerini yaşamış

olduğumuzdan aradan uzun yıllar geçtikten sonra bile bir türlü o ağırlıktan kurtulamadık. Unutmuş olduğumuz neşe ve canlılığı yeniden öğrenmemiz gerektiğine inanıyorum.

Pazar yerinde insanların oluşturduğu tabloda egemen olan renkler göçmenlerin üstlerine giymiş oldukları koyu gri, kahverengi ve siyahlardı. Fakat arada bir manzarayı canlandıran parlak renkler de yok değildi. Bir kenarda, püritenlerinkinden bile daha asık suratlarıyla dikilen Kızılderililerdi bunlar; rengârenk işlenmiş geyik derisinden ceketleri, boncuklarla örülmüş kemerleri, sarı ve kırmızıya boyanmış yüzleri, kafalarına takmış oldukları tüyler, silâh olarak yanlarından hiç ayırmadıkları oklar, yaylar ve savaş babalarıyla dikkat çekiyorlardı. Gene de bu renkli yabanilerin oluşturdukları topluluğa tablonun en çılgın görüntüleri demek yanlış olur. Bunu onlardan daha çok hak edenler İspanya'dan yeni gelmiş geminin, kutlamaları kaçırmamaya azmetmiş tayfalarıydı. Güneşten kararmış yüzleri, gür sakalları, diz altında biten geniş paçalı pantolonları, özensiz işlenmiş altın tokalı kemerleri ve onlara soktukları uzun bıçakları ya da kılıçlarının kaba saba ürkütücü bir gruptular. Palmiye yapraklarından yapılmış, geniş kenarlı şapkalarının altından bakan gözlerinde en rahat ve keyifli oldukları anlarda bile vahşi pırıltılar vardı. Kurallara aykırı olduğu halde, hiç korkup çekinmeden mübaşirin burnunun dibinde tütün içiyor -kent halkından böyle yapanlar her nefes için bir şilin ödemek zorundaydı- canları çektikçe ceplerinde taşıdıkları şişeleri çıkanp şarap ya da ispirto yudumluyorlar; üstüne üstlük, arada bir şaşkın bakışlarla kendilerini izleyen halka ikram etmekten de geri kalmıyorlardı. Dönemin ahlâk kurallarına sert demiştik ama, denizcilerin durumu, o kuralların nasıl yarım yamalak uygulandığını gösteriyordu. Sadece karada sergiledikleri alışılmamış davranışlarından dolayı değil, asıl mekânları olan denizlerde yaptıklarından ötürü de bu denizci takımının adeta bir

dokunulmazlığı vardı. O zamanın denizcilerini günümüzde korsan olarak tanımlamak işten bile sayılmaz. Şöyle anlatayım; okyanusta dolaşanların en kötülerinden olmadıkları halde az önce sözünü ettiğim geminin mürettebata, deyim yerindeyse, İspanya'nın ticaretine zarar verdiklerinden dolayı suçlanıp modern mahkemede yargılansalar kelleleri uçurulabilirdi. O eski günlerde denizler kendi isteğine göre kabarır, alçalır, köpürür; yalnız sert esen rüzgâra, fırtınalara boyun eğerdi. İnsanların koyduğu kanunlarla sınırlanıp zapt edilemezdi. Dalgalar üzerinde dolaşmaktan bıkan bir korsan isterse işi bırakıp karaya çıkar ve kısa zamanda dindar ve saygın bir vatandaş konumuna gelebilirdi. En azılı korsanlık günlerinde bile kimse selâmını kendisinden esirgeyemez, onu dışlayamazdı. İşte bugün de kentin ileri gelen, saygın püritenleri siyah cübbelerini kuşanmış, beyaz elleri ve sivri tepeli şapkalarıyla öylece durmuş neşe içinde itişip kakışan o gürültücü güruhu hoşgörüyle izleyip gülümsüyorlardı. Hatta, yaşlı doktor Roger Chillingworth gibi ünlü ve saygıdeğer bir vatandaşın, ne işler çevirdiği pek belli olmayan geminin kaptanıyla sohbet ederek alana gelmesi kimseyi şaşırtıp öfkelendirmemişti.

Giyim kuşam göz önüne alındığında kalabalık arasındaki en gösterişli ve görkemli adam kesinlikle kaptandı. Ceketinin üzeri kurdelelerle bezenmişti, sarı bir dantelle kaplanmış şapkasının çevresine altın bir zincir dolanmıştı, tepesinde bir tüy sallanıyordu, kemerinin yan tarafında bir kılıç sallanıyordu, alnında, saçlarını tarayış biçimine bakılırsa, saklamaktan çok göstermeye çalıştığı bir kılıç yarası vardı. Karada oturup yaşayan biri böyle bir ceket giyip böyle bir suratla böylesine fiyakalı tavırlar takınıp dolaşamazdı; hemen hakimin karşısına çıkartılıp sıkıca sorgulanır ya para cezasına çarptırılır, ya hapse atılır ya da belki platforma çıkartılıp teşhir edilirdi. Kaptan ise, pulları

parıldayan bir balığa bakılırcasına, mesleğine uygun giyinmiş biri olarak hoş görülmekle kalmıyor, beğeniyle izleniyordu.

Doktordan ayrıldıktan sonra süslü kaptan pazar yerinde amaçsız olarak oraya buraya gidip gelirken Hester Prynne' nin durduğu yere yaklaşınca onu tanıdığını belli etmekten çekinmedi ve kendisiyle konuşmaya başladı. Genç kadın her zamanki gibi küçük bir açıklıkta durmaktaydı -onun bulunduğu yerde hemen sihirli minik bir daire oluşur, insanlar birbirini dürter, asla yanına sokulmazlardı. Kızıl damganın neden olduğu bir yalnızlıktı bu; onu taşıyan kadını sarıp sarmalıyor, biraz kendi isteğiyle, biraz da artık düşman olacakları halde, içgüdüsel olarak hâlâ ondan çekinen kent halkının seçimiyle yıllardır sürüp gidiyordu. Ancak bugün farklı bir durum oluşmuş, damga yararlı bir iş yaparak, Hester'in kaptanla kimse duyup dinlemeden konuşmasına yardımcı olmuştu. Kendisi halkın gözünde son derece sağlam bir yer edinmiş olduğu için en katı prensiplere sahip hanımlar bile bu sohbette ahlâka aykırı bir şeyler bulmaya niyetlenemezlerdi; ondan öylesine emindiler. "Evet bayan" diyordu kaptan, "sizinle konuşup bir anlaşmaya varmıştık ama şimdi bir yatak daha eklememiz gerekiyor. Bu yolculuk sırasında deniz tutması veya iskorbüt gibi aletlerden korkmanıza gerek yok. Geminin doktorundan başka bir hekim daha bizimle geliyor çünkü. Bu durumda tek korkulacak şey fazla ilâç taşıyor olmamız derim ben. Gemim başka bir İspanyol gemisinden aktardığım büyük miktarda tıbbî malzemeyle yüklü olacak." Birden içini büyük bir telâş kaplayan Hester, endişesini belli etmemeye çalışarak, "Ne demek istiyorsunuz? Başka bir yolcu daha mı var?" diye sordu.

"Ne yani, siz bilmiyor musunuz?" diye bağırdı adam, "Adının Chillingworth olduğunu söyleyen şu doktor kabin ücretini sizinle paylaşacağını söyledi bana! Yok canım, haberiniz olmadan olur mu? Adam sizin gruptan olduğunu, sizin adını yazdırdığınız beyin yakın dostu olduğunu söylüyor. Hani şu püriten kodamanların

zarar vereceğinden korktuğunuzu söylediğiniz beyden demek istiyorum."

"Ah, tabii, ikisi birbirini çok iyi tanır" dedi kadın, yüzü sakindi ama içinde fırtınalar kopuyordu, "Uzun süre aynı evi paylaştılar."

İkisi de başka bir şey söylemeden susup durmuşken, Hester birden pazar yerinin tenhaca bir köşesinde durmuş kendisine bakıp gülümseyen Roger Chillingworth'u gördü. O koskoca, geniş alanda, o canlı ve hareketli kalabalığın konuşup gülüşürken çıkardıkları gürültünün arasında; o kadar farklı düşünce, karakter ve ilgi alanının kaynaştığı yerde bile insanın içini ürperten o acı gülüş genç kadını derinden sarsmaya yetmişti!

Geçit Töreni
22

Hester Prynne düşüncelerini toplayıp bu yeni ve ürkütücü durum karşısında ne yapılması gerektiğini düşünmeye başlayamadan yan taraftaki caddeden askeri bandonun sesi duyuldu. Bu, geçide katılacak olanların meydana doğru yürümeye başladıklarının işaretiydi; o günlerden bu günlere kadar uzanan geleneğe uygun olarak seçimler ve sonuçlarıyla ilgili bir konuşma yapılacaktı ve o gün bunu yapacak olan kişi saygıdeğer rahip Bay Dimmesdale'di.

Müziğin duyulmasından kısa bir süre sonra ağır adımlarla, azametle yürüyen katılımcılar köşeyi dönerek pazar yerine doğru ilerlediler. Önce bando göründü: Çalınan çeşitli müzik aletleri pek birbirleriyle uyum sağlayamıyordu, hem çalanların da pek yetenekli olduğu söylenemezdi ama gene de davul ve boruların kalabalıkları etkileyen uyumları yadsınamazdı. Amaç insanların önünden geçip giden hayatın bir bölümünü önemli ve etkileyici bir hale getirmek olduğuna göre bunda başarılı olunmuştu. Küçük Pearl başlangıçta büyük bir coşku ve neşeyle ellerini çırpıp dururken bir anda sabahtan beri onu yerinde duramayacak kadar

etkileyen huzursuzluğundan kurtulup sakinleşti ve izlemeye başladı; inişli çıkışlı seslerden oluşan müziğin etkisiyle havaya doğru yükselen büyük bir deniz kuşuna benziyordu. Bandodan sonra geçen askerî birliğin üniformalarını ve ellerinde taşıdıkları silâhları pınl pırıl parlatan güneş ışınları onu tekrar eski havasına sokmakta gecikmedi. Askerlerin geçişi her zaman her törene farklı bir renk ve heyecan katardı. Zamanımızda da hepimizi etkilemeye devam eden askerler, geçmişten günümüze şan ve şerefi beraberlerinde getirmişlerdir, onların parayla pulla ilgilendikleri yoktur. Orduya katılanlar bu şerefli görevi üstlenmek işin sabırsızlanan kibar insanlardır; tüm istedikleri silâhlar konusunda özel eğitim veren okulun bir parçası olmak ve sulh içinde yaşarken savaş zamanında ne yapılabileceğini bilimsel yollardan öğrenmektir.

Askerlere verilen yüksek değer onların her birinin duruşuna ve yürüyüşüne yansımış gibiydi. İçlerinden bazılan Avrupa'daki savaşlar sırasında veya fakir ülkelere verdikleri destekle gerçekten asker sıfatını gururla taşımaya hak kazanmışlardı. O gün bu gruptakiler, güneşin altında ışıldayan çelikten üniformaları ve parlak miğferlerini süsleyen renkli tüylerle modern bir ordunun asla erişemeyeceği son derece görkemli bir tablo çiziyorlardı.

Aslında, yüksek mevki sahibi sivillerden oluşan ve askerlerin hemen arkasında yer almış olan ikinci gruptakiler dikkatli izleyicilerin ilgisini daha çok çekmişti. Yalnız dış görünüşlerine bakınca bile duruşlarındaki zarafetle karışmış olan saygınlık askerlerin güvenli adımlarını biraz kaba göstermeye yetiyordu. O dönemde bizim şimdi yetenek diye adlandırdığımız özelliklere pek değer verilmez; dürüst ve sebatkâr olmak çok daha fazla saygıya lâyık bulunurdu. İnsanların kalıtımsal olarak saygıyı hak ettiğine inanılırdı. Bu düşünce biçimi sonraki kuşaklarda yok olmadıysa bile, önemi azalmıştır; hele halka hizmet edecek

kişilerin ne seçilmesinde ne de saygı görmesinde hiç dikkate alınmazdı. Bu değişim iyi de olmuş denebilir kötü de ve belki her ikisi de doğru kabul edilebilir. O eski günlerde bu bakir topraklara gelip yerleşen İngiliz göçmenler krallarını, asilleri ve her türlü sınıf farklılığını geride bıraktıklarından beyaz saçlı başlara sahip olan yaşlıları, yani dürüst yaşayıp hayatını kazanmış olanları, deneyimlerin olgunlaştırdığı zekâya, acılara dayanacak güce sahip olanları saygıyadeğer bulmuşlardı. Onların anladıkları buydu. O göçmenler tarafından iktidara getirilen Bradstreet, Endicott, Dudley, Bellingham gibi kişilerin pek zekî oldukları söylenemez; aktif bir beyinden çok gösterişli ve vakur tavırlar sergilemiş oldukları kesin, ama kendilerine güvenleri ve cesaretleri vardı; ve onların sonucu olarak zorluklar ve tehlikeler karşısında yerleştikleri yerlerin çıkarları için öfkeli dalgalara göğüs geren kayalar gibi direndiler. Tabii bu tür karakter özelliklerini günümüzde seçimle başımıza getirdiğimiz görevlilerin sert yüz hatlarında ve iri cüsselerinde de görmek mümkündür. Yaradılıştan kendilerinde olan buyurgan tavırlarına bakarsak, seçilerek eyaletlerin yönetimine katılıp demokrasinin önde gelen liderleri arasında yer alan yurttaşlarımızın, arkamızda bırakıp geldiğimiz ana yurdumuzdaki kralın özel danışma meclisi üyelerinden pek de farklı olmadıklarını görürüz. Sanırım orada, yani okyanusun ötesinde kalanlar da bunu öğrenseler hayli mutlu olurlardı.

Şehir meclisi üyeleri ve hakimlerden sonra bu önemli günde önemli bir konuşma yapmakla görevlendirilen kişi, ünü dört bir yana yayılmış genç rahip geliyordu. O dönemde politikaya atılanlardan çok onun mesleğinde olanların zekâlarına daha çok güveniliyor, o yüzden daha çok önemseniyorlardı. Görevlerinin en büyük amacı bir yana, halkın üzerinde en etkili olan, tapınmak derecesinde sevilip sayılan gruptu onlarınki. Başarılı bir papazın

politik güç kazanması hiç de olağan dışı bir durum değildi ve bunun örneklerine de rastlanıyordu.

O gün, kendisini izleyenlerin hepsi Rahip Dimmesdale'i New England kıyılarına ayak bastığından beri hiç bu kadar enerji dahi görmediklerini söylüyor, geçit sırasında son derece canlı yürüdüğü konusunda ağız birliği ediyorlardı. Adımları birkaç gün önceki gibi sarsak değildi, beli bükülmemiş, dimdik duruyordu ve elini her zaman yaptığı gibi ürkütücü bir biçimde göğsünün üzerine koymamıştı. Ancak, dikkatli bir göz bu yeni gücün bedeninden kaynaklanmadığını anlayabilirdi.

Belki melekler onu böyle güçlü kılmış; belki de okuyup düşünerek geçirdiği uzun yılların imbiğinden geçen birtakım fikirler ruhunun rahatlamasını sağlayan iksir olmuştu ya da bandonun çaldığı neşe dolu, canlı melodiler göğe doğru yükselirken onu da yerinden kaldırıp uçurmuştu. Hoş ileriye çevirdiği bakışları öyle dalgın, o kadar bomboştu ki müziği duyduğu bile kuşkuluydu. Bedeni alışılmamış bir canlılık ve güç göstererek ilerliyordu, fakat acaba aklı neredeydi? Beyninin derinliklerinde birtakım düşünceler üretirken bir yandan da onları düzene sokmaya çalıştığından bir sonuç alamadan bir şey duyup göreceği yokmuş gibiydi. Çevresinde olup biteni fark etmiyordu; zayıf bedenini kavrayan inancı onu alıp götürüyor, kendi ağırlığını hissetmeden uçar gibi yürümesini sağlıyordu. Çok zeki olan insanlar içlerine kapanıp dünyadan uzaklaşacak kadar maraz bir hal aldıklarında bazen garip bir dürtünün verdiği güç ile silkinip kendilerine gelerek canlanır, kısacık bir süre içersinde bütün hayatını yaşar, sonra yeniden eski haline dönebilirlerdi!

Rahibi dikkatle gözlemleyen Hester Prynne, nereden ve nasıl geldiğini bilemediği bazı şeylerin onu etkisi altına almış olabileceği gibi bir duyguya kapılmıştı: Genç adam ondan kilometrelerce uzakta, asla ulaşamayacağı bir yerlerdeydi sanki. Önünden geçtiği sırada en azından bir kez göz göze gelmeleri

gerekmez miydi? Karanlık ormanı, ıssız küçük vadiyi, aşkı, acıyı tattıkları, el ele üzerinde oturup tutku ve hüzün dolu sohbetlerine küçük derenin şırıltısının karıştığı yosunlarla kaplı ağaç kütüğü aklına geldi; o zaman birbirlerine ne kadar yakındılar! O kişi şu anda önünden geçerken gördüğü adam mıydı? Onu tanımakta zorlanıyordu. Coşkulu müziğe kendilerini kaptırmış saygıdeğer azametli rahiplerle birlikte mağrur adımlarla yürüyen, ulaşılmaz bir yerlere gelmiş, onu hiç umursamayan şu soğuk adam mıydı? Ormanda olanlar acaba bir rüya mıydı, diye düşünüp derin bir umutsuzluğa kapılmaktan kendini alamıyordu. Her şey tüm canlılığıyla kafasının içindeydi ama, şimdi, ona bakarken artık aralarında en ufak bir bağ olmadığına inanmaya başlamıştı. Ve o, genç adamın kendisini ortak dünyalarından böylesine geri çekip uzaklaşmasını affedecek bir kadın değildi. Özellikle de kaderin ayak sesleri onlara doğru böyle yaklaşıp dururken! Hester sanki karanlıkta yürüyor, buz kesmiş ellerini uzatıp onu arıyor fakat bulamıyordu.

Annesinin halini görüp duygularını anlamış mıydı, yoksa rahibin soğuk ve uzak duruşunu o da mı fark etmişti bilinmez, Pearl töreni izlerken adamakıllı huzursuzdu; uçup gitmeye hazırlanan bir kuş gibi kıpırdanıp duruyor, içi içine sığmıyordu. Herkes önlerinden geçip gittikten sonra başını kaldırıp annesine baktı ve, "Anne demin önümüzden geçen derenin kenarında beni öpen rahip miydi?" diye sordu.

"Sessiz ol sevgili Pearl" diye fısıldayarak onu uyardı genç kadın, "Pazar yerindeyken, ormanda olanlardan söz etmemize gerek yok; bunu yapmamalıyız!"

"O muydu, değil miydi hiç anlamadım ben" diye sürdürdü çocuk, "çok garip görünüyordu. Emin olsaydım hemen yanına koşup o karanlık ormanda yalnızken yaptığı gibi bütün bu insanların da önünde beni öpmesini isteyecektim. Acaba ne derdi

anne? Elini kalbinin üzerine koyup beni azarlar ve çekilip gitmemi mi söylerdi? Ne dersin?"

"Ne söyleyecek; bunun yeri ve zamanı olmadığını, pazar yerinde insanların birbirlerini öpmediklerini falan tabii. İyi ki onunla konuşmadın, benim yaramaz kızım!"

O günkü tören sırasında Bay Dimmesdale ile ilgili benzer duygular kent halkından kimsenin yapamayacağı şeylere cesaret edecek kadar tuhaf -hatta çatlak da diyebiliriz- başka biri tarafından da ifade edildi. Kızıl damga taşıyan bir kadınla topluluk içersinde açıkça konuşmayı göze alan bu kişi, son derece çarpıcı ve gösterişli bir şıklık sergileyen Bayan Hibbins'di. Volanlı yüksek yakalı, üstü işlemeli kadife elbisesiyle, elinde altın saplı bir baston, geçit törenini izlemeye gelmişti. Yaşlı hanımefendi çevrede sürüp giden büyücülük etkinliklerinin başrol oyuncusu olarak ünlenmiş olduğundan -sonradan bunun bedelini hayatıyla ödemişti- kalabalığın arasında yürürken insanlar süslü elbisesinin etekleri kendilerine sürünürse veba bulaşacakmış gibi korkup çekiniyor, iki yana çekilerek kendisine yol açıyorlardı. Hester Prynne ile konuşurken görülmesi de -gerçi yıllardır herkes Hester'a karşı iyi duygular besliyordu ama- Bayan Hibbins'e karşı duyulan korkuyu biraz daha arttırmış, ikisinin durdukları alanın çevresi adamakıllı boşalmıştı.

"Şuraya bakar mısın! İnsanların gökten inmiş bir aziz olarak gördükleri ve kabul etmem gerek gerçekten melek yüzlü şu adama baksana!" diye fısıldamıştı Bayan Hibbins, büyük bir sır verircesine, "İncil'den kopardığı -bundan son derece eminim- İbranice dualar yazılı sayfaları ağzında çiğneyende sevgili kiliseciğinden çıkıp ormana gideceği kimin aklına gelirdi! Hem de çok kısa bir zaman önce! Ah, ah! Bizler bunun ne anlama geldiğini çok iyi biliriz değil mi, Hester Prynne? Ama gene de ikisinin aynı adam olduğuna inanmak güç. Mızıkacıların arkasında yürüyen dindar geçinip sık sık kiliseye giden bir sürü

adam gördüm bugün ben. Aslında hepsi Kızılderililerin vahşi danslarına ya da Lapon'ların el ele tutuştukları oyunlara katılıp şu malum kemancının peşinde benimle birlikte kaç kez dans etmişlerdir. Benim gibi görmüş geçirmiş bir kadın bunu olgunlukla karşılar, önem verip üzerinde bile durmaz. Ama şu rahibe ne demeli! Geçen gün orman yolunda karşılaştığın adamla bunun aynı insan olduğundan emin olabilir misin Hester?"

'Madam, neden söz ettiğinizi bilmiyorum" diye yanıt veren Hester bir yandan da kadının kafasının bulanmış olduğunu düşünüyordu. Fakat yaşlı kadının kendisi de dahil bir sürü lisanın şeytanla işbirliği ettiğini böyle açıkça söylemesinden ürkmüş hem de şaşırmıştı, "Saygıdeğer Rahip Dimmesdale gibi ilim irfan sahibi dindar bir kilise görevlisi hakkında böyle yakışıksız şeyler söylemek benim haddim değil."

"Hadi oradan be kadın!" diye bağırdı yaşlı bayan, işaret parmağını Hester'a doğru sallayarak, "Benim o ormana ne kadar sık gittiğimi bilen sen, başka kimlerin gittiğini bilmeyecek kadar saf olduğumu mu sanıyorsun? Dans ederken başlarına taktıkları kır çiçeklerinden yapılmış taçların tek bir yaprağı saçlarına dolanıp üzerlerinde kalmasa bile ben onları tanırım. Hele seni hemen görürüm; çünkü göğsündeki kızıl damga gün ışığında da gece karanlığında da alev alev yanıyor, insanın gözünü alıyor. Sen onu açıkça taşıdığına göre kuşkulu bir durum söz konusu olamaz. Ama şu rahip!? Eğil de kulağına söyleyeyim! Kara şeytan kendisine hizmet edeceğine söz verip onunla anlaşan, gerekli yerlere imzasını atıp mührünü basmış olan birinin, saygıdeğer Rahip Dimmesdale'in yaptığı gibi bunu belli etmemeye çalıştığını fark eder etmez hemen gerçeğin herkes tarafından bilinip anlaşılması için önlemini alır. Şimdi söyle bakalım; ikide bir elini kalbinin üzerine götüren bu rahip neyi saklamaya çalışıyor dersin, ha Hester?"

"Neyi acaba Sayın Bayan Hibbins?" tüye merakla sordu Pearl, "Siz gördünüz mü?"

"Aldırma sen yavrum, boş ver!" dedi Bayan Hibbins küçük kızın saçını okşayarak, "Günün birinde zaten sen de göreceksin. Herkes senin göklerde dolaşan o büyük prensin soyundan geldiğini söylüyor. Güzel bir havada, bir gece benimle gelip babanı görmek ister misin? O zaman rahibin elini neden kalbinin üzerinde tuttuğunu öğrenirsin."

Sonra da azametli bayan, neredeyse bütün pazar yerini çın çın çınlatan neşeti kahkahalar atarak yanlarından aynldı.

Bu arada kilisede yapılan dualar bitmiş, saygıdeğer Rahip Dimmesdale konuşmasına başlamıştı. Dayanılmaz bir kuvvet Hesteri onun bulunduğu yere çekmekteydi. Koca bina kapısına kadar dolmuş olduğu için ancak platforma kadar ilerleyebildi; orada durdu. Bulunduğu yer, pek net olmasa da, rahibin kendisine özgü tatlı sesini ve akıcı konuşmasını duyabileceği kadar kiliseye yakındı.

Tanrı genç adama öylesine etkili bir ses ve öyle bir hitabet yeteneği vermişti ki dinleyen herkesin ruhunu bir orgdan çıkan müzik gibi hemen kavrar, konuştuğu dili bilmeyenler bile tonlamasını ve vurgularını dinleyerek onun söylediklerinin akışına kendisini kaptırırdı. Enstrümanlardan dökülen her güzel müzik gibi sevgi ve tutku, inişli çıkışlı duygular, heyecanlar; kim olursa olsun insanın benliğini sarardı. Kilisenin kalın duvarlarından dışarıya sızarken sözcükler biraz bulanır gibi olsa da Hester o kadar dikkatle dinliyor ve o kadar etkileniyordu kî iyi duyamadığı sözcüklerde bile apayrı anlamlar buluyordu. Belki söylediği her şeyi net olarak duyabilse, dikkati anlattığı konular üzerinde yoğunlaşır duyguları bu kadar harekete geçmezdi. Ses alçaldığında sakinleşen rüzgârın fısıltısını dinlediğini düşünüyor, güçlenip artınca o da adeta yüceliyor, korkuyla karışık bir saygı tüm benliğini sanyordu. Duyduğu ses etkileyici ve görkemliydi

ama, kulaklarına derinlerde bir yerden hep bir keder, bir sızlanma geliyordu. Fısıltı da olsa, çığlık da olsa az çok acı çeken insanların göğsünden taşan ıstırabın ifadesiydi. Zaman zaman konuşan kişinin merhamet dilendiği açıkça anlaşılıyor, bazen de umutsuz bir sessizliğe gömülür gibi oluyordu. Ses buyurganlaşıp yükseldiğinde etkisi ve gücü artıyor; kilisenin içinden dışarılara, açık havaya doğru taşarken sanki duvarları zorluyordu. Gene de dikkatli bir dinleyici bütün bu iniş ve çıkışlarda hiç eksilmeyen acıyı duyabiliyordu. Neydi bu? Hüzün dolu, belki de suçla ağırlaşmış bir yüreğin yakınması, her dakika, her sözcükte o hüznü ya da suçu insanlara anlatıp dilenmesiydi! Evet, sanırım rahibi güçlü bir hatip ya da söylediklerinin altında yatan bu derinlikti.

Tüm söylev boyunca Hester platformun dibinde bir heykel kadar sessiz ve hareketsiz durmuştu. Onu buraya çekip burada tutan yalnız rahibin sesi değildi; aşağılanarak toplumdan uzaklaştırıldığı cezanın ilk aşamasını burada karşılamaya zorlandığını doğal olarak hiç unutamadığından, pek açık ve net olmasa da düşüncelerini etkileyen, kafasından hiç çıkmayan bu platform, yaşamında çok önemli bir yer tutuyordu; öncesiyle sonrasıyla burası onun hayatının kilit noktasıydı.

Annesinin yanından biraz uzaklaşmış olan Pearl orada burada bir şeyler yapıp oyunlar uydurmakla meşguldü. Kendisini izleyen asık suratlı grupları muzırlıkları ve muziplikleriyle neşelendirmekte üstüne yoktu. Solgun renkli kasvetli bir ağacın yapraklarının arasına girip çıkarak oraları aydınlatan parlak tüylü bir kuşa benziyordu. Hırçın karakterini belli eden hareketleri canlı fakat düzensizdi, annesinin rahatsız olduğunu fark ettikçe inadına daha çok hareketleniyor sağa sola koşuyor, parmaklarının ucuna kalkıp dans ediyordu. Hiçbir zaman tatmin olmayan sınırsız merakını çeken her hangi bir şeyle karşılaştığında -insan olsun eşya olsun- hemen o yana koşup o şeyi sahiplenir, istediği kadar

orada kalırdı. Bunu yaparken ne hareketlerini ne de sözlerini kontrol etme gereğini duymazdı.

Çevresine toplanan halk onu izleyip, gülümserken bir yandan da küçük bedeninin güzelliğine, sevimliliğine ve tuhaf davranışlarına bakarak onun şeytanın soyundan geldiğini düşünmekten kendilerini alamıyorlardı. Koşarak gidip orada duran bir Kızılderilinin yüzüne yakından bakmak istediğinde, adamcağız onun kendisinden de yabanî olduğunu düşünmüştü herhalde. Ardından çevik bir sıçrayışla okyanusların yanık tenli vahşileri olarak kabul edilen -Kızılderililer de toprağın vahşileriydi- bir grup denizcinin ortasına atladı. Hepsi şaşkın ve hayran bakışlarla dalgaların köpüğünden yaratılmışa benzeyen; geceleri geminin pruvasının önündeki yakamozlar gibi ışıl ışıl parlayan küçük kızı izliyordu.

Denizcilerden biri -az önce Hester ile konuşan kaptandı bu- küçük kızın güzelliğinden o kadar etkilenmişti ki yakalayıp öpmek istedi; ancak bunun havada uçan bir kuşu yakalamak kadar zor olduğunu anlayınca şapkasının kenarını çevreleyen altın zinciri çıkartıp ona fırlattı. Zinciri havada kapan Pearl de onu boynuna ve beline doladı. Bu işi pek güzel becerdiğinden olsa gerek, zincir kendisiyle bütünleşmiş gibi oluverdi; çocuğu onsuz düşünmek zor olacağa benziyordu.

"Göğsünde kızıl damga taşıyan şu karşıdaki kadın senin annen değil mi?" diye sordu kaptan, "Kendisine benden bir mesaj götürebilir misin?"

"Eğer mesajın hoşuma giderse evet," dedi Pearl.

"O zaman şunu ilet bakalım: O kara suratlı, kambur, ihtiyar doktorla ben bir kez daha konuştum. Annenle birlikte gidecek olan arkadaşını gemiye o getirecekmiş. Annenin yalnız sen ve kendisi için hazırlık yapması gerekiyor. Bunları ona söyleyecek misin küçük cadı?"

"Bayan Hibbins karanlıklar prensinin benim babam olduğunu iddia ediyor" dedi Pearl muzip bir gülüşle, "Bana öyle kötü adlar takarsan babama söylerim o da senin geminin peşinden fırtınalar yollar," ve hemen oradan uzaklaştı.

Pazar yerinde zikzaklar çizerek koşup annesinin yanına varınca kaptanın söylediklerini aynen iletti. Hester'ın güçlü ve dirençli ruhu birden çöküvermiş, soğukkanlılığını kaybetmişti. Rahibi ve kendisini içinde bulundukları mutsuzluk girdabından kurtaracak yolculuğa hazırlandıkları şu günlerde kaçınılmaz kaderin karanlık yüzünün yolunu keserek karşısına geçip sırıtması onu tam anlamıyla yıkmıştı!

Kaptandan gelen haberle karmakarışık olan kafasını toparlayamadan karşısına yeni bir sorun daha çıkmıştı: Çevre yerleşim birimlerinden eğlencelere katılmak için gelen pek çok insan kızıl damga hakkında yıllardır yüzlerce saçma sapan, abartılı öyküler dinlemiş, ancak ünlü 'A' harfini gözleriyle görmemişlerdi. Pazar yerini dolaşıp eğlencelere katılıp izledikten sonra alaylı imalarda bulunarak ya da kaba ve küfürlü laflar ederek Hester Prynne'nin çevresinde toplanmaya başlamışlardı, davranışları oldukça küstah ve kışkırtıcıydı; ne var ki gene de kadının yanına pek fazla yaklaşmadan birkaç metre ötede bir daire çizerek durmayı yeğlemişlerdi. Orada öylece dikilmiş, meraklı gözlerini gizemli simgeden ayırmadan duruyorlardı; yüzlerinde iğreniyorlarmış gibi bir ifade vardı. Herkesin o tarafta biriktiğini fark eden bir denizci sürüsü, kızıl damganın anlamını öğrenince hemen kalabalığın arasına sokulup sert hatlı, derin çizgilerle kırış kırış olmuş, güneş yanığı suratlarını Hester'a doğru çevirmişlerdi. Beyaz adamların merak dolu yüzlerini ve ilgi dolu bakışlarını gören Kızılderililer de etkilenip insanların arasından kendilerine yol açarak oraya gelmiş yılanlarınkine benzeyen soğuk kara gözlerini kadının göğsündeki işarete dikmişlerdi; ama onlar, belki, bu kadar parlak ve gösterişli bir ambleme sahip olan

kişinin önemli biri olduğunu da düşünüyor olabilirlerdi. Eh, bu alışılagelmiş eski ve bayat öyküye ilgilerini çoktan kaybetmiş olan kent sakinlerinin de yabancıların gösterdiği bu büyük ilgiden doğal olarak etkilenmemeleri olanaksızdı; onlar da ağır ağır o yöne doğru gelmeye başladılar. İşte Hester'ı en fazla, bu sonuncu grubun tanıdık yüzlerinde gördüğü o soğuk bakışlar üzüyordu. Yedi yıl önce, onun hapishaneden çıkışını izleyen acımasız bayanların tümü gene karşısında yerlerini almışlardı; eksik olan tek kişi o gün kendisine acımış olan en gençleriydi; Hester kısa bir süre önce onun gömüleceği elbiseyi diktiğini anımsıyordu. Benliğini dağlayan harfi göğsünden söküp atmasına bu kadar az zaman kalmışken, özgürlüğe kavuşmasına saatler varken garip bir biçimde ilgi ve heyecanın odak noktası haline gelivermiş olması damganın bağrını ilk oraya yerleştiği günkünden daha fazla yakmasına neden oluyordu ne yazık ki.

Yıllar önce, kendisine verilen cezayı yerinden kımıldamadan bir kez daha çekmek zorunda kalan Hester o büyülü utanç çemberinin ortasında öylece durup kalmışken, herkesin hayranlığını kazanmış olan rahip, üzerinde durduğu kutsal minberden, ruhlarının ta derinliklerine kadar kontrolü altına girmiş olan dinleyicilerine hitap etmeye devam etmekteydi. Evet, insanların neredeyse aziz mertebesine çıkardıkları rahip kilisede, kızıl damgalı kadın ise pazar yerindeydi! Hiçbir düşünce gücü aynı yakıcı damganın ateşinin her ikisinin göğsünü yakıp kavurduğunu hayal edemezdi!

Kızıl Damga Ortaya Çıkıyor
23

Dinleyenlerin ruhunu yükselen dalgalar gibi alıp sürükleyen büyüleyici ses nihayet sustuğunda bu tür etkileyici konuşmalardan sonra genelde görülen derin bir sessizlik ortalığı kaplamıştı. Sonra kalabalıkta hafif bir kıpırdanma oldu ve bir

mırıltılar başladı. Konuşmacının fikirlerine ve söylediklerine kapılmış olan insanlar kendilerine gelir gibi olmuşlardı; ama tam olarak değil; hâlâ duyduklarının ağırlığı ve gücünü üzerlerinde taşıdıkları belliydi. Bir iki dakika daha geçti ve birden canlanıp hareketlenen kalabalık kilisenin kapılarına hücum etti. Konuşma sona erdiğine göre artık rahibin ateşli konuşmasıyla onları kendi düşüncelerinin zenginliğine sürükleyip donattığı yoğun fikir ortamından çıkıp hayatın katı gerçeklerine dönebilmelerini sağlamaya daha uygun olan dışarıdaki havayı solumaları gerektiğini düşünmüşlerdi sanırım.

Dinlediklerinin etkisiyle kendilerinden geçmiş, adeta uyuşmuş olan insanlar açık havaya çıkar çıkmaz birden canlandılar ve bağıra çağıra konuşmaya giriştiler; her kafadan bir ses çıkıyordu; öyle ki sokaklar ve pazar yeri sanki kaynıyordu. Dört bir yandan rahibe övgüler yağıyor, herkes alkış tutuyordu. Onu dinlemiş olanlar duyup öğrendiklerini bir başkasına aktarmak için sabırsızlandığından hepsi bir ağızdan konuşup duruyordu. Hepsinin ortak kanısına göre daha önce hiçbir insan o gün genç rahibin söylediklerinden daha yüce, daha kutsal şeylerden onun kadar zekice ve akıcı bir biçimde söz etmemiş, hiçbir ölümlünün dudaklarından onunkiler kadar etkileyici sözcükler dökülmemişti.

Zaten kürsüden halka hitap ederken söylediklerinin oluşturduğu etki onu da sanp sarmalamış ve yazmış olduğu metinden uzaklaştırarak dinleyicileri kadar kendisini de bambaşka bir aleme sürükleyip götüren müthiş bir fikir yoğunluğunun peşine düşürmüştü. Seçtiği konu Tanrıyla insan toplulukları arasındaki ilişkiler; özellikle de New England adını verdikleri bu yabanıl topraklarda kendileri için yeni bir dünya yaratmaya çalışıp çabalayan kendi toplumlarıydı. Konuşmasının sonuna doğru, göklerden kendisine, İsrail'de yaşamış eski peygamberlerinkine benzeyen vahiy gelmiş gibi davranmaya başlamıştı; aynı konunun etrafında dönüp durmaya zorlanıyor gibiydi. Fakat eski günlerde

yaşamış o Yahudi peygamberler ülkelerine gelecek kıtlık ve felâketleri haber vermişken, genç rahip Tânrıya güvenerek burada yepyeni bir toplum oluşturmuş olan vatandaşlarının refah içinde yaşayacakları mutlu bir gelecekten söz etmişti. Ancak tüm konuşması boyunca ve sonuna doğru sevindirici kehanetlerde bulunurken hepsinin altında uzanıp duran derin bir keder, büyük bir hüzün vardı ki, bunlar halka açıkça olmasa da yakında ölüp gidecek olan birinin veda sözcükleri gibi gelmişti. Demek o kadar çok sevdikleri ve onları o kadar çok seven -öyle ki cemaati yanından ayrılırken içinin titrediği belli oluyordu- değerli rahipleri öleceğini anlamıştı! Yakında onları gözyaşlarına boğarak bırakıp gidecekti! Dünyadaki günlerinin geçici olduğunun bu kadar kesin olarak hatırlatılmış olması yaptığı konuşmanın etkisini daha da arttırmıştı. Sanki, sözleriyle gökyüzüne doğru yükselip uçarken dinleyenlerin tam üzerinde bir melek kanatlarını çırparak hem gölge yapmış hem de altın değerindeki gerçekleri üzerlerine serpmişti.

Evet, saygıdeğer rahip Bay Dimmesdale daha önce yaşamadığı ve daha sonra da yaşayamayacağı bir zafer ve övgü dönemi yaşıyordu -bu pek çok kişiye olmuştur ama ne yazık ki geçip gittikten sonra değerini anlamışlardır. Rahip o anda, New England'ın kuruluş günlerinde yaşamış bir din adamı olarak zekânın, bilginin, hitabet sanatının, bembeyaz ve lekesiz bir hayatın getirdiği güzelliklerin içindeydi. Başlı başına mesleği de zaten, halkın onu böylesine yüceltmesi için yeterliydi. Seçim sonrası yaptığı bu konuşma -buna verdiği vaaz da diyebiliriz- bittiği zaman minberde önünde duran yastıklara doğru eğilip insanları selâmlarken gönüllerde hendisine işte böyle bir yer edinmişti. Aynı dakikalarda kızıl damganın ateşi göğsünü dağlamaya devam eden Hester Prynne, suçluların teşhir edildiği platformun dibinde öylece duruyordu.

Yeniden çalmaya başlayan bandonun gürültüsüne askerlerin düzenli ayak sesleri karışıyordu. Geçit törenine bu kez kilisenin kapısının önünden başlanıp belediye binasına doğru yürünecek, oradaki şölene davetli olanların katılımıyla kutlamalar noktalanacaktı. Kentin ileri gelenleri büyük bir saygıyla bir yana çekilerek kendilerine yer açan halkın arasından bir kez daha geçtiler: Vali, hakimler, yaşlı bürokratlar, saygıdeğer rahip takımı kısacası ünlü ve seçkin tüm beyler açılan yoldan ilerleyerek pazar yerinin ortalarına ulaştıklarında ahali onları bağırarak selâmladı. Bunu tetikleyen rahibin büyük hitabet gücüyle yarattığı müthiş etkinin insanların beyinlerinden hâlâ silinmemiş olmasıydı. Ayrıca o dönemde yaşamış olanların kendilerini yönetenlere karşı adeta çocukça bir hayranlık duyduklarını da unutmamak gerek. İşte seslerin daha bir coşkuyla çıkmasının nedenleri bunlardı. Kilisede rahibi dinleyenlerin her biri kişisel olarak etkilenmekle kalmıyor yanındakinin heyecanını da paylaşıyordu. Binanın içindeyken güç de olsa kontrol edebildikleri coşku, açık havaya çıkınca zapt edilmez bir hal alarak göğe doğru yükselmeye başlamıştı. Meydanın tıklım tıklım insanla dolu olması ve hepsinin uyum içinde olup aynı coşkuyu paylaşması sonucu çıkan ses patlayıcılardan, gök gürültüsünden, hatta dalgaların kükremesinden bile daha yüksek ve güçlüydü. Heyecanlı bireylerin ağzından çıkan her ses diğerleriyle birleşip tek bir selâma dönüşürken insanların kalplerini birleştiriyordu. New England topraklarında o güne kadar hiç bu kadar güçlü bir ses duyulmamıştı. Ve o topraklarda o günlerde ve onun öncesinde yaşamış olan hiç kimse çevre sakinlerince genç rahip kadar sevilip sayılmamıştı!

Acaba bu durum onu nasıl etkiliyordu? Başının çevresinde aziz resimlerinde görülen ışıktan bir hare mi oluşmuştu? Yaptığı unutulmaz konuşmayla o kadar yücelmiş, çevresini o kadar büyük

bir hayran kütlesi sarmışken hâlâ geçit törenine katılan öteki insanlar gibi ayakları yere basıyor muydu?

Yüksek rütbeli subaylar ve yüksek mevkideki siviller yürüyüp geçerken tüm gözler onlarda değil, aralarında yürüyen genç rahibin üzerindeydi. Onun yaklaştığını gören gruplar bağırıp çağırmayı bırakıp mırıldanmaya başlıyordu. Fakat o, ne kadar zayıf ve solgun görünüyordu! Kazandığı büyük zafere rağmen ne kadar neşesizdi! Onu dik tutan, ona güç veren enerji, daha doğrusu gökyüzünden ona gelirken gücünü de getiren ilham genç adam kutsal görevini yerine getirinceye kadar ona destek olmuş, sonra oradan uzaklaşmıştı. Az önce dinleyicilerinin yüzünde gördükleri canlılık ve parlaklık biten bir ateşin alevleri gibi sönüp gitmişti. O yüz şimdi bir ölününki kadar solgun, o beden cansızdı; bir hayalet gibi yürüyor, sık sık sendeliyor fakat düşmüyordu.

En yakın dostlarından biri olan saygıdeğer John Wilson onun ruhen ve bedenen büyük bir çöküntü içinde olduğunu fark ederek hemen yanına koştu. Fakat genç adam titreyerek de olsa kesin bir tavırla yaşlı arkadaşının koluna yaslanmayı reddetti. Destek almadan yürümeyi sürdürüyordu ama bu daha çok annesinin açılmış kollarını görüp de ona koşmaya çalışan bir bebeğin attığı adımlara benziyordu. Ağır ve sarsak adımları onu sonunda Hester Prynne'nin cezasını çekmek için yıllar önce insanların aşağılayan bakışlarına göğüs gerdiği yıpranıp kararmış platformun karşısına getirdiğinde Pearl'ün elini tutmuş duran Hester'ı ve her zamanki yerinde ışıldamaya devam eden kızıl damgayı gördü! Bando marşlar çalmayı sürdürür ve geçide katılanlar neşe içinde yürürlerken rahip birden durdu. Müziğin sesi, alkışlar, bağırıp çağırmalar ileriye gitmesi için onu adeta çekiştiriyordu ama o, duraklamıştı!

Son birkaç dakikadır kendisini endişeyle izleyen Vali Bellingham haline bakarak her an yere kapaklanacağını düşünüp kendi bulunduğu aradan ayrılarak yardımına koşmuştu. Fakat

yüzündeki ifadeyi görünce, pek herkesin sözüne kulak veren ya da halini tavrını umursayan biri olmadığı halde, birden durdu, izleyenler nefeslerini tutmuş hayret ve dehşetle bakıyorlardı. Onlara kalırsa rahibin bu yarı baygın hali Tanrının ona vermiş olduğu gücün yeni bir aşamasından başka bir şey değildi. O an gözlerinin önünde ağır ağır yükselerek cennete doğru uçup gitse bunun olmayacak bir şey olduğu hiç akıllarına gelmeyecek hemen kabulleniverecek gibiydiler.

Genç adam ceza platformuna dönerek kollarını ileriye doğru uzattı, "Hester" diye seslendi, "Yanıma gel! Sen de benim küçük Pearl'üm, sen de gel!"

Onlara çevirdiği bakışları korku ve kederle doluydu ama sevgi ve gurur da vardı. Her zaman küçük bir kuşu andıran çocuk adeta uçarak yanına koştu ve kollarıyla bacaklarını sımsıkı sardı. Hester da kaçınılmaz kaderin zoruyla, istemese de yavaş yavaş genç adama doğru yürüdü ve biraz ötesinde durdu. O sırada birden kalabalığın arasından fırlayan Roger Chillingworth kapkaranlık bir suratla, öfke, kin, nefret ve kötülük dolu bakışlarla onlara doğru ilerlemeye başlamıştı; hali o kadar tehdit dolu ve ürkütücüydü ki görenler yerin altından çıkmış olduğunu sanabilirdi. Kurbanının kaçışını engellemek, onu geri almak istediği belliydi. Bunu sağlamak için ne yaptı biliyor musunuz? Koşarak gidip rahibin koluna yapıştı!

"Seni çılgın! Dur! Ne yapmak istiyorsun? Amacın ne?" diye tısladı, "O kadını yanından uzaklaştır, çocuğu da at başından! Her şey düzelecek. Adını lekeleyip şerefsiz bir ölüme koşma. Ben hâlâ seni kurtarabilirim! Kutsal görevini de mi lekelemek istiyorsun?"

"Aha, seni baştan çıkaran yaratık! Çok geç kaldın!" diye yanıt verdi rahip gözlerini ihtiyarın gözlerine dikerek; korkuyordu fakat kararlıydı, "Artık eski gücün kalmadı senin, Tanrının yardımıyla senden kaçıp kurtulacağım!" Bir kez daha elini kızıl damgalı

kadına doğru uzattı, "Hester Prynne" diye bağırdı, yürekleri parçalayan bir feryatla, "Korkutan ve bağışlayan yüce Tanrı adına; bu son dakikaların da yedi yıl önce işlediğim büyük günah ve onun getirdiği büyük azaba rağmen yapamadığımı şimdi yapıyor, seni yanıma çağırıyorum. Senden beni büyük gücün ve cesaretinle sarmanı istiyorum. Evet, bana gücünü getir, fakat yüce Tanrının sonunda bana bahşetmiş olduğu iradeyle onu yönlendirmeme izin ver. Şu alçak ve bedbaht ihtiyar kendi gücünü kullanarak beni engellemeye çalışıyor, kendi gücünün yetmeyeceğinden korktuğundan şeytanınkine de başvuruyor. Gel yanıma Hester! Oraya çıkmama yardımcı ol!"

Kalabalık şaşkına dönmüş, ortalık kanşmıştı. Genç rahibin yanında duran kentin ileri gelenleri de hayretler içinde, gördüklerinin ne anlama geldiğini anlamakta zorlanıyorlardı. İlk akıllarına gelen açıklamayı kabul edemediklerinden, fakat başka bir açıklama da bulamadıklarından donup kalmışlardı; kaderin nasıl bir karar vereceğini beklemekten başka bir şey ellerinden gelmiyor, rahibin Hester'ın omzuna dayanıp onun kolunun desteğiyle platforma doğru ilerlemesini ve merdivenlerden çıkışını izliyorlardı. Bu arada günah çocuğunun minik elini sıkıca tutmaktan geri kalmadığı da gözlerinden kaçmamıştı. İşlenen suç ve onun getirdiği elem ve acıların oluşturduğu dramın aktörlerinden biri olarak olan bitenle yakından ilgilenen Roger Chillingworth da peşlerindeydi. Son perde inerken hazır bulunmaya hakkı olduğunu düşünüyordu herhalde.

Karanlık ve ürkütücü bakışlarını rahibe çevirerek şöyle konuştu. Tüm evreni dolaşsan yukarıda olsun, aşağıda olsun, benden kaçmak için bu platformdan daha uygun bir yer bulamazdın."

Bana buranın yolunu gösteren Tanrıma şükürler olsun!" diye yanıt verdi rahip.

Yaprak gibi titriyordu. Pek de kendinden emin olmayan bir ifadeyle endişeli bakışlarını Hester'a çevirdi; her şeye rağmen dudaklarında hafif bir gülümseme belirmişti, "Bu yaptığım, ormandayken hayal ettiklerimizden çok daha iyi değil mi?" diye sordu fısıldayarak.

"Bilmiyorum. Hiçbir şey bilmiyorum!" diye yanıt verdi genç kadın telâşla, "Daha iyi mi diyorsun? Yani ikimiz birlikte ölelim ve Pearl de bizimle gelsin, öyle mi?"

"Sen ve Pearl hakkındaki kararı Tanrı verecektir" dedi rahip, "Ve Tanrı bağışlayıcıdır. Şimdi onun bana emrettiğini yapmama izin vermelisin. Ben ölüyorum Hester! Utancımı ve günahımı kabullenmek için sabırsızlanıyorum."

Hester'ın desteğiyle ayakta durabildiği belli olan genç rahip Pearl'ün de elini bir an bırakmadan yakın dostları olan saygın kent yöneticilerine ve dehşet içinde donup kalan fakat kalplerinde hâlâ kendisi için derin bir sevgi taşıyan halka dönüp baktı. Hepsi çok önemli bir şeylere şahit olduklarını anlamışlardı; karşılarında hayatî sorunlar yaşanıyordu; evet, bir günah söz konusuydu ama keder, utanç ve pişmanlıklarla iç içe geçmiş acı dolu bir günahtı bu. İlâhî adaletin karşısında suçunu itiraf etmeye hazırlanan rahibin üzerine öğlen güneşinin parlak ışıkları dökülüyor onu herkesten ve her şeyden ayırıyordu.

"New England halkı!" diye bağırdı, o tatlı ve etkileyici sesini biraz yükseltmeye çalışarak -biraz titrek çıkıyordu ama çevredeki uğultuyu bastırmaya yetti. Ve sonra, pişmanlık ve acının sonsuz derinliğinden gelen bastırılmış bir çığlığı andıran konuşmasını yapmaya başladı, "Siz beni seven insanlar, benim kutsanmış biri olduğumu sananlar, şu anda karşınızda duran adama, bu günahkâra dikkatli bakın! Sonunda, evet en sonunda, yedi yıl önce bu kadınla birlikte durmam gereken yerde bulunuyorum. Bu dehşet alanda, benim yerlerde sürünüp yüzümü toprağa gömmemi engelleyen tek şey onun beni tutan kollarıdır; merdivenleri

çıkarak buraya kadar gelmem için gereken gücü de ondan aldım. Bu kadının göğsündeki kızıl damgaya bakın! Hepiniz ondan tiksiniyorsunuz. Yıllar boyu Hester nereye giderse gitsin, sırtında ne kadar ağır yükler taşırsa taşısın nerede ve ne zaman durup dinlenmek istese o damga onun etrafında bir korku çemberi oluşturup kendisini itici kıldı. O büyük acılar içinde bunu göğüslerken günahkâr ve alçak damgası vurulmamış olan öteki suçlu aranızda dolaşıp duruyor, hiç de tiksinti uyandırmıyordu.

Söz buraya geldiğinde dinleyenleri, rahibin devam edemeyeceği ve sırrını açıklamaya gücü yetmeyeceği gibi ortak bir duygu kapladı. Fakat o zayıf kalbine ve halsiz kalmış, zayıf bedenine direnmeyi başardı; tüm gücünü toplayarak yardımı reddedip kadının ve çocuğun bir adım önüne çıktı, her şeyi anlatmaya kararlı olduğunu belli eden bir öfkeyle, "Aslında saygı gösterdiğiniz o kişi de damgalanmıştı! Tanrı o damgayı görüyor, melekler o damgayı işaret edip duruyordu! Şeytan da çok iyi biliyor, kor gibi yanan parmağını üzerine bastırarak yarayı deşiyordu. Ama damgayı taşıyan kurnaz adam onu sizden saklıyor ve dahası, saf ve temiz ruhu günahlarla dolu bu dünyada yaşadığı ve göklere çıkıp kendisi kadar temiz ruhlarla beraber olamadığı için acı çekiyormuşçasına sahte bir hüzünle aranızda dolaşıyordu. Fakat artık, her şeyin bittiği şu ölüm anında işte karşınızda duruyor! Evet, Hester'in göğsündeki kırmızı 'A' harfine bir kez daha dikkatle bakmanızı rica ediyor ve herkesi ürkütüp kaçıran o gizemli simgenin kendi göğsüne kazınmış olanın sadece gölgesi olduğunu söylüyor! Bedeninde göreceğiniz o kızıl damganın kalbinin derinliklerini dağlayan gerçeğinin yanında hafif kaldığını da bilmenizi istiyor.

Burada duranlar arasında Tanrının bütün günahları cezalandırdığına inanmayan var mı? Eğer varsa bakın! Dikkatle bakın! İşte kanıt karşınızda!"

Ani bir hareketle titreyen elleriyle üzerindeki rahip kisvesinin beyaz yakasını hırsla çıkarttıktan sonra gömleğinin önünü yırtıverdi! Ve, evet damga oradaydı! Bu sahneyi anlatacak sözcükleri bulmak çok zor! Donup kalan kalabalığın gözleri dehşet içinde bu korkunç mucizeye takılıp kalmışken rahip bir an, orada, karşılarında, duyduğu derin ıstırap ve utanca rağmen bir an, zafer kazanmış bir komutan gibi yüzü ve gözleri ışıldayarak durdu sonra, olduğu yere yığılıp kaldı. Hester onu kucaklayıp doğrulmasını sağladıktan sonra başını göğsüne dayadı. İhtiyar Roger Chillingworth bir ölününkini andıran, sapsarı kesilmiş ifadesiz yüzüyle yanına diz çökmüş, birkaç kez, "Benden kaçtın! Benden kaçtın!" diye tekrarlıyordu.

"Tanrı seni bağışlasın!" dedi rahip, "Sen de çok büyük bir günah işledin!"

Sonra artık canlılığını kaybetmeye başlayan, feri sönmüş gözlerini yanındaki kadına ve çocuğa çevirdi, "Minik Pearl'üm benim" derken yüzünde ruhunun sonunda huzura kavuştuğunu belli eden son derece tatlı bir gülüş belirmişti. Yıllardır üzerinde taşıdığı ağır bir yükten kurtulmuş olduğu için küçük kızla şakalaşacak kadar neşelenmiş gibiydi, "Sevgili çocuk, şimdi beni öpecek misin? Geçen gün ormanda seni öpmemi istememiştin ama şimdi kabul ediyorsun değil mi?" dedi.

Ve Pearl eğilip onu dudaklarından öptü. Büyü bozulmuş, kendisinin de bir parçası olduğu bu elem ve acı dolu sahne onu çok etkilemiş, duygularını harekete geçirmişti. Gözlerinden akan yaşlar babasının yüzüne damlayıp aşağıya yuvarlanırken bundan sonra insanlara özgü neşe ve kederleri paylaşarak büyüyüp yetişeceğine, dünyaya meydan okuyup savaşmak yerine orada duygulu bir kadın olarak yerini alacağına söz veriyor gibiydi. Annesinin işlediği günahın bedeli olarak -bilmeden- üstlendiği cezalandırıcılık görevi de böylece sona ermiş oluyordu.

"Elveda Hester" diye fısıldadı rahip.

Genç kadın yüzünü onunkine yaklaştırarak, "Tekrar karşılaşmayacak mıyız? Ölümden sonra buluşup sonsuza dek birlikte olmayacak mıyız? Çektiğimiz bunca acıyla günahımızın kefaretini ödemedik mi? Tabii ki ödedik! Sen sönmekte olan o parlak gözlerinle artık sonsuzluğa bakıyorsundur! Bana neler gördüğünü söyle!"

"Sus, Hester sus!" dedi rahip titreyen sesiyle, "Karşı geldiğimiz kurallar! Günahımızın böyle korkunç bir biçimde açıklanmış olması! Artık yalnız bunları düşün. Ben korkuyorum Hester! Çok korkuyorum! Tanrıyı unutup birbirimizin ruhu için gerekli olan değerlerimizi yitirdiğimizden, bizim sonsuza uzanan saf ve temiz bir birleşme ummamız boşuna gibi geliyor bana. Buna Tanrı karar verecektir. Ve o adildir. Ne kadar adil olduğunu çektiğim acılar sırasında gösterdi zaten. Göğsüme vurduğu şu yakıcı damgayla, şu anda karşımızda dikilen karanlık suratlı korkunç adamı bana sürekli işkence etmesi için göndererek ve insanların karşısına çıkıp günahımın bedelini zafer dolu bir ölümle ödememi sağlayarak! Evet, bu acıları çekmeseydim ruhum sonsuza dek azap içinde kalacaktı. Ona şükrediyorum. Yalnız onun dediği olur, bunu unutmayalım! Elveda!"

Son sözcüğü son nefesinde söylemişti. O zamana kadar susup izleyen kalabalıktan korku ve şaşkınlıklarını belli eden tuhaf, derin bir uğultu yükseldi. Aralarından ayrılan sevgili rahipleri için bir şey söylemeden mırıltılarıyla ona eşlik ediyorlardı.

Bitiş

Olup bitenin üzerinden birkaç gün geçtikten sonra, yani insanlar düşüncelerini toparlayıp kendilerine geldiklerinde o platform üzerinde olanlar hakkında ortalığa bir sürü söylenti yayılmaya başladı.

Olaya şahit olanların çoğunluğu zavallı rahibin göğsünde Hester Prynne'nin yıllardır üzerinde taşıdığının tam bir benzeri

olan büyük, kırmızı bir 'A' harfi gördüklerini iddia ediyorlardı. Oraya nasıl kazınmış olabileceği konusunda söylenenler ise varsayımdan öte geçemiyordu. Bazılan Hester'a o damganın vurulduğu ilk gün rahibin de pişmanlığını belgelemek için simgeyi kendi göğsüne yazma girişiminde bulunduğunu ve sonra pek başarılı olmasa da kendisine büyük eziyetler ederek başladığı işi bitirmiş olabileceğini söylerken, bir başka grup amblemi çok daha sonradan, ölülerle konuşarak büyü yapma konusunda uzmanlaşan Roger Chillingworth'un zehirli otlar ve kökler ve de sihir yoluyla yapmış olduğuna inandıkları konusunda ısrar ediyorlardı. Rahibin aşırı duygusal olduğunu ve her zaman ruhunun bedenini büyük ölçüde etkilediğini iyi bilen yakın dostları ise genç adamın kalbine yerleşen büyük pişmanlığın sürekli olarak dışarı çıkmak için göğsünü kemirdiğine ve sonunda Tanrının vermiş olduğu o korkunç cezanın 'A' şeklini alarak oraya yerleştiğine inanıyorlardı.

Biz, okuyucularımız bu öykülerden hangisini akla yakın bulursa ona inanmakta özgürdür diyoruz. Bu lânetli olaya elimizden geldiğince ışık tutmaya çalıştık; bunu başardığımıza göre artık üzerinde uzun uzun durduğumuzdan dolayı ister istemez beynimize kazınmış olan izleri kafamızdan silip çıkarabilirsek mutlu olacağız.

En tuhaf olanı da platformda sahnelenen trajediyi gözlerini Rahip Dimmesdale'den hiç ayırmadan izlediklerine yemin eden bazı kişilerin arasında, genç adamın göğsünde hiçbir damga ya da işaret, en ufak bir çizgi bile olmadığını, teninin yeni doğmuş bir bebeğinki kadar tertemiz ve pürüzsüz olduğunu iddia edenlerin de olmasıydı. Gene onların anlattıklarına bakılırsa, Rahip Dimmesdale ölürken Hester Prynne'nin yıllardır taşıdığı kızıl damgayla kendisi arasında bir bağ olduğunu değil söylemek, ima bile etmemişti. Bu inanılır kaynaklara göre ölümün yaklaştığını anlayan ve halkın kendisini melekler ve azizlerle bir tuttuğunu

bilen rahibin, ahlâk bakımından zayıf olduğu kesinleşmiş günahkâr bir kadının kollarında son nefesini verme nedeni, en seçkin insanların bile görünürdeki dürüstlüğünün ve namusunun ne kadar boş ve anlamsız olduğunu dünyaya kanıtlamak isteğiydi. Yaşamını insan ruhunun arınması için çalışmaya adamış biri olarak hayranlarına önemli fakat aynı zamanda da acı bir ders vermek istemiş, gerçek saflık ve temizlik söz konusu olduğunda herkesin -hepimizin- günahkâr olduğunu kanıtlamak için kendi ölüm biçiminin örnek alınmasını düşünmüştü, insanlara en kutsal olarak tanıyıp gördüklerinin bile yalnız cennetten yeryüzünü izleyen Tanrının adaletini daha iyi gören ve gözünü fazla yükseklere dikmeyi reddedecek kadar insanca zayıflıktan uzak olan kişiler olduğunu göstermeyi amaçlamıştı. Biz böylesine etkileyici gerçeklerin tartışmasını yapmaya girişmiyoruz ama Bay Dimmesdale'in öyküsünün bu yorumu bir insanın, özellikle de bir rahibin dostlarının onun ahlâkına leke sürülmemesi konusunda inatla sergiledikleri sadakati saygıyla karşıladığımızı söylemeye izin verilmesini istiyoruz. Aslında gün ışığında parlayan kızıl damga kadar açık olan gerçekler genç adamın zaaflarına yenilerek günah işleyip lekelenmiş bir insanoğlu olduğunu açıkça göstermektedir.

Bazıları Hester Prynne'i şahsen tanımış, bazıları da o dönemde yaşamış kişilerden öyküsünü dinlemiş olanların anlattıklarından derlenmiş birtakım eski el yazması kâğıtlardan okuyup öğrendiğimiz her şey az önce anlattığımız öyküyü baştan sona doğrulayacaktır. Zavallı rahibin başından geçenlerden çıkarabileceğimiz pek çok sonuçtan birini yazmak istiyorum: "Dürüst ol! Doğru ol! Dürüst ve doğru ol! Dünyaya en kötü yanını olmasa bile hiç olmazsa kötü yanların olabileceğini belli eden ip uçlarını göster."

Arthur Dimmesdale'in ölümünden sonra Roger Chillingworth adıyla kendini tanıtmış olan yaşlı adamın görünüşünde ve

hareketlerinde görülen büyük değişiklik gerçekten dikkat çekiciydi. Tüm gücü ve enerjisi, yani bedensel ve zihinsel canlılığı onu terk edip gitmiş, vücudunun suyu çekilmiş gibi olmuş, teni sapsarı kesilmiş, bir deri bir kemik kalmıştı. Kökünden sökülerek güneşin altına bırakılmış bir bitkiye benziyordu. Zavallı bedbaht yaratık öç almayı yaşamının tek amacı haline getirip tüm becerilerini o yöne aktarmış olduğu için elinin altında o amacını destekleyip besleyecek kurbanı olmayınca, yeryüzünde şeytana vermekte olduğu hizmeti aksatmak zorunda kalmıştı; yani insandan çok şeytana yakın olan bu ölümlüye artık efendisinin kendisine bulacağı yeni işlere yönelerek yeni kazançlar sağlamaktan başka seçenek kalmamıştı. Biz gene de Roger Chillingworth ve onun gibilere, yanımızda yöremizde yaşayan karanlık ruhlu insanlara karşı bağışlayıcı olmalıyız diyoruz. Nefret ve aşkın temelde aynı şeyler olup olmadığının incelemeye değecek kadar ilginç bir konu olduğunu kabul etmemiz gerek. Her ikisi de en yoğun oldukları zaman taraflar arasında karşılıklı bir yakınlık, bir samimiyet oluşur; tutkulu âşık ya da aynı derecede tutkuyla nefret eden kişi karşısındakinin duygularıyla beslenir ve o kişi çekip gidince -ya da giderse- kendini boşlukta hisseder. Bu nedenle felsefeye bağlı olarak ele alındığında her tutkunun temelde aynı olduğu kabul edilebilir. Ne var ki biri çevresini canlandırıp aydınlatırken diğeri donuk ve soluk bir ışık yayar. İkisini de kurban sayabileceğimiz ihtiyar doktor ve genç rahip, ruhlar dünyasında, belki de, farkında olmadan yeryüzünde birbirlerine karşı hissettikleri nefret ve öfkenin sevgiye dönüştüğünü göreceklerdi.

Neyse, bu tartışmaya açık konuyu bir kenara bırakalım okuyucumuza iletmemiz gereken bazı olaylara değinelim:

O yıl içinde vefat eden Roger Chillingworth Vali Bellingham ve Rahip Wilson'un şahitlik edip uygulayıcı olarak görevlendirildiği vasiyetnamesinde burada ve İngiltere'de bulunan

malının mülkünün neredeyse tümünü Hester Prynne'in küçük kızı Pearl'e bırakmıştı. Böylece haşarı küçük yavru, bazı kişilerin şeytanın kızı olarak anmakta ısrar ettikleri Pearl, New England'daki en zengin insan oluvermişti! Bu olayın halkın ana kıza bakış açısını tamamen değiştirdiği yadsınamaz sanırım. Çocuk ve annesi orada kalmış olsalardı; küçük kız büyüyüp evlenme çağına eriştiğinde yöredeki en tutucu püriten aileye gelin gitmesinde hiçbir sakınca görülmeyeceği kesindi. Fakat yaşlı doktorun ölümünden çok kısa bir süre sonra damgalı kadın ve kızı ortalıktan yok oldu.

Aradan geçen uzun yıllar içinde arada bir okyanusun ötesinden onlarla ilgili ufak tefek haberler kente ulaştıysa da bu tıpkı üzerlerinde birilerinin adının baş harfi bulunan bir tahta parçasının dalgalarla kıyıya vurması gibi bir şeydi; yani o ikiliyle ilgili gerçek ve kesin bir şey öğrenilememişti.. Bu arada kızıl damganın öyküsü de yavaş yavaş bir efsaneye dönüşmüştü ve hâlâ insanları etkilemeyi sürdürmekteydi. Rahibin üzerinde can verdiği platform ve Hester Prynne'nin yıllarca içinde yaşadığı deniz kenarındaki küçük kulübe de herkesi ürkütmeye devam ediyordu.

Ve bir öğleden sonra o kulübenin yanında oynamakta olan çocuklar birden kapının önünde griler giymiş uzun boylu bir kadın gördüler. Yıllar boyu kimsenin dokunup açmaya cesaret edemediği kapıyı anahtarla mı açmıştı, yoksa çürümüş tahta ve menteşeler kendiliğinden mi çözülüp dağılmıştı, yoksa o grili hayalet duvarların içinden süzülüp geçecek miydi bilinmez ama içeriye giriyordu işte! Eşikte biraz durur gibi oldu, durup arkasına baktı; bunca yıl ve bunca değişiklikten sonra içeriye girmekten çekinir gibiydi, karanlık ve acıyla dolu eski günleri yeniden yaşamaya dayanamayacaktı sanki. Ancak bu kısa sürdü -bir saniye kadar- gene de çocukların göğsündeki kızıl damgayı fark etmelerine yetmişti.

Demek Hester Prynne geri dönmüş, işlediği günahın utancını yeniden üstlenmeye karar vermişti. İyi de küçük Pearl neredeydi? Eğer hayattaysa o sıralar yetişkin bir genç kız olması gerekiyordu. Bunu o zaman kimse çözemediği gibi, sonradan da öğrenemedi. Acaba o garip davranışlı, yaramaz küçük kız zamansız bir ölümle bu dünyadan gencecik yaşında ayrılmış mıydı? Yoksa tutku dolu, biraz çılgın karakteri biraz yumuşayıp onu sakin ve heyecansız bir mutluluğu kabullenecek kadar olgunlaştırmış mıydı? Bilinmiyordu! Fakat Hester'ın ömrünün kalan bölümünü yaşadığı yıllar boyunca, başka bir ülkede hayat süren birinin, kızıl damganın getirdiği yalnızlık ve hüzünle ilgilendiğini ve onu taşıyan kadını sevdiğini belli eden pek çok kanıt olduğu bir gerçekti. Sık sık hangi İngiliz soylusunun olduğu bilinmemekle birlikte üzerinde asalet arması olan zarflarda mektuplar alıyordu ve kulübesinin içi rahat bir yaşam sağlayan pahalı ve lüks eşyalarla donanmıştı. Hester'ın daha önce hiçbir zaman sahip olmadığı -pek de önem vermediği- bu zevkli ve seçkin şeyler, gönderenin zenginliğinin ve ona olan sevgisinin kanıtlarıydı. Arada sırada gelen ufak, değerli biblolar ve süsler sevgi dolu bir kalbin onu her zaman hatırladığının, zevk sahibi birinin narin parmaklarıyla dokunup seçtiği güzel şeyleri onunla paylaşmak istediğinin belgeleriydi. Bir gün de birileri Hester'ı şahane bir bebek giysisi dikip hazırlarken görmüştü; elbisenin üzerine yaptığı işlemeler öylesine çarpıcıydı ki her zaman dümdüz, koyu renklerin giyildiği toplumumuzun içine böyle bir giysiyle kim çıksa ortalık birbirine girerdi.

Kısacası o günleri yaşayanlar ve bir yüzyıl sonra bunun üzerinde araştırma yapan Bay Surveyor Pue'nun ve bu yakınlarda onun yerine atanarak görevini devralan halefinin, Pearl'ün yaşadığına inanmakla kalmayıp mutlu bir evliliği olduğuna, annesiyle yakından ilgilendiğine ve hatta yalnız ve mutsuz anacığının kendisiyle birlikte oturmasını istediğine inanıyorlardı.

Ancak Hester için gerçek yaşam Pearl'ün bulunduğu o meçhul diyarlarda değil, burada New England'daydı. Burada günah işlemiş, burada acı çekmişti, hepsinin bedelini burada ödemesi gerektiğini düşünüyordu. O katı kuralların egemen olduğu acımasız dönemde yaşayan en sert hakimin bile kabul edeceği gibi buraya kendi isteğiyle dönmüş ve sizlere acıklı öyküsünü anlattığım simgeyi kendi isteğiyle yeniden göğsüne takmıştı. Zaten ondan sonra da kızıl damgayı bir daha çıkartmadı. Fedakârlıklar ve insanlara yardımla geçen meşakkatli yılların sonunda o damga çevredekilerin nefret dolu, aşağılayıcı bakışlarının hedefi olmaktan çıkarak farklı bir anlam kazandı; biraz korku, biraz hüzün, biraz da saygı uyandırmaya başladı. Hester Prynne bencil biri olmadığından, eğlenceye düşkün ve çıkarcı insanlar başları sıkışınca ona danışır, dertlerini onunla paylaşırlardı; onun da büyük acılar yaşamış olduğunu bilmek yanında içten davranıp rahat hareket etmelerini sağlardı. Özellikle sürekli incitilen, yanlış anlaşılan, terk edilen, yanlış yerlerde yanlış insan -ya da insanlarla- bulunmak zorunda kalan, yanlış yola sapan, tutkularının esiri olup günaha giren ve kendilerine değer verilmeyip dışlanan, hor görülen kadınlar ve kızlar Hester'ın oturduğu kulübeye gelerek neden bu kadar mutsuz olduklarını ve bunu nasıl düzeltebileceklerini sorarlardı! Hester elinden geldiğince onları teselli eder, yol göstermeye çalışır, dünya yeterince olgunlaşıp daha parlak dönemlere eriştiğinde Tanrının izniyle kadın erkek ilişkilerinin ortak bir mutluluğa giden daha sağlıklı bir yere geleceğinden emin olduğunu söylerdi. Gençliğinde kaderin kendisine kehanet gücü vereceğini ummuş, o günü sabırsızlıkla beklemiş olan Hester, günah işleyip lekelenmiş, utançla boynu bükülmüş; yaşam boyu acılar çekmesi gereken bir kadına o tür gizemli ve yüce bir görev verilmeyeceğini çoktan anlamıştı. Böyle bir yere getirilecek bir kadının cömert, saf, güzel ve bilge olması gerekliydi. Fakat bilgeliğe acı deneyimlerden

geçerek değil, cennetten gönderilen bir mutluluğun, kutsal aşkın insanları nasıl yücelttiğini öğrenerek ulaşmış olması gerekiyordu. Ancak böyle bir deneyimden sonra sonsuz mutluluğa erişilebilirdi.

Hester böyle konuştuktan sonra hüzün dolu bakışlarını göğsünün üzerinde parlayan kızıl damgaya doğru çevirirdi. Uzun, çok uzun yıllar sonra, King's Chapel adlı kilisenin yapıldığı arsanın yanındaki mezarlıktaki eski ve çökmüş bir mezarın yanına bir yenisi eklendi. Eski mezarın yanındaydı ama, sanki orada yatan iki insanın tozlarının birbirine karışmaya hakları yokmuşçasına arada büyücek bir açıklık bırakılmış, ama buna karşılık ikisi için tek bir mezar taşı dikilmişti. Öteki taşların üstü armalar ve kabartmalarla bezenmişken bu yalın taşın üzerinde günümüzde bile hâlâ seçilebilen, ancak ne amaca hizmet ettiği bilinmeyen armaya benzeyen bir kabartma ve artık sonuna geldiğimiz öykünün bir özeti, daha doğrusu kıssadan çıkartılan bir hisse olarak kabul edilebilecek bir cümle bulunuyordu. Bu karamsar ve hüzünlü yazı, arada bir üzerine düşen gün ışığıyla aydınlansa da onu oluşturan, sözcükler gölgelerden daha karanlık ve iç karartıcıydı: 'KARA TARLALARDA KIZIL BİR DAMGA'

Tutkulu bir genç kadın, onun korkak âşığı ve intikam ateşiyle yanıp tutuşan ihtiyar kocası... Bunlar 17. yüzyıl Boston'unun katı, geleneklerle örülü dünyasında vuku bulan, tutkuyla geleneklerin çatıştığı bir trajedinin başkahramanları. Evli bir kadın olan Hester Prynne işlediği zina suçunun cezası olarak, üzerinde ahlakî düşkünlüğünü simgeleyen kızıl bir 'harf' taşımak zorunda bırakılır; bir anlamda, içinde yaşadığı toplumun değer yargılarını hiçe saydığı için 'öteki' olarak damgalanır. Yaşadığı bu trajedi ile sahip olduğu gücün farkına varan Hester, bu gücü ve duruşu ile doğmakta olan modern Amerikan kadın kahramanının müjdecisidir. O günahıyla tek başına yüzleşirken adlarını açıklamaya yanaşmadığı korkak ve ikiyüzlü âşığı ile intikam hırsının çılgına çevirdiği kocası suçluluk, pişmanlık, intikam duyguları ile kendilerini bekleyen çarpıcı ve hazin sonu kendi elleriyle hazırlarlar.

Henry James'in Amerikan edebiyatında şimdiye dek ortaya konan yaratıcı yazılı eserler arasında en iyisi olarak nitelendirdiği Kızıl Damga, insanoğlunun suç, günah ve gururla giriştiği sonu gelmez mücadelesini ortaya koyan bir başyapıt; Nathaniel Hawthorne da Amerika'nın puriten mirasından evrensel bir klasik yaratmayı başaran ilk Amerikalı yazardır

ISBN 975-6316-55-1

www.bizimkoSeniz.com